איור תשמ"א, 6.5.1981 מיספר 2279 80 עמודים שנה 45 המחיר: 13 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

עולם הזה מגלה: מי הדליף

ת השיחה הסודית במלון „דן"

שידור וייצמן פרס

ובכל זאת: זה יכול לקרות!

אני יפה?

איך החולצה?

האוברול ג'ינס?
לא מוריד אותו.

האמת?
לא נכל נגד אחי
כל כך יפה.

אין מה לעשות,
Lee עושה
אנשים יפים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבניות: יוסי שנקר • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר ועמנואל פרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, רחוב כי אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

המיכתב שהגיע השבוע למערכת הפתיע את כולנו. הוא היה מייחד לחיים ברעם, בעל המדור עולם קטן, והוא נשא את חתימתו של נועם חומסקי.

שמו של חומסקי (צ'ומסקי, בהגוי אמריקאי) ידוע בחוגים המצומצמים של אישי־הרוח בעולם. הוא אחד מענקי ה־מדע המדוייק, בשטח הלינגואיסטיקה — תורת השפה. במדע זה הוא סלל דרכים מהפכניות, שיש להן השלכות כבירות גם על שטחים רבים אחרים. הייתי מנסה להסביר כאן את מהות המהפכה המדעית שהוא חולל, אך לצערי אני הדיוט גמור בשטח זה.

לעומת זאת ידוע חומסקי בחוגים רחבים יותר בשל פעילותו הפוליטית. בכל מאבקי הדור בארצות־הברית הוא עמד בשורה הראשונה של אנשי־המצפון — נגד מילחמת ויאט־נאם, נגד הניצול של עמי אפריקה ואסיה, נגד מדיניות אמריקאית נאורה, בעד זכויות־האדם בכל הארצות. על כך כתב ספרים וחוברות, ושמו הפך שם־דבר.

גם בענייני ישראל היה חומסקי תמיד מוכן לתת יד לכל שיחרור־שלום. בנעוריו (גם עתה נראה חומסקי כמדריך תנועת־נוער, צעיר בהרבה מכפי גילו), לפני קום המדינה, היה בארץ וחי בקיבוץ של השומר־הצעיר. מאז עשתה מפ"ם דרך ארוכה, מן הדו־לאומיות של הימים ההם ועד ל־עמדות שהן לא פעם לאומניות קיצוניות. אך חומסקי נשאר נאמן לחלום הדו־לאומי. הוא מוכן אפילו להסכים לפיתרון של דו־קיום ישראלי־פלסטיני בשתי מדינות שכנות, אך במעמקי ליבו הוא דבק עדיין ברעיון הדו־לאומי במדינה משותפת.

על כך היו לנו לא פעם ויכוחים ידידותיים. אני לא דגלתי מימי בדו־לאומיות, וראיתי בה תמיד פיתרון בלתי־מציאותי. הלאומיות היא כוח כביר בדורנו, ושום פיתרון, שאינו לוקח בחשבון את עוצמת הלאומנות של הישראלים והפלסטינים כאחד, פשוט לא יצלח.

היו לנו גם חילוקי־דיעות אחרים. יש לו לחומסקי כישרון מיוחד להסתבך, מתוך עודף של רצון טוב וכוונות טובות, בפרשות שבהן מנוצל שמו לרעה. זה קרה לאחרונה בצרפת, לאשר הוגה־דיעות אנטישמי, שטען כי השואה היא המצאה יהודית, ניסה לנצל את שמו של חומסקי, מפני שזה טען שחופש־הדיבור צריך לחול על כל הדיעות, וגם על דיעה נתעבת כזאת.

אך בכל המאבקים הרציניים בעולם אנחנו מוצאים את עצמנו, אוטומטית, בצד מחנה אחד. ולכן שמחתי לראות את מיכתבו, שנשלח למערכת זו.

בלי שיקולים מוסריים

תחילה תמהתי למה מתייחס מיכתבו של חומסקי. הוא לא הגיב על שום מאמר מסויים שהופיע בשבועון זה. רק כשקראתיו בעיון התברר לי כי כלולה בו מחמאה בלתי־מכוונת: נועם חומסקי המציא לחיים ברעם חומר וביקש להקדיש מאמר לנושא מסויים.

חומסקי, כך מסתבר, קורא בקביעות את העולם הזה, וגישתו של המדור עולם קטן — שהוא אכן מייחד במיגו בארץ — מצאה חן בעיניו. אף שאינו כותב עוד עברית, יודע חומסקי לקרוא את השפה, עוד מאז שהותו בארץ. במיכתבו, הכתוב באנגלית על נייר־המיכתבים של המיכללה עתירת־היוקרה שבה הוא פועל (אם־איי־טי — המכון הטכנולוגי של מאסאשוסטס, בעיר קיימבריג' ליד בוסטון), הוא מספק כמה מחשבות למדור.

הנה המיכתב:

חיים ברעם, העולם הזה, ת.ד. 136, תל־אביב.

מר ברעם היקר,

אני מצרף מאמר העשוי, לדעתי, לעניין אותך די הצורך כדי שתרצה לפרסם קטעים ממנו. אני מתנצל על הקווים והסימונים בשוליים, שהם שלי.

זהו המאמר הראשי של (כתב־העת רב־היוקרה) פוריין אפיירס („ענייני חוץ") לחורף 1980/81. המחבר, רוברט טאקר, הוא מדען ידוע־היטב ומכובד, פרשן לענייני בינלאומיים. אף שהוא מגדיר את עצמו כ„איש הימין", הוא שייך למעשה לזרם המרכזי של הליברליזם האמריקאי, והיה מעין יונה אקדמית בעניין ויאט־נאם. הוא ממש המדען היחידי מאנשי הזרם המרכזי שניסה להעריך באופן רציני את עבודת המתנגדים („הרוויזיוניסטים", כביכול) למילחמה הקרה (קולקו, פלאמינג, אלפרוביץ וכו') וכתב ספר די מעניין על נושא זה. סבורני שיש לראות במאמרו מעין מישקל נגדי למאמר המפורסם של „מיסטר איקס" (ג'ורג' קנן) שפורסם ב־פוריין אפיירס משנת 1947, ושפיתח את המדיניות של עצירת ברית־המועצות.

כפי שתיווכח, מפרט טאקר את מיגוון האופציות למדיניות־החוץ האמריקאית, החל ב„עצירה מתונה" של ברית־המועצות (העמדה המתונה) וכלה ב„תקומת אמריקה" (העמדה התקיפה יותר). הנחות־היסוד שלו מתאימות לשתי העמדות, וההבדל ביניהן הוא רק בהערכה הטאקטית. הוא עצמו מעדיף, אמנם, את האופציה של „תקומת אמריקה", אך מרגיש כי היא מעבר לכוחה של ארצות־הברית. לכן הוא נוטה לעבר העמדה של „עצירה מתונה".

הוא מצטט את נורמן פודהורץ (עורך כתב־העת היהודי הימני קומנטארי) כנציג האופציה של „תקומת אמריקה".

אני סבור כי טאקר צודק בהחלט בפירוט האופציות המונחות על שולחנם של מעצבי המדיניות האמריקאית כיום, והוא מבטא את הנחות־היסוד המשותפות לכולם. אין ספק כי האנשים הקרובים לדרך־המחשבה של פודהורץ וקבוצת קומנטארי נמצאים עכשיו בקו־עליה. משום כך מעניין מאוד לבחון את האופציה ה„מתונה" הנדחית עתה, ואת ההנחות שעליהן היא משתתת.

מה שבולט במייוחד, לדעתי, הוא כי מוותרים עכשיו לחלוטין אף על היומרה של שיקולים מוסריים, דבר שהוא חדש לגמרי בוויכוח על עניינים בינלאומיים מחוץ לגרמניה הנאצית. יש לארצות־הברית צרכים מסויימים ורצונות מסויימים, ויש לה הזכות להשיג את מה שהיא צריכה ורוצה — ואם יש צורך, גם בכוח. „העצירה המתונה" ו„תקומת אמריקה" שונות זו מזו רק בהערכת היכולת להשיג את רצונותינו (ובמייוחד את שיעבוד אמריקה המרכזית לדיקטטורות צבאיות).

מאמר זה מטיל, לדעתי, אור חשוב על המחשבה האמריקאית העכשווית על ענייני־נים בינלאומיים, ועל ההתפתחויות הצפויות — במייוחד אם זוכרים שטאקר מייצג עמדה הנחשבת כה מתונה, עד כי הוא אובד את הגישה שהיתה לו לממשלה וליועציה.

שלך, נועם חומסקי.

נועם חומסקי
עודף של רצון טוב וכוונות טובות

מתי הם חותמים?

זוהי ההזדמנות להשיב שוב אל שאלות הנשאלות מדי פעם: מדוע יש בשבועון זה מדורים חתומים ובלתי־חתומים? באיזו מידה משקפים המדורים את דיעות בעליהם, להבדיל מדיעות העולם הזה? מתי מופיעה כתבה מסויימת בחתימת הכותב, ומתי לא? מהו השיקול? כל כתבה המופיעה בשבועון זה היא פרי עבודה קולקטיבית, בצורה זו או אחרת. היא מתוכננת מראש בהתייעצות בין חברי־המערכת. לפעמים נעשה הדבר בישיבות־מערכת, שבהן מגלגלים רעיונות אנה ואנה, עד שמתגבשת הנחייה לפעולה. לפעמים נעשה הדבר בשיחה בין שניים או שלושה.

לאחר מכן יוצא צוות (פעם קראנו לזה „חוליית כיסוי"), המורכב בדרך כלל מ־כתב וצלם. בעניינים חשובים פועל יותר מצוות אחד. העבודה בשטח יכולה להימשך שעות, וגם ימים, ולפעמים שבועות.

כאשר ישנו החומר, ומושלמות הבדיקות הדרושות, נכנסת העבודה לשלב המכריע. קוראים לזה „עימוד". זהו השלב שבו נקבע השטח המוקדש לנושא בגליון מסריים; מחובר נוסח הכותרת הראשית, כותרות־המישנה והכתבות לתמונות; נבחרים התצלומים או חומר חזותי אחר אשר יהווה חלק מן הכתבה. עורך־התבנית עורך, על פי הנחיות אלה, את העמודים הסופיים, ואילו עורכי־הכיתוב עוברים על החומר, מעירים הערות, מחזירים אותו לפעמים לכותב לעיבוד נוסף, מבטיחים את איכותו הסיגנונית.

כאשר אתה נוטל לידיך את הכתבה, אתה רואה את המוצר המושלם, הכולל את כל היסודות האלה. גם כשמופיעה מתחת לכתבה חתימה של הכותב — הכתב הזאראי, או בעל המדור — אתה רואה את פרי העבודה המערכתית המשותפת של כמה וכמה אנשים.

אם כן, מדוע חלק מן החומר חתום, ולא כן חלק אחר?

הגישה העיתונאית היסודית של העולם הזה — בדומה לשבועוני־חדשות דומים בעולם, כמו טיים האמריקאי ודר שפיגל הגרמני — היא שהחומר כולו מופיע על דעת המערכת כולה, ועל כן אינו חתום. לא פלוני או אלמוני מדבר אליך, אלא העולם הזה. לא פדרציה של כתבים, אלא מערכת מגובשת.

מתי מופיעה אצלנו חתימה מתחת לחומר?

כאשר יש לכך אחת הסיבות הבאות, או כמה מהן:

● החומר משקף דיעה אישית של הכותב. זה נכון לגבי כמה ממדורי־הביקורת, כגון נמר של נייר של דן עומר, או עולם קטן של חיים ברעם.

● החומר כתוב בסיגנון אישי מייוחד. זה נכון לגבי מדורים כמו הראיון השבועי של שרית ישי, או מדורה של אודטה דנין, לא לגברים.

● החומר מהווה הישג מייוחד, ומן הראוי לציין את בעל ההישג הזה.

לכל החומר הזה — החתום והבלתי־חתום — אחראי אדם אחד, והוא לבדו נושא באחריות המיניסטריאלית, המוסרית, הציבורית והמישפטית: החתום־מסה, כעורך ראשי. האחריות אינה גובעת רק מהשתתפותי בעיצוב חלק ניכר מן החומר, אלא גם מן העובדה שאני אחראי לבחירתם של חברי־המערכת, לחלוקת התפקידים ביניהם ולתידרוכם.

שאר חברי־המערכת נושאים במישרין רק באחריות לחומר החתום על־ידם. אין לבוא לפלוני בטענות אלא על החומר החתום על־ידו.

אולם כל חברי המערכת, יהיה תפקידם כאשר יהיה, זכאים לחלקם בהצלחותיה של מערכת זו, בהישגיה, בסקופים המוסגים על־ידה, בעמידתה על עקרונות מוסריים ועיתונאיים. כי הגיליון הזה, שאתה מחזיק אותו ברגע זה בידיך, הוא פרי עבודתם הקולקטיבית, כשכולם רואים בפעולתם לא רק מיקצוע ופרנסה, אלא גם משימה, יעוד, השקפת־עולם, חובה חברתית.

ערב חג־העצמאות ה־33 אני מאחל לכולנו שנה טובה, שנה של טיפוח העצמאות האמיתית (להבדיל מן הפורמלית) של ישראל. זו כוללת את העצמאות הרוחנית והמחשבתית. פעולתו העצמאית־מאוד של העולם הזה היא חלק מן המאבק היומיומי להשגת מטרה זו.

שלומי שפיגל

מכתבים

אילו

אילו היה דרוזי נחרג בידי יהודי...

מה היה אילו קרה דבר מוזר, שכידוע לא יכול לקרות בארצנו, ויהודי מאחד מקיבוצי הגליל היה הורג דרוזי מכפר סמוך. נניח ש־למישטרה היו מגיעות ידיעות על כך שהדרוזים מתכוננים לנקום את דם ההרוג, ולפשוט על הקיבוץ היהודי הסמוך. האם מישהו מתאר לעצמו מה היה קורה? מייד היו כוחות מישטרה וכוחות צבא פוש־טים על הכפר הדרוזי, מחרימים כל כלי־נשק — מסכין גילוח ועד מרגמה קלה, ועוצרים שישים חשודים. נוסף לכך היתה טבעת של כוחות צבא ומישטרה מקיפה את הקיבוץ, כל מנהיגי העדה היו מכונסים „עד שיצא עשן לבן", כלומר: עד שתיחתם שביתת־נשק וסולחה כדת.

אלא שכפר־יסיף אינו, כידוע, קיבוץ או מושב יהודי. שם הדם הפקר.

סטיפן סנדיץ', חיפה

● ● ●

מדוע רק שישה

בעיקבות מיבצע טלתרום והכתבה ב„העולם הזה" (2277).

שנים רבות פעלתי בחוץ־לארץ כמתנדבת באירגונים ובמיבצעים רבים ושונים, ומעולם לא נכחתי בתופעה משונה שכזו.

ברצוני לשאול:

● מה היו הקריטריונים שלפיהם נבחרו דווקא ששת האירגונים ש־הוזכרו?

● מדוע לא פורסמה מראש סנייה בעיתונות אל האירגונים ה־וולנטריים, לשלוח בקשות להש־תתפות במיבצע, ורק אחרי שהוע־דה היתה בודקת ומאשרת אותם — היתה מפרסמת שמותיהם ברבים?

למרות שהמודעה הזמינה אירי־גונים נוספים לפנות אליה — הזמן הקצר שנותר עד המיבצע, הפלה לרעה את כל שאר האירגונים ש־לא פורסמו. יש לקוות כי בעתיד, כשמאירגנים מיבצע כה גדול וכה חשוב לשיקום הנכה בישראל — ייעשו הדברים בדרך יעילה והו־גנת יותר.

רנה קרסנו, גיבעתיים

● ● ●

רוזה הקנאית

אורי אבנרי שאל מדוע אין בארץ רחובות על־שמה של רוזה לוכסמבורג (יומן אישי, „העולם הזה", 2276).

רוזה לוכסמבורג היתה מצהירה על עצמה: אם אתה סבור שאני יהודיה, אתה טועה. אבי ואמי היו יהודים, אני סועלת עכשיו ל־מען האידיאה שלי בוורשה וב־ברלין.

אם לאשה כזאת נקרא יהודיה, הרי נעליב אותה. ואם לא די בכך, אשה זו היתה לוחמת קנאית נגד הרעיון הלאומי היהודי — ה־ציונות. לקרוא על שמה רחוב ב־עיר ישראלית — זה קצת מוגזם.

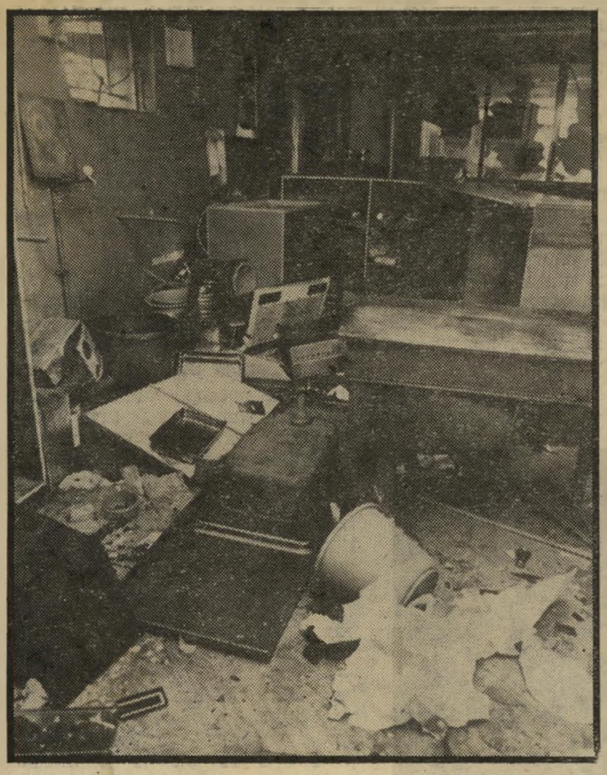
אינג' משה פנחסיק, קריית־חיים

● ● ●

אי הצדק מתוויר

במדורו „עולם קטן" שב חיים ברעם ותוקף את מישטר האפרטהייד ב־דרום־אפריקה.

(המשך בעמוד 6)

חרס בכפר יסיף
רק לא בקיבוץ

אירופה טורס EUROPA TOURS

מציעה

טיולים נהדרים

* לאירופה.
* ארה"ב, קנדה ומכסיקו.
* המזרח הרחוק.
* דרום אמריקה.

המסלולים - מקיפים ומושלמים.
המדריכים - מעולים ומנוסים.
בתי מלון - טובים, רובם מדרגה א'.

דרוש מסוכן הנסיעות שלך את חוברת טיולינו!

50 שנות נסיון לשרותך!
הטיול הטוב ביותר

אירופה טורס EUROPA TOURS

קול המפרסם

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי ה־12.5.81

דיון פתוח עם משלחת מברית־המועצות המבקרת בארץ

* נצ'נקין — ניקולאי
* סידנקו — ויקטור
מראשי אירגון ותיקי הלוחמים בנאצים עיתונאי

* דובינובסקי — לזאר — אומן (חבר נשיאות הסובייט העליון של מולדביה)

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

ניצחון מוחץ

בעיקבות חצבעת חברי ההסתדרות הערביים במזרח ירושלים.

בבחירות להסתדרות, לנעמ"ת וגם למועצת הפועלים שהת־קיימו ב־1985 ניצח המערך ניצחון מוחץ במובלעת הנוצ־רית בלבנון.

פנשושה, קיבוץ נתיב הל"ה

CF-71 2way, 4 speaker system, 15W stereo

איתך לכל מקום...

CF-85 3 way, 6 speaker system, 10W stereo

CF-65 2 way, 4 speaker system, 7W stereo

CF-55 1way, full range, 7W stereo

CF-45 1way, full range, 7W stereo

CF-33 2 way, speaker system 4W mono

CF-31 2 way, speaker system 3W mono

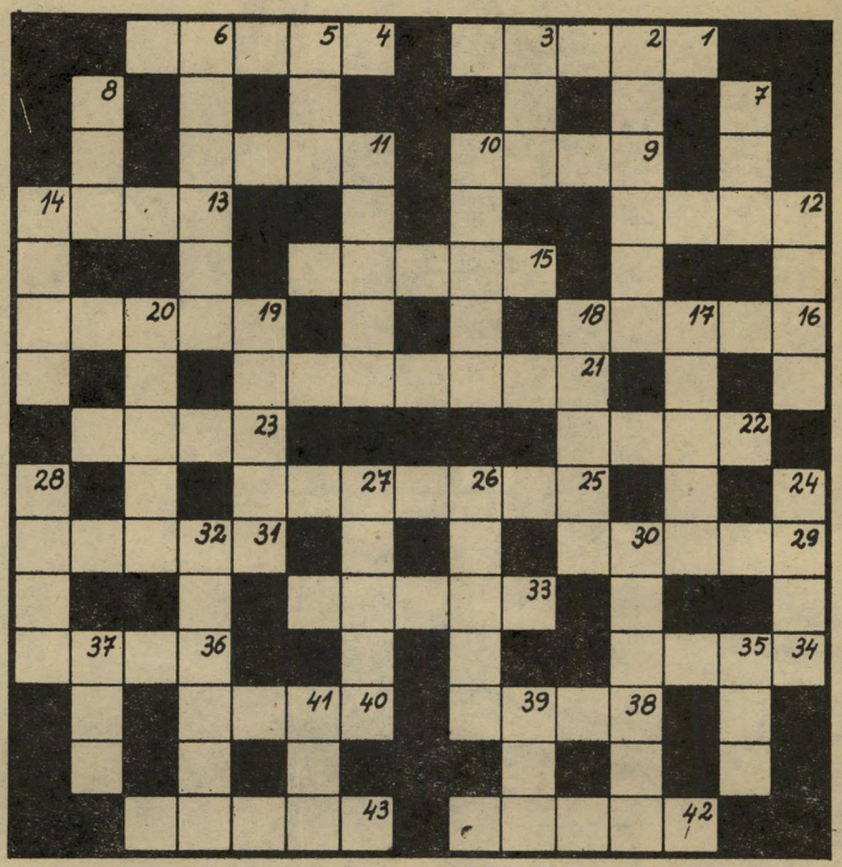
CF-23 2 way, speaker system 4W mono

הניידים של SONY®

משבצות

2279

מאת נדיב אבידן

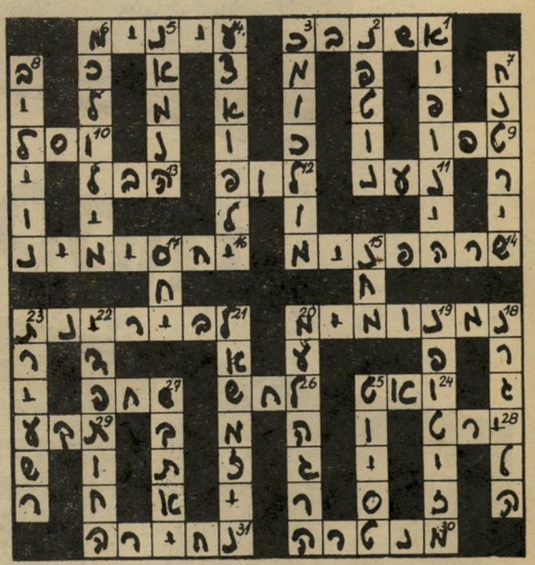
מאוזן:

1. הגם לי תאפשרו ללמוד על חשבונכם? (מ) (5).
4. מאוד לא אדיב מגרמניה, אך בטלביזיה זה מעורר צחוק (5).
9. חשיבה חוזרת מעוררת עצבות (4).
11. למשטרה יש הוכחה חותכת לתורת דרווין (4).
12. לאחר שאיש הדת הסתלק, נשאר רק הזוחל לשמור על הדלת (4).
13. הוא נמצא בעץ השלישי בחלק הגמוך ביותר (4).
15. המולדת החליפה בעלים בעיסקה פינגנסית (5).
16. המוקיון מוסתר מהשמש, האם זו סיבה לבכות? (5).
19. אני יפה, אז למה לי להתאמץ כדי למצוא חן? (5).
21. וכך יכתב בדברי הימים: ויהי ביום ההוא ורבי רוטפך לנושא ענינן של חוטאות רבות (7).
22. נערה זו דואגת רק לעצמה (4).
23. בארצות־ערב הוא מסדר את זריו כך לכבוד חבר־המושלה (4).
25. האם צריכים השכלה משפטית כדי להגן על הצפורים? (7).
29. אפשר להביע חוסר סבלנות בשפת־הרחוב, אך בצורה עדינה (5).
31. המנהיג המזמר שמח מאוד, זה לא פלא יש לו המון מעריצים (מ) (5).
33. שמענו שגם הכוכב היפני נפל קורבן להסכם השלום (מ) (5).
34. רקוד מיובא (4).
36. נגיע למסקנה סופית רק לאחר העלעת החימום (4).
38. התינוק התגנדר, רק חבל שהוא הרטיב מלמטה (4).
40. התיבלון המועדף על נעמי שמר (4).
42. איזה צחוק, מרחו את הצפרדע קרוב לעשרים פעם (5).
43. הייתכן שלא קר בדרך חזרה? זה באמת גורם נחת (5).

מאונך:

2. קיים הדבר המשמיע צלילים נפלאים (3, 3).
3. לא הסתדרת עם שש נשים? צריך להחזיק אותך במקום סגור (3).
5. חיפש בקפידה אך ללא תוצאה ממשית (3).
6. צ'יטה נעדרת? זה מענין, ממש אי אפשר להרדם (6).
7. בתוך 15 מאוזן יש המון אנרגיה (3).
8. משמש דוגמה בסוף כל ההוכחות (3).
10. לאחר למעלה מארבע מאות שקרים, לא כדאי לתלות בה תקוות (5).
11. בטרם שם בכיוון שוגה, הוא מכין את המפות הדרושות (5).
12. הפילוסוף לא נראה כל־כך נקי מלמטה (4).
14. הגוף איבד את צורתו בגללי (4).
17. פיצול כזה ניתן לבצע רק על־פי הוראה מפורשת (3, 2).
18. האם צריך לנסוע לאוסטריה כדי לראות שלג? (5).
19. כאשר שרים בטמפרטורה גבוהה זה מעלה את חמתם (5).
20. את כספיו הוא מפזר כמו מסורף (5).
24. הם מפורסמים אולי בגלל שיריהם, אך בוודאי לא בגלל טוב ליבם (4).
26. נתן דמי שתיה לילדים, אך במנות קטנות (מ) (5).
27. במערב אין כל חדש, אחד נדהם איכשהו וגם היתר אינם ערים (5).
28. הבן עשה דיאטה — איזה בלגן (4).
30. ממשחק סיני וכבד אנגלי אפשר לעשות משהו גדול (6).
32. אם תבצע את הנחיתה בהצטיינות, "תוכל לצאת להסקה (6).
35. המאפה הוא „מעשה ידיה" של דבורה (3).
37. הטוסט התהפך, זה עוד נזק שעשו למצרים (3).
39. צרוף פלינדרומי לכבוד המלך החדש (3).
41. מנטילה כזאת אפשר ללמוד משהו (3).

פתרון חשבצופן 2277

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

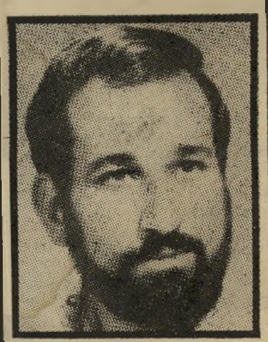
לאחרונה חזרתי משליחות בתפקיד חקלאי במדינה מערב־אפריקאית, ולדעתי מתעלם חיים ברעם מבעיית זכויות האדם של עמי אפריקה העצמאיים, שיש בהם מישטר שחור. מסופקני אם יודע בעל הדעה מדור מהי מידת החופש הפוליטי שממנה נהנים תושבי גאנה, ניגריה, קמרון וגאבון; מה זכותם להגנה מישפטית, ומהן זכויותיהם הכלכליות והחברתיות. מסופקני אם יודע הכותב מה מצבן של קבוצות אתניות המצויות בתחום שליטתן של קבוצות אתניות אחרות — ועל כך תעיד מציאותם של חמישה מיליוני פליטים ביבשת השחורה.

כמי שמכיר את אפריקה דהיום, דומני שאי־הצדק שבאפרטהייד מחוויר לעומת המתרחש ברחבי היבשת השחורה, בקרב המדינות הע־

חמימות או צביעות?

מה בין פלאטו־שרון שהורשע ובין האחרים שלא הואשמו כלל?

ח"כ שמואל פלאטו־שרון הבטיח דיור מכספו הפרטי. יורם אריאור מחלק מתנות מכספי הציבור — זה אינו שוחד פוליטי גדול יותר? עשרות אלפי פעילים של כל המיפלגות מקבלים מישרות, ברובן פיקטיביות, תמורת עזרתם למי־

קורא מטרון
מי הרמאי?

לגה. המיפלגות משלמות מכספי הציבור. פלאטו־שרון חילק מכספו הפרטי. איזה שוחד הוא גדול יותר?

פלאטו־שרון ניצל את תמימותם ובורותם של הבוחרים. אך עשרות אלפי עניים שהצביעו בעד הליכוד והעלו את בגין לשילטון, נדפקו על־ידי שר אוצר „ליברלי" התומך בבעלי־הון, שהעשיר עשירים ורושש עניים. היכן ההונאה הגדולה יותר?

מאיר מטרון, רמת־גן

עצמאיות שבתוכה. סביר להניח שההמולה סביב האפרטהייד משמשת למנהיגי הדיקטטורות ביבשת כלי להסחת הדעת מקשיים פנימיים בתוכן. בלי להצדיק את מישטר האפרטהייד, יש להזכיר לאותם מנהיגים ש„צדקה מתחילה בבית".

אירן אלטמן, פתח־תיקווה

● ● ●

חפים מפשע!

התקוראי מחיפה שיגר תדפיס של מודעה שהתפרסמה בצהרון, בה מודיע המפרסם מתוכפי בית־הכלא, כי הוא חף מפשע (מדור מיכתבים „העולם הזה" 2275).

(המשך בעמוד 8)

להלן רשימת הזוכים בארוחה משגעת במסעדת „הטיילת":

מרדכי דן, רחוב המלך ג'ורג' 76, ת"א; א. עצמור, אייזנברג 14, רחובות; א. רפופורט, רחוב בוסתנאי 65, רמת־השרון; ליבנה שלמה, רחוב המכבים 13, בני־ברק; ברכה נאור, שער העמקים.

על הזוכים לתאם עם מנהלי „הטיילת" בטלפון את מועד בואם.

גביע האלופים לאלף ילדים!

כל משתתף זוכה בפוסטר צבעוני של מכבי ת"א

מבצע זיפ-בוא להצטלם עם גביע אירופה לאלופות

לרגל זכיתה של קבוצת מכבי ת"א בגביע אירופה לאלופות, מכריזה חברת עלית, החברה המאמצת של מכבי ת"א זה 9 שנים, על מבצע מיוחד:

★ כל ילד שישלח 10 עטיפות ריקות של זיפ יקבל בדואר את הפוסטר הצבעוני המיוחד של מכבי ת"א עם גביע אירופה.

★ המשתתפים במבצע יכללו ב־4 הגרלות שיערכו בכל חודש:

ההגרלה הראשונה - **14.5.81**;
ההגרלה השניה - **15.6.81**;
ההגרלה השלישית - **15.7.81**;
ההגרלה הרביעית - **16.8.81**.

ובכל הגרלה יקבלו 250 ילדים את הזכות הגדולה:

להניף אישית את גביע אירופה, להצטלם ולקבל את התמונה למזכרת!

כל ילד יקבל הזמנה לביתו עם מועדי הצילומים.
את העטיפות יש לשלוח במעטפה ל:
„זיפ - מבצע הגביע" ת.ד. 3468 תל־אביב 61033.

חשוב לזכור

אין הגבלה על מספר המעטפות שאפשר לשלוח למבצע.
מי שישלח יותר מעטפות (בהתאם לכללי המבצע) מגדיל את סיכויו לזכות.
בכל הגרלה ישתתפו כל המעטפות שיגיעו עד תאריך ההגרלה.
בהצלחה עם גביע זיפ

טוב לי עם עלית

זיפ והמשקה מוכן!

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

יחיעם אוחנה, שפירסם את הודעה, נעצר במיסגרת „מיבצע ניקוי עמקים", שבו נעצרו כ־50 איש מבני טבריה. כל „העצורים שנעצרו טוענים לחפותם. אם ייבדק מיבצע זה על־ידי ועדת־חקירה פרלמנטרית אמינה והגונה, יראה־אור טיבו האמיתי של מיבצע זה, שלא נראה דוגמתו בישראל עד היום. הודעתו של יחיעם אוחנה אינה אלא דרך נואשת להוציא צדק לאור, ומי כמוני, מעצורי אותו „מיבצע", יודע כי הוא חף מפשע.

מאז אותו „מיבצע" זועקים עשרות אנשים כי הם חפים מפשע, ולדאבונם אין מי שיוכל להושיע.

דני מזור, בית־המעצר, רמלה

● ● ●

העיקר להצטלם

לכל דבר יש סיבה וגם למתיגות הישראלית ביחס למכירת המטוסים ל־סעודיה.

סגד גלוי הוא שיורם אריזור, שר־האוצר שלנו, ביקש מן האמריקאים הלוואה בסך 600 מיליון דולר, כדי לממן את מערכת־הבחירות — בעוד ששר־החוץ יצחק שמיר הבטיח, שלא למחות בקול רם מדי נגד מסירת 63 מטוסי אף־15 קטלניים, המצויידים במיכלי־דלק מיוחדים, לסעודיה, כדי ש־יוכלו להגיע אל ערינו ולהפציץ אותן.

יש אנשים המשתוקקים כל־כך להיות ראש־ממשלת ישראל — ו־להצטלם בחיוכים וידיביד עם מריקיונים אמריקאיים — עד שלא איכפת להם אפילו אם לא תהיה כלל ישראל...

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

מתי לא מצדיעים

בעת טכס גמר הייצור של סידרת מרכבה, לא ידעו האלופים אם להצדיע, או לא (אנשים, „העולם הזה" 2277).

אתם מציינים כי „הוחלט" (אחרי התייעצות עם ענף מישטר ומשמעת) שאין להצדיע באולם סגור.

החלטה זו היא בת שלושים. היא הופיעה מאז בפקודות הצבא ואני מצרף תדפיס של פקודות אלה ב־ספר טכסים של צה"ל, שראה אור בהתחלת שנות ה־60. נאמר בו, כלשון הפקודה: „בעת השמעת הימנון באולם סגור יעמדו אנשי צבא, מכל הדרגות, דום מבלי להצדיע."

האלוף „קותי" אדם, לא ידע מה הוא עושה.

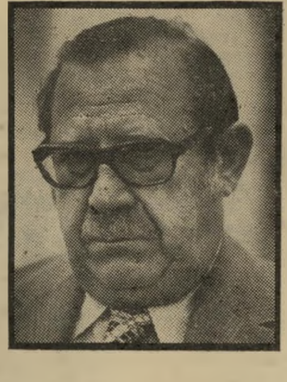
משה איזנברג, חדרה

● ● ●

לא קיבל חכתיב

בעיקבות התוכנית „עמוד האש" (7.4.81), שאיזכרה את האולטימטום שהוגש על־ידי מוסדות היישוב ל־מחתרות, אחרי שלח"י הוציא להורג את תלוד מוין בקאהיר.

נראה לי שבנקודה זו חלה טעות או הטעייה ומן הראוי שאתרום ל־אמת ההיסטורית על־ידי מסירת עובדות מדוייקות יותר. כאיש לח"י לשעבר, שהיה אחראי על המודיעין הארצי של הלח"י באותה תקופה, ידוע לי הן מפעילותי והן מ־מגעי ההדוקים עם מרכז לח"י, ש־

מנהיג יהין־מור
יגיב בחומרה

בניגוד לנאמר בשידור, מעולם לא נכנע הלח"י לכל תכתיב מצד גורם כל שהוא להפסקת פעולותיו. נהפוך הוא: נתן יהין־מור הודיע, בפגישה עם דויד גולומב, שלא תהיה מילחמת־אחים חד־צדדית, ו־הלח"י יגיב בחומרה רבה על כל נסיון לפגוע בו.

הערת אגב הקשורה אף היא ל־אותו שידור ולדיוק ההיסטורי:

שר־חוץ שמיר **שר־אוצר אריזור**
בחירות ומטוסים

פרופסור מאסיפה לאסיפה כשב־אמתחתו פיתרון לכל אחת מבעיות המדינה, החל מפנים וכלכלה וכלה בחוץ וביטחון. בדרך כלל היו אלה פתרונות־סרק שבלוניים, קלישאים מן האוויר. במיקרים רבים יכול היה לאמת אם הפתרונות הם בני ביצוע.

כעת הופיע רובינשטיין ב' ה־מנסה להתכחש לעברו ולבנות תדמית חדשה. לא עוד בעל הפתרון לכל הבעיות, אלא משהו צנוע יותר: מעין שולמית אלוני ממין זכר, פלוס קצת גינוני צופיות.

רובינשטיין ב' בונה את ניסיונו על אמונה בזיכרון הקצר של הציבור, ממש כשם שחברו לשעבר, שמואל תמיר, זחל על ארבע כדי להתקבל חזרה לליכוד, בתיקווה שעברו יישכח.

בשני המיקרים לפנינו גרוטסקה הצפויה לכל מי שמנסה להשכיח כישלונות ולהיאחז בקש הצלה אחרון לשם הישרדות פוליטית. אכן, צריך לדעת מתי לרדת מן הבמה, וצדק יגאל ידין באמרו „אינני נכס אלקטוראלי". הדברים חלים גם על גרוטאת ד"ש האחרות.

עמירם רוין, פתח־תיקווה

חמשירים

חמישה

העורב הוא חבוחר,
השועל הוא חנציג,
וחמשל:

הבחירות הן בדרך גבוה / כל נציג הוא... שועל בן־צבוע / ויפצח העורב / בקולו הערב / לשועל, שפער פיו לבלוע!

רוב עסקני המיפלגות אינם יוצרים דבר, וענייגם בעיסקי אוויר: עסקנות זהו עסק פורח/ העוסק בו, ביכלל לא טורח / הוא איננו זורע / רק קוטף ו־קוצר / באוויר, בים ובירח!

הווי הבחירות הקרובות ב־חמש שורות בילבד: הבחירות כבר הגיעו ניצנים / על בימות מתאפרים הליצנים / מחזאי מהמר / הליצן מזמר / והקהל מפצח חרצנים!

בעיית אי־הנוכחות של ה־ח"כים באולם מליאת הכנסת ניתנת לפיתרון בקלות: צריך להתקין שירות מילואים בכנסת — לכל העם: הבחירות הן ביזבוז וזעזוע / לאוצר המדינה הרעוע / נתנדב לפי התור / מלפנים ומאחור / כל בחור יהיה ח"כ לשבוע!

מה צריך לעשות הליכוד כדי לזכות בבחירות? אם ילך הליכוד עם הדת / הוא יזכה בלי ספק במנדט / כמובן רק בתנאי / שלוחות הר־סיני / ישבתו ממלאכתן בשבת!

סמי אילון, תל־אביב

קטע מתוך ספר הטכסים של צה"ל

אסור להצדיע

א. מצדיעים בשעת השמעת ההמנון הלאומי, או ההמנון של כיצבה זרה. בעת תרועת ההצדעה יפנה החייל המצדיע לכיוון התזמורת. אין חובה ואת חלה, במקרה שההמנון נשמע מרדיו, במועדון או מקום מגורים.

ב. בעת השמעת המנון באולם סגור יעמדו אנשי צבא, מכל הדרגות, „דום" מבלי להצדיע.

ג. חובת ההצדעה בהתאם לסעיף 3 לעיל.

המילחמה בבריטים לא נפתחה ב־הכרזת ה„מרד" של האצ"ל, כפי שניתן היה להבין מן השידור, כי אם על־ידי הלח"י, שקדם להכרזת האצ"ל בכמה שנים.

יצחק חסון, תל־אביב

● ● ●

רובינשטיין א' ובי'

הקורא מספק את הנמשל למשל על התאומים רובינשטיין (חשבון עובר ושב, „העולם הזה" 2277).

לפני ארבע שנים התרוצץ ה־

איך קרה שהבן שלך נעשה דוק?

התשובה בעמ' 11

עקב ההוזלות של חשרד האוצר 15% הנחה על רחקולים של

BOSE

הקיה הטובה ביותר באמריקה לשנת 1980

דגם 301

● 5 שנות אחריות
● תוצרת ארה"ב

דגמים נוספים להספקה
BOSE 501
BOSE 601
BOSE 901

נציגים בלעדיים בישראל יוסטון
אלמור ככר המדינה, ה' באייר 52, ת"א
טלפונים: 03-455620, 455938

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים לחדברת תיקנים (ניוקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים. בשמירה על בריאותך ורכושך.
דמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
איתן עמיחי - הדברת מזיקים

בכרתים תמיד שמח.
חגיגת נופש בגדול, ביפה ובמעניין שבאיי יוון.

בכרתים, הגדול באיי יוון תמיד שמח
וכל חודש יש שם פסטיבל אחר:

במאי — פסטיבל ריקודים.
ביוני — פסטיבל הדובדבן.
ביולי — פסטיבל היין.
באוגוסט — פסטיבל הצימוקים.

לבקר בכרתים פרושו חגיגה גדולה של יין, מצב רוח, אוכל פיקנטי, חופים שלווים והמון שמש טובה.

בכרתים תמיד שמח. בוא לבלות אתנו חופשה בלתי נשכחת.

בוא להדבק במצב רוח יווני עליז.

אולימפיק לוקחת אותך בטיסה ישירה לכרתים.

פרטים בכל סוכנויות הנסיעות.

צריך רק לקפוץ ליוון וכדאי באולימפיק.

OLYMPIC
AIRWAYS

מרים בנימיני

הקשר בין מדינת ישראל ועם ישראל למזל שור

אפשר להגדיר את הקשר בין מדינת ישראל למזל שור כקשר ישן וחדש. כבר בתורה, בתקופת יציאת מצריים, מתוארים בני־ישראל כ„עם קשה־עורף". ומי אם לא בני מזל שור מאופיינים בעיקר על־ידי עקשנותם. בזמן מתן תורה עשו להם את „עגל הזהב", המסמל את תשקפתו החומרנית של בן מזל שור, שחול־שותיו הן: הדאגה המופרזת לנוחיות ול„טיר הבשר", ולעיתים התעלמות מהצד חרוחני והריגשי.

אלפי שנים מאוחר יותר נולדה מדינת ישראל ב־14.5.1948 (יום חכרזת המדינה), ומעניין לציין שתאריך זה נופל במזל שור.

גם מזל זה, כשאר מזלות האדמה, קשור במיוחד לקרקע, ומחפש איכות קבועה ויציבות. העם חוזר לארצו, מכה שוב שורשים. בונה ועוסק בחקלאות. מייבש ביצות, בונה קיבוצים ומושבים ומעבד את האדמה.

תהליכי הבניה באיזורים העירוניים מתפתחים גם הם בקצב מהיר. האידיאל של דור החלוצים המשקמים הוא ח־עבודה המלווה בשירה. שוב שתי תכונות אופייניות למזל שור, הידוע באהבתו לזימרה, לנגינה ולעבודה.

גם דמויות בולטות מבין המנהיגים משתייכים למזל זה — בנימין זאב הרצל (בן מזל שור), חזונו לא נשאר בגדר חלום. ברגע שהאמין בשיבת העם לארצו, דאג אף להגשים את חזונו, הלכה למעשה. גולדה מאיר, השייכת לדור שבנה את המדינה, ושנאחז בעקשנות ובחתימדה בשילטון. כזכור, היא היתה ידועה בעקשנותה, היה קשה מאוד להזיזה מדעותיה, ושליטתה החזקה במיפלגת העבודה היתה אף היא עבודה ידועה. משה דיין משתייך למזל שור. לכל אורך חדרך הפך כעין סמל בעיני העולם, של הישראלי החדש שלא פוחד לומר את דברו. צועד בעקשנות ובחוסר־גמישות מסויים הקיים בבני המזל, עד שכמעט לכל אורך הדרך הוא מחמיץ את החזדמנות שאליה הוא שואף. והעם בחתמדה שאוהב הוא שוב ושוב את נחייתו אחריו.

הליכוד עלה לשילטון במזל שור ועיקר הבעיות הן: כספים וכלכלה

הליכוד נבחר לשילטון בתאריך 17.5.1977 — שוב במזל שור. ומעניין, שעיקר הבעיות המתעוררות בתקופת שילטונם קשורות בכספים ובכלכלה, שהם מאפיינים בולטים מאוד של המזל. הצלחתם או חוסר־הצלחתם ויחסם אל העם נקבעים אך ורק לפי יכולתם לדאוג למצב הכלכלי. בזמנם, הלירה מוחלפת בשקל, שרי־אוצר מוחלפים איש ב־רעהו. הדרישה אחרי הכסף, שיגעון הבורסה, הלחיטות להחליף דירות, מכוניות וריהוט, והחרדה לקיום הפיסי, זוהי אווירה שוררת טיפוסית, המעילות מצד אחד, והמגבית מצד שני. כל אלה מזכירים שוב ושוב את תאריך לידתה של המדינה. גם חוסר־רצון לוותר על נוחות והתרגשה ש„הכסף יענה את הכל". הם למעשה מונעים מהעם „לאחוז את השור בקרניו" ולהתמודד עם הבעיות כראוי.

למרות זאת אי־אפשר להתעלם מהחצלחות, שגם הן קשורות בתכונות המזל. החקלאות והאמנות — שני שטחים שבהם ישראל בולטת במיוחד. בהישגיה החקלאיים מפורסמת המדינה כאחת המדינות המתקדמות ביותר בעולם בשטח זה. הצד האמנותי־רוחני הקיים במזל שור (הנשלט על־ידי כוכב ונוס) בא גם הוא לידי ביטוי. אם להזכיר את המרכז המוסיקלי שקיים בישראל. אמנים יחודים ושאינם יהודים אוהבם במיוחד לחדפיע כאן, ומרגישים את אהבת האנשים למוסיקה. ישראל כמעט „מייצאת" אמנים. גם התיזמורת הפילחרמונית נחשבת לאחת התיזמורות הטובות ביותר.

גם בשטחים אחרים ניכרת האהבה לאמנות. ונוס — שליטת המזל, כאשר היא במיטבה — מייצגת את עיקרון הנתינה, וכאשר מתעורר הצורך לעזור למדינות, או אנשים שנפגעו, ישראל היא בין המדינות הראשונות הנרתמות לעזרה.

גם בקרב העם אפשר היה להיווכח לא מזמן, שהאמנות והכסף מתחברים יחדיו, במיבצע התרמות „אמנותי". הנתינה, האמנות והכסף, שלושת המייצגים של המזל, הראו יותר מכל את הקשר של העם למזל שור. ומה יותר מכל, מסמל את המזל הזה, אם לא צורת הבילוי בחג העצמאות, במימונה ובשאר חגי ישראל — אכילה בחיק־הטבע וישיבה באחו הירוק. וכל זאת כשברקע צלילי הבוקעים של הטרנזיסטור כגעיה רמה.

שבוע זה יביא עימו רעיונות חדשים בתחומים שבעקיפין יגרמו להגדלת החכנסה שלכם. הזמן מאוד מתאים להשמיע את מחשבותיכם ורצונותיכם, אין מה לחשוש, זה עשוי להביא תועלת. נסיעה קצרה טומנת בחובה היכרות חדשה, או ידיעה מאוד חשובה, הקשורה בעתיד הלא רחוק. בבית יתכן מתח רב בסוף השבוע וחוסר שביעות־רצון. התייחסות תנכונה לקשיים המתעוררים: קלילות.

* * *

יש לנהוג בייתר זהירות בעניינים כספים, מכיוון שהנטייה לבזבז את כספכם בקלות עשויה להביא לחרפה בשבוע הבא. השבוע יתרכז סביב פעילויות אמנותיות. התלהבות פתאומית משירה וממוסיקה, ובכלל התייחסות מיוחדת לצד האמנותי או הספרותי שבכם. הצורך לשקט ולשלווה יגבר, אך לא יהיה קל להגיע לכך. היכרות חדשה עשויה לגרום לבילבול ואפילו לשיפוט מוטעה, רצוי להפעיל את הזהירות.

* * *

למרות שמצב־הרוח מעט כבד לאחרונה, בשבוע זה תחושו הקלת־מה. אנשי עסקים יוכלו לקחת על עצמם התחייבויות חדשות. לאחרים זהו זמן מתאים לחתום על פריסות־ביטוח, או כיוצא באלה. אך עדיין רצוי לשמור על סודיות. מבחינה נפשית — תחושה יותר נוחה. גורמים שונים, שעיכבו אתכם והפריעו לכם מהלך התקין של החיים, יסולקו, ואתם תתיו חופשיים להתפנות לעיסוקיכם.

שבוע מפתיע בכל מה שקשור לכסף ולרכוש. עסקים מחוץ־לארץ עלולים להביא לחפסד כספים, לכן רצוי לדחות חתימות חוזים עם ארצות זרות. בני מאזנים, המתכוננים לנסיעה ארוכה, רצוי שלא יתנו מיקדמות, שכן הם עלולים להתאכזב. יש לשמור היטב על ברי־אותם של האנשים הקרובים אליכם, ולנסות לעודדם, שכן מצב־רוחם לא קל בתקופה זו. צפויים קשרים חדשים.

המתח שוב מתגבר ומביא אתכם למצבים של לחץ. יש להאט את הקצב, ולהבהיר לסובבים אתכם את פשר התנהגותכם המוזרה. חברים ואפילו ידידים קרובים עלולים לגרום לצרות לא מעטות, יתכנו קשיים ואפילו ניתוקים. כדאי רק לחכות מיספר ימים עד שמצב זה יעבור, ולהימנע משינויים חשובים. לקראת סוף־השבוע המצב עשוי להשתפר. נוסף לכך, עשויה להגיע אליכם ידיעה הקשורה לכספכם.

* * *

במקום־עבודתכם המצב מאוד עדין, עלי־כם לתמרן בזהירות רבה. בתיכנון מיספר מהלכים קדימה ושימוש בטאקט רב תוכלו להגשים כמה משאיפותיכם, תיכם החשובות, ולזכות בקידום רצינו. יש להיזהר מאנשים המוסכלים המצאים בקירבתכם, והמשפיעים עליכם להתייחס אליהם בנדיבות מופרזת. גם במיפגשים חברתיים, או מסיבות עליזות, יש למתן מעט את פרץ ההתלהבות שתחושו.

* * *

מריבות מישפחתיות עלולות להביא אתכם להתנהגות קיצונית ומוגזמת, שעלולה לגרום לצער מיותר. עניינים הקשורים לחוץ־לארץ מעסיקים אתכם. אלה שבעצמם לא נוסעים, יעמדו בקשר מיכתבים או טלפונים עם ארצות אחרות, ועתידים להיות מאוד מופתעים מהאינפורמציה שתגיע אליהם. יתכן שיחתולל שינוי פתאומי בקשרים הדוקים. אלה המתכוננים לקבל את סיכומים בעניינים כספים — היזהרו.

שבוע מפתיע בכל מה שקשור לכסף ולרכוש. עסקים מחוץ־לארץ עלולים להביא לחפסד כספים, לכן רצוי לדחות חתימות חוזים עם ארצות זרות. בני מאזנים, המתכוננים לנסיעה ארוכה, רצוי שלא יתנו מיקדמות, שכן הם עלולים להתאכזב. יש לשמור היטב על בריאותם של האנשים הקרובים אליכם, ולנסות לעודדם, שכן מצב־רוחם לא קל בתקופה זו. צפויים קשרים חדשים.

* * *

אתם נמצאים במצב מבוך קמעה, ואינכם מסוגלים להסביר לעצמכם מהן הסיבות. דברים שונים גורמים לכך, וקשה להבדיל בין העיקר לתפל. אתם מעורבים ביחסי אהבה בלתי־יציבים ולא ברורים, ונדרשים על־ידי בני־הזוג לתת דין וחשבון מפורט — מה קורה כם תשובה, והדבר לקשר ביניכם. אין בידי מתסכל עוד יותר, מחאר שמצפונכם מציק לכם. בקרוב יהיה קל יותר להחליט, לכן הימנעו משינויים.

* * *

עדיין עליכם לשמור על מצב בריאותכם. הרגישות עדיין לא עזבה אתכם, ורצוי לשמור על קשר עם הרופא. יתכן ששוב יועמס עליכם תפקיד נוסף בעבודה, בגלל התחמקות של מישהו שאינו ממלא את תפקידו. זה עלול לגרום למתח ולעצבנות, אך בינתיים מלווה אתכם תחושה של קבלת־הדין. התחלטות חשובות בקשר לסיום קשר ותחילת קשר חדש מחייבות אתכם להחליט כעת ובמהרה.

תקופה זו מוזרה, וקשה להגדירה. למעשה חל שיפור במצב־הרוח, אך דברים בלתי־צפויים הקורים לפתע גורמים לתקלות ולבלבול, ואף עלולים לשנות את ההרגשה הכללית. מאחר שבני מזל גדי מוכרים כאנשים המסוגלים לבנות את עצמם בכוח־רצון גם — עליכם להתרכז בעיקר בהזדמנויות הטובות שתגענה בשבוע זה. קשרים חדשים לפניכם, והישנים עשויים להתחדש. הקפידו על התנהגותכם.

* * *

מתחים בבית גורמים לכם לרצון לברוח מהבית, לשבור מיסגרות ולצאת לחופשי. אך יש לשים־לב לאלה מחיים עימכם ולהתחשב בהם. אמת שתוטח בפניכם תקפיצם ממקומכם, ותפגיעה עלולה לגרום למצב־רוח קשה. מסיבה, המתוכננת בבית־כם, תצא שונה מתיכונה המוקדם, מאחר שאורחים לא קרואים יגיעו, וייגרמו למתח ולרוגז. למרות הכל, תושייתכם המחירה תוציאכם מהמצב.

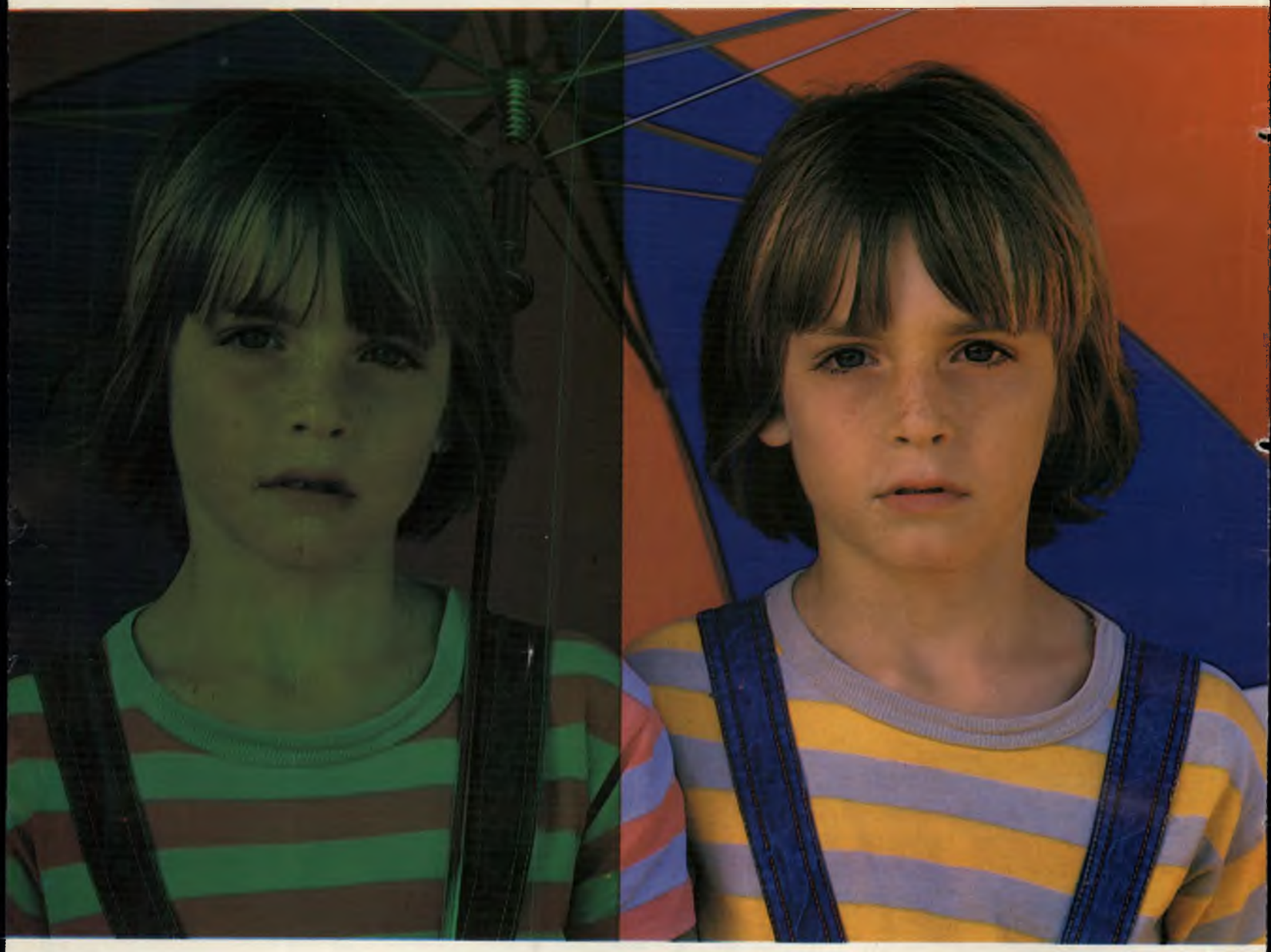

* * *

עקרות־הבית, שמתכוננות לניקוי יסודי, רצוי שידחו את התוכנית, משום שאורחים רעשניים ישנו את סידרי הבית, וחבל על הטירחה. אחים ואחיות יגרמו לביזבוז זמן וכסף, ומריבות על ענייניים פעוטים. אל תלכו שולל אחרי חיזורים של מכרים מיקריים, מאחר שצפוייה אי־נעימות בשאר להבנתכם את כוונותיהם. הזמנות לבילוי במיסעדות עלולות לגרום להפרזה בהנאות האכילה ולרגשי תרטה על כך.

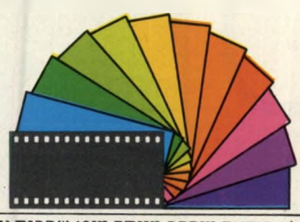

איך קרה שהבן שלך נעשה ירוק?

ניסית לחסוך...
בפעם הבאה רק עם קודאק.

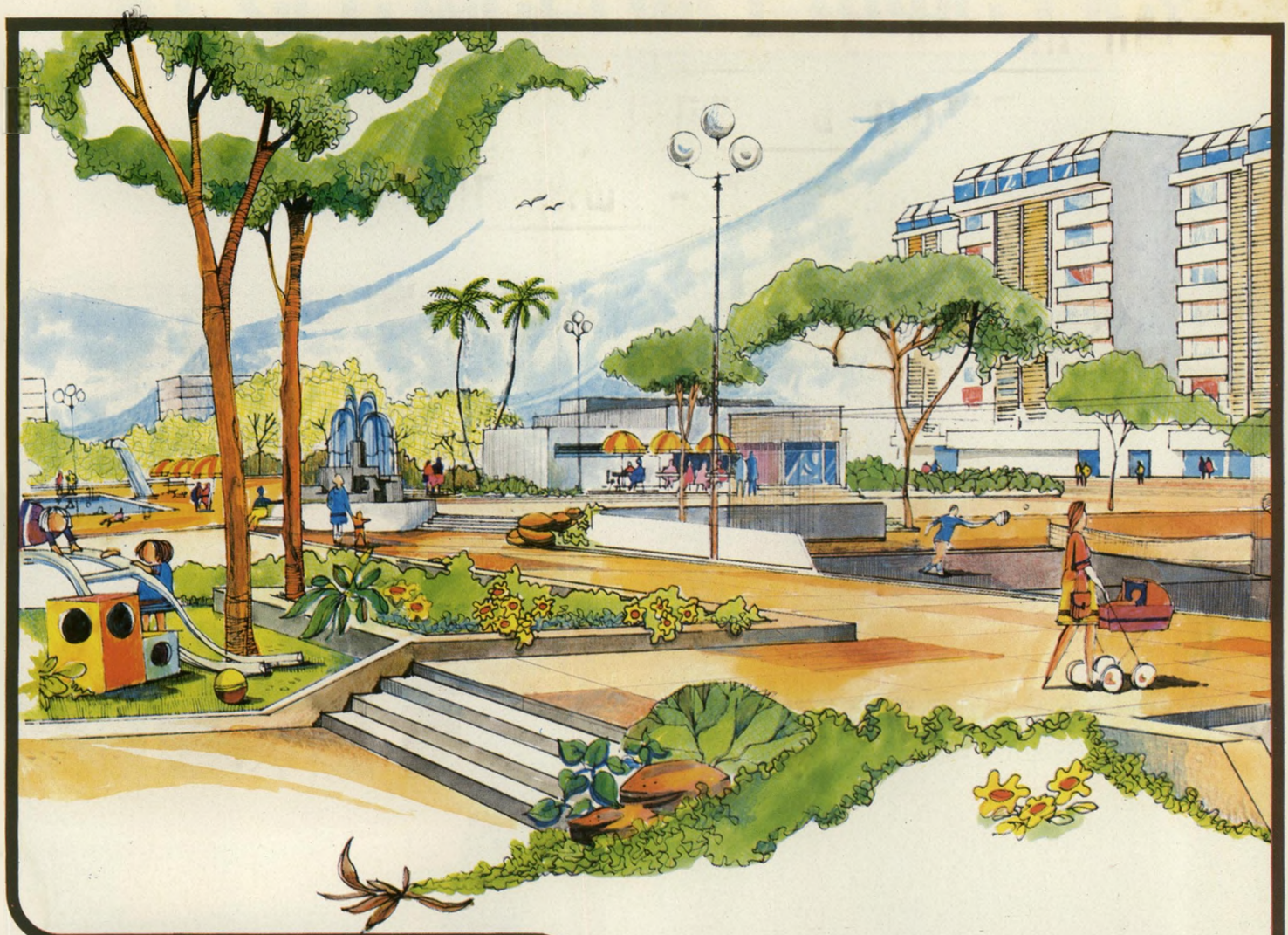
אתה מקבל בשמחה את המעטפה עם התמונות שצילמת,
פותח, ומגלה שהילדים שלך קצת ירוקים, ואשתך בצבע בלתי מזוהה.
אתה הרי מכיר אותם ויודע שזה לא הצבע הטבעי שלהם.
איך זה קרה? ניסית לחסוך בקניית הפילם...
בפעם הבאה צלם רק עם קודאק. כי פילם קודאק המורכב מיותר מ־10 שכבות צבע,
מבטיח לך תמונה מרהיבה בצבעים טבעיים לפי המקור.

פילם קודאק מורכב מיותר מ־10 שכבות צבע.

Kodak

העולם מצלם בקודאק.

קרית-ראשון-
רובע מגורים חדש
עם מרכזי קניות,
מגרשי טניס ובריכת שחיה,
12 דקות נסיעה מתל אביב

5.000 שקל בהרשמה

היתרה במשכנתאות הלוואות ותנאי תשלום נוחים

במבואותיה המערביים של ראשון לציון בונה חברת **דרוקר זכריה** את שלב א' של **קרית ראשון** — רובע מגורים חדש הכולל דירות של 3, 4, 4½ חדרים, דירות גג (פנטהאוז), וקוטגיים. הרובע מתוכנן על ידי חברת "ערים" ומשרד הבינוי והשיכון.

- מערכת צירי הליכה להולכי רגל נפרדת מתנועת כלי רכב.
- 5 דקות נסיעה מחוף הים.
- עיצוב מיוחד של "ריהוט רחוב" הכולל ככרות עם מזרקות נוי.
- גינה מרכזית מטופחת ושמונה גנים ציבוריים לשכונות.
- גני ילדים ובתי ספר יסודיים ותיכוניים.
- בכל בנין לובי כניסה מרווח.
- חרסינה צבעונית במטבח באמבטיה ובשירותים.
- אספקת גז מרכזית ומערכת סולרית למים חמים.

דרוקר זכריה בע"מ

חברה לבנין ועבודות אזרחיות.

המכירה באתר הבניה או במשרד המכירות הראשי דרך העצמאות 102, חיפה טל. 04-510235/6.

המכירה במסגרת תכנית הסיוע של משרד הבינוי והשיכון לזכאים, וכן למכירה חופשית.

לקראת יום־העצמאות וסיום הסידרה: הדמעות של מנהיג ההגנה

לא צולמו, אך קולו החנוק הוקלט - ערבי ערך את הפרק על

מילחמת־העצמאות - ידין השמיע תחזית מחרידה -

איך חובר הימנון „עמוד האש" - מאחרי הקלעים של הסידרה

ישראל גלילי בבה

עמוד האש

הפרק ה־18 של עמוד האש מביא, תחת הכותרת „מגש הכסף" (1948־1947), את תיאור הזעם הערבי על החלטת האו״ם.

הערבים פותחים בסידרה של מעשי־איבה, כדי למנוע בכוח את חלוקת הארץ. בו־זמנית מתחוללות פרעות בכמה ריכוזים יהודיים במדינות־ערב. הבריטים, השוהים עדיין בארץ, עוזרים ליצור מצב של תוהו־ובוהו, תוך עידוד התלקחותה של מילחמה בין היהודים והערבים.

בתהליך הדרגתי מצליחים הערבים להטיל מצור על ירושלים. בעולם הרחב נוצר הרושם כי הערבים מכים ביהודים, ואין בכוחם של היהודים לשלוט במצב. כתוצאה מכך מנסה מישרד־החוץ האמריקאי לבטל את החלטת החלוקה של האו״ם, ומציע להפוך את ארץ־ישראל לנאמנות של ה־או״ם.

בשלב זה מחליטים היהודים להפסיק את המיגננה ולצאת להתקפה; הייעד הראשון הוא פריצת הדרך לירושלים.

הפרק ה־19 והאחרון של עמוד האש מתאר, תחת הכותרת „אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינת ישראל״ (1948), את סיפור מיבצע־נחשון, שבמהלכו פורצים כוחות ההגנה, וביניהם הפלמ״ח, את טבעת־המצור על ירושלים. מכאן ואילך מתהפך גלגל המילחמה בהדרגה לטובת היהודים, בעוד שארצות־הברית מכנסת מושב מיוחד של עצרת האו״ם כדי למנוע את הקמתה של המדינה היהודית.

מישרד־החוץ האמריקאי מפעיל על ה־יהודים לחצים ואיומים למען ידחו את הכרזת העצמאות. דאגתו העיקרית של דויד בן־גוריון היא אחת ויחידה: מה יקרה ב־15 במאי, עם עזיבת הבריטים את הארץ, כאשר מכל עבר יפלשו לארץ הצבאות הסדירים של מדינות־ערב, בעזרת השריון, הארטילריה והמטוסים שלהם. ייגאל ידין, קצין־המיבצעים של ההגנה, מחווה דעה כי הסיכויים במילחמה הם „שקולים".

לוחמי ההגנה בקסטל, אחרי כיבושו
שונא המופתי גרם לנפילת הקסטל

בן־גוריון יודע כי זו שאלה של „עכשיו או לעולם לא". ב־15 במאי הוא ניצב באולם המוסיאון בתל־אביב, קורא את מגילת־העצמאות ומסיים קריאתו במילים: „אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל — היא מדינת ישראל!"

„לא נזוז מפה!"

ליל ה־29 בנובמבר היה בבחינת חווייה, אשר לעולם לא תישכח מלב יהודי ארץ־ישראל. מכוניות נסעו בלילה ועוררו ב־צפירות את הנרדמים. אנשים התלבשו ויצאו להצטרף לחוגגים. הכל חיבקו את הכל. נדמה היה כי כל ההיסטוריה של העם היהודי לדורותיו היתה מכוונת אל הרגע הזה. נראה היה כי המילים „להיות עם חופשי בארצנו" קיבלו משמעות חדשה.

בבוקר ה־30 בנובמבר נהרגו ראשוני החללים של מילחמת־העצמאות, ביניהם נחמה זלטובסקי הכהן, שנקברה על הר־הזיתים. ב־2 בדצמבר יצאה הפגנת־מחאה ערבית אדירה משערי־יפו בירושלים, והפכה עד מהרה הסתערות אלימה על החנויות היהודיות במרכז המיסחרי של ירושלים.

למחרת הלכה גולדה מאירסון (מאיר) אל המזכיר הראשי של ממשלת־המנדאט, ובידה תצלומים שהראו קצין־משטרה בריטי, העומד והמסתכל בהמון הערבי, כשידיו שלובות. עד מהרה הגיב האירגון־הצבאי־הלאומי (אצ״ל) על מעשה זה, ב־פעולת־תגמול. כמה מאנשיו התפרצו אל הקולנוע הערבי רקס שברחוב הנסיכה מרי בירושלים, הדליקו את סלילי הסרט, ותוך דקות עלה בניין־הקולנוע כולו באש.

מילחמת תש״ח לא פרצה בבת אחת. פה ושם היו חילופי יריות, הצתות, מעשי־רצח, פעולות־תגמול וגמול־על־גמול. עיקר המתיחות התפתחה בערים המעורבות, כא־שר עיקר הסבל מתמקד בירושלים, שבה שכנו שכונות יהודיות וערביות בעירבו־ביה. תוך זמן קצר הוקמו מחסומים. חלו־נות של מכוניות שוריינו בפלדה.

נראה יהודי יושב וקורא בידיעות אחרו־נות, שהכותרת שלו מראה בבירור, מדינה עברית!. בישיבת־עבודה ראה זאת יוסף לפיד, שהוא איש־מערב־לשעבר, הוא חייך ושאל, מה זה פה? פירסומת לעיתון? זה דיווח לא־מאוזן...' הוזכר לו שעורך ידיעות אז היה עזריאל קרליבך, מייסד מעריב...

„הבאנו כאן גם קטע של יומן, המראה את הטבח שנעשה ביהודי עדן. קטע־היומן הזה, כמו ממחיש קביעה עקרונית, שהיתה לנו בעמוד האש, שבתי־הקברות מלאים בסרטים שנעשו על־ידי ועדות, והכל כדי שהם יאפשרו לעשות את הסידרה הזאת מתוך איזה חופש־יצירה. שהרי בתי־הקברות הפילמאיים האלה שימשו אותנו. מצאנו בהם חומר לא־נורמלי. ידענו עוב־דתית על הפוגרום בעדן, אבל לא מצאנו שום חומר קולנועי בארכיונים לסרטים. אבל מצאנו סרט די גרוע של הדסה בארכיון ראד, ומתוכו הוצאנו מתוק מעז. כאשר אנחנו משקיפים לאחור אפשר לומר שכל הסידרה מחזיקה סרטים נפלאים מאותם בתי־קברות, קטעים כמו הנאום של מנחם אוסישקין, או שאר קטעים שבעבר נראו איומים כ,סרטי סוכנות', ובעזרתם הצלחנו להעשיר את הסידרה."

עם פרוץ המאורעות נתן דויד בן־גוריון, שכיהן אז כיו״ר הנהלת הסוכנות היהודית, הוראה שקבעה: אין לפנות שום נקודת־יישוב, אפילו החזקתה אינה מתקבלת על עורכי עמוד האש דאגו להביא את תיאור השימחה הראשונית של ליל ה־29 בנובמ־בר. יגאל לוסין: „באחד מהיומנים, ה־מתארים את השימחה שבאה על הישוב היהודי אחרי החלטת כ״ט בנובמבר, היה

קאוקג׳י (באמצע, חוכש כפייה) עם אנשי „צבא ההצלה"
העיר העתיקה מלאה יללות וצווחות

(המשך מעמוד 13)

הדעת מבחינה צבאית. הוראה זו עלתה בקנה אחד עם הדוקטרינה הציונית הוותיקה שקבעה כי המצב המדיני הוא פועל־יוצא מן העובדות בשטח. סיסמת הקרב של החלוצים „לא נזוז מפה!" קיבלה במצב זה תוקף מחודש. לפיכך ציווה בן־גוריון שלא להפקיר 33 ישובים שנכללו, על־פי החלוקה, בתחומי המדינה הערבית.

וידוי של נהג

אחד הפרקים המרתקים ביותר בשלב זה של קדם־המאבק על דמותה של הארץ הוא הלילוי המוויין של השיירות. כתב עליו יגאל אלון, מפקד הפלמ"ח, בספר מערכות פלמ"ח: „לילוי השיירות היה, אולי, המשימה המייגעת והמהלכת־אימים יותר מכל משימה אחרת במילחמה..." אחד מאנשי השיירות שהובילו מזון לירושלים, שקטעים מעדותו מופיעים בעמוד האש, הוא יונה גולני.

הנה קטעים נבחרים מתוך עדותו:

אני מבית זרע... בפברואר־מרס 1948 התחלתי לנסוע בשיירות לירושלים. בכוונה, עם מק (דיזל) של המשק...

זה היה פחד נורא לנסוע כל יום. ראינו חברים שהנה רק עכשיו נפרדנו מהם ברחובות או בעקרון, הנה בקריית־ענבים או בירושלים הם אינם... לירושלים יש רק דרך אחת — דרך שער־הגיא. באותם ימים לא היו ישובים באיזור הזה. הישוב האחרון היה חולדה. מחולדה ועד לקריית־ענבים הערבים שלטו בכל השטח...

המק היה כולו תא משוריין עם שתי דלתות, שני חצאי־חלונות קדימה שהיו נפתחים ונסגרים לפי המצב. אחרי רחובות זה היה נסגר הרמטית, והיה נשאר רק חרך קטן בגודל של אצבע, כדי להראות לנהג את המכוונית מלפנים ואת חתיכת הכביש. בפנים היה נוצר חום איום וחושך. כשאתה מרגיש שמשני הצדדים יורים, אז בפנים מתהווה איזה הד כזה, שמורט לך את העצבים.

זה היה דבר נורא לראות, שהנה אתה נוסע, ופיתאום מכונה עולה על מוקש ומתרסקת, ואתה לא יכול לעשות שום דבר. אתה יכול רק לנשוך את השפתיים. אתה יודע מי זה שמה, ואתה יכול רק לנשוך את השפתיים. אתה יכול לבכות, אבל אתה מוכרח לנסוע, כי השיירה מוכרחה לעבור, כי ירושלים רעבה...

אחר כך שאלו אותי לא פעם: מה נתן לכם את הכוח להמשיך ולנסוע במצב הזה? איזה כוח? מצבה של ירושלים!

כשהיינו מגיעים לירושלים ונכנסים לרוממה, וילדי ירושלים היו יוצאים מהבתים, עוצרים אותנו, מנשקים אותנו, בוכים, ונושאים אותנו על הכפיים, אנחנו היינו עומדים ובוכים ביחד איתם.

לא היינו בכלל גיבורים. לא גיבורים. נסענו, וכשהיינו מגיעים לשער־הגיא, הייתי נכנס לפחד כזה, שזה היה נוזל ממך ממש כזיעה, מכל הראש לתוך הצוואר.

הייתי רואה דרך החרך. לפעמים הייתי רואה על ההרים את הערבים שיורים, או את הרימון שהיה מתפוצץ על ידך. אבל לא היתה שום ברירה. היינו שרים אז. האמת היא שאני חשבתי שרק אני שר, עם דויד. אבל החברה שכולם היו שרים. היינו שרים את שירי הפלמ"ח ואת שירי ירושלים, וזה לא היה מתוך גבורה, זה היה מפחד. מפחד שאם תעשה משהו חוץ ממה שאתה נוהג. אז שרנו ושרנו.

למשל, שרנו את השיר של הפועל העברי ששר על ירושלים של שני ימי עבודה, שהוא רעב ולא נותנים לו יותר, ואנחנו הפכנו אותו: ירושלים, ירושלים... ושרנו את השיר הזה ככה: ירושלים עיר הקודש, למה ומדוע. הוא (הפועל) היה שר: למה ומדוע לא נתת לי שני ימי עבודה בשבוע? ואנחנו שרנו: ירושלים עיר הקודש, למה ומדוע, זה נתת לי בזה החודש, יומיים בשבוע? וזה החזיק אותנו...

בהתחלה היינו רצים להציל את הנהגים, ואז נפלו הרבה נהגים בגלל זה. ואז באה הפקודה של הפלמ"ח למשוריינים: אתם לא מתעסקים בהצלת נהגים. אתם נוסעים, כשמכונה היתה עולה על מוקש ומתרסקת, על־פי־רוב היא היתה מתרסקת בצד ימין לתעלה, והיא היתה סותמת את חצי הכביש הימני. עכשיו היינו עוברים אותה...

באחת השיירות יצאנו מעקרון בשמונה בבוקר. כשהגענו ליד לטרון, המפקד מוציא אותי מאחור. היה לי מק משוריין גדול, עם טמבון גדול ורחב, והיה צריך להשאיר מכונה כזאת הכי חזקה... כשהתקרבתי שלוש מאות מטר מתחנת הדלק בשער־הגיא, עמד אוטו־קמח שהתקלקל ורתח. מפקד השיירה עצר אותי ואמר לי לעבור אותו, לקשור אותו ולסחוב אותו לשער־הגיא... רק פתחתי את הדלת לנסוע אחורנית ולהתקרב אליו, אז שמעתי צרור, והצרור פגע בדלת שלי. סגרתי מיד את הדלת וצעקתי: יורים עלי...

הצעתי למשוריינים שיעשו לי קיר עם שלושה משוריינים במקביל אלי, עד ל־אוטו קמח... הצלתי את אוטו־הקמח ונכנסנו לשער־הגיא, כשאני סוחב את האוטו־קמח. התקרבנו למשאבת־המים, ואז שמענו קרב. המשוריינים ברחו לכיוון הקרב, והשאירו אותי עם האוטו־קמח בתחנת־המים הראשונה...

ביקשתי מהנהג של האוטו־קמח שיכניס מהר את האוטו־קמח לתוך החצר, ויצטרף אלי בתור שלישי בקבינה...

היו שמה חיילים אנגליים, ונכנסתי לשער־הגיא כשאני סוחב את האוטו־קמח, ומביא אותו למשאבת־המים הראשונה, ו־לוקח את הנהג איתי, ונכנס לאש תופת שלא־ייאמן. השיירה בוערת, ומכל הצדדים קופצים בחורים ובחורות ממשוריינים בוערים. נהגים קופצים ממכוניות בוערות ונהרגים בתעלות. המשוריינים יורים אש־תופת, ובתוך הגיהינום הזה אני מנסה לתמרן ועובר אותם...

באותם הימים יצאתי באחת השיירות מעקרון לירושלים. עד שער־הגיא היה איכשהו. כשרק נכנסתי לשער־הגיא, היה מתחיל מתח נוראי. כשרק היינו עוברים את משאבת־המים הראשונה, היינו מקבלים אש תופת מכל ההרים. המשוריינים היו יורים אש־תופת.

באותה השיירה התקרבתי לעץ שנקרא מעיין־השייח', וראיתי אש־תופת. מכוניות בוערות והמשוריינים יורים. התחלתי להתקדם הלאה ופיתאום התרוממה לפני מכונה ממש ועלתה על מוקש. ידעתי מיהם שני הנהגים האלה. אולם לא היתה כל ברירה. עקפתי אותם, וככה נסענו הלאה, כשאש־תופת ניתכה עלינו ואנחנו ממשיכים לנסוע...

בקריית־ענבים היתה התחנה הראשונה אחרי שער־הגיא. כשהיינו יוצאים שמה, רטובים מזיעה ורועדים, ונושמים את האוויר, היינו מתחילים לבדוק מי חסר. מי לא הגיע. ותמיד חסר מישהו, ותמיד נשכנו את השפתיים ולא פעם בכינו, אבל לא היתה שום ברירה...

מדוע בכה גלילי?

בין ה־27 במרס ל־30 במרס השמידו הערבים שלוש שיירות: שיירת נבי־דניאל, שחזרה מגוש־עציון, שיירת יחיעם ושיירת חולדה. שלושה ימים אלה המחישו כי שיטת ההגנה הפאסיבית פשטה את הרגל. אסור היה להמשיך במצב שבו הפלמ"ח, הכוח הלוחם המאומן ביותר בארץ, מבזבז את כוחותיו ושופך את דמו באבטחת שיירות ליישובים נידחים.

כך התגבשה החלטה מהפכנית: להפסיק את המיגננה ולעבור למיתקפה, לכבוש שטחים. זו היתה החלטה מסוכנת, שכן הבריטים עדיין שלטו, לכאורה, בארץ.

היעד הראשון היה ירושלים, והסרת המצור עליה. למשימה זו, שכותרתו היתה „מיבצע נחשון", רוכז כוח, שכמחצו טרם היה בארץ: אלף וחמש מאות לוחמים. רק בעייה אחת נותרה בכל חומרתה: במה נלחמים.

באחד באפריל 1948, ארבעה ימים לפני המועד המתוכנן, באישון לילה, נחת מטוס קונסטיליישן בשדה־תעופה בריטי ליד בית־דראס. האנשים שבאו להקביל את פניו רקדו מרוב שימחה. במטוס היה מיטען יקר: 200 רובים ו־40 מקלעים.

בוזמנית, באותו לילה, הגיעה לגמל תל־אביב ספינת־סוחר איטלקית עם מיטען גדול. פקידי המכס הבריטיים, אשר בדקו אותה, אישרו את המיטען. מתחת לכמה טונות של בצל היו עוד 4500 רובים, 200 מיקלעים וחמישה מיליון כדורים.

עדות מכלי ראשון על הגעת הספינה האיטלקית מביא ישראל גלילי, ראש מיפקדת ההגנה באותם ימים. בקטע־העדות שבפרק זה נראה גלילי כאשר קולו נצרד, וכמעט בוכה.

לוסין: „עם גלילי היה לנו כאן דבר נוגע ללב. הוא הרי ידוע כאדם היודע לרסן את רגשותיו. כאשר הצוות ריאיין אותו על נושא זה, ישב הצלם וצילם. ברגע שבו סיפר גלילי כיצד הוציאו אנשי ההגנה את הנשק מתוך בטן הספינה נורה, פיתאום התמלאו עיניו של גלילי בדמעות. הוא סימן מיד לצלם שיפסיק לצלם.

הצלם, שלכמה שניות לא הבין מה קורה בדיוק, הפסיק לצלם, ואיבד את תצלום אחד הדברים הכי מרגשים שהיו לנו בסידרה, את קטע־הסרט בו גלילי בוכה.

סרט ההקלטה שלנו המשיך להקליט, והוא קלט את בכיו של גלילי, תוך שהוא מספר ‚ראיתי דמעות בעיני הבחורים...'. מיד סימנו לצלם להמשיך לצלם, אבל כאשר הוא שב לצלם, גלילי כבר התגבר, ואנחנו נשארנו עם דמעות, ובלי תמונה. אבל הצופים בסרט יבחינו כיצד שעשענו ‚פריזינג' (הקפאה) של התמונה, הארכה שלה, כאשר ברקע ממשיך פס־הקול של גלילי הבוכה."

העורך הערבי של „מגש הכסף"

אחד מעורכי־הסרטים הבולטים בבניין הטלוויזיה הוא ז'אק חנא, ערבי יליד נצרת ותושב עין־כרם, ליד ירושלים. ז'אק הוא עורכו של הפרק מגש הכסף. הוא מספר על עצמו, על עבודתו, ויחסו לעמוד האש:

„אני יליד נצרת. את עבודתי בענף־הסרטים התחלתי אצל מיכה שגריר בקס. שנתיים עבדתי שם, ואחר־כך עבדתי בטלוויזיה כאסיסטנט בסרט שמיכאל לב־טוב עשה על קיבוץ רמת־רחל. התבקשתי להמשיך לעבוד בטלוויזיה בשירותי הערבית, ומאז אני עובד שם כעורך.

„בהתחלה, כאשר שמעתי על הסידרה עמוד האש, אמרתי לעצמי שאני לא רוצה ולא מעוניין לערוך שום סרט בסידרה הזאת. היו לי הסתייגויות. לא ידעתי גם מה הולך שם. אבל אחר־כך, כאשר התחילה הסידרה לעלות לשידור, והתחלתי לראות כל מיני פרקים שלה, התחלתי לראות את הדברים קצת אחרת.

„יום אחד באו אלי ואמרו שישנם שני סרטים בלתי־גמורים של עמוד האש, ושרוצים לתת לי לערוך אחד מהם, או את שניהם. ברור שהפנייה היתה על בסיס כישורי המיקצועיים. בדקתי את החומר, ולא הבעתי התנגדות.

„בסרט הזה אני עבדתי על חומר היסטורי. אומנם, העבודה פגעה בי פה ושם, ובעיקר, הטיפשות של שני הצדדים ביחד, בסוף תקופת המנדאט הבריטי. הם יכלו הרי לגמור את זה בלי כל ההרג הזה.

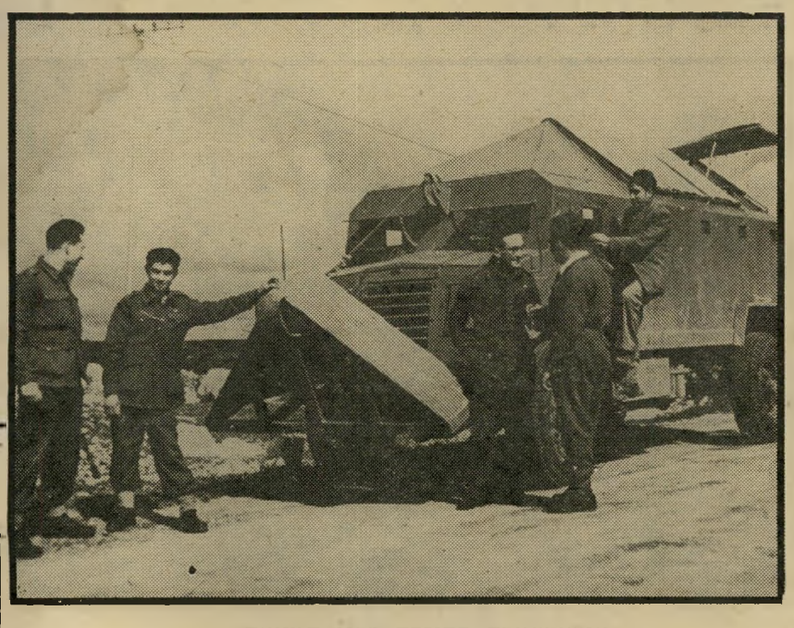
„אני אמנם לא חייתי אז, ואיני יודע יותר מדי על אותה תקופה. הסרט הזה נתן לי רקע, פחות או יותר, על מה שהתרחש אז. אני קיבלתי חומר מוכן. לא אני עשיתי את התחקיר שלו, וגם לא אני סיפקתי את החומרים המצולמים. קיבלתי לידיים שלי סרט, שבשפה המיקצועית ניתן לכנות אותו במצב של חצי רק־קט (חתוך וערוך בגסות, מצב שניתן להביא לו תוספות). לקחתי את הסרט לידיים, ביחד עם עוזר־העריכה שלי, קובי תקוע. ישבנו ביחד, ולמדנו את החומר.

„יגאל לוסין, יענקלה אייזנמן וגידעון

איש הגנה בראשית המילחמה

„נשכנו את שפתינו והמשכנו..."

אנשי־שיירה בחודרה לפני היציאה

„לא שרנו מגבורה, שרנו מפחד..."

כותרת „הארץ" מן ה־16 במאי 1948
הסרט קולקל בהעתקה

דרורי (במאי הפרק השני של עמוד האש) עזרו לנו. הם נתנו את הרקע. קראתי בקפדנות את ספר־העבודה של לוסין. ה־חומר גם נראה לי אמין. אבל למרות זאת, היו לי מפעם לפעם התעייפויות במהלך־העבודה. זה תהליך שעובר על כל אחד במיקצוע הזה. התעייפות שאינה גובעת מבחינת החומר, אלא מקצב־העבודה.

„על החצי רף־קט הזה הוספנו כמה ראיונות. את העדות של רחל מוצרי, שהיתה עדת־ראייה לפיצוץ בניין הסוכ־נות. הוספנו כמה אלמנטים, כמו תצלומים של שלדי הברזל בשער־הגיא, והכל ב־מטרה לחזק את המיבנה של הסרט..."

„חמישה עולי־רגל גלמודים"

המצב בירושלים הנצורה היה בכי רע. החורף התחזק, ואנשים פחדו לצאת לרחו־בות מחמת הסכנה. בבתים היה קר. יותר ויותר הורגש המחסור בדלק לבישול ול־חימום. בחנויות התרוקנו המדפים. לא היה חלב, בשר, ביצים וירקות. הרובע־היהודי בעיר העתיקה נותק מייתר חלקי־העיר ה־יהודיים.

בסידרת פיגועים ניסו הערבים לשבור לא להיכנס עוד אל השכונות היהודיות.

עמדת בריטניה היתה בשלב זה מלאת סתירות. רווחו אז שתי גירסות. האחת: שבריטניה מקווה כי היהודים, משיישארו לבדם מול העוצמה הערבית, יתחננו בסוף לעזרה בריטית. וגירסה אחרת: שבריטניה יוצאת כדי לחזור בדלת האחורית.

דבר אחד היה ברור: בריטניה סירבה להעביר את השילטון בצורה מסודרת לשום גורם, לא ליהודים, לא לערבים ואפילו לא לאו"ם, למרות שהיתה אמורה לעשות כך על־פי החלטת ה־29 בנובמבר. בנוסח ההחלטה נקבע דבר קיומה של ועדת או"ם לביצוע החלוקה, כפי שניסח זאת מזכיר האו"ם, טריגווה לי, בסיפרו: „ועדת־הבי־צוע היתה צריכה לקבל את המינהל מן המעצמה המנדטורית, ולכונן בכל אחת מן המדינות החדשות מועצת־ממשלה זמ־נית, ולהעביר אליהן את מלוא האחריות על מינהל ארצותיהן..."

הוועדה האמורה התמנתה ב־7 בינואר 1948. היו בה חמישה חברים: נציגי פנמה, בוליביה, דנמרק, הפיליפינים וצ'כוסלו־בקיה. כיניויה בפי היו"ר שלה, קרל לי־סיצקי מצ'כוסלובקיה, היה „חמישה עולי־רגל גלמודים..." אבל גם בכינוי זה היתה גוזמה, שהרי איש מן החמישה לא זכה לעלות־לרגל לארץ־הקודש. בריטניה הו־דיעה כי לא תאפשר לחברי־הוועדה להגיע ארצה לפני חודש מאי..."

צילום הלח"י מתוך מונית

בסיקור על הפרק ה־16, המאבק, דווח על סירטון שבו נראו אנשי לח"י מדביקים מודעות בלב איזור מגורים יהודי, מבלי שקורותיו של הסרט פוענחו עד כה. דיווח זה בהעולם הזה (2277) הביא לפיענוח.

יגאל לוסין: „ביום הרביעי בבוקר צילי־צל אלי חבר שלי מילדות, מחיפה, ואמר כי קרא בהעולם הזה שאני לא הצלחתי לדעת את מקורו של הסירטון... הוא עצר לרגע, ואז המשיך וסיפר לי, כי לידו יושב האדם שצילם את הסירטון הזה. שוחחתי עם אותו אדם, וגם חקרתי אותו, והוא נראה לי די משכנע.

„הכינוי שלו בלח"י היה ‚יואב', והוא היה מוכר בכינוי זה. יש לו מיבטא צרפתי, הוא סירב לומר לי במה הוא עוסק כיום. הרגשתי את הקונספירציה של אותם ימים בדיבורים שלו.

„הוא סיפר לי כי צילם את הקטע ב־מצלמת באל אנד האול. התעניינתי לדעת ממנו יותר פרטים, מאחר שהיו כאלה שטענו, במהלך הכנת הסידרה, כי הסרט הזה הוא מעשה שיחזור, למרות שאנחנו היינו די בטוחים באותנטיות שלו. שאלתי את ‚יואב' מתי הוא צילם את זה. והוא סיפר כי הסירטון צולם בסוף 1947, וציין, כי כאשר הבריטים פינו את תל־אביב, לח"י היתה עדיין במחתרת, אבל כבר לא תחת הפיקוח הבריטי הצמוד. לדבריו, הוא ישב בתוך מונית, ומדביקי־הכרוזים ידעו שמצלמים אותם. אגב, אם מסתכלים היטב בסרט, ניתן להבחין שהעיתון שאותו מד־ביקים הוא המעש עיתון לח"י; ולא חרות..."

הקרב על מישמר־העמק

מילחמת העצמאות היא אחד האירועים היהודיים במאה ה־20, שכימעט ואינם מונ־צחים בפילמים. במעט החומר הקיים נעשו כבר שימושים בכל מיני צורות ואיכויות.

יגאל לוסין: „החומר הראשוני שלנו היה דל למדי. אנחנו מראים המון תצלומי־פילם של ירושלים. הפרעות במרכז־המיס־חרי, שריפת בית־קולנוע רקס, קבלת־הפנים וחלוקת אותות־ההצטיינות בארמון הנציב־העליון ועוד קטעי־סרטים, שכבר הוצגו בפרק הקודם, שהוא הראשון מתוך צמד סרטי מילחמת־העצמאות. קטעים אלה לקוחים מתוך צילומי יומני־קולנוע בריי־טיים, מהתקופה שבה הם היו עדיין בארץ. הם דיווחו על עזיבתו של הצבא הבריטי, ועל הפיצוצים הגדולים שהיו בירושלים. בשלב זה של מילחמת־העצמאות גם אכ־סלרוד כימעט ולא צילם.

„סרקנו הלאה, והמשכנו לחפש בכל ה־ארכיונים שבעולם אחרי חומר מצולם, ועד מהרה התברר לנו כי הארץ כימעט ואינה מצולמת, ועיקר החומר המצולם הוא החומר המצולם המוכר, אשר צולם בידי הצלמים הירושלמיים. מבין הפעולות־הקרביות שצולמו גילינו תצלומים שצילם צוות־צילום צרפתי בקסטל, ליד ירושלים. בסרט הזה רואים יהודים הנכנסים לכפר הנטוש קסטל, בסוף הקרב. את הקרב עצמו הם לא צילמו.

„יש לנו אוצר אחד: תצלומים של קרב מישמר־העמק, כאשר פאוזי אל־קאוקג'י ניסה לכבוש את הקיבוץ. הסרט הזה צולם בידי חבר־משק של מישמר־העמק, וחלקו של הסרט משוחזר.

„יש בסרט כמה תמונות של ההפגזה על הקיבוץ. אני מניח שקטעים מתוך סערת־הקרב שוחזרו על־ידי אנשי־הקיבוץ, וזה לגיטימי. בייחוד כשזה נעשה על ידם, על־ידי המשתתפים האותנטיים. לכן הזמנו במיקרה זה במקצת את הקו האדום שלנו, שהרי שיחזור כזה הוא בהחלט פקסימיליה קולנועית של הקרב, בהשתתפות הלוחמים עצמם..."

על סרט זה מוסיף מפיק הסידרה, יעקוב אייזנמן: „את הסרט הזה עשה אדם בשם לויתן ממישמר־העמק. חלקו הגדול צולם מיד אחרי הקרב על מישמר־העמק. זה סרט שמצאנו בארכיון ראז, ובדוק כי רוב המשתתפים בו אכן השתתפו בקרב על מישמר־העמק. אבל חלקו של הסרט הוא שיחזור..."

לוסין: „מכיוון שהבריטים פינו את ה־ארץ דרך נמל־חיפה, איתרנו כמובן בלונ־דון פילמים של חיפה. יש לנו כמה תצלו־מים של תל־אביב, וגם כמה קטעי־פילם מכיבוש יפו, שאיתרנו בארכיון צה"ל. ה־פילמים האלה צולמו בידי צלמים חובבים אחרי הקרב עצמו, והחומר שבהם הוא דל למדי."

„אם לא תהיו ילדים טובים..."

על האופן שבו תהליך מדיני מסויים, עם. תיעוד קולנועי, משנים את אופן הצגת הדברים, מוסיף לוסין: „מה שהשפיע על אופי הסרטים היה המטמון הקולנועי ה־גדול שמצאנו בארכיון האו"ם. תוך כדי בחינת הסרטים התברר לנו בוודאות, כי בזמנית התנהלה מילחמה קשה באו"ם על עצם קיומה של המדינה. מסתבר, כי בסערת־המילחמה והקרבות שלנו, לא שמנו לב לקרב זה, או שהפועל־היוצא של ה־תפיסה הציונית האינטגרלית, שהכל מת־רחש אך ורק בארץ־ישראל, ושתולדות הציונות הן תולדות הישוב, לא קלטנו בדיוק מה שהתרחש במקביל בזירה ה־מדינית והבינלאומית.

„כולנו חגגנו את 29 בנובמבר, ואת הקלטת החלוקה, והתעלמנו מכך שהחל ממרס 1948 היה קיים ניסיון עיקבי לבטל את החלטת ה־29 בנובמבר. ומי עמד בראש הניסיון הזה, אם לא ארצות־הברית, ידי־דתנו?

גם כיום, כאשר אנחנו כל כך סומכים על ארצות־הברית, יש חובה להראות את הסיפור הזה מראשית 1948, וללמוד את זה. שהרי בארצות־הברית תמיד פעלו שני זרמים, האחד בעדנו, והאחר נגדנו.

כאשר הזרם האנטי־ציוני חש שאנחנו נחלשים במילחמה, הוא יזם ניסיון אמרי־קאי להתנער מאיתנו. היה מאבק על נושא זה. היו אימים שעד היום מאיימים או־תם, בנוסח של, אם לא תהיו ילדים טו־בים, יפסיקו את המגביות..' הבאנו בפרק הזה ראיון עם דין ראסק, מי שהפך אחר־כך שר־החוץ האמריקאי.

„הראיון עם דין ראסק הוא אחד הקט־עים היחידים בסידרה שבמהלכו נשמעות שאלות הראיון. המראיינת היא לילי ריב־לין, המראיינת שלנו בארצות־הברית, מי שערכה בעבר הרחוק גם את הראיונות לספר ירושלים, ירושלים של לארי קולינס ודומיניק לאפייר. ריבלין ערכה את ה־

זוחמים ערביים בדרך לירושלים
„היינו עומדים ובוכים יחד איתם..."

את רוחם של תושבי־העיר היהודיים. ב־1 בפברואר נהרס בניין הפלסתין פוסט (ששמו הוחלף אח"כ לג'רוזלם פוסט). מכונית־מישטרה, נהוגה בידי עריקים ברי־טיים, לבושים במדי שוטרים, היתה מעו־רבת בפיצוץ. שלושה שבועות אחר־כך הביאו שלוש מכוניות־תופת לפיצוץ ענק ברחוב בן־יהודה. שלושה בניינים גבוהים התמוטטו. האיזור כולו נראה כמו אחרי הפצצה מהאוויר, או רעש־אדמה.

מכאן ואילך התחיל הציבור היהודי לחשוד גם בחיילים הבריטיים, שהתבקשו

ORIENT

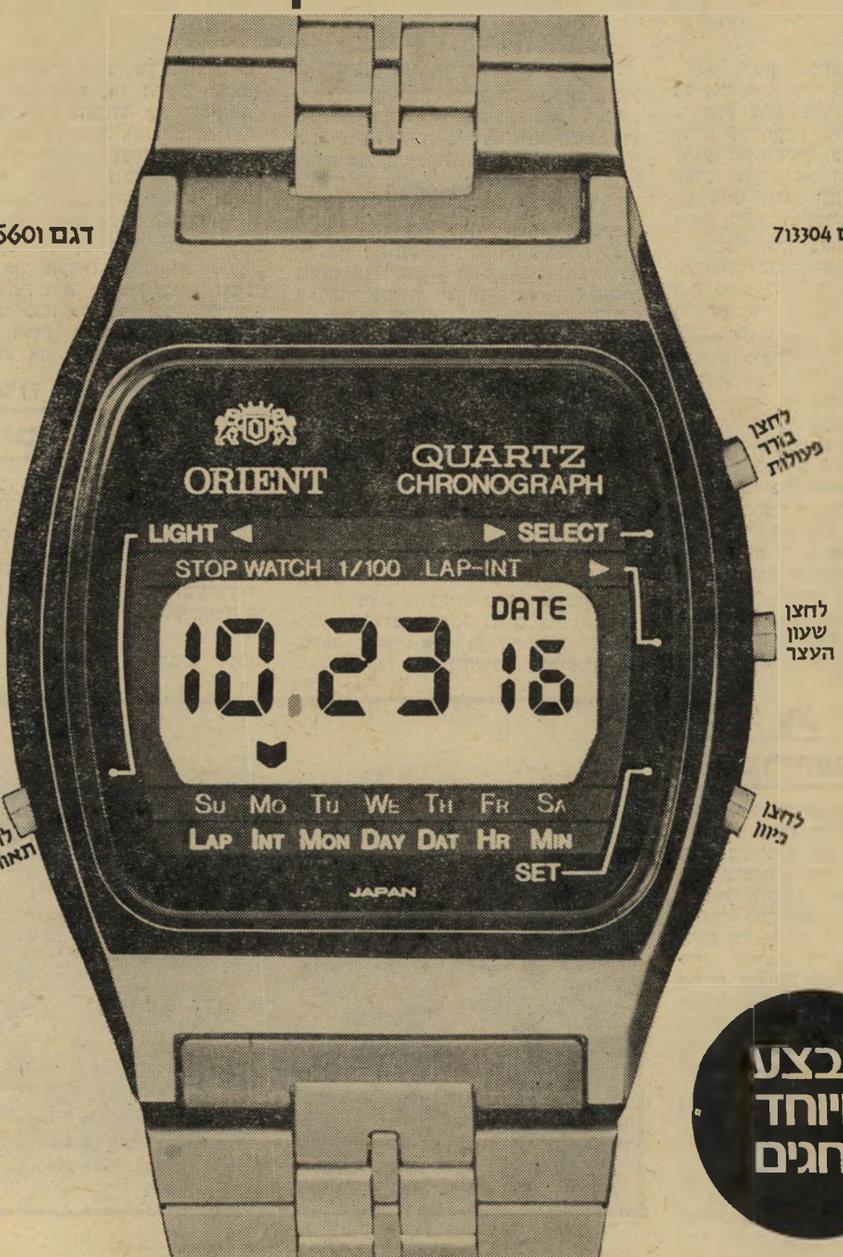
דק ונגד מים

השעון המתוכנן במיוחד לצעירים היודעים להנות מהחיים

דגם 713401 דגם 713304

מותאם לפרק היד

דגם 725601

דגם 725601

שעון עצר (סטופר) כפול;
כולו פלדת אל-חלד; נגד מים
עד 20 מ'; זכוכית קריסטל;
מראה: שעות, דקות, שניות,
תאריך, יום וחודש; תאורת לילה.
אחריות לשנתיים (כולל הסוללה).

629.- ש' ~~729.-~~

דגם 713304

שעון נשים עם תאריכון מתוכנת
(FULL AUTOMATIC CALENDAR),
כולו פלדת אל-חלד; נגד מים;
זכוכית קריסטל. מראה: שעות,
דקות, שניות, תאריך, יום וחודש;
תאורת לילה.
אחריות לשנתיים (כולל הסוללה).

715.- ש' ~~828.-~~

דגם 713401

שעון נשים, עם תאריכון מתוכנת
(FULL AUTOMATIC CALENDAR).
נגד מים; מצופה זהב;
זכוכית קריסטל; מראה: שעות,
דקות, שניות, תאריך, יום וחודש;
תאורת לילה.
אחריות לשנתיים (כולל הסוללה).

799.- ש' ~~945.-~~

מבצע מיוחד לחגים

להשיג בחנויות המובחרות בארץ. שרות יעיל ומהיר, חלפים מקוריים.

אוריינט בדיוק בזמן הנכון.

שעון מעולה ללא בעיות. יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ. סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

ארצות־הברית: אילוף הסוררת

קוראי עולם קטן לא הופתעו במיוחד מהסרת האמבארגו על חיטה אמריקאית לסובייטים. המאבק האנטי־סובייטי משמש אמתלה ואמצעי לקידום האינטרסים האמריקאיים בעולם השלישי. המזרח התיכון, אסיה כולה, חלקה הדרומי של אפריקה ואמריקה הלאטינית הם הזירה האמיתית לזרוע הנטוייה של אלכסנדר הייג. מעצמות־העל תסתדרנה ביניהן, בסופו של דבר, אך בינתיים מאלף הייג את ישראל ואת מצריים.

בגין כבר הצהיר, שאין סיבה לעימות עם ארצות־הברית בנושא מטוסי איוואקס לסעודיה. וזאת, תמורת יד חופשית למתנחלים בגדה ולרפול בדרום־לבנון.

המצרים הבטיחו להייג בסיסים בראס באנאס, נגד דרום־תימן, אתיופיה ולוב; ובשדה־עציון, כדי להגן על

נשיא מצריים אל־סאדאת
רשיון מוגבל להשתולל בלבנון

סעודיה. נשיא מצריים, אנואר אל־סאדאת, דרש מהאמריקאים בקשה בכתב לשימוש בבסיסים, והשמיע באוזני הייג דרשה נלהבת על ריבונות ארצו.

הייג לא התרשם. הוא יודע שהמצרים מעוניינים בנוכחות אמריקאית בארצם, בעיקר כדי להשיג את הממון הרב שהובטח לסאדאת. המדיניות האמריקאית כלפי סוריה היא יותר מבוקרת. הייג אמנם רואה בסוריה בסיס סובייטי, אבל הוא יודע שחאפז אל־אסאד מוכן לפרוק את עול חסותה של ברית־המועצות בהזדמנות הראשונה.

תורכיה, מצריים, סומאליה, סודאן, ישראל, סעודיה, מדינות המיפרץ, ובמידה רבה גם ירדן ועיראק, כבר נרתמו למרכבת מדיניות החוץ האמריקאית. הרעשים ה־יהודיים והישראליים בעניין המטוסים לסעודיה נראים בעיני הייג כמיטרד מעצבן, אבל בלתי־נמנע. הבטחות על „עיכובים", ורשיון מוגבל להשתולל בלבנון, הם מחיר זול עבור האמריקאים. תהליך אילוף הסוררות נשלם מזמן.

צרפת: סוד הקסם של הבורגני

יועציו של המנהיג הסוציאליסטי פרנסואה מיטראן מאמינים הפעם שיש בכוחו של מועמדם לצמצם את הפרש הקולות בינו לבין הנשיא היוצא, ואלרי ז׳סקאר ד׳סטאן, ולנצח בבחירות ב־10 במאי.

רק 425 אלף קולות — אחוז אחד — הפרידו בין השניים ב־1974. אם ינצח הנשיא, מדינאי מוכשר שהחל לגלות בשנים האחרונות סימנים של שיגעון גדלות, מלווים בסממנים של שחיתות אישית, הוא עשוי למשול לאורך תקופה ארוכה — 1974—1988! זה נשמע יותר כציון־דרך בקורותיו של מלך אבסולוטי, מאשר תקופת כהונה של נשיא נבחר.

ז׳סקאר התחיל את דרכו הפוליטית כסופר־ליברל, מעין אמנון רובינשטיין צרפתי. מאבקיו לליברליזציה של חוקי ההפלה ולהצערת גיל הבוחרים (מ־21 ל־18) הקנו לו אהדה רבה במרכז הליברלי, שמאס בעודף הסמכותיות ובנטיות כימעט־מלוכניות של הגוליסטים. בשלב מאוחר יותר קסם ז׳סקאר לבורגנות הפיננסית, כאשף כספים השולף יוני זהב מתוך כובעו. בשנים האחרונות החל נוקט בגינוני מלכות, מגלה זילזול מוחלט בכלי־התיקשורת ובדעת־הקהל. „גם אם ינצח מיטראן, יחזיק ז׳סקאר ב־נשיאות," התלוצץ השבוע עיתונאי אמריקאי. „הוא יישאר תמיד נשיא מועדון המעריצים שלו."

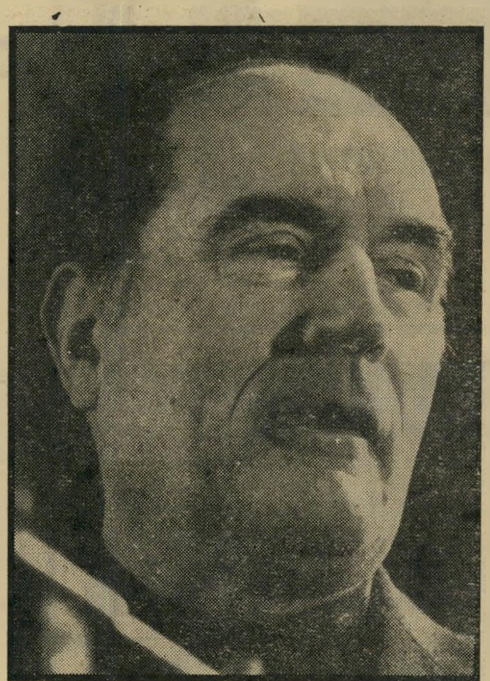
בית בבורגונדי. אבל לז׳סקאר, שזכה ב־28 אחוז מקולות הבוחרים בסיבוב הראשון, יש עדיין קלף מרשים: השיגשוג במשק הצרפתי, שהוא נחלתם של רבים, חרף מוקדי המצוקה והאבטלה בחלק התחתון של הסולם ה־חברתי. ההכנסה לנפש בצרפת זהה לזו שבארצות־הברית, ועולה ב־60% על זו שבבריטניה! מיספר בעלי הרכב בצרפת הוא הרביעי בגודלו בעולם. הצרפתים מחזיקים בשיא עולמי בבעלות על בית שני, בדרך כלל בכפר. אפילו למנהיג הקומוניסטי, ז׳ורז׳ מארשה, יש בית כזה ב־בורגונדי.

הנכס העיקרי של ז׳סקאר הוא שליטתו בכלי־התיקשורת הממלכתיים. הטלוויזיה והרדיו הצרפתיים משרתים את השילטון, והראיונות עם המועמדים היוו תשדיר־שירות ברור לנשיא. עם זאת תולים הסוציאליסטים תיקוות רבות בשני גורמים חשובים: אישיותו של הנשיא, שמרתיעה בעיקר את מיליוני הבוחרים החדשים, ובעיית האבטלה. 1,650,000 המובטלים מהווים צלקת מכוערת על סיפור ההצלחה המתוק של ז׳סקאר. מיטראן ינסה לנצל את בעיית האבטלה כמיטב יכולתו.

כדי לנצח בבחירות זקוקים הסוציאליסטים לקולות הקומוניסטים. ז׳ורז׳ מארשה כשל בבחירות. התעמולה הפופוליסטית והפשטנית שלו, שגבלה לפעמים בגזענות, הנחילו לו ביזיונות חמורים. הקומוניסטים זכו בקצת יותר ממחצית הקולות שקיבלו יריביהם בשמאל, פצע צורב שלא ישכח במהרה. אבל הקומוניסטים, שנחלו את המפלה הכבדה ביותר מאז 1945, זכו, בכל זאת, ליותר מ־15 אחוז מקולות הבוחרים.

מיטראן יצטרך לשלם מחיר כבד מאוד כדי שהמפלגה הקומוניסטית תמליץ עליו במאבק נגד יריבו מימין. הבטחות נדיבות מדי עלולות להבהיל את הבוחרים הוורד־רדים, „השלום עכשיוניקים" של צרפת. התעלמות ממארשה תוביל לחבוסה.

אבל גם למארשה יש בעיה חמורה. ברור שהוא רוצה

מזעמד סוציאדיסטי מיטראן
מארשה לא מפרגן

מאוד שמיטראן יובס. ניצחון הסוציאליסטים יהפוך אותם, להלכה ולמעשה, למיפלגה ראשית של השמאל הצרפתי. מארשה מעדיף בוודאי עוד שבע שנים תחת ז׳סקאר. אלא שתמיכה קומוניסטית גלויה בימין עלולה להבריח עשרות אלפים מצעירי המפלגה, פעילים מסורים וממושמעים, אבל גם אינטליגנטיים וביקורתיים, משורות המפלגה אל עבר השמאל הקיצוני ואל מחנה מיטראן.

אין ספק ש„מארשה אכל אותה". עד ה־10 במאי עוד יחזרו אחריו, אבל בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית כבר מתכוננים למאבק הפנימי שילווה את הדחתו הבלתי־נמנעת.

פוחלן אישיות. גם ז׳סקאר זקוק להמלצת יריבו הגוליסטי, ז׳אק שיראק, שזכה בהישג מרשים — 18 אחוז מקולות הבוחרים. שיראק מתעב את הנשיא באורח אישי, מאז אילץ אותו ז׳סקאר להתפטר מראשות הממשלה, לפני חמש שנים. אבל כאן אין גלולה אידיאולוגית מרה במיוחד. ז׳סקאר ושיראק רצו במצעים כימעט־זהים. רוב הגוליסטים יצביעו, קרוב לוודאי, עבור ז׳סקאר.

אם ייבחר מיטראן (והסיכויים הם, שוב, שווים כימעט לחלוטין), לא תשתנה מדיניות־החוץ הצרפתית באורח מהותי. האינטרסים הצרפתים ישארו בעינם. צרפת תשאר בנאט״ו, מעמדה בעולם השלישי יתחזק וחילוקי הדיעות עם ארצות־הברית עשויים להתחדד קצת. מיטראן נחשב יותר פרו־ישראלי מז׳סקאר, אך הוא תומך, כמובן, במדינה פלסטינית לצד ישראל.

קשה לצפות לשינויים מיבניים בתחום הכלכלי־חברתי, מילבד יתר דגש על ניהול עצמי ומאבק יותר תקיף ומתוכנן באבטלה. לעומת זאת יהווה ניצחונו של מיטראן תרומה מוראלית רבה לשמאל העולמי, בעידן קודר זה של רגן—הייג—תאצ׳ר—ז׳סקאר.

בחירתו מחדש של ז׳סקאר תאשר מחדש את המדיניות הנוכחית, את הציניות בזירה הבינלאומית ואת הרעש הגדול סביב דמותו של הנשיא, הגובל בפולחן אישיות.

עולם קטן

„כושונים ושחורים עומדים בחור..."

קוראים שעקבו בדאגה אחרי התבטאויותיו של יו״ר הסתדרות הסטודנטים באוניברסיטה העברית בירושלים, ישראל כץ, יוכלו, אולי, להתנחם במידע שגם בבריטניה יש לו אחים־לדיעה.

סטודנט יהודי צעיר, מייקל כהן, השתתף השבוע בוועידת הסטודנטים השמרניים בשפילד, צפון־אנג־ליה, וידהם להיווכח שהרוח הכללית שנשבה שם היתה ימנית־קיצונית, עד לגבול הפאשיזם. כהן עצמו „שוחד" על־ידי יו״ר ההתאחדות, ימני קיצוני בשם פיטר יאנג, להשתתף בוועידה, לייצג קולג׳ שאינו קיים ולהצביע עבור סיעת הימין הפרו־תאצ׳רית.

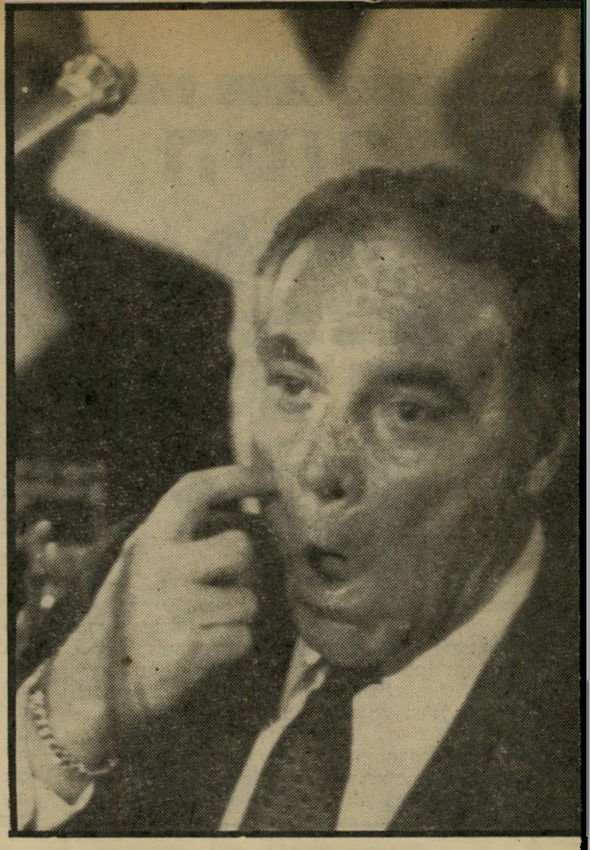
אך השחיתות היתה רק תופעה שולית בוועידה. כהן מציין בדאגה את האווירה הגזענית ואת הרוח הפאשיסטית ששררו בוועידה. צירים רבים לא הס־תירו את אהדתם לתנועה הניאו־נאצית, נאשיונל פרונט. נציגים מתונים יותר, בעיקר תומכים של ראש הממשלה לשעבר אדוארד הית, הושתקו באו־רח אלים. פלוגות־סער של הימין צעקו במקהלה „סוטה קומוניסטי" ו„הומו־סכסואל" לעברו של כל נואם שהעז להביע דיעה ליברלית או אנטי גיזע־נית. הנסיון של „השמאל" (שמרנים מתונים), להביע את דיעותיו באמצעות הצגת תיאטרון חוסל בפלישה

סכסיזם בוועידת הסטודנטים השמרניים
למען הקיצוצים בתקציב!

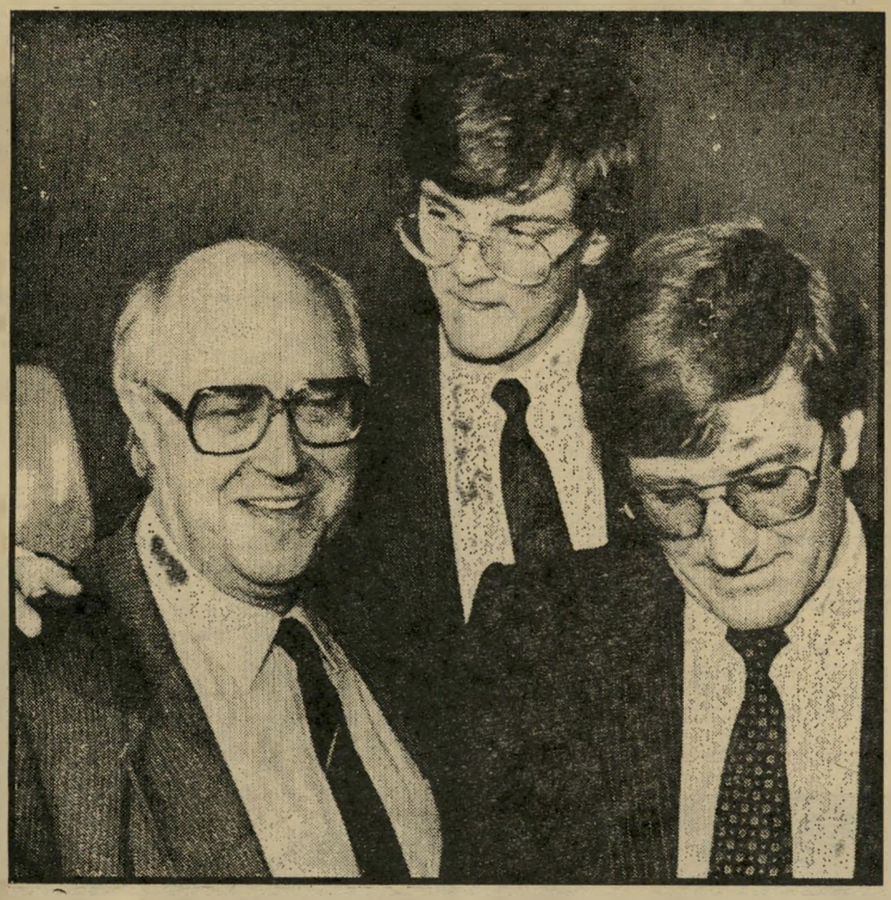
אלימה של אנשי ימין, בהם גם ניאו־נאצים. בהזדמ־נויות אחדות שרו אנשי הימין (שהיו רוב מכריע בוועידה) שירים היטלראיים — כ„בדיחה". אבל השיר הפופולארי ביותר הושמע שוב ושוב לפי נע־מה של הפינק פלוייד: „אנו לא זקוקים לכושונים ושחורים, ולא לזרים העומדים בתור לקיצבת אבט־לה."

אנשים בעולם

אלכסנדר הייג: ראשי הגנרלים

שר־החוץ האמריקאי, אלכסנדר הייג, חד חידה לעמיתו המצרי, כאמאל חסן עלי, שגם הוא גנרל. „מדוע", שאלו, „מוכנים המימשלים של מדינותינו לשלם כל כך הרבה עבור ראשיהם של גנרלים?" ענה המצרי: „אומר לך מדוע, משום שהגנרלים מעולם לא עושים שימוש בראשיהם בעת שרותם הצבאי, כך שיש להם ראש טרי."

מקסים שוסטקוביץ: אכסודוס קשה

המנצח מקסים שוסטקוביץ (מימין), עם בנו דימיטרי (במרכז) ועם המנצח על התיזמורת הסימפונית הלאומית בוושינגטון, מסטיסלב רוסטרופוביץ' (משמאל), היו מאושרים. חרף קשיי היציאה מברית־המועצות, החליטו בנו של המלחין הידוע ונכדו להשאיר את כבודם מאחור (למקסים הגרוש יש ברוסיה רק אחות נשואה אחת) ולבקש אזרחות בניו־יורק. מבחינה מוסיקלית הדרך כבר סלולה. מקסים ינצח על התיזמורת הסימפונית מלונדון, במלאת 75 שנים להולדת אביו, דימיטרי שוסטקוביץ. בחודש הבא יופיע עם התיזמורת הלאומית בוושינגטון. זו תהיה הופעתו המיקצועית הראשונה בארצות־הברית.

קליאו גולדשמידט: המפתה התורנית

מי שנתגלתה על־ידי הבמאי אלברטו לטואדה בסירטו „החתיכה" היא החתיכה התורנית, המפתה במאים ומעצבי־אופנה בפאריס של היום. צרפתיה מצד אמה, ואחייניתו של המיליארדר האנגלי ג'ימי גולדסמית, הפכה קליאו, ששהתה לפני כמה שנים כמתנדבת בקיבוץ ישראלי, לאהובת צלמי־האופנה הפריסאים.

פיטר שטראוס: שנית שטראוס לא יפול בפח

פיטר שטראוס יכול היה להיות מאושר. בגיל 34 סיים את הסרטת הסידרה מצדה, קיבל את פרס האימי עם הופעתו בגריקו מייק, זכה בחוזה מצויין עם חברת טלויזיה המבטיחה לו סכום עתק עבור הופעות במהלך השנה הקרובה, וחוותו שבצפון לוס־אנג'לס ממש פורחת. ובכל זאת קרה משהו בתוך תוכו. שטראוס תיכנן לשאת לאשה את ידידתו, הדוגמנית שאנה הופמן (עימה ביקר בישראל). אלא שברגע האחרון אמר: „פעם אחת שגיתי, ואיני רוצה ליפול שוב בפח," וסרב להתחתן.

לינדה ופול מקרטני עם ילדיהם, ברברה ורינגו סטאר, אוליביה וג'ורג' האריסון: החתונה המאחדת

תריסר שנים חלפו מאז נערך האיחוד האחרון של הביטלס, ועתה זה קרה שוב. שתי החיפושיות באו לטכס החתונה של חברם, התייצבו לימינו במישרדי הרשום שבעיריית לונדון. אם כי השלושה השתדלו שלא להבליט את היעדרו של חברם המנוח, ג'ון לנון, והצטלמו עם בני משפחותיהם ליד עוגת־כלולות במועדון „מייפייר רגס", היה משהו מלאנכולי באווירה. היעדרה של יוקו אונו, שהוזמנה לחתונה, אך לא נענתה, בלט לעין. הכלה, ברברה באך, לבשה שימלה שעוצבה על־ידי עמנואל, המעצב שנבחר על־ידי דיאנה ספנסר לעצב את שימלת הכלולות המלכותית. למזלה של ברברה הוזמנה שימלתה לפני שהוחלט בארמון על תוכניותיה של ארוסת הנסיך. שאם לא כן, אין ספק שהמעצב לא היה מצליח לבצע את ההזמנה — שכן דייוויד עמנואל פשוט מרותק לחצר.

ברים אקלנד: הבת הסוררת

במסיבה זוהרת שנערכה לא מכבר בקהילת הכוכבים של קליפורניה, הופיעה השחקנית הבלונדית בריט אקלנד בת ה־38 (אשתו לשעבר של פטר סלרס), עם בתה ויקטוריה מריה בת ה־16, שהיא בתו של סלרס.

כל בני ג'ון ויין: כך זוכרים את הדוכס

שישה מתוך שבעה בניו של ג'ון וויין (משמאל לימין): מלינדה, איתן, פטריק, מריסה, מייקל, וטוני (אסיה היתה חולה באותו יום) השתתפו בטכס חנוכת המרכז הרפואי לחקר הסרטן שעל שם אביהם, באוניברסיטת יו־סי־אל־איי. למעשה חנך וויין את המרכז בעודו בחיים, ב־1979, כשהיה כבר חולה. דיוקנו נראה במרכז.

אנשים בעולם

ליידי דיאנה ספנסר: תרגילי ידיים למלכה עתידה

ארוסתו של הנסיך צ'ארלס החלה מתרגלת את נוהגי הבית־הפתוח בנוסח באקינגהם. דיאנה, הידועה כביישנית, היססה תחילה ללחוץ את ידי מברכיה הרבים מול המצלמות. ובכל זאת, בקבלת־פנים שערכה המלכה אליזבט בטרקלין המוסיקה שבארמון, השתררה אווירה נוחה ודיאנה היתה נינוחה. מאוחר יותר, כשביקרה עם הנסיך בקולג' המכין את שומרי המלכה, ניגש אליה ניקולס הארדי, סטודנט בן 18, וביקש: „המותר לי לנשק את ידה של מלכתי בעתיד?" דיאנה לא ענתה במילים, אך הושיטה ידה ברצון וחייכה בהנאה גלוייה.

כריסטינה אונאסיס: לברוח לחוד וביחד

כריסטינה אונאסיס (היום בת 30) ויקירה האחרון, ניקי מברוליאון (בן 21), שומרים בדרך כלל על סודיות מירבית. ניק, בנו של איל־הספנות הבריטי מאנואל מברוליאון, מעדיף שלא להיקלע למירדפי העיתונאים, בגלל סלידתה של כריסטינה מן המעקב המתמיד. ובכל זאת לא היה מנוס מחשיפתם בצוותא, כשהגיעו לנמל־התעופה שארל דה־גול בפאריס, שבו נודע להם על ההתנקשות בחייו של רונאלד רגן. הם נראו מודאגים, ואחרי שנרגעו יצאו מן השדה במכוניות נפרדות. בכל זאת עקבו אחריהם הצלמים (בתמונה), עד שהגיעו שוב, בצוותא, לאותו המקום: מגורי כריסטינה באבניו פוש 88.

נורייב ובלמונדו: דון־ז'ואן X שתיים

שני מאורות, קרובים זה לזה גיאוגרפית במשך עשרים שנה, לא נפגשו איש עם רעהו אלא עתה. רודולף נוריייב, הדון ז'ואן בכורי־אוגרפיה של עצמו, וז'אן פול בלמונדו, הדון ז'ואן הבלתי מוכתר של הבד הצרפתי, שבא לברך את הרקדן ביום הולדתו ה־42. לפי הבעת פניהם היתה זו פגישה לבבית.

סטפאני מונאקו: כל הדודים באו

לחתונת הכסף של הנסיך רנייה ורעייתו גרייס ממונאקו היה ציבון הוליוודי למהדרין. כל המישפחה הגיעה ללוס־אנג'לס, וסטפאני, הצעירה בילדיה של גרייס, זכתה בתשומת־לב מיוחדת מצד שניים מ„דודיה", ששימשו כסנדקים מאז ילדותה: קרי גראנט (בתמונה העליונה), שהופיע עם גרייס בתפסו את הגנב (1955), וגרגורי פק (בתמונה התחתונה), אחד מידידיה הנאמנים של גרייס.

"...אין בעיות, את הטמפון של טמפקס אני פשוט לא מרגישה.
זה מה שטוב בטמפקס. אבל אני קצת...
אין מה לדאוג, זה בטוח במאה אחוז.
החוט של טמפקס תפור בתפר כפול.
ואיך הוא סופג?
מצוין, בגלל ההרכב המיוחד
של טמפקס, לעומת טמפונים אחרים... מסתבר שאין כאן
חוכמות, מה שטוב בטמפקס הוא הטמפון עצמו.
עד שלא מנסים לא יודעים. את עוד יוצאת עם החבר
הראשון שלך? השתגעת, פגשתי מישהו
גזעי באמת. הורי הגיעו, אני
אתקשר אליך אחר כך."

מה שטוב בטמפקס הוא הטמפון

מה יש בטמפון של טמפקס שהפך אותו לטמפון הפופולרי ביותר בעולם?
יש בו כל מה שחייב להיות בטמפון מעולה כי בטמפקס חשבו על כל פרט:
הטמפון של טמפקס מורכב מכותנה וגם זהורית לכן הוא בעל כושר ספיגה מעולה, ואת יכולה להרגיש בטחון מלא בעת השימוש בו.
החוט בטמפון של טמפקס תפור בתפר כפול – בניגוד לטמפונים אחרים –
כך שאת יכולה להיות שקטה לחלוטין.
בעת הספיגה מתרחב הטמפון של טמפקס גם לאורך ולכן אין את מרגישה אותו בעת השימוש ובעת הוצאתו.
בטמפקס חשבו גם על מוליך־ההחדרה המיוחד, הדואג להוביל את הטמפון בדיוק למקום הנכון. עשרות מליוני נשים ברחבי העולם משתמשות בטמפקס, הן אינן יכולות לטעות כל חודש.

לכבוד
אינווסט אימפקס בע"מ
(יבואני טמפקס) ת.ד. 6080
תל־אביב מיקוד 61060

נא לשלוח לי חומר הסברה על השימוש בטמפוני טמפקס ודוגמאות חינם H

שם _____
כתובת _____
_____
גיל _____

TAMPAX

אד'ראל

גיליון מערכת הדמית

כתר

כתר פלסטיק מוכן. אפשר להתחיל...

חדש מבית כתר פלסטיק:

צידנית 33 – היחידה המיוצרת בישראל עם בידוד פוליאוריטן המבטיח שמירת קור מעולה.
ידית מיוחדת מותאמת לנשיאה גם ע"י 2 אנשים. כושר הקיבול הגדול ביותר.

טרופיקל – מיכל רב תכליתי לשתיה קרה וחמה, בגדלים: 5 ו-8 ליטר.
בידוד פוליאוריטן חדשני, עיצוב מודרני, כולל סט כוסות.

קופסאות ואקום – רעיון אמריקאי לאטימה מושלמת ולשמירה על טריות המוצרים.

כד וכוסות אקריליק – עיצוב מרהיב, מחומרים מעולים, לשתיה קרה וחמה.

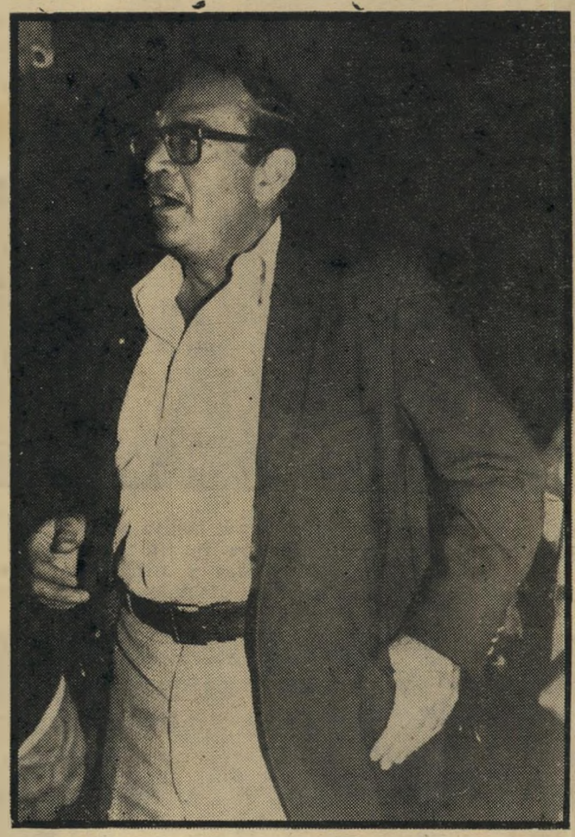
כתר פלסטיק החברה המובילה בישראל במוצרי איכות מפלסטיק למשפחה ולבית

אנשים

בגין התחיל להבין את רבין על פרס, וניצה בן־אלישר לא ענדה את התכשיט שקנה לה בעלה

■ בוועדת־החוץ והביטחון נשמעו השבוע ויכוחים קו־לניים. הדיון נסוב על ההיס־טוריה של עם־ישראל. ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, אמר ליושב־ראש מיפלגת־העבודה, **שימעון פרס**, כי ההאשמות של המערך נגד הליכוד בד־בר ההתפרעויות בחגיגות ה־כך אצל מנחם בגין. „נתנו לך קולאז', כי זה יותר קל לשאת אותו במיזודה במקום אלבום מלא תמונות מכל ה־אירועים האלה," אמר לו צלם־הלישכה, **יעקוב סער**.

■ באותה מסיבה אכלו, שתו ורקדו כל האורחים. הפ־תעת־הערב אחת האורחות, ש־

שימחה דיניץ

סגן־נשיא האוניברסיטה העברית ומי שהיה שגריר ישראל בארצות־הברית, כאשר גולדה מאיר היתה ראש־הממשלה הודיע לשימעון פרס, כי הוא מאמין בניצחון מוחץ למיפלגת העבודה, וכי הוא מוכן להיות מועמד מיספר 61 ברשימת המיפלגה לכנסת. קרוב לוודאי שישימו אותו במקום ריאלי יותר. השבוע הוא בא לפתיחת מועדון־לילה חדש במלון „הילטון" בתל־אביב, ובעוד כולם רקדו, עסק דיניץ בשיחות ענייניות עם כמה מן העיתונאים שהיו במקום.

מימונה הן כמו עלילת־דם. אמר פרס: „אתם לא עוס־קים בעלילות־דם?" בגין: „מי אמר לי כי בעניין אלט־לנה היטעו את דויד בן־גור־יון?" פרס: „מי אמר לך?" בגין: „אתה אמרת לי!" פרס: „לא נכון!" בגין: „מה לא נכון? באת אלי הביתה בתל־אביב, ואמרת לי באופן מפורש שחקרתם בעניין אלט־לנה והגעתם למסקנה כי אנחנו הטעינו את בן־גוריון." פרס: „יש לך שמיעה סלקטיבית!" בגין: „אתה מכחיש זאת? עכשיו אני יכול להבין מדוע **יצחק רבין** כתב עליך כה שכתב בספר שלו!"

■ בביתה של **טלי שליו** בהרצליה נערכה השבוע מסי־בת־פרידה ל**דן פתיר**, יועצו של בגין לענייני עיתונות. טלי היא העוזרת של פתיר במיש־רד ראש־הממשלה. למסיבה באו ידידים של דן מהלישכה ואנשי־התיקשורת. פתיר קיבל מתנה מקורית ממחלקת־הצ־למים של לישכת העיתונות הממשלתית — קולאז' ובו 100 צילומים ממרבית האירו־עים שבהם השתתף בשש הש־נים האחרונות, בתחילה אצל ראש־ממשלה יצחק רבין ואחר־רקדה ריקודי־בטן. בתום המ־סיבה הודיע **יחיאל קדי־שאי**: „אני מזמין את כל האורחים שכאן למסיבה שתי־ערך באחד במאי 1982, כאשר יעל ודן פתיר יחזרו משהותם בוושינגטון, בביתה של טלי."

■ העיתונאי **אורי פורת**, שיחליף את פתיר בתפקידו, סיפר כי קיבל חופשה מן ה־צהרון ידיעות אחרונות חופשה לשנה אחת בילבד.

■ השגריר לשעבר במצ־ריים, **אליהו בן־אלישר**, ואשתו **ניצה**, באו בחצות למסיבה. ניצה ענדה על צוא־רה ענק מזהב וסיפרה ש־בעלה קנה אותו במצריים, אך שם לא יכלה לענוד אותו, אלא רק כאן. „בהתחלה נעלב בעלי וחשב כי הענק אינו מוצא חן בעיני, אך הסברתי לו כי לענוד תכשיט זה במצ־ריים זה כמו לענוד חנוכיה בצבע קיטשי ירוק בישראל. אך מאז שחזרנו ארצה אני עונדת אותו בכל הזדמנות."

■ גם נגי צה"ל ערכו לפתיר מסיבת־פרידה. דן עבד שם בזמנו ככתב. הוא סיקר עבור התחנה את ועידת־ג'נ־בה ב־1973 בשידורים יומיים.

רוני קרן

שחקן כדור־מים בנבחרת ישראל השתתף במישחק, שנערך בטבעון, עם מלאת שנתיים להירצחו של אחיו, דני הרן, בפיגוע מחבלים בנהריה. על הגדר המקיפה את בריכת־השחייה הונצחה תמונתו של דני, שנרצח ביחד עם שתי בנותיו. לרוני עוד שני אחים, שניהם שחיינים. האח הבכור, ברוך קרן, היה מאמן נבחרת ישראל בכדור־מים, ואחיו האחר, סמי קרן, משחק גם כן בנבחרת ישראל בכדור־מים.

שם הכיר לראשונה וריאיין את **תחסין בשיר**, שהיה אז דובר של הנשיא המצרי, **אנוור אל־סאדאת**. עכשיו נסגר המעגל לגבי דן. במכון למחקר בוושינגטון, שאליו הוא נוסע, ושם יהיה הנציג ה־ישראלי במחקר על תהליך־הש־לום, יהיה בשיר הנציג המצרי. את אמריקה ייצג **הארוויד סונדרס**, מי שהיה עוזר שר־החוץ לענייני המזרח־התיכ־ון בממשלת **ג'ימי קארטר**.

■ כאשר יצא מנחם בגין השבוע, מלישכתו ראה את את שלישו של הרמטכ"ל מח־בק את מזכירתו, **יונה קדי־מוביצקי**. שאל אותו בגין: „אתה נשוי?" השליש הסמיק וענה לו: „לא." אמר בגין: „טוב מאוד, גם יונה לא נשו־אה, ואני מאוד רוצה שהיא תתחתן." העירה יונה לשליש: „נפלת בפח!"

■ ח"כ **עדי אמוראי** קיבל השבוע שי — כיפה סרוגה, שעליה רקומה המילה הללויה. עדי סיפר כי הוא חובב שירים חסידיים, ואת המתנה שלח לו **דויד ווינ־קרנץ**, מנצח חבורת־הזמר הללויה. את הכיפה סרגה עבו־רו אחת מזמרות המקהלה, **ליאורה ברגר** מבני־ברק.

■ אל הוועדה המסדרת של מיפלגת־העבודה באו מיש־לחות שונות מכל חלקי הארץ, כדי להמליץ על הצבת אנשים שונים ברשימה של חברי־הכנ־סת לקראת הבחירות הבאות. בין הבאים היתה גם **גאולה חבקין**, מפעילות נעמ"ת. היא פנתה אל **חיים בר־לב** ואמ־רה לו: „אני רואה כמה ש־אתה עייף, אני מוכנה להחליף אותך. אני אעשה זאת כמו בבית לוויות, ואכריז בכל פעם: ‚המנוח "מר איקס לא התקבל"! קרובי הנפטר הבא, בבקשה!" כאשר נשאלה מדוע תעשה זאת דווקא כך, השיבה חבקין: „בלאו־הכי כל מי שבא לוועדה זו בא במצב־רוח עגום, משום שסיכויי המועמד שלו ברשימה לכנסת אינם ריאליים."

■ ד"ר **רפאלה בילי־סקי**, מרצה בחוג למדעי־ה־מדינה באוניברסיטה בירוש־לים, פנתה אל ח"כ חיים בר־לב ואמרה לו: „חיים, אני מתחתנת ביום שני בשעה 4 אחרי־הצהרים, ולא אהיה ב־ישיבת המרכז של מיפלגת־העבודה שבה ישובצו המקו־מות לכנסת. אך גם הרב **מנ־חם הכהן** לא יהיה בה, כי הוא משיא אותנו." מיד הוחלט במיפלגה להקדים את הישי־בה ל־2 אחרי־הצהריים. אמרה בילסקי: „יופי, הכהן יחזור מן הישיבה ויוכל לומר לי באיזה מקום הוצבתי ברשימה, וזו תהיה מתנת המיפלגה ל־חתונה שלי." בילסקי, הנמצאת בשנות ה־40 שלה, נישאת ל־פרופסור **נחום בן־חור**, מנ־תח פלאסטי.

■ הפירסומאי **דויד אדי־מון** בילה את סוף־השבוע ה־אחרון באילת, שם התערב עם אחד מעורכי־הדין של אילת על סיכויי הליכוד בבחירות. אדמון טען כי הליכוד יקבל 25 נציגים בכנסת, ואילו עו־רך־הדין טען כי הוא יקבל 20 נציגים. אדמון קבע כי עבור כל מנדאט נוסף, מעל ל־25, הוא יקבל מעורך־הדין 100 שקל.

אסי קופמן

בנו בן ה־11 של ח"כ חיים קופמן מתבונן בפיסלון בצורת נבט, שקיבל אביו מאת הנציג הדני בשגרירות הדנית בישראל. הפרס ניתן מדי שנה לחברה המצטיינת בסחר חוץ עם דנמרק, וקופמן קיבל אותו בגלל פעי־לותו בהחדרת מוצרי לגו בישראל. הלגו נוצר בכפר קטן בדנמרק בשם בילונד. אסי שאל את אביו, מה הקשר בין הנבט ללגו, ואביו הסביר לו כי למעשה אין כל קשר, אך הפרס ניתן בכל שנה למוצר אחר. קופמן מכנה את הפרס הזה כאוסקר הדני.

פאנק על הגג

דממה לא מפריעה לרקדן החרש מאיר שער, הרוקד בלהקת קול ודממה של משה אפרתי. מאיר רקד עם כלת המסיבה, מירי זכרוני. בעוד מאיר שער מפגין מיקצועיות בריקוד, הפגינה מירי מרץ רב. שער שימש לעדית פאנק דוגמן לכמה מציורית.

בת הפאנק היא לירז בת ה־8, בתם של עדית ואבי פאנק, שלא ויתרה על המסיבה שנערכה בביתם ונשארה ערה עד השעות הקטנות של הבוקר. מאחוריה רוקדת מירי, כלת המסיבה, מאחוריה ד"ר אילן חרוזי.

היורשת היא טבעונה („טיבי") זכרוני, בתם בת ה־20 של מירי זכרוני ובעלה, עורך־הדין אמנון זכרוני. טיבי עומדת לסיים את שירותה הצבאי בעוד שלושה חודשים, ואחר־כך מתכוננת טבעונה זכרוני ללמוד מישפטים באוניברסיטת תל־אביב.

דרכים להיטות זהו שם סיפרה של הדסה מור, על זרומן שהיה להם עם משה דיין. איתה טוביה סער.

פנטומימה הפגין אפילו בעת ריקוד־דיסקו סוער חפנטומימאי חנוך רוזן עם חברתו, יעל דגני, שחיא סטודנטית.

„אוהבים אותי עובדה, הוא סידר לי מזג אוויר משגע," סיפרה אשת יחסי־הציבור, מירי זכרוני, לכל האורחים הרבים שבאו לחגוג עימה את יום־הולדתה. מירי נולדה ב־1 במאי וחברתה הציירת, עדית פאנק, נולדה ב־4 במאי. לכן החליטו השתיים לערוך מסיבה לכל החברים שלהן בדירת־הגג של עדית ובעלה, אבי, ברחוב שמעון התרסי בתל־אביב.

מזג־האוויר היה אמנם משגע, והאורחים שבאו עסקו בזוליה ובשתייה הגונה, כשעל המוסיקה מנצח ראובן לוי, קריין מקול השלום, שהביא עימו את תקליטי הדיסקו החדישים ביותר.

האורחים העליזים הביאו למירי ולעדית כל מיני בשמים ומתנות אחרות, אך מי שספגה את כל המחמאות היתה דווקא מירי, שלא חדלה לרקוד במשך חמש שעות ברציפות. „כולם אמרו לי שאני

תחיה אופר מאסיבה למסיבה

נראית שיגעון, שהשימלה הלבנה שלי יפה ושהמסיבה שלי נהדרת," ציחקקה מירי.

בין חבריה ידועה מירי ככדור של מרץ. כולם יודעים שאם צריך, אז היא יכולה לעבוד 12 שעות ביממה ללא־לאות, ויחד עם זאת היא מספיקה להיות גם עקרת־בית ואמא טובה, ובכלל מקור של השראה לכל אותן נשים שתמיד מתלוננות על עייפות או דיפרסיה. אני התעייפתי רק להתבונן בה וקודם לל־הרף במסיבה שלה.

בעלה, עורך־הדין אמנון זכרוני החליט לבדר את האורחים שבחרו שלא לרקוד, אלא לשבת בשקט ולשוחח.

עדית עסקה כל הערב בהגשת המשקאות והאוכל, ובעלה, אבי, גם הוא רקד ללא־הרף. אפילו בתם של עדית ואבי, לירז, בת ה־8, היתה ערה כל הלילה וחזתה במסיבה.

קפה עם הילדים

את האוכל בישל ידיד של מירי, גיורא ברנהרדט, המתמחה במימרחים. הוא הכין 10 מימרחי גבינה, אורז עם פיטריות ורגו בשמנת, כשכל האורחים מלקקים את אצבעותיהם.

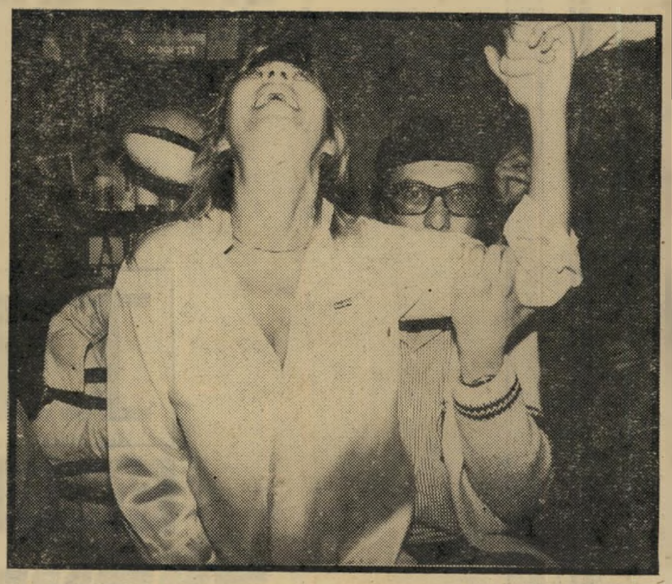
מירי קנתה לעדית כן לציור ועדית נתנה למירי ציור משלה.

אני לא יודעת איך 24 שעות ביממה מספיקות למירי כדי לעשות את כל מה שהיא עושה. מלבד היותה אשה עובדת, עם קאריירה משלה, היא גם אמא טובה ומסורה. „אין אסיפת־הורים שאני איני הולכת אליה. אני חברה בוועדת־ההורים של בית־הספר שאליו הולך בני, שרון. אני ליוויתי את בתי, טיבי, לטירונות, כשהיא הלכה לצבא, וגם הלכתי לטקס סיום הטירונות של טיבי," היא מספרת לי. זה כמובן לא כולל את הקימות שלה בכל בוקר בשבע, כדי לשתות את הקפה שלה עם הילדים, וזה לא מפריע לה לטפח את הגינה בדירת־הגג שלה. מירי מבשלת, מנקה את הבית, מכינה

דינאמיים

הוא השם שכל חבריה של מירי זכרוני מכנים אותה. מירי רקדה במשך חמש שעות ללא־הרף, כשבכל פעם הצטרף אורח אחר לריקוד. הפעם רקדה עם חיים מוצ'ניק, איש קולנוע, שהתעייף מהר יותר מאשר מירי מהריקוד הסוער.

צחוק, צחוק

כך לפחות החליטה מיקי צחר, חברה של מירי זכרוני, שצחקה לשמע כל בדיחה ששמעה סביבה. מיקי נשואה לחנוך צחר, מהנדס, בנו של ראש עיריית־טבריה לשעבר, משה צהר. מאחריה, רפי זכרוני, גיסה של מירי.

ארוחות־ערב לאורחים של בעלה, דואגת שתמיד תהיינה חולצות נקיות ומגוהצות בארון, ובכלל אשת־חיל שלא ראיתי רבות כמוה.

„מה שמאפיין את בני מזל שור הוא שיש להם כוח־התמדה והם אוהבים לעבוד. לי יש את התכונות האלה," אומרת מירי.

בורסה ופוליטיקה

גם עדית היא בת מזל שור אופיינית. גם לה יש קאריירה פורחת של ציירת, יש לה שני ילדים, בני 8 ו־4 ויש לה בעל, אחרי שהיא עברה ניתוח לקיצור המעיים היא גם רזתה מאוד ונראית רזה ויפה מתמיד.

בדירת־הגג של עדית ואבי רקדו כל האורחים חובבי־הדיסקו על הגג, ובתוך הדירה ישבו אלה שהם חובבי־הזלילה וחובבי השיחות הארוכות. עורך־הדין אברהם בריר, שבא למסיבה עם אשתו הפיתונאית, ברוריה אבידן, שוחח כל הערב על נושאים רציניים. „אני לא בא להתהולל, אני איש רציני," החלוצץ בריר. „כן, הוא שוחח כל הערב על הבורסה ועל פוליטיקה," העידה עליו אשתו, שישבה אתו ולא רקדה.

אמנים רבים באו אחרי ההופעה שלהם — מתי כספי ואריק סיני באו, ואחריהם באו יהודה ברקן ודני בן־ישראל, שלא לדבר על בנה, שרון, בן ה־14, מסתובב גם הוא במסיבה. רק בארבע לפנות בוקר החליט שרון לשכב לנוח קצת על אחת המיטות הפנויות בבית.

המסיבה נמשכה עד השעות הקטנות של הלילה. המישטרה הטרידה אותם רק פעמיים. פעם אחת באה המישטרה באחת אחרי חצות, וביקשה להנמיך את רעש הרמקולים, ופעם שנייה היא באה בשלוש וחצי וביקשה בפעם נוספת ואחרונה להנמיך את הרעש. בחמש בבוקר חזו כולם בזריחה מעל הגג, והתפזרו סוף־סוף לבתיהם. מירי כבר מתכננת את המסיבה לכבוד יום־הולדתה בשנה הבאה, ואני מנסה לנוח קצת לקראת יום־העצמאות, שגם הוא הולך להיות משופע במסיבות.

המישטרה הטרידה

בתה יירן, החליטה להשתתף במסיבה, בעוד בנה הקטן הלך לישון. ילדיה של מירי גם הם לא ויתרו על המסיבה, ובתה החיילת, טיבי, רקדה עם כל האורחים, בעוד מוטי גלעדי והשחקן שמואל וילוזי. הבית גם אירח רקדנים מלהקת קול דממה של משה אפרתי. כל זאת משום שאבי פאנק, בעלה של עדית, הוא בעל מכון לתנועה יוצרת, הוא הזמין רקדנים רבים למסיבה. גם עדית עורבדת עם רקדנים המשמשים לה כדוגמנים לעבודותיה.

מיקצועית

בריקוד היז
אלדור, שהיא רקדנית ושחקנ

המשגיח

הוא בעלה של מירי, עורך־הדין אמנון זכרוני, שלא רקד, אך צפה ברוקדים ובעיקר שוחח עם אלה שלא רצו לרקוד. אמנון עומד לנסוע השבוע לרומניה בענייני עבודה.

ת'יירת

היא אליס ב
פילד, שבאה א
לביקור מישפחתי קצר מארו

אדריכלות בתנועה

הפגין האדריכל יואל גודוביץ שהיה במצב־רוח מרומם ולא חדל לרקוד.

צוות־האוויר

הם הזוג ספי
דיילת אל־על ודוגמ
עם חברה, דודי פרידמן, טייס, שהוא חבר קיבוץ

מה אומרים סוחרים שאינם מוכרים ITT שאוב לורנץ?

...״נכון, ITT שאוב לורנץ מצוינת,
אבל יקרה. אני מציע לך לקנות ״.....״
היא לא פחות טובה אבל יותר זולה״...

קנה טלויזיה
שאתה רוצה לקנות
ולא את זו
שלסוחר כדאי למכור!

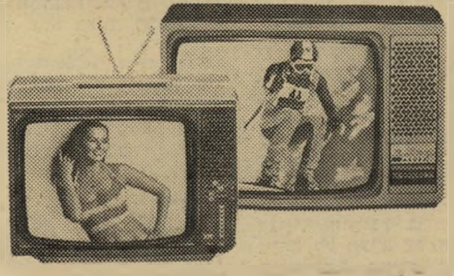
ITT
SCHAUB-LORENZ

איכות ויוקרה

נתונים מתוך מחקר
״גאלופ ישראל״
בקרב סוחרי טלויזיות
על עמדתם כלפי
ITT שאוב לורנץ:״

א. דעה חיובית עד
חיובית מאוד 88%

ב. ״ראוי לציין שברוב
החנויות בהן אין
טלויזיות ״שאוב לורנץ״
בכל זאת קיימת דעה
חיובית לגבי טלויזיה זו״.

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

היבואן הבלעדי כנר בע״מ
רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

ITT
שאוב-לורנץ
MADE IN W GERMANY

הטלויזיה הטובה בעולם.

אנשים

האשה המתה התלוננה שמכשיר־הקשר של השוטר מפריע לה

■ פקד **מימון אדרי**, מפקד יחידת־הסיור בירושלים, שמע השבוע במכשיר־הקשר שלו הודעה על מיקרה־מוות בשכונת קטמון. הוא חש מיד למקום, ואת פניו קיבל שכן

אדית קימחי

האמנית בפתיחת התערוכה שלה — שבה הציגה עבודות המורכבות מזהבים העוטפים שוקולדים וממתקים אחרים — שנפתחה השבוע. אדית, שהיתה בעבר דוגמנית, פגשה בדוגמנית קארין דונסקי, שעימה נהגה לעבוד בעבר. קארין התפעלה מעגיליה של אדית קימחי, ואחר־כך התפעלה מעבודותיה המוצגות בתערוכה. אדית עסקה גם בשירה לפני שהתמסרה לציור.

דורין כספי

אשתו של הזמר־מלחין מתי כספי נמצאת בחודש החמישי להריונה. דורין ומתי נשואים מזה שבע שנים, והיא גילתה שהיא בהריון שבוע אחרי שכלבם האהוב נדרס. דורין באה למסיבה בתל־אביב, וכאשר הציגו אותה כאשתו של מתי כספי, אמרה: „עכשיו כבר לא איכפת לי, כי חלק ממני נמצא איתי כל הזמן." דורין כספי היא שחקנית, והיא מופיעה עם בעלה בהצגת ילדים.

מבוהל, שסיפר לו כי באחת הדירות מתגוררת ישישה ערירית, השוכבת במיטתה ללא רוח־חיים. אדרי נכנס לדירה וראה את הישישה שוכבת, כשלצידה מקל הליכה. הוא הניח ידו על ליבה וזו מיד פקחה את עיניה ואמרה לו: „אולי אתה מוכן לסגור בבקשה את מכשיר־הקשר שלך? אתה מפריע לי לישון!"

■ הזמר **יהורם גאון**, המתגורר ברמת־השרון, הסתדר עד עכשיו ללא טלפון בביתו, אך בשבועות האחרונים התקינו לו סוף־סוף מכשיר. „בכל פעם שהמכשיר מצלצל, רצים אליו כולנו. זה ממש אטרקציה בבית," מספר יהורם. **אורנה**, אשתו, הנמצאת בחודש השביעי להריונה, אמרה: „הטלפוניסט שלנו בבית הוא הבן **משה־דויד**, המרים את הטלפון ומדווח לכל אחד מה עושה עכשיו אבא ואיפה נמצאת אמא."

■ הזמרת **רותי נבון** קפצה ארצה ליום אחד בלבד, ממקום מושבה, לוס־אנג'לס. הסיבה היא פתיחת תערוכה של אמה, **מרים נבון**, במוסיאון לטבע. אביה, המנהל את מחלקת אסיה ואוקיאניה במישרד־החוץ, נשא דברי פתיחה. שמו **יצחק נבון**.

■ כתב הטלוויזיה **מיכה ריימר** נעלם לאחרונה מעל המירקע. הסיבה: הוא נמצא בלב ים, על אחת מאוניות ציי־הסוחר, כדי לעשות כתבה עלי־הן. עם תום הכתבה יישאר בלונדון. שם קבע פגישה עם אשתו, **מתנה**, והשניים ייצאו לחופשה קצרה.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

משה דיין באסיפת־הייסוד של תל״ם

בני 51

10 שנים של טוב טעם!

פני כשש שנים נכנסתי, במקרה, חנות בגדים נאה ברחוב המלך ורג' 51, כדי לרכוש חולצה. בשתי חולצה. ביחד עם החולצה בשתי גם ייעוץ, 3 זוגות מכ־ סיים, מעיל מלחים, עוד שתי חולצות, ניבה ומספר זוגות גרביים ולבנים. בשתי גם מינהג של קבע לרכוש בחנות את את מרבית בגדי ורכשתי גם ידיד. ני.

ני לקוחות רבים כמוני. רבים מאוד. ת האופנה שלו אינו מתבסס על לקו־ ות מזדמנים, אלא, בעיקר, על קליינ־ ורה קבועה של כ־2000 לקוחות נאמנים. ני מכיר את לקוחותיו ואת נתוניהם ודע מה מתאים למי. אם קיבל פריט ופנה חדש המתאים לדעתו, במיוחד, מישהו מלקוחותיו, אין הוא מהסס להרים טלפון ולהזמינו. בדרך כלל אין הוא טועה.

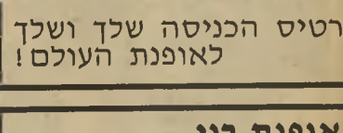
עשר שנים חלפו מאז פתח בני את בית האופנה שלו ברחוב המלך ג'ורג' 51, מול קולנוע מקסים. 10 השנים הללו היו משופעות בחליפות אופנה. דגמים באו והלכו, השמלות התארכו, התקצרו, התרחבו והוצרו, המכנסיים פשטו צורה ולבשו צורה, ובכל אלה עמד בני, תמיד, בקו הראשון. בלי להגזים, בלי להיות אקסטראוואגנדי, תוך שמירה על סו־ לידיות מאופקת קמעה, כדי שגם מי שאינה דוגמנית ומי שאינו ג'ון טרא־ בולטה יוכלו להתלבש אצלו באלגנטיות אמיתית.

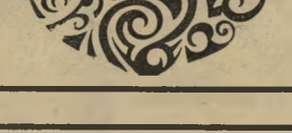
כבעל בית אופנה משגשג כל כך זכה בני תמיד להצעות מפתות מיצרני ויבואני אופנה. כולם רצו ורוצים לעבוד עם בני, אולם, האצילות מחייבת! בני בורר בקפידה דקדקנית את היצרנים עימם הוא עובד ומקפיד שיחוו חתך נאמן של צמרת האופנה בארץ ובחו"ל. מה הפלא, אם כן, שיש לו קהל לקוחות קבוע ונאמן כל כך!

במלאת לבית האופנה 10 שנים, ערך בו בני שיפוץ וחידש את פניו. לא כאילו חיה בכך צורך. „רק בשביל ההרגשה הטובה", אומר בני. „של מי, שלך או של הלקוחות?", אני שואל. „של שנינו". בני עצמו, איש אופנה על פי בחירתו, הינו מהודר, ידידותי ונעים סבר. אולם קפדן גדול בכל הקשור בהתאמת האדרת לגברת והבגד לגבר. כדאי לשמוע בעצתו הוא יודע מה הוא מדבר.

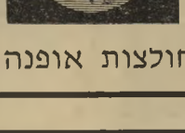
עם זאת, בחברותא, הוא איש רעים להתרועע, לשתות עימו בבדיחות הדעת או להעמיק עימו בשיחה רצינית אל תוך הלילה. כדאי להכיר את בני. אין רבים כמותו בתחום האופנה. **ידיד**

רגל יובל 10 שנים 20% הנחה אמיתית על כל מוצרינו!

לאופנת בני
המלך ג'ורג' 51, תל-אביב
זר
ברכות
לעשור

רטיס הכניסה שלך ושלך
לאופנת העולם!

לאופנת בני
המלך ג'ורג' 51, תל-אביב
ברכות
מאלפות

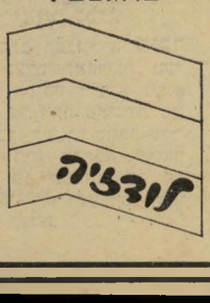
לאופנת בני
המלך ג'ורג' 51, תל-אביב
שמחים
בשמחתך
אופנת קסטו
יצרני הלבשה עילית
רחוב השוק 8, תל-אביב
טלפון 827078

לאופנת בני
המלך ג'ורג' 51, תל-אביב
שפע
ברכות

יצרני חולצות אופנה

לאופנת בני
מלך ג'ורג' 51, ת"א
רבה ברכות ביום חגכם
משיכו למכור איכות.
משיכו למכור יופי.

יפית-גוזל
קרנבל
כות ויופי תפארים יחד
ייצור יצוא ושווק
טריקו וסריגים
ודה הלוי 8, ת"א, טל. 657237, 652098

לאופנת בני
המלך ג'ורג' 51, תל-אביב
איחולינו
הלבביים
להמשך ההצלחה
דנה אופנה
אופנת נשים
רח' קלישר 44, תל-אביב
טלפון: 656260

לאופנת בני
המלך ג'ורג' 51, תל-אביב
שאו ברכה
בחגכם!

לודמיה

לבני
ברכה
אישית
מקרב הלב
מידידיך
פרסום
קורן

אנשים

רפ"י הולכת בתל"מ בקומה זקופה ובגובה של גמדים. ופלאטו לא הבין את עצמו בנאומיו

■ **ז'אק שיראק**, מי שמתמודד בבחירות לנשיאות צרפת מטעם המיפלגה הגוליסטית, מוכר היטב לשלושה ישראלים לפחות. האחד הוא שגריר ישראל בצרפת, **מאיר רוזן**, השני הוא שגריר ישראל לשעבר במצריים, הד"ר **אליהו בן־אלישר** והשלישי הוא העיתונאי **גיל קיסרי**. שגושתם למדו איתו באותה שנה בבית־הספר למדעי־המדינה בפאריס. בית־ספר זה הוציא מבין כתליו ראשי־ממשלות אחדים של צרפת. העיתונאי **חזי** שנתרמו מקרן **אנט פלאטו־שרון** לריפוי־שיניים ומעשים טובים אחרים, אמנם הגיעו אליו בזיעת אפו ובכבוד. „יש לי הרושם כי ככל שתרם החבר־כנסת, ידע לסדר כי הציבור בצרפת יתרום עבורו," סיים התובע, בהתייחסו להרשעות הקודמות של פלאטו־שרון בעבירות כלכליות בצרפת.

■ פלאטו־שרון בעצמו, סיפר כאשר טען לעונש, על הקשיים שהיו לו בעת מסע־הבחירות. „יש הרבה מועמדים שהציבור אינו מבין אותם. אבל אני הייתי המועמד היחידי שלא הבין אפילו את עצמו," אמר הח"כ בחיוך.

■ בדיחה המתהלכת עכשיו: ראש־הממשלה מנחם בגין, משוחח בטלפון עם סגנו, **יגאל ידין**. לפתע נשמע רעש בטלפון. שואל בגין: תגיד לי, אצל מי הרישרוש, אצלך או אצלי?"

■ בדיחה שניה: מישהו מטלפן אל הכנסת ומבקש לדבר עם **שרון**. שואלים אותו: „איזה שרון אתה רוצה? זה שמדבר כמו ילד או זה שמדבר צרפתית?"

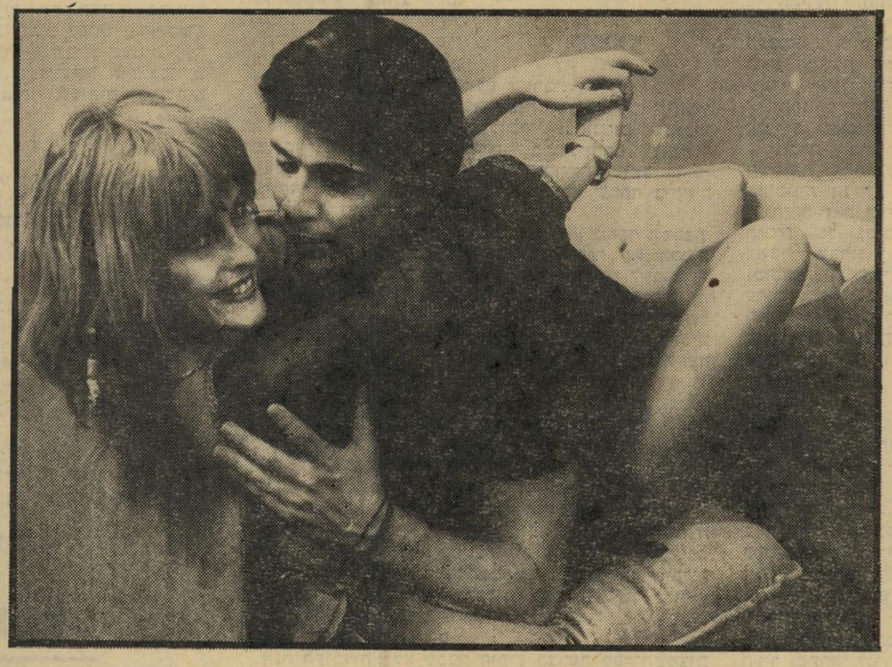
■ **יוסי גרבר** קיבל השבוע הצעה מפתה — לשמש מנהל תיאטרון באר־שבע. הציע לו אותה **גרשון בירן**, המנהל בפועל של התיאטרון, העומד לפרוש מתפקידו כדי לנהל את בית־הספר הממלכתי לדרמה ברמת־גן. יוסי סירב להצעה, בטענה כי הוא קשור בחוזה לקול ישראל, שבסיומו עליו לחזור לתיאטרון הקאמרי. „מילבד זאת אני צעיר מדי מכדי לנהל תיאטרון," אמר.

פנינה רוזנבלום

נערת־הזוהר עסוקה מאוד בעבודות דוגמנות, בין שאר הדברים שהיא עושה. בתמונה היא מדגמנת את מוצרי דניאל לורנט בארצות־הברית. בעל החברה הוא ג'ונאס מימון, מי שהיה חבר שלה לפני כמה חודשים. בימים אלה היא מופיעה עם מוצרים אלה בסירטון־פירסומת בטלוויזיה האמריקאית. וישראלים החוזרים משם מטלפנים אליה, כדי לספר לה כי לא רק בארץ היא מרבה להראות בטלוויזיה ומעל דפי העיתונים, אלא גם באמריקה. הסירטון שבו היא משתתפת נוחל שם הצלחה רבה — גם לה וגם למוצרים שאותם היא מדגמנת. בתמונה משמאל: יהודית יעקובי, בת־דודתה של פנינה, באה עם ידיד של פנינה, דויד בורשטיין, משקיע אוסטרלי, להצגת־הבכורה של ההצגה „אני יוצאת עם שירי לדרך", שבה מככבת חנה לסלו. פנינה רוזנבלום לא הרגישה טוב באותו ערב, ולכן שלחה במקומה את בת־הדודה עם הידיד.

קרוליין לנגפורד

השחקנית שעלתה ארצה מאנגליה, מגלמת בסרט החדש „שיגעון של אבא", תפקיד של בחורה אמריקאית, הבאה ארצה עם חברה, הזמר ששי קשת. בתמונה: בסצינת אהבה בסרט. קרוליין היא חברתו של הבמאי אסי דיין, בעוד ששי הוא בעלה של השחקנית יונה אליאן. „אנחנו מתעלסים רק לפני המצלמות," הבטיח ששי.

כרמז? למד שם גם הוא, שנה אחרי שיראק.

■ בערב־ראיונות אמר הכומר **סקוט נארדנר**, החי שנים רבות בירושלים, והמנהל בית־הארחה שם. הוא אמר: „פרופסור **מרטין בובר** היה בא לפעמים לבית־ההארחה שלנו כדי לכתוב. פעם אמר לי: ‚הבעיה בירושלים היא לא למות ביחד, אלא ללמוד לחיות ביחד.'"

■ יושב ראש סניף רפ"י בירושלים, **מתי עצמון** נשאל מה דעתו על ההחלטה של מיפלגתו להצטרף לרשימתו של **משה דיין**. השיב עצמון: „אנחנו הולכים לתל"מ בקומה זקופה, אבל בגובה של גמדים."

■ **ז'אק בן אודים**, מי שהיה עוזרו של ח"כ **שמואל פלאטו־שרון**, שהורשע יחד איתו במישפט שוחד־הבחירות, אמר בעת הטיעון לעונש במישפטו כי כאשר הסתיים מסע־הבחירות, החל עבורו מסע־הבחילות: חקירת המישטרה והמישפט הארוך.

■ באותו מישפט ביקש פרקליט מחוז־ירושלים, **מיכאל קדוש**, המשמש כתובע, כי פלאטו־שרון יעלה על דוכן־העדים ויעיד כי הכספים

כרמליטה, סנגריה, זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה

היפכו את כרמליטה למשקה אישי העשוי בסגנון שלכם, לאנשים שאתם אוהבים. שתו והגישו כרמליטה סנגריה קר או חם, לבד, בזוגות, במסיבה ובכל מקום.

כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר עמוק. הוסיפו פלחי פרי הדר טבעי, פירות העונה וקינמון לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח, פלחי לימון, או פרי הדר אחר, פלחי תפוחי עץ, וקינמון לפי הטעם.

כרמל מזרחי

הפנים אל הדלת

יש לי חולשה אישית, שאיני מסוגל להתגבר עליה. קשה לי מאוד לשבת במקום ציבורי כלשהו, כשגבי אל הדלת.

יתכן שזה רפלכס שנוצר בשנים הרחוקות שבהן שירתתי באצ"ל, ושהתחזק בימי שירותי בשועלי שימשון. יתכן שזהו פרי הסקרנות הטיבעית, שבילעדיה אין אדם יכול להיות עיתונאי טוב (או חבר־כנסת טוב).

כך או כך — זוהי עובדה. ביושבי כשגבי אל הדלת, אני חש באי־נוחות גופנית רבה. בדרך כלל אני תופס אינסטינקטיבית מקום כשגבי אל הקיר, ואם אפשר — בפינה.

יש רק אדם אחד בעולם שלמענו ויתרתי על כך ביודעין.

פעם נדברתי עם הד"ר עיצאם סרטאווי לסעוד ביחד במיסעדה צרפתית. בבית־אוכל זה, כמו רבים אחרים בפאריס, מסודרים השולחנות לזוגות כך שאחד משני הסועדים (בדרך כלל הגברת) יושב כשגבו אל הקיר, והשני (בן־זוגה) יושב כשגבו אל האולם, כך שיוכל לשלוח בבת־לווייתו מבטי־הערצה באין מפריע. על כל פנים, נמגע ממנו להעריץ באותה שעה גברת אחרת.

סרטאווי

בהיכנסנו למקום, פסעתי אוטומטית אל המקום ש־ליד הקיר. אחרי היסוס קל ביקש ממני סרטאווי להתחלף במקומות. עשיתי זאת.

קשה לי לאמר שהרגשתי מאוד בנוח. לא רק בשל חולשתי, שעליה התוודיתי זה עתה, אלא גם מפני שהייתי בקו־האש בין האיש ובין הכניסה. בכל רגע יכלה הדלת להיפתח, ומסופקני אם הייתי מספיק לשמוע את קולות הירי.

סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון, האיש שעימו פתחתי את המגעים שלי עם מחנה־השלום הפלסטיני לפני שבע שנים, נרצח לאור־היום במישרדו בלונדון, על־ידי שליחי עיראק. עמיתו הפאריסאי נרצח באותה דרך, מפני שנחשד (שלא בצדק) שהיה לו חלק במגעים שלנו עם מישלחת אש"ף שבאה לפאריס. לא היה זה סוד כי סרטאווי עמד בראש רשימת הקורבנות המיועדים של הקנאים.

במשך שנים היה הד"ר עיצאם סרטאווי צפוי להירצח בכל רגע, 24 שעות ביממה. אשמתו היחידה היתה שהוא דוגל בקו של הידברות בין המחנה הפלסטיני ובין מחנה־השלום הישראלי, ובכללו הציונים. להשקפה זו יש לו שותפים רבים מאוד באש"ף, עד לדרג הבכיר ביותר. אך בניגוד לאחרים, חשף סרטאווי את עצמו בגלוי, ניהל את המגעים בעצמו ואף הודיע על כך ברבים.

לפני חודש עשה מעשה נועז עוד יותר. הוא בא לדמשק, מרכז הקנאות האנטי־ישראלית והאנטי־ציונית בעולם הערבי. במועצה הלאומית הפלסטינית, שנערכה שם, העמיד בגלוי על סדר־היום את הצורך במגעים בין הפלסטינים ובין הישראלים הדוגלים בפיתרון הסיכסוך הישראלי־פלסטיני על בסיס הזכות להגדרה עצמית (של שני הצדדים), גם אם הם ציונים. הוא עשה זאת בפורום שבו אין מחסור בדמגוגים, בקנאים, במסיתים ובמדיחים — ממש כמו בכנסת הישראלית.

כאשר לא התקבלה תביעתו לנמק קו זה בישיבה פומבית הוא התפטר, והתפטרותו לא התקבלה. מצבו הנוכחי אינו ברור. אך ברור שאילו היתה נערכת בעולם החתרות על פרס אומץ־הלב בשירות השלום (להבדיל מפרס־נובל לשלום, שהוא לא־פעם מגוחך), הוא מועמד רציני מאוד.

מדוע אני מזכיר זאת?

הנה נודע כי המזכירות של תנועת שלום עכשיו הדיחה שניים מחבריה, על כי נפגשו פעם עם סרטאווי, בביתו הפרטי של מיליונר יהודי בווינה. השניים הסתירו את דבר הפגישה מפני הציבור, וכנראה גם מפני חבריהם. לא היה להם האומץ לקום ולהצדיק את מעשיהם בפומבי ובפה מלא. להיפך, הם הצטרפו בינתיים לרשימת־בחירות הדוגלת בהמשך ובמיסוד הכיבוש הישראלי בגדה המערבית.

איזה הבדל בין דרגות אומץ־הלב!

בעבר הטיחו אנשי הימין והמערך בפני לא פעם, אחרי שנאמתי בכנסת על הצורך בשלום: „היכן אורי אבנרי הערבי?"

זה היה לפני זמן. עכשיו הייתי יכול לשאול: „היכן עיצאם סרטאווי הישראלי?"

הפרוטוקולים של

זיקני הטרור

סעיד חמאמי, אויבי, ידידי, גיבור השלום, נרצח בלונדון ביגואר 1978. הוא היה האיש הבכיר הראשון באש"ף, שחשף את עצמו, כאשר קיים מגעים עם פטריוט ישראלי (אם מותר לי לקרוא לעצמי כך).

אנרי קוריאל נרצח בפאריס במאי 1978. מתנקשים אלמונים קטלוהו ביריות במעלית של ביתו (העולם הזה 2123). הוא מילא תפקיד חשוב ביותר בטיפוח המגעים בין מחנות־השלום מישראל ומפלסטין.

אורי אבנרי

יומן איש

קוריאל היה אחד האנשים המרשימים ביותר שהיתה לי הזכות להכירם בחיי. הוא היה אידיאליסט צרוף, בלא שמץ של אמביציה אישית. הוא סיכן את חייו פעמים ללא־ספור למען האידיאלים שהאמין בהם. הוא היה אינטלקטואל מזהיר. כל שיחה עימו היתה בבחינת תענוג שיכלי טהור. ניתוחיו הפוליטיים־חברתיים, שחבקו עולם ומלואו, סיפקו למוח תמריץ ואתגר, גם במיקרים שבהם לא הסכמתי עימו (כמו בפרשת ביאפרה, למשל. אני תמכתי בשיחרור החבל, הוא ראה בכך מזימה של חברות בינלאומיות ציניות.

קוריאל

גם בהערכתם של מילחמת ששת־הימים, גורמיה ותוצאותיה, נחלקו דיעותינו באופן קיצוני. הוא היה מארכסיסט עיקבי, ואני — עם כל הכבוד למארכס ז"ל — איני כזה.)

הכרתי את קוריאל על רקע מילחמת־השיחרור ה־אלג'רית. הוא היה אחד מראשי המחתרת הפרו־אל־ג'רית בצרפת, ואני חי־פשתי אז קשרים עם לו־חמי־השיחרור האלג'יריים. האמנתי שכדאי לישראל להתקשר עימם בעוד מו־עד, כדי לפלס באמצעותם דרכים אל קאהיר ואל העולם הערבי.

קוריאל עמד בראש קבוצה קטנה, שעזרה לכל לוחמי־השיחרור ברחבי העולם השלישי — אנשים שנאבקו במישטרי־עריצות טרוריסטיים במדינותיהם ואנשים שנאבקו במישטרים קולוניאליים, מארגוואי ועד דרום־אפריקה. הוא היה יהודי, מצרי, קומוניסט שמתח ביקורת חריפה על בריה"מ־המועצות.

כאשר פירסם העיתון הצרפתי לה פואן מאמר־השמצה, שבו תואר קוריאל כראש רשת בינלאומית של הקג"ב הסובייטי, פרצתי בצחוק. באותו היגיון אפשר לקבוע כי מנחם בגין הוא סוכן סובייטי. (שמעתי גם תיאוריה זו. מדוע שיחררו אותו הסובייטים ממחנה־המוות שלהם בסיביר? האם לא מילא תפקיד חשוב בגירוש הברית מהמרחב? האם אינו עושה את הכל כדי להנציח מילחמה אשר תפתח את המרחב לפני בריה"מ־המועצות?)

הצחוק עבר לי, כאשר אותו מאמר הופיע בשבועון הגרמני דר שפיגל. מישהו דאג לכך. זמן קצר לאחר מכן נרצח קוריאל, והודעה אלמונית טענה כי מבצעי הרצח היו פאשיסטים צרפתיים אנטי־שמיים, משרידי הקולונלים האלג'יריים. היה ברור כי יש קשר בין המאמרים, שבאו מתוקי השירותים החשאיים, ובין הרצח.

בשבוע שעבר קראתי בידיעות אחרונות מאמר־השמצה נתעב עליו. היה זה פרק מסיפרה של אחת קלייר סטרלינג, הידועה בשל קשריה המצויינים עם הסי־איי־אי, סוכנות הבירן המרכזית של ארצות־הברית. ספר זה עומד להופיע בהוצאת הקיבוץ המאוחד.

וזה מחריד אותי.

הנה העובדות: לא מכבר הופיע בצרפת ספר־השמצות המוקדש כולו לקוריאל. הוא היה מלא שקרים כרימון (על כמה מהם אני יכול להעיד אישית, מתוך היכרותי בת 20 השנה עם האיש). מכיוון שרק בישראל יכול אדם מת לחבוע דין על פי החוק לאיסור לשון הרע וחוק הגנת הפרטיות (הגויים לא המציאו המצאה פנטסטית כזאת) אי־אפשר היה להגיש מישפט נגד המחבר, חוץ מאשר לגבי פרטים שנגעו לאנשים חיים. אחד מאנשי קוריאל אכן הגיש מישפט כזה. מחבר הספר, כתבלב מאוס הידוע ברבים, הודה בבית־המישפט כי קיבל את החומר מתיקי סוכנות־הביון האמריקאית, והתחייב להוציא מהספר את הקטעים שביגללם נתבע לדין.

עכשיו הופיעו באמריקה שני ספרים, שהכילו את אותו החומר עצמו. סיפרה של קלייר סטרלינג הוא אחד מהם. האשה ידועה כתועמלנית של הימין האמריקאי הקיצוני, המבקש לחדש את המילחמה הקרה. כתירוץ לכך הוא ממציא את האגדה של מערכת עולמית של טרוריסטים, בני כל האומות, הפועלים בהדרכת המרכז הזדוני במוסקווה. גם לממשלת־בגין יש עניין בהפצת אגדה זו, כדי לזהות את „אירגון המרצחים המתקרא פי־אל־או" כחלק מן הקשר הנתעב העולמי האנטי־אמריקאי. זה שווה הרבה כסף ונשק.

הכל מזכיר להפליא את הפרוטוקולים של זיקני ציון. אכן, סיפרה של סטרלינג, כמו שאר הספרים שהונחו על־ידי השירותים החשאיים האמריקאיים, כתובים באותו סיגנון. אחרי פרק שלם של השמצות נוראות, שאינו כולל אף הוכחה אחת, אין ה„סופרת" טורחת להסביר כיצד היה אדם, שעמד במשך 27 שנים תחת השגחה בלתי־פוסקת של הבולשת הצרפתית, 24 שעות ביממה, יכול להפעיל עשרות אירגוני־טרור בעולם. זה הגיוני כמו טענות דר שטרמר הנאצי שהבנקאי היהודי רוטשילד, בעל האף הארוך, שולט בברית־המועצות.

מילא. העטים המורעלים שוב אינם יכולים להזיק לקוריאל. הוא כבר נרצח. אבל אני שואל את עצמי איך זה קורה שהוצאת־ספרים של ארץ־ישראל העובדת, נושאת האידיאלים של הקיבוץ, מקבלת על עצמה לפרסם ספר מאוס כזה, המשרת אינטרסים עכורים ביותר של הימין הפאשיסטי העולמי, ואיך ידיעות אחרונות מפרסם קטעים ממנו.

אלמלא היו הפרוטוקולים של זיקני ציון מכוונים נגד היהודים, והיו מכוונים נגד הצועניים או אדומי־השיער, האם היו הקיבוץ המאוחד וידיעות אחרונות מפרסמים גם אותם?

הוי, איזה מזל

ומחשבה אפיקורסית לקראת יום־העצמאות וסיום הסידרה עמוד האש:

אמנם, הבריטים היו מדכאים. הם עשו בארץ דברים שלא ייעשו. פעם־פעמיים פתחו באש על עובדי־אורח חפים־מפשע, בהשתוללות של זעם אחרי שנהרגו חבריהם. למשל, אחרי תליית שני הסמלים. שנאנו אותם אז, והיה מותר לנו לשנוא אותם.

ובכל זאת, ובמבט־לאחור של 33 שנים:

איזה מזל היה לנו שהמדכאים שלנו היו בריטים!

ולא צרפתים. ולא סובייטים. ולא אמריקאים.

ולא ישראלים.

שבת בירושלים

אם אתבקש פעם לפרט את הימים הגדולים של חיי, לא אתקשה לזהות אותם. יהיו ביניהם היום שבו נתקבלתי לשורות אצ"ל, היו שבו יצאתי לקרב הראשון במילחמת־העצמאות, היום שבו נפגשתי לראשונה עם סעיד חמאמי, היום הראשון שלי בקאהיר, ועוד יום אחד או שניים שעדיין איני יכול לתארם.

יהיה ביניהם היום שבו עליתי בשיירה לירושלים הנצורה, באפריל 1948.

נזכרתי בו השבוע, למיקרא המונולוג של נהג־המשאית המתפרסם בגליון זה (ראה עמוד 15—13). במסגרת הדיווח על הסידרה עמוד האש.

היתה זאת שיירה של כ־130 משאיות. ישבתי מאחרי תיבות של גבינה צהובה במשאית הבלתי־משוריינת. כאשר עברנו, במהירות נמוכה, בין ההרים המיוערים של באב־אל־ואד (שער הגיא) דרוכים לקראת מטח־האש שעמד לרדת עלינו בכל עת, ידענו שכל רגע יכול להיות הרגע ה־אחרון.

אני

עברנו בלא־פגע את מס־לול־האימה, ולפתע — מי יכול לתאר את המיפגש! — לוחמי־הקסטל, אנשי ה־פלמ"ח, שירדו לקראתנו בצהלה מן הגיבעה שנת־פסה על־ידם, אחרי הקרבות המרים שבהם נהרג עבדי־אל־קאדר האגדתי.

אך הרגעים הגדולים באמת באו לנו במבואות ירושלים. היה זה יום־שבת. אך העיר פתחה לנו את ליבה בהתפוצצות של התלהבות. המונים הריעו לנו ברחובות, במירפסות, על הגגות. נכנסנו אליה כצבא מנצח. הרבנים ובחורי־הישיבה חיבקו אותנו באכסטאזה, הנערות נישקו אותנו כאילו היינו גיבורי הדור. זה היה נהדר. (למרות שכבר חשבנו אז שאנחנו פייטרים גדולים, היינו כולנו בייישנים לא־קטנים.)

מי חלם אז על כביש רמות?

"תאמינו לי... בשביל להצליח צריך כח... הרבה כח".

צילום: פרידמן - פריד

"הדברים הטובים בחיים לא באים בקלות. בשביל ללמוד באוניברסיטה, לשפץ את הבית, להחליף מטבח, להנות ממכונית קטנה, וגם לטייל בחו"ל צריכים "כח", מוכרחים לחסוך.

קחו לדוגמא את בני הנעורים (הלוואי עלי) או אפילו חיילים (שיהיו בריאים). איך הם יכולים לממש חלומות עם גמר התיכון או השרות הצבאי? אם יש להם "כח" זה פשוט מאד. בנק לאומי דואג להעמיד אותם על הרגליים עם "כח נעורים" ו"כח לחיילים". גם לאנשים כמוני וכמוך בנק לאומי נותן "כח רב תכליתי" ואפילו "עצמה", או חסכון בקופת גמל אחרת.

תוכניות "כוז" של בנק לאומי משלבות בתוכן את כל היתרונות שאתה רוצה למצוא בתוכנית חסכון אידיאלית: גמישות מכסימלית בתנאי החסכון, רווחיות גבוהה ומגוון הטבות כולל הלוואות, כרטיס חבר במועדון חצב ועוד ועוד...

אם גם אתם רוצים להנות מהדברים הטובים והחשובים בחיים, תתחילו לחסוך ולצבור כח. גשו לסניף בנק לאומי—זה שמעבר לפינה, ובחרו את התוכנית המתאימה לכם. זה כדאי, גם לי גם לכם."

חסכון זה כח

בנק לאומי

ל"קופל" יש 5 בשורות טובות

רכוש ב"קופל" כרטיס טיסה לחו"ל ושלם תמורתו ב־5 תשלומים! ללא ריבית! ללא הצמדה!

רק "קופל", חברת הנסיעות הגדולה בישראל, יכולה להציע לך כרטיס טיסה לחו"ל, ב־5 תשלומים שווים ללא ריבית! ללא הצמדה!
לכל סוג כרטיס שהוא, במטוסי חברות תעופה סדירות, על פי יעוץ מקצועי אשר ינתן לך במשרדינו.

היכנס לאחד מסניפי "קופל" ברחבי הארץ, בחר לך את הטיסה אל העולם הגדול ושלם —

★ 20% ממחיר הכרטיס במזומן עם רכישתו

★ ו־80% בארבעה תשלומים חודשיים שווים, החל ב־1 לחודש, שלאחר מועד רכישת כרטיס הטיסה באמצעות ה"**דיינרס קלוב**" או"**אשראית דיינרס**" של בנק דיסקונט.

ההצעה בלעדית לחברי ה"**דיינרס**! אינך חבר ב"**דיינרס**"? זה הזמן הנכון להרשם!

אם אתה אוהב לטוס לחו"ל בוא עכשיו להזמין לך טיסה ב"קופל"!

כרטיס ה"דיינרס" מעולם לא היה כה כדאי ומשתלם.

קופל נסיעות

משרד ראשי:
ת"א פרישמן 14, 246121

ת"א טשרניחובסקי 4, 650555
ת"א הירקון 122, 222217
ת"א הירקון 252, 452111

ירושלים הלל 8, 232225—02
נוה אביבים אופנהיימר 13, 423943
הרצליה כיכר הבנור הרצליה פתוח, 78057—052
נתניה כיכר העצמאות 10, 31262—053

חיפה מחניים 4, 88011/2—04
חיפה נוה שאנן טרומפלדור 56, 224730—04
קרית ביאליק ירושלים 15, 740451—04
רמת גן ביאליק 19, 731751

ב"ש הרצל 79, 78860 - 057
אילת מרכז תיירות חדש, 74105 - 059

לעולם הגדול סע עם הגדולים- "קופל".

אור ירוק וקו אדום בלבנון השחורה

דם ובחירות

ך ושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, חבר־הכנסת משה ארנס, איש הימין הקיצוני ואוייב הסכם־השלום עם מצריים, השמיע השבוע בטלוויזיה הירי־הור פילוסופי על הניגוד הקיים, לעיתים קרובות, בין האינטרס הלאומי ובין המוסר.

בלבנון, כך קבע, אין פער כזה. האינטרס הלאומי של ישראל, ומיצוות המוסר עולים, במיקרה זה, בקנה אחד.

אני מסכים עימו שאין כאן פער כזה. אך בגלל סיבה הפוכה: המדיניות של ממשלת־בגין בלבנון היא גם בתי־מוסרית וגם נוגדת את האינטרסים של ישראל (לחבי דיל מן האינטרסים האלקטורליים של הליכוד, העלול לחזור לשיל־טון על גבי הסוס הלבנוני.)

■ ■ ■

ב תחיל בעניני מוסר.

מיחאות־האחים הלבנונית החה־לה, לפני שש שנים, על רקע כדי־תי־מזערי בהחלט.

המימסד הימני של המארונים הנוצריים הוא שפתח במילחמה. הוא לא עשה זאת כדי למנוע את „חיסול הנוצרים", כי איש לא איים לחסל את הנוצרים. איש כלל לא איים עליהם.

המילחמה נפתחה מפני שהאצולה המא־רונית בלבנון נהנתה, מאז הקמת מדינה זו, מזכויות־יתר מפליגות. רוב העמדות הממלכתיות והחברתיות שוריינו רשמית למארונים בלבד. שאר הלבנונים — מוס־למים מכל העדות וגם נוצרים מעדות אח־רות — היו אזרחים ממדרגה שנייה.

במרוצת הזמן נוצר לחץ רב לרפורמה במדינה, ולכינון מישטר נורמלי, חילוני ודמוקרטי בלבנון. כי בינתיים הפכו הנוצ־רים בלבנון מיעוט. הרוב המוסלמי תבע זכויות. נוכחותם של מאות אלפי פלסטי־נים, רובם מוסלמים, שהעתיקו את מרכז־הכובד שלהם מירדן ללבנון אחרי „ספטמ־בר השחור", חיזקה את הביטחון העצמי של המוסלמים.

(על רקע זה נוצרו המושגים „שמאל" ו„ימין". ה„ימין" רצה לשמור על זכויות־היתר והבדלנות העדתית, המשרתים את האינטרסים של העשירים המארוניים. ה־„שמאל" רצה ברפורמה, ועל כן בלטו בו המוסלמים. לצד הנוער הנוצרי האינטלק־טואלי. השמאל כרת ברית עם אש"ף.)

אם המימסד המארוני, הרוצה לשמור על זכויותיו, אף במחיר של נהרות של דם, הוא „מוסרי" — ניתן להעניק תואר זה גם למימסד הלבן בדרום־אפריקה. אין זי ספק שהפרופסור ארנס אכן מוכן לכך.

■ ■ ■

ה מימסד הנוצרי בלבנון נהנה, מן הרגע הראשון, מתמיכה מלאה של ממשלת־ישראל שהיתה אז, אגב, ממשלת־המערך.

ההוכחה לכך רשומה ביומנו של משה שרת. שם מסופר כי עוד בראשית שנות ה־50' הציע דויד בן־גוריון, בתמיכת משה דיין, לעודד את הנוצרים בלבנון להביא לחלוקת אותה ארץ ולהקמת מדינה נוצ־רית נפרדת.

דיין הציע אז לקנות קצין לבנוני נוצרי, ולספק לו את הדרוש להרפתקה כזאת. אז לא ידע עדיין על קיומו של רב־סרן אלמוני בשם סעד חדאד.

גם כיום ניכויים אלה, ברור כי שום מנהיג לבנוני נוצרי לא היה מעז לפתוח במאבק זה לולא היה בטוח בגיבוי צבאי, כלכלי ומדיני מצד מדינה זרה. המדינה היחידה, שבאה בחשבון, היתה ונשארה ישראל.

מה הביא את בן־גוריון ויורשיו לנקוט עמדה זו?

הם חיו בצילו של מיתוס, שהטיל עליו הם את חיתיתו. לפי מיתוס זה קיים ענק ערבי מוסלמי, מין גוליית מודרני, ומולו דויד הישראלי. אבל דויד אינו בודד. יש עוד מיעוטים אתנו־דתיים במרחב. ישראל צריכה להתקשר עימם, לעזור להם לצבור כוח, וכך תיווצר קואליציה ישראלית־מא־רונית־כורדית־קופטית־עוד־ועוד, שתש־תוה לענק הערבי־מוסלמי.

תיאוריה זו היתה מלכתחילה אווילית. אין ענק ערבי־מוסלמי. העולם הערבי־מוסלמי מפולג ומפוצל כמו העולם הנוצ־רי, על רקע מדיני, מעמדי, גיאוגראפי, כל־כלי, אידיאולוגי. קיימות בו יריבויות אין־ספור בין מדינות, חבלים, קבוצות כל־כליות וחברתיות, אוריינטציות גלובליות, השקפות־עולם, אינטרסים אישיים ומה עוד. ההתחרות בין עדות דתיות היא רק אחת החלוקות המפצלות את המרחב.

אבל המיתוס עשה את שלו, וישראל פעלה כפי שפעלה. היא דחפה את מני־היגי המארונים, או עודדה אותם, לצאת לדרך הרפתקנית הרת־שואה לגביהם.

בהעמידם את עצמם מזה העו־לים ומרים, עמדו כוחות אש"ף (ולמעשה, כוחות פת"ח) מול הצבא הסורי, והצליחו לעצרו. ברגע המכריע התערב מלך סעודיה וכפה על הסורים ועל אש"ף הסדר המת־קיים עד היום.

מאז נמצאים הסורים בלבנון, תחת דגל של „כוח הרתעה", כשמגמתם העיקרית היא לשמור על איזון בין הצדדים ולמ־נוע מן הימין הנוצרי ומן השמאל המוס־למי (ואש"ף) להשתלט על לבנון.

סוריה מעוניינת באיזון כדי לש־לוט בלבנון בעקיפין.

■ ■ ■

מ הו האינטרס הישראלי במצב זה?

מכאשר נתן יצחק רבין את האור הירוק לפלישה הסורית ללבנון, הוא היה מוכן שסוריה תכבוש את לבנון כולה, עד למילימטר האח־רון שליד הגבול הישראלי.

מי הפגיז? הסורים? הישראלים? הנוצרים? המוסלמים?

לם הערבי כולו, הם עזונים להמית אסון על עצמם ועל עדתם. שהרי, כמונו, הם צריכים להמשיך ולחי־יות במרחב הזה, ומישקע השינאה הנוצר עת העלול להתנקם בהם.

■ ■ ■

ז ה באשר למוסר. מה בדבר האינט־רסים?

יתכן שישראל יכולה להפיק תועלת כלשהי מקיומה של מדינת־חסות נוצרית בלבנון, שתהיה תלוייה כולה בישראל, כשם שישראל תלוייה בארצות־הברית.

אך יתכן כי המחיר עוזה בהר־כה על הסחורה. כי זוהי הרפתקה שאין לה סוף, והעזונה לגרוף את ישראל למילחמות שאין לחן כל קשר עם אינטרסים ישראליים.

הדבר כבר הוכח.

ב־1976 עמדו כוחות השמאל ואש"ף לג־בור על הנוצרים, למרות העזרה הישראלית הדיסקרטית. ישראל לא היתה מסוגלת או מוכנה להתערב לטובת בני־חסותה. תחת זאת קראו הנוצרים, בצר להם, להתערבות הצבא הסורי.

יש לזכור זאת: הסורים לא נכ־נסו ללבנון כדי „לחסל את הנוצ־רים" אלא להיפך, כדי להציל על־פי בקשתם.

יתר על כן, הם נכנסו ללבנון תוך שי־תוף־פעולה הדוק ומלא עם ממשלת יש־ראל, שבראשה עמדו יצחק רבין ושימעון פרס. על ברית מוזרה זו ריחפה רוחו של הנרי קיסינג'ר, מלך הציניקאים של הדור.

הסורים באו כדי לעצור את ההסתע־רות של אש"ף על מעוזי הנוצרים, שהכ־ריזו עליו מילחמה. בשורה של קרבות ארו־כים ומרים, עמדו כוחות אש"ף (ולמעשה, כוחות פת"ח) מול הצבא הסורי, והצליחו לעצרו. ברגע המכריע התערב מלך סעודיה וכפה על הסורים ועל אש"ף הסדר המת־קיים עד היום.

מאז נמצאים הסורים בלבנון, תחת דגל של „כוח הרתעה", כשמגמתם העיקרית היא לשמור על איזון בין הצדדים ולמ־נוע מן הימין הנוצרי ומן השמאל המוס־למי (ואש"ף) להשתלט על לבנון.

סוריה מעוניינת באיזון כדי לש־לוט בלבנון בעקיפין.

■ ■ ■

מ הו האינטרס הישראלי במצב זה?

מכאשר נתן יצחק רבין את האור הירוק לפלישה הסורית ללבנון, הוא היה מוכן שסוריה תכבוש את לבנון כולה, עד למילימטר האח־רון שליד הגבול הישראלי.

הוא סבר כי הדבר תואם את האינטרס הישראלי משני טעמים:

● הצבא הסורי ייספג לתוך לבנון, יתפזר ויתפצל, וכך נוצר מצב איסטרא־טגי נוח לצה"ל, לכל מיקרה שיבוא או שלא יבוא.

● גבול החוצץ בין צה"ל והצבא ה־סורי הוא מטיבעו גבול שקט. זה הוכח ברמת־הגולן. אצל הסורים אין פעולות עצמאיות של פידאיון. הם יודעים כי כל תקרית עלולה להביא להתקפה צה"לית עליהם. דמשק קרובה לחזית.

שימעון פרס הוא שמנע את התי־קדמות הסורים עד לגבול. הוא שהמציא את „הקו האדום".

מדוע? האם היתה לו מחשבה איס־טראטגית אחרת? מסופקני. לדעתי, פעל כך רק על רקע מילחמת־הקינסוטר בינו ובין רבין. מילחמות־היהודים, לא מיל־חמות־הערבים, הולידו את „הקו האדום".

התוצאה היתה התבצרות הפרי־דאין לאורך הגבול, התקריות, מיבצעי־ויטאני המזוהם, יצירת ה־„מוכדעת" בראשותו של קצין לבנוני שכיר.

■ ■ ■

ח היה המצב בשנים האחרונות. הכל הסכימו שאין תחליף לנוכחות הצבא הסורי בלבנון, ולסורים לא היתה ברירה אלא להשאירו שם. היא גם הרוויחה מזה, כי הערבים שילמו.

הימין הנוצרי והשמאל המוסלמי הבינו כי אין לאף אחד מהם האפשרות להש־תלט על לבנון כולה. למעשה נוצרו כמה מיני־מדינות: נוצרית בצפון; מוסלמית־אש"פית בדרום; סונית בביקעה; ומוב־לעות שונות — מובלעת־טריפולי המוס־למית בצפון; מובלעת נוצרית פרו־סורית של מישפחת פראנג'יה, אף היא בצפון, מובלעת נוצרית־ישראלית בדרום, ועוד. ביירות נשארה מחולקת.

האמריקאים ריסנו את ישראל, וישראל את הנוצרים. הסובייטים ריסנו את הסורים, והסורים את המוסלמים ואש"ף. נוצר איזון זמני רופף ומסוכן.

אם כן, מה קרה עכשיו?

אין ספק לגבי העובדות: הנוצ־רים פתחו שוב במערכה, בסדום כביש לזחיפה שבאיזור הסורי.

אילו הצליחו בכך היה הדבר משנה את האיזון, מרחיב את המיני־מדינה הנוצ־רית, פותח (כפי שחששו הסורים) שער־פלישה נוסף לצה"ל אל תוך סוריה. הסור־רים הגיבו כפי שהגיבו, בברוטאליות ה־אופיינית להם.

האם דחפה ישראל את מנהיגי הפאלאנ־גות (השם לקוח, ולא במיקרה, מן המיפ־לגה הפאשיסטית הספרדית), או שרק עו־דדה אותם? האם פעלה ממשלת־בגין מתוך שיקולים אלקטורליים, או שקיבלה גם רמז מארצות־הברית? האם עודדה מר־שלת־רגן החדשה את ההתלקחות כדי לזכות בניצחון־יוקרה על הסובייטים?

את התשובה על כך לא נדע במהרה. אנחנו יודעים רק מה קרה: הנוצרים פעלו, הסורים הגיבו ועברו למיתקפה נגדית, יש־ראל התערבה, האמריקאים נתנו — או לא נתנו, או נתנו בטעות אור ירוק לישראל, הסורים הביאו סוללות־טילים נ"מ.

פעמוני האזעקה מצלצלים ב־וושינגטון ובמוסקבה, האורות ח־אדומים מהבהבים במטוטרפים. ה־פרופסור ארנס הוא מבטוט. מי כויי הבחירות של הליכוד גואים. המערך העזוב שותק בפחדנות.

האופטימיסטים מקווים כי ישראל אינה יכולה לזוז בלי אישור האמריקאים, וכי הנוצרים אינם יכולים לזוז בלי אישור ישראלי. וכך גם בצד השני: הסורים אינם יכולים לזוז בלי אישור סובייטי.

זה נכון — עקרונית. אך הכיב יכול להחליט לכשכש קצת בזנב, והזנב יכול להחליט לכשכש קצת בכיב.

הנוצרים יכולים להגזים בהתגרות, ב־תיקווה שישראל תיגרף אל תוך הקלחת בעל־כורחה. ישראל יכולה לנהוג כך, מתוך תיקווה לגרור אחריה את ארצות־הברית. אותו הדבר יכול לקרות בין הסור־רים והסובייטים.

כל הגורמים מושפעים גם על־ידי ה־אינטרסים האישיים של המנהיגים. הלי־כוד רוצה להישאר בשילטון. כמה מאנ־שי הליכוד רוצים גם להפר את חוזה־השלום עם מצריים, ומקווים כי התלקחות בלבנון תכריח את המצרים להתערב בצו־רה שתצדיק את ביטול החוזה. למישפר הסורי יש בעיות מדיניות וכלכליות, והוא יכול לחשוב כי התלקחות מבוקרת רצוייה לו. בוושינגטון לוחמים הכל בכל, ויתכן כי המצב במוסקבה אינו שונה כל־כך.

כך יכולה לפרוץ מילחמה — מתוך קו־צר־ראות, מתוך האיוולת של איש זה או אחר, מתוך הרפתקנות קלת־דעת. כמה דגמות כאלה יש בהיסטוריה?

את המחיר ישלמו החיילים, שיישלחו לקרב ויקבר, והאוכלוסיה האזרחית, שהיא תמיד הקורבן האמיתי של כל הרפתקה. המטבע הוא דם ודמעות.

■ ■ ■

א ני ריצה לקבוע כאן, בצורה חד־משמעית:

● **שום אינטרס ישראלי חשוב אינו מעורב בלבנון.**

● שום סכנה של „רצח־עם" או „חי־סול" אינה מרחפת בלבנון על האוכלוסיה הנוצרית בכלל והמארונית בפרט.

● אם היו בלבנון מעשי־זוועה בו־דדים, הם בוצעו על־ידי כל הצדדים, ודווקא הפאלאנגות המארוניות השיגו את האליפות בספורט רצחני זה.

● אין שום יחס בין היתרונות אשר ישראל עשויה להפיק מהתערבות בלבנון, על פי תפיסה כלשהי, ובין הסכנות ה־כרוכות בכך — החל בעימות עם ברית־המועצות וכלה באובדן השלום עם מצריים.

אלא אם כן מותר לשלם כל מחיר כדי להשאיר את הליכוד בשילטון.

העם

מאות שכואת

ום־השנה ה־33 להוקדתה

לא נותר כמעט שמץ של עצמאות למדינה

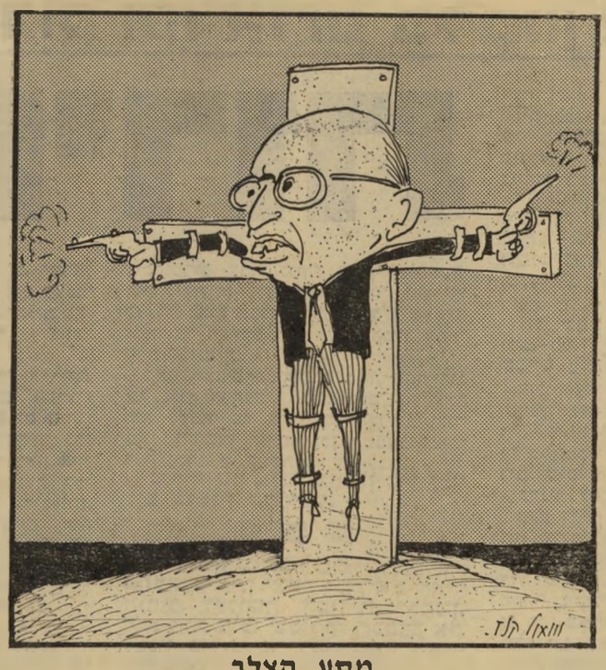
דגל. יש הימנון. יש בולים. שטרות־כסף, הנושאים דיוק־ציונים. יש צבא.

האם יש עצמאות למדינת־אל?

מאורעות בימים האחרונים השנה ה־33 לעצמאות ישראל מצביעים על כך.

נתן לשירותי לוחמה. ה־ הלבנוני מוכיח לכל אדם א בין השיטין בעיתונים, ו־ו מתרשם מן התעמולה ה־ית, כי ישראל פועלת עתה דמישנה של המדיניות ה־קאית.

בר כימעט ואינו מוסתר. קב־ ישראל תובעים לעצמם את מד של „נכס איסטרטגי" של ת־הברית. הם מציעים, למע־

מסע הצלב

מכות אופיר

שהיתה אופיר לב בת 16 ניחתה עליה המכה הראשונה. אל ביתה שככפר כיל"ז הגיעה הידיעה המרה. מטוסו של אביה, אלוף־משנה ארלוזור („זוריק") לב, טיים ומפקד בסיס רמת־דויד, נפל ליד פורט־סעיד, בעיצומה של מילחמת יום־הכיפורים.

משך חודשים רבים פיעמה התקווה בלב. אולי עוד יתברר שזוריק בין החיים.

שנה אחר־כך, אולי כדי להדגיש שהתקווה היתה תקוות שווא, באה המכה השניה. ביום הזיכרון לזוריק, שבינתיים כבר הוכרז כחלל צה"ל, קיבל אחיה בן החמש של אופיר תקף קצרת חמור. הוא הובהל מבית־הקברות לבית־החולים ושם נפטר.

■ ■ ■

עד לפני שאופיר נולדה ניחתה המכה הראשונה על מישפחת מרים ורפול איתן. אחיה של מרים, יוחנן, נפל במילחמת־העצמאות. כמה שנים אחר־כך, כשנולד למרים ורפול גם בכורם, הם קראו לו יוחנן, על־שם אחיה של מרים.

כשהיה יוחנן בן תשע, הוא לקה בהתקף קצרת חמור ונפטר.

■ ■ ■

יום השני האחרון נערך מושב תל־עדשים לחגוג את חתונת אחד מבני המשק. התיזמורת ערכה חזרות אחרונות ובני המושב עסקו בעריכת השולחנות ובקישוטם. שלושה שבועות קודם לכן נערכה באותו מקום חתונה אחרת, חתונתו של יורם איתן, בנו של הרמטכ"ל, אופיר לב, בתו של זוריק.

לפתע פשטה השמועה בתל־עדשים. יורם נפל. התיזמורת קיפלה את כליה. החתתה של השבוע הפכה לצנועה, חרישית ושקטה — ממש כמו החתונה שלפני שלושה שבועות.

■ ■ ■

כ־סרן יורם איתן היה ידוע כאחד הטייסים הקשוחים והמעולים של חיל־האוויר. הוא היה מוצב כבסיס חיל־האוויר שם התגורר בשבועות האחרונים עם רעייתו הטריה. יורם יצא לאימון שיגרתי,

באותה שעה היה הרמטכ"ל בדיון במישרד־ראש־הממשלה בירושלים. כשסיים את הדיון והיה כדרכו למכונית, עצר אותו הנוטר שבפתח הלישכה: „הרמטכ"ל, יש לך טלפון חוף." מהעבר השני היה מפקד חיל־האוויר דויד עיברי. ההודעה שלו לרמטכ"ל היתה קצרה: „יורם נפל."

רפול מיהר ללישכתו בתל־אביב. שם המתין לו סגנו, האלוף יקותיאל („קותי") אדם. ידי קותי היו כבר הפרטים על האסון. רפול מיהר לטלפן לאשתו. מרים עמדה לצאת תל־עדשים לתל־אביב כדי לפגוש את כלתה אופיר. רפול ביקש ממנה להישאר בבית: אני מגיע הביתה."

מהלישכה נסע רפול לשדה־התעופה שדה־דב בתל־אביב. הוא ביקש ממפקד הבסיס אפשר לו להטיס בעצמו מטוס לתל־עדשים. המפקד, ששמע כבר על האסון, ירף טייס־מישנה לטיסה.

באותה שעה חיפשו בתל־אביב חבריו של יורם את אופיר. הם מצאו אותה בבית ידים ושם היא קיבלה את מכת אופיר החדשה: הידיעה על נפילתו של יורם.

■ ■ ■

שניסה רפול לפני כמה ימים את פקודת היום שלו, לקראת יום־הזיכרון לחללי צה"ל, היא כוודאי כיוון את המילים לאשתו ששיכלה את אחיה, לכלתו החדשה, ששיכלה את בה, ולעשרות מידידיו ששיכלו את בניהם. כאשר התפרסמה ביום השלישי השבוע פקודת יום של רב־אלוף רפאל איתן היא היתה מכוונת גם לרפול. יוסי ינאי ■

שה, כי צה"ל יספק שירותי־לוח־מה לאינטרסים של מעצמת־העל, תמורת אספקת נשק וכסף.

בלבנון הוצגה תיאוריה זו בפו־על. הסורים תקפו את מעוזי־הנוצ־רים בהר־הלבנון, בעיקבות הת־פתחות מקומית (ראה הנדון). ה־אמריקאים הגישו לסורים אולטי־מטום: לסגת מן העמדות שכבשו. הסורים, הסומכים על עזרת ברית־המועצות, דחו את התביעה בבוז.

מייד לאחר מכן תקף חיל־האוויר הישראלי את המסוקים הסוריים, והפיל שניים מהם. דוברים ישר־אליים טענו לאחר מכן כי קיבלו „אור ירוק" לכך מארצות־הברית. דוברי הממשלה האמריקאית הכ־חישו זאת. ההסבר הסביר: אחד מאגפי השילטון האמריקאי אכן נתן את האור הירוק, וצה"ל הופ־על מתוך אמונה כי הוא פועל על פי הנחייה אמריקאית.

עצות טיבים. יתכן כי ה־פעולה של צה"ל זירזה את המג־עים הדיפלומטיים הסמויים בין המעצמות. על כל פנים, באה הו־ראה אמריקאית להפסיק מייד כל פעולה.

אלא שבינתיים קרה משהו: בת־גובה טיבעית על התערבות חיל־האוויר הישראלי, הכניסו הסורים את טילי הנ"מ שלהם לזירת־המע־רכה בלבון. המצב הטאקטי השת־נה לרעת ישראל.

הדבר מזכיר את ההתרחשויות של 1969 במצריים. אז הודיע ה־שגריר הישראלי בוושינגטון, יצ־חק רבין, שהאמריקאים יראו ב־עין יפה את הפצצת מצריים על־ידי חיל־האוויר הישראלי. המניע האמריקאי: ניטרול התנגדותם של יהודי־אמריקה להפצצות האמריק־איות בצפון ויאט־נאם. קשה היה להצדיק את הפצצת מצריים בעו־מק, ולהתנגד באותה עת להפצצת ויאט־נאם בעומק.

ישראל הפציצה על פי ההנחייה האמריקאית, והמצרים הזמינו מ־ברית־המועצות מערכת גדולה של טילי נ"מ. טילים אלה מילאו לאחר מכן תפקיד חשוב במילחמת יום־הכיפורים, ותרמו למפלה ההתחל־תית של ישראל.

כלים של שח־מת. השבוע, יחד עם ההוראה האמריקאית להפ־סיק את הפעולות, שיגרו האמרי־קאים אולטימטום נוסף לסורים: להזיז את הטילים חזרה לשטח סוריה. כדי לתת תוקף לתביעה זו, השמיעו ראשי ישראל — מנ־חם בגין ושימעון פרס — הצהרות על האפשרות של הפעלת צה"ל.

כל זה היה מישחק מעניין. אך לא היה לו קשר רב לאינטרסים של ישראל. ישראל כולה, וצה"ל בפרט, הופיעו במישחק זה ככלים על לוח השח־מט — כשהיד של מעצמת־העל היא המזיזה את ה־כלים.

בחירות

מה שחמיר שווה

לליכוד

הפרופסור למדעי־המדינה נבחר כמועמד מיפלגתו

לכנסת — ועורך בין תימידיו סיקרי בחירות

מעניינים, המגלים ששמואל תמיר חיה שווה 2% לליכוד, ושמפ"ם גורעת מקולות המערך

„זה לא מייצג, זה לא משקף, אבל זה מעניין מאוד," אומר ה־

(המשך בעמוד 36)

סקופ

„העולם הזה" מגלה: איך דלפה הידיעה על פגישת וייצמן - פרס

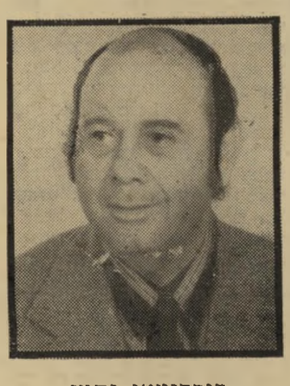
ב יום שלישי שעבר התנהלה שיחה עירה ליד השולחן ב־מיסעדת מלון דן בתל־אביב.

אף אחד מהמשתתפים בשיחה לא שיער כי דבר־קיומה ותוכנה, יגיע ובמהירות רבה לידיעת ה־ציבור. אף אחד מהם אינו יודע עד עתה כיצד התפרסמה הידיעה על השיחה.

העולם הזה סגלה זאת כאן לראשונה.

שימעון פרס, יו"ר מיפלגת־העבודה, היה סבור שהוא עומד לשלוף משרוולו את הקלף הפו־ליטי שיכריע את המערכה, ושיב־טיח לו את ראשות הממשלה הב־או.

מוזן ישב עזר וייצמן. פרס היה סבור שהוא מציע לווייצמן הצעה שאי־אפשר לסרב לה: המקום השני ב־רשימת המערך, ותפקיד של

פירסומאי נחמן
העיקר: לא לזוז

סגן ראש־ממשלה בעל תיק לניהול המשא־ומתן לשלום.

כדי לסייע לו במלאכת השיכנוע הביא גם את מנהל מישרד החוץ, אליעזר זורבין, המנהל את תע־מולת־הבחירות של המערך. יתכן כי זורבין הוא אשר יזם את ה־רעיון כולו.

שלושה חשודים

ז' ורבין, ידידו הוותיק של וייצמן, ניסה לשכנע את חברו הוותיק, וייצמן לא נטה להשתכנע בקלות. הוא אמר שוב־ושוב ש־אינו רוצה להיראות כ„זונה פולי־טית", והזכיר מדי פעם את גיסו־לשעבר, משה דיין, שנטש את ה־מערך כדי למלא את תפקיד „שר השלום" בממשלתו של מנחם בגין, ועתה הוא עומד בראש מיפלגה קיקיונית.

פרס ניסה להעמיד את וייצמן על ההבדל: וייצמן כבר נטש למעשה את הליכוד, והוא אינו

עומד להיבחר במיסגרתו כדי לעבור למערך אחרי הבחירות.

וייצמן התעקש. ז'ורבין המשיך ללחוץ, ולבסוף סוכם בין השלושה כי וייצמן יתן את תשובתו ברגע האחרון כימעט, מבחינת לוח־הזמנים של הוועדה־המסדרת של מיפלגת־העבודה: מוצאי־שבת, ארבעה ימים אחרי קיום הישיבה.

השלושה היו משוכנעים שסוד השיחה החשאית ביניהם לא יד־לוף. לא נראה היה, משום בחינה, כי למישהו משלושתם יהיה עניין בפירסום השיחה לפני שיתן וייצמן את תשובתו החיובית. היה ברור לכל השלושה כי במיקרה שהתשובה תהיה שלילית — לא יהיה כל פירסום למגעים הללו.

אך עוד לפני שנתן וייצמן את תשובתו, כבר דלף הסוד. "קול ישראל" שידר ידיעה מוזרה, שהכחישה שהיתה שיחה מעין זו — מבלי שידיעה על קיום אותה שיחה פורסמה בכלי תקשורת כלשהי בדיוק או בכל מקום אחר.

מי הדליף? האם וייצמן פיטפט ברגע של חולשה? האם היה זה פרס, שחשב כי יהיה זה עוד „תרגיל מחוכם", נוסח ההדלפה על פגישתו עם חסן, מלך מארוקו? האם היה זה ז'ורבין, שביקש לחוץ בדרך זו על וייצמן?

„העולם הזה" מגדה עתה: אף לא אחד מהשלושה.

גבו של איש

מן „דן" בתל־אביב ידוע כמקום־מיפגש של פוליטיקאים ואנשי־עסקים. ליד שולחן

אוזניים לשולחן (השני)

נות המיסעדה המפוארת נחתכים לא פעם עסקים במיליוני דולארים, ונקבעים עיסקי־מדינה. השלושה שישבו לסעוד — פרס, וייצמן וז'ורבין — לא היו זקיפים.

בשולחן הסמוך, כשגבו אליהם, ישב אדם ידוע, שי הכיר היטב את השלושה. מייד כאשר שמע את צלילי הראשונים של השיחה שהתנהלה מאחורי גבו, ניזז קפוא אוזניו. הוא זיהה בקלות את הקולות, וכאשר שמע את המילים הראשונות שי חוחלפו בין השלושה ידע שצפוייה לו ארוחה רבת־עניין, בתנאי שלא יזוז ממקומו, ולא יפנה אל השלושה את פניו. השלושה הכירו אותו, לא פחות מכפי שהכיר הוא אותם.

האיש שמע את השיחה מתחילתה ועד סופה. שלושת המשוחחים לא העלו על דעתם שכל מילה שהם משמיעים ליד השולחן במיסעדת המלון עלולה להגיע לידיעת הציבור.

האיש המתין עד שהשיחה תסתיים, והשלושה יצאו את המיסעדה. רק אז שילם את חשבונו ויצא. הוא ידע שיש ברשותו סקופ בינלאומי.

היה לו עניין בפירסומו, אך לא היתה לו דרך לפרסמו במישרין. הוא חשש שאם ידבר — אפילו בעילום־שם — עם העיתונאים, יזהו את קולו, וזהותו של המדליף המכובד תדלוף במוקדם או במאוחר. האזנה בסתר אינה נחשבת כמעשה נאה לאדם במעמדו.

האיש מצא פיתרון. הוא טילפן לידידו, הפירסומאי יעקב נחמן, וסיפר לו מה ששמע.

כבר ביום הרביעי, למחרת השיחה, דיבר נחמן עם איש־הטלוויזיה, טוביה סער, עם כתב־המיפלגות של קול ישראל, אמנון נדב, ועם כתב ידיעות אחרונות, שלמה נקדימון. הם סירבו להאמין באמיתות הידיעה, ולא פירסמו אותה.

יעקב נחמן פנה להעולם הזה. כתב העולם הזה פנה אל מישרדו של אליעזר ז'ורבין כדי לקבל אישור לשמועה שבידו. התשובה היתה הכחשה מוחלטת.

אך אצל ז'ורבין נדקה נורה אדומה. היה ברור לו שהסיפור דלף. הוא ידע שלא הוא הדליף את הסיפור. החשודים היחידים היו — הבוס הקודם שלו, עזר וייצמן, והבוס הנוכחי, שימעון פרס.

יתכן שז'ורבין התייעץ תחילה עם פרס, ויתכן שהחליט על־דעת עצמו. אך התוצאה היתה פניה לקול ישראל, והידיעה ששודרה — שהכחישה דבר שכלל לא שודר או פורסם בצורה כלשהי.

שר־השלום

ב המוזה הכללית סביב הפירסום — ובמטר ההכחשות והחשדות סביב ההדלפה — נשכח העיקר: טיבה של ההצעה עצמה. **איזו התגשמה, היתה יכולה להיות תכסיס גאוני.** בדרך זו היה שימעון פרס מנטרל מראש את משה דיין, המקווה לשחק אחרי הבחירות של התפקיד של לשון־מאזניים. בעזרת וייצמן, כך קיווה, יכול היה להשיג את מיספר הקולות הדרוש כדי לזכות בשילטון בלי שותפותו של דיין. כי לכל הדיעות, וייצמן פופולרי בציבור יותר מאשר דיין, והוא יכול היה להעביר למערך את הקולות העשויים להינתן, אחרת, לרשימת דיין.

יתר על כן, פרס הציע לווייצמן בדיוק את התפקיד אשר משה דיין תובע אותו לעצמו. דיין כבר הכריז, כי ימכור את הקולות של סיעתו לכל מי שיעניק לו את התפקיד שיכלול שני מרכיבים: השליטה בשטחים המוחזקים וה־משא־והמתן לשלום. פרס הציע לווייצמן את אותו התפקיד עצמו.

פרס מעניין: אילו התקבל רעיון זה, היה פרס מגשים באיחור של 25 שנים את הצעתו של אורי אבנרי, שהציע אז להקים מיניסטריון מייוחד לענייני השלום (או לענייני המרחב הערבי), שייטול מידי מישרד־החוץ ומישרד־הביטחון את הסמכויות והכוחות הדרושים כדי לרכז את כל פעולות ישראל בעולם הערבי. עם כיבוש השטחים המוחזקים הפכה הצעה זו דחופה עוד יותר, ועם חתימת חוזה־השלום עם מצריים נועדה לה חשיבות אקטואלית נוספת.

מסירת תפקיד זה לווייצמן, האיש ששינה את דיעותיו מן היסוד אחרי ביקור אנוור אל־סאדאת בירושלים, היא פיתרון מצויין. מה גם שווייצמן שינה במידה ניכרת את גישתו כלפי פיתרון הבעייה הפלסטינית, ויש לו בעניין זה דיעות שהן הרבה יותר מתקדמות מאשר מצע מיפלגת־העבודה.

הפיתרון הזה היה גם עונה למישאלות־הלב של ז'ורבין. הפירסומאי הדינאמי ידוע בחוזק ידיו דותו לאנשי־ציבור שונים, ובראשם משה דיין (בעבר) ועזר וייצמן (בהווה). יצירת קשר בין פרס ווייצמן, תוך איחוד ידידותו לוייצמן עם מחוייבותו המיקצועית כלפי פרס, היתה מהווה עבורו הגשמה של חלום.

אילו התגשמה הצעה של שמעון פרס לעזר וייצמן, היא היתה יכולה להיות תכסיס גאוני

הצלע הבעייתית במשולש עזר וייצמן. בניגוד לדעת ז'ורבין, החליט וייצמן זה מ להתרחק ממערכת־הבחירות 1981. כמו כמה אנשי־ציבור רים, החליט וייצמן, כי בעונה אין לו מה לעשות. המאבק בין הליכוד והמערך, ולשום אחר אין בו תקומה. כל מי ש תתף בו רק יתבזה.

בניגוד למשה דיין, המושפע ממצב־בריאותו, סבור וייצמן לו זמן. הוא יכול להקדיש שנים לעסקים ולהתעשרות. נציגם וכשותפם של גופים כלכלגדולים, ולהמתין למשבר הפוטי הבא.

ההנחה: שהמערך יישיקטון, ייכשל ויתבזה שנתיים־שלוש. אז, לדוייצמן, יקרא העם לאחדש, שלא התלכלך, כשקראו הצרפתים לשדה־גול בשנות ה־50'. דה־גול בקולומבי־יד־דה־דרין, ימתין וייצמן לקריבקיסריה.

ז'ורבין ידע זאת היטב. אך גם יודע כי וייצמן הוא אדם חסבלנות. המושפע ממצבי־רוח הסומך על האינטואיציה שלו. קיווה כי עם התקרב המועד לשת הרשימות לכנסת, יגבר בווייצמן, ברגע האחרון, החלהשתתף בכל זאת במירוץ. רקע זה נולדה ההצעה, בבח„הצעה שאי־אפשר לסרב לה".

וייצמן סירב. יתכן כי הדלפה, שהיתה הפעם מרית לחזוטין, אך שהעכירה את האווירה בין השלוש מילאה תפקיד חשוב בסומת הגוף עליה.

אולם אין ביטחון שזהו פסוק. לווייצמן יש עוד שלושבועות לחרטה — עד הגשת רשימות. וגם אחרי־כן הוא יכול להתחרט — עד להקמת הממשבאבא, אם ההצעה עדיין תהיה פתוחה.

זה עוד יכול לקרות.

פירסומאי ז'ורבין

התיקווה: שידוך

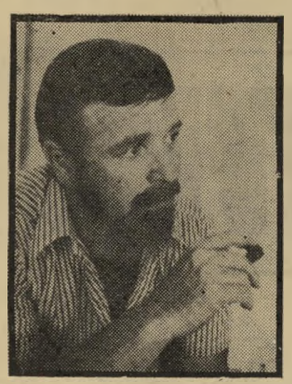
במדינה

(המשך מעמוד 35)

פרופסור שבח וייס על הסקרים שהוא עורך בין תלמידיו, לצורך כתיבת ספר פוליטי, שבהם הוא מציג לסטודנטים מדי שבוע שאלות הנוגעות לתוצאות הבחירות לכנסת העשירית ולפעילותה. וייס, שנבחר לפני שבוע כמועמד מחוז מיפלגת העבודה בחיפה לכנסת העשירית, מלמד בשלוש מיכללות, ועורך את הסקרים השבועיים שלו בקרב 300 תלמידיו. הללו הם תלמידי הפקולטה למישפטים בתל־אביב, תלמידי החוג למדעי המדינה באוניברסיטת חיפה ותלמידים בשיעור למדעי המדינה בטכניון בחיפה.

בסקר האחרון, שהציג וייס לתלמידיו, הוא ביקש מהם לבחור בין שני צוותות שהרכיב מבין ראשי המיפלגות הגדולות. הצוות של המערך, שכלל את שימעון פרס, אבא אבן, חיים ברלב וחיים בן־שחר, זכה בסקר זה ביתרון של אחוז אחד על־פני הצוות של הליכוד, שכלל את מנחם בגין, יעקב מרידור, יורם ארידור, דויד לוי ויצחק שמיר. וייס ניסה לבדוק כיצד משפיע צירופו של יצחק רבין לצוות המערך על התוצאות, ומצא שהמערך זוכה לתוספת של 7%. לעומת זאת מוסיף צירופו של שמואל תמיר לצוות של הליכוד 2% למיפלגה זו.

נציגי סיעות קטנות פעילים יותר. שאלה נוספת, שהציג וייס לתלמידיו, נגעה למקומה של מפ"ם במערך. הוא ביקש שעל שאלה זו ישיבו רק התלמידים התומכים במערך, או אלה שהיו

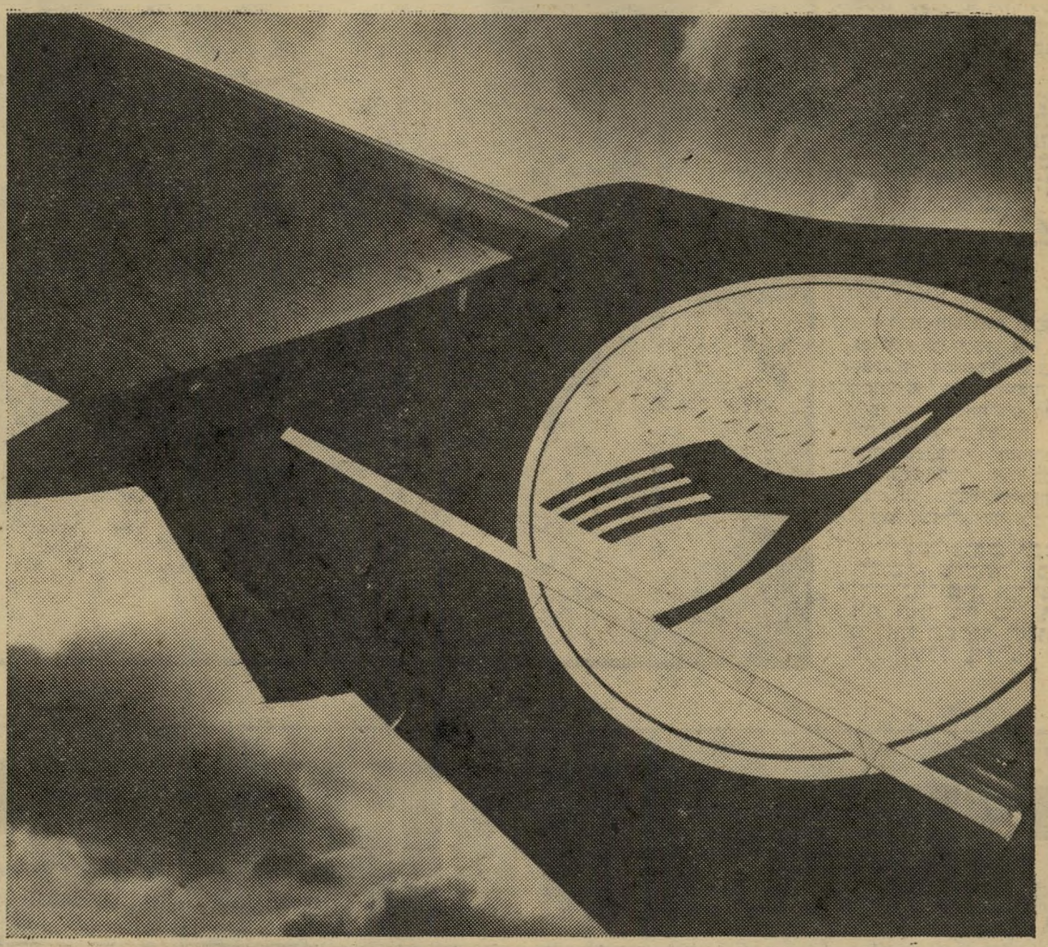
חוקר וייס
מפ"ם גורעת!

תומכים בו אלמלא נמצאה מפ"ם בתוכו, והתוצאה היתה מעניינת: לא זו בלבד שמפ"ם אינה מוסיפה למערך — היא אף גורעת ממנו! בין תלמידיו של וייס היתה יכולה מיפלגת העבודה לזכות ב־7% נוספים אלמלא צירפה אליה את מפ"ם, על־פי חישוביו של וייס.

וייס הציג לתלמידיו גם שאלה באשר לחברות־הכנסת הבולטות ביותר, והללו השיבו כי אלו הן גאולה כהן, שולמית אלוני, אורה נמיר ושושנה ארבלי אלמוזלינו. על השאלה מיהם חברי־הכנסת הפעילים ביותר, השיבו תלמידיו של וייס: יהודה בן מאיר (מפד"ל), אורי אבנרי, מאיר פעיל (של"י), שלמה לורנץ (אגודת ישראל), גאולה כהן (התחיה), שולמית אלוני (ר"ץ), יוסי שריד, משה שחל (מערך), ומרדכי וירשובסקי (שינוי) — שישה מבין התישעה הם נציגי סיעות קטנות בכנסת התשיעית, ורק שניים מייצגים סיעה גדולה.

אף לא אחד מבין חברי־הכנסת של הליכוד מופיע ברשימה זאת, על־אף הפופולריות הרבה (יחסית לאוכלוסיית הסקרים הכללית) שלה זוכה הצוות של הליכוד להרכבת הממשלה, בין תלמידיו של וייס.

מבט מקרוב מגלה את ההבדל.

לופטהנזה נותנת יותר. יותר יעדים, יותר מטוסים חדשים. יותר טיסות היוצאות בדיוק בזמן. יותר טיסות המשך ויותר תשומת לב.
למה להסתפק בפחות?

Lufthansa

כחשה והתנצלות

המשך לכתבה „להתגרש מה־וץ", שפורסמה ב„העולם הזה" (22), מבקש „העולם הזה" רגיש כי עורך־הדין חבר קיבוץ קים, הנזכר בכתבה, מכחיש תוקף את הדברים שייחסה לאה פיק, רואה בהם דבר ר מוחלט ואומר כי הדברים טטו על־ידה, כביכול מפיו, לא מרו על־ידו מעולם, לא במפורש במשתמע.

מערכת „העולם הזה" והאח־ם לה מתנצלים בזה על ה־עה והנזק שנגרמו לעורך־הדין ב הפירסום הנ"ל, ועל כך ש־רסום נעשה מבלי לקבל את בתו של עורך־הדין טרם פיר־ הכתבה.

כבר ביום שלישי
תוכל להשיג את

העולם הזה

גם בחנות ל י ר י ק

רח' דיזנגוף 190 ת"א
פתוח עד חצות

תן טרמפ לחייל

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

השבוע במשק

ואכל אותה!

השבוע נקדיש מדור זה, שלא כמינהגנו, לשר־האוצר יורם אריזור ולשר־האוצר המיועד מטעם המערך, חיים בן־שחר (חב"ש).

נתחיל בדבריו של האחרון, שאותם אמר במסיבת־עיתונאים, שבה הציג את עיקרי תוכניתו הכלכלית. וכך אמר: היעד הראשון הוא פיתוח צמיחה מהירה של המשק, במקביל לריסון האינפלציה; יש לחתור לכך שהמשק יגדל ריאלית ב־6% לשנה, על־ידי פיתוח התעשייה, התיירות, החקלאות ועוד; יש לחתור להכפלת היצוא תוך ארבע שנים ל־20 מיליארד דולר; יש להקטין הגרעון במאזן התשלומים; אין לשלם מס על ריווחי אינפלציה, תמס ישולם רק על הרווח הריאלי; יש לרסן התקציב; יש לעודד החיסכון לטווח־ארוך; יש לשמור על השכר הריאלי של העובד ועוד.

פרופסור בן־שחר, כל עם ישראל מוכן לחתום על התוכנית, אך יש בה סירכא אחת, האם תוכל לבצע אותה? האם יתנו לך? אלה שישבו עימך סביב שולחן

שר־אוצר אריזור
האם יוכל לבצע?

מועמד בן־שחר
האם יהיה שר־אוצר?

הממשלה, אם ובאשר יקים המערך את הממשלה; אלה שיסתובבו סביבך יסבירו, ילחצו, יאנחו, האם תעמוד מול כל אלה!

יורם אריזור, שר־האוצר הצעיר של ישראל, עשה את ההיפך ממה שציפו לו וממה שעשה קודמו בתפקיד. הוא בוודאי ייזכר כ„שר־החוזלות". למה הוא נסע והשאיר אותנו פה לבד. למה לא אמר לנו פה את מה שהסכים לומר לאנשי המישלחת הכלכלית שלנו בארצות־הברית! למה? וכה אמר: נערוך ריפורמה יסודית בשוק החהון. נגיע בשנת הכספים הנוכחית לאינפלציה של 98% ונשאיר כמה דברים לקדנציה הבאה.

מר אריזור, איננו יודעים בדיוק מה תשאיר לקדנציה הבאה, אם אמנם תרכיב מיפלגתך את הממשלה הבאה, אבל אנחנו מסכימים לכל הדברים הטובים שאמרת ועוד תאמר ועוד תעשה עד לבחירות. אך האם אתה הוא שתהיה שר־האוצר הבא!

העם הזה מסכים לכל הדברים הטובים שמבטיחים לו הקברניטים של היום והמיועדים של מחר. אך לעם הזה קשה להאמין שיוכלו לבצעם. לעם הזה, לעומת זאת, צריך להיות ברור לפחות דבר אחד: מי שלא יהיה, מי שלא ירכיב את הממשלה הבאה ומי שלא יהיה שר־האוצר הבא, העם הזה יאכל אותה, כבר השנה!

חקלאות

פרחים: התחלת הסוף

אפשר היה להכתיר (מלשון כותרת) סיפור זה גם בכותרת „עוללות השלום", אך אנחנו נעסוק רק בצד הכלכלי. איך משווקים פרי־הדר לחו"ל? יש משווק אחד, יצואן אחד, „המועצה לשיווק פרי חדי". יש בתי־אריזה שונים, של חברות שונות, כמו, „תנובה אקספורט", „יכין", „פרדס סינדיקט", „מחדרין" ועוד. חברות אלה מתחרות ביניהן על הפרי, על המגדל, על הכנת הפרי ואריזתו, אך כאשר המיכלים עם הפרי מגיעים לנמל, הם כולם „גאפאס", השם המיסחרי של תפוזי ישראל בחוץ־לארץ.

בשיווק הפרחים לחוץ־לארץ שונה המצב. ישנו המשווק והיצואן הגדול, „אגרקסקו", ועל ידו יצואנים קטנים; אלה מתחרים ב„אגרקסקו" בארץ וב־חוץ־לארץ. התוצאה בחוץ־לארץ: מפולת של מחירים. התוצאה בארץ: ירידה תלולה בהכנסות המגדלים (רובם מושבניקים). מה שמדאיג בכל העניין אינו הוויכוח בין שני צדדים אלה, אלא חוסר האפשרות להגיע לכלל הסכם, על שיווק משותף ומאורגן של פרחים.

אך אפילו יסתדרו העניינים, צפוי עתה איום חדש על הענף: אחד מחיצואנים הפרטיים הגדולים הגה רעיון מבריק: הוא החל במשא ומתן עם בעלי הון מגרמניה, הקרובים לענף, על הקמת חוות־פרחים ענקית, על שטח של 2000 דונם ב...מצריים. לחוות־פרחים כזו יש כמה יתרונות על פני חממות הפרחים בארץ, (על־פי־רוב שניים־שלושה דונם למושבניק), ששום תיחכום וידע ישראלי לא יוכלו להם. במצריים, בגלל אקלימה המיוחד, אין צורך בחממות (המחיר לתקמת חממה של דונם בארץ הוא כ־100 אלף שקל = מיליון ל"י); כוח העבודה במצריים זול מאוד; המים אף הם זולים. ועוד משהו: הידע נמצא בשפע — אצל הישראלים. צירוף כל הגורמים האלה יוצר את האיום שעלול להביא כלייה על ענף הפרחים ליצוא.

מחירים

ממה עשוי השוקולד?

מחירי הקקאו ירדו בשנה האחרונה ב־33%, גם מחיר הסוכר בשוק העולמי ירד ב־55% במחצית השנה האחרונה, וב־כן ממה עשוי השוקולד? על־פי מחירו, יש בשוקולד מעט מאוד קקאו, שאלמלא כן היה צריך מחירו לרדת!

הקפה עשוי, לכל הדעות, מקפה; מחירו ירד בשנה האחרונה ב־36%. כל אלה שהימרו על הקרה והבריח בברזיל נתבדו. היבולים שם עלו יפה, ובשל כך באמת ירדו עסקיו של יבואן קפה ירושלמי ידוע, שמספרים שנעלם ונמצא ב...ברזיל. מה קורה? עיסקי הקפה כרגיל, גם המחירים.

נפט

הצריכה קטנה, המחיר ימשיך לרדת

מיכליות־הדלק הענקיות היוצאות מנמלי־הנפט של המדינות המפיקות נפט, מאיטות את מהירותן אל נמלי היעד, בעיקר באירופה ובארצות־הברית; בהפסקות האיטית הן משמשות כמיכלי־איחסון צפים של דלק. כל המיכלים לאיחסון דלק ברחבי־העולם מלאים עד אפס מקום. חברות־הדלק הענקיות משתדלות להימנע מחוזים ארוכי־טווח עם ספקי הנפט. וכל זה משום שירידה צריכת הנפט העולמית בחמישה מיליון חביות ליום.

מומחים אומרים, שבעתיד הנראה ל־עין יהיה העולם החופשי חופשי מלחצים של מחסור ועליות מחיר פרועות, שהיו מנת־חלקו עד כה. ב־1979 צרך העולם החופשי 52.4 מיליון חביות ליום. השנה תגיע הצריכה ל־48.2 מיליון חביות נפט ליום. למרות כל אלה אומר מומחה נודע לענייני נפט, ואלטר לוי: מדינות אופ"ק יצליחו לקיים את מחירי הנפט שלהן, כל עוד יצרוך העולם כמויות ענק

שר־נפט ימאני
מה יאמר בוועידת אנשי אופ"ק?

של נפט. אחמד זאכי ימאני, שר־הנפט של סעודיה, מוכן להסכים לדברים אלה. נראה מה יאמר בוועידת שרי אופ"ק החודש, בג'נבה.

כסף

יובל המאה

השבוע, עם פרוס יום העצמאות ה־33, יחול גם יובל המאה ללירה הישראלית (10 אגורות, נכון להיום). השבוע יגיע ערכן של 100 ל"י (10 שקלים, הרצל אחד) לדולר אחד של ארצות־הברית. לשער חליפין זה יש יתרון אחד — אין צורך להרבות בחישובים, מכפילים ב־10 שקלים, או במאה ל"י ואתה יודע בדיוק כמה זה; לא רק כאשר אתה בחוץ־לארץ, גם כשאתה בארץ, כשמיספר המחפצים, השרותים והעיסקות הנקובות בדולרים גדל, ככל שגדלה עקומת האינפלציה.

עצוב למי שזוכר את החור שבגרוש. ב־1948, בדיוק לפני 33 שנים, היו 25 גרוש שווים דולר אחד; כן, ארבעה דולרים בלירה אחת, היום בדולר אחד 100 ל"י, פי 400 פחות — מה שעושה האינפלציה.

לכבוד היובל הודיע „בנק ישראל" על הנפקת מטבע ושטרות בערכים חדשים. יונפק מטבע של חמישה שקל. יוכנסו למחזור: שטר של 500 שקל (5000 ל"י) עם דיוקנו של הברון אדמונד רוטשילד; שטר של 1000 שקל (10,000 ל"י) עם דיוקן של הרמב"ם ושטר של 5000 שקל (50,000 ל"י) עם דיוקנה של גולדה מאיר. אגב, מה נוכל לקנות בשטר של 50,000 ל"י — לכשיניע! קופסת גפרורים, או אולי צמיג משופץ לקטנוע?

הבורסה

יהיה טוב ועוד יותר

השבוע (27.4—3.5) היה שוב מעניין, ההנפקות נחטפו וגם מניות הבנקים לא פיגרו. זה שהיו מימושים ויריידות, סוף־סוף זה בורסה, לא תוכנית חיסכון. השוק עדיין ברמה גבוהה. כוחות שונים פועלים לעליה נוספת. אף כי האוצר ספג 190 מיליון שקל (באפריל), היתה הזרמה מאסיבית, אם לוקחים בחשבון את הגרעונות של העיריות, את הגרעונות של הסוכנות, את האשראי המכוון ליצואנים, שאינו מופיע באופן רשמי, במקום שהיה צריך להופיע. בקיצור, הממשלה שוב לא טמנה ידה בכיסנו, הוזילה ועוד תוזיל, הכל כדי להעניק עלינו את חיינו. תהליך זה צפוי שיגבר בחודש זה. איך אמר אחד ממקורבי הבורסה: לא ירד הרבה, לא יעלה הרבה. כספים ימשיכו לזרום.

ההנפקות הגדולות הצפויות — של „בנק הפועלים" בהיקף של 450 מיליון שקל ושל „דנות" בהיקף של 130 מיליון שקל — יוצרים אווירה חיובית כבר עתה.

אגב, נסיון העבר מלמד, שככל שרבות ההנפקות והיקפן, צפויות יותר אגרות־חוב לירידות, שכן חלק מהכספים להנפקות בא מאג"ח הצמודות.

הירידות של יום ראשון השבוע היו צפויות, אומרים מקורבי הבורסה. חשבוע, בגלל יום־העצמאות, שיחול ביום חמישי, יהיה שבוע המיסחר קצר מרגיל — שלושה ימי מיסחר בלבד; בדרך־כלל בשבוע כזה רבים המימושים. לאחר החג, בהתחדש המיסחר ביום ראשון, תתחדשנה העליות.

מניה שהי'א אג"ח

„בנק לאומי" יוצא עם קרן חדשה — „צמרת" — קרן פתוחה, שהמיוחד בה הוא: מחצית נכסיה יהיו באג"ח צמודות והיתרה מניות בנקאיות. החיגיון שמאחורי קרן כזו, בהרכב נכסים כזה, הוא „סולידיות + תוספת". משקיעים המחפשים השקעה סולידית עם סיכוי לתשואה יותר גבוהה מאשר בצמודים, ימצאו כאן את מנוחתם.

וכאן ראוי להעיר: טענו נגד חבנקים (שלושה הגדולים) כי מניותיהם הם למעשה אג"ח צמודות בשם אחר, כיוון שהם, הבנקים, מבטיחים את שעריהם בכל מיקרה (זיכרו את מפולת פברואר) ותומכים בהם כדי להשיג את המדד ועוד משהו. הקרן החדשה היא הוכחה נוספת שאומנם כך הדבר.

סיפורים

* מרבים לדבר על „פוליגון". הם נכנסים לתחומי פעולה חדשים — בדי פרוטה, בשיתוף עם משקיעים מחו"ל.
* משקיעים מוסדיים נכנסים ל„פולגת", „דשנים" ו„אלקטרה". מה תעשה?

ביטוח

ביטוח צמוד למקור

נניח שקנית מכונית וביטחת אותה בביטוח מקיף וצמוד, ב־50 אלף שקל. לאחר חצי שנה מכרת את המכונית וביקשת מחברת־הביטוח, שתעביר את הביטוח שלך לרכב החדש שקנית. בכבוד! יאמרו לך. ואומנם, בפרמיה חדשה ששילמת נלקחו בחשבון הסכומים ששילמת כפרמיה על המכונית הקודמת: פרמיה על 50 אלף שקל וכן הוסיפו את הפרמיה להשלמת מחירה של המכונית החדשה שקנית. כך עשו.

אך לא זו הדרך. וכל כך למה? מה־טעם הפשוט: ערכה של המכונית שמכרת, מבחינת הביטוח, לאחר חצי שנה, הוא 50 אלף שקל ועוד ההצמדה, נניח עוד 10 אלפים שקל ובסך הכל 60 אלף שקל. מכאן שמה שחברת־הביטוח היתה צריכה לעשות — לזכות אותך בפרמיה גבוהה יותר על המכונית הקודמת. מעטים הם אלה שזכו לכך.

דו"ח תשקיף

כתבים ידעו על הפרשה - שתקו

נראה שכתבים מקומיים רבים בחיפה, ובכללם כתבי־ספורט, ידעו מזה זמן רב על „פרשת קניית המישחקים". הנחקרת עתה על־ידי המישטרה. הכתבים לא פירסמו את החשדות מחשש לפגוע במקורות המידע שלהם — כמועצת־הפועלים המקומית, ובחוגי העסקנים של קבוצת הכדורגל החיפאית.

שלושה שרים

שילמו כופר

שלושה שרים — שניים בהווה ואחד בעבר — שילמו לשילטונות מס־ההכנסה כופר על עבירות־מס.

עיסקת־ענק בירושלים

תוך השבוע הקרוב תבוא, כנראה, לכלל סיום עיסקת מקרקעין גדולה. הממשלה מעורבת בעיסקה זו, וכבר הנראה יועברו כ־100 דונם של קרקע ירושלמית לרשות משקיעים זרים. התשלום הראשון יהיה בסך 15 מיליון דולר.

רם יחליף את שילון

הכתב המדיני של הטלוויזיה, אילמלך רם, יחליף את דן שילון ככתב הטלוויזיה בניו־יורק.

במחלקת־החדשות הוחלט לקבוע את מינוי הכתב החדש בניו־יורק כבר עכשיו, למרות שכהונתו של שילון תסתיים רק בעוד כשנה, כדי למנוע לחצים פוליטיים מצד אנשי הליכוד בהנהלת רשות־השידור.

אלוני רצתה להציע לשריד מקום שני

מנהיגת ר"ץ, חברת הכנסת שולמית אלוני, המתינה בהרכבת רשימת תנועתה לבחירות לכנסת העשירית, מתוך ציפייה לתוצאות ההצבעה במרכז מיפלגת העבודה. היא ציפתה לכך שחבר־הכנסת יוסי שריד לא יעבור את מחסום 60 האחוזים, ועמדה להציבו, במיקרה זה, במקום השני ברשימתה. הצבתו של שריד במקום השני ברשימת ר"ץ היתה מקובלת גם על דעתו של מירון כנבנישתי, המוצב עתה במקום זה.

שריד מכחיש בתוקף שהיה לו הסכם עם אלוני.

כלא צבאי בסיגנון „מעשיהו"

שילטונות צה"ל פתחו כלא חדש, הקרוי כלא 7, ובו סידורים הדומים לנהוג של כלא מעשיהו האזרחי. הכלא מיועד לאסירים שנדונו על עבירות צבאיות בלבד, ושעונשם אינו עולה על שלושה חודשי מאסר.

אם לא יחזרו האסירים על העבירה תוך שנה, לא ינוכו ימי־המאסר מתקופת השרות בצה"ל.

בחירות חוששים מהאופוריה של בגין

בצמרת תנועת־החירות חוששים כי „התקפת האופוריה" של ראש־הממשלה, מנחם בגין, באה מוקדם מדי.

בגין שרוי עתה במצב־רוח טוב במיוחד, מרבה להתלוצץ ולתקוף את יריביו. בחירות כבר מוכרת המחזוריות, שעל־פיה מגיעה אחרי כל תקופת־שיא כזאת תקופת־שפל, וחוששים שאם ראש־הממשלה יקלע לתקופה כזאת סמוך למועד הבחירות, יפגע הדבר בסיכויי הליכוד בבחירות.

מיפלגת העבודה כמועמד לכנסת, הוציא 20 אלף לירות על מערכת־הבחירות שניהל, שכללה מישלוח מאות מיכתבים ומאות שיחות־טלפון מביתו.

יריביו של וייס אומרים ששילם מחיר נוסף: נטישת מחנה רבין. הם מצביעים על כך שכמה מראשי מחנה־רבין בחיפה פעלו נגד בחירתו של וייס. הפרופסור החיפאי מכחיש בכל תוקף דברים אלה.

מחיחה אכזרית מסעירה את המישטרה

מתיחה אכזרית של קציני־מישטרה בידי שני עמיתיו מסעירה את קצונת־המישטרה. השניים סיפרו לו שיש צורך בקצין שייסע לבוסטון, בארצות־הברית, כדי להביא משם את רחמים אהרוני („גומדי"), שהתגייס שם ע"ידי האף־בי־איי. הקצין בלע את הפיתיון, קנה לעצמו בגדים במאות דולרים ונסע לנמל־התעופה כדוד, במונית שסופקה לו ע"ידי המתחים. בנמל־התעופה נתחבה לידו מעטפה, שבה היה אמור להיות כרטיס־טיסה — אך תחת זאת מצא הקצין פתק בזו הלשון: „חייך, אכלת אותה!"

הקצין התלונן, ולפני זמן קצר הוגשו מסקנות ועדת־הבדיקה שמונתה לחקור בנושא. הוועדה החליטה שעל הקצינים, שהשתתפו במתיחה, להתנצל לפני קורבנם, ולחסל בכך את הפרשה. קצינים ששמעו על תוצאות החקירה אינם מסכימים שאפשר להסתפק במסקנה זו.

פשיטה על בתי־קפה ערביים ביום השואה

כוחות מישטרה פשטו ביום החמישי שעבר על בתי־קפה שהיו פתוחים בכפר הערבי הגדול טייבה שבמשולש.

השוטרים סגרו את בתי הקפה, ורשמו דו"חות לבעליהם, בטענה שעברו על החוק האוסר פתיחת בתי־שעשועים ביום השואה. הדבר בא במפתיע, כי זוהי הפעם הראשונה שמנסים לאכוף חוק זה ברחוב הערבי, מבלי שניתנה כל אזהרה מוקדמת. בהתערבותו של חבר־הכנסת ואליד חג'־יחיא, תושב הכפר, הסכימה המישטרה לבטל את הדו"חות.

הפרקליטות הציעה כרטיס לואוסת

הפרקליטות הציעה לתיירת השבדית, שנאנסה לפני כחודשיים ע"ידי שוטר, ש„חקר" את מיקרה־האונס שעליו התלוננה, כי תבוא להעיד במישפטו של השוטר, וחיתה מוכנה לשלוח לואנסת כרטיס־טיסה הלוך־חזור על חשבונה.

לא התקבלה כל תשובה מהנערה השבדית.

20 אלף ל"י - מחיר מינוי

הפרופסור שבח וייס, שנבחר מטעם מחוז חיפה של מיפלגת העבודה כמועמד לכנסת, הוציא 20 אלף לירות על מערכת־הבחירות שניהל, שכללה מישלוח מאות מיכתבים ומאות שיחות־טלפון מביתו.

יריביו של וייס אומרים ששילם מחיר נוסף: נטישת מחנה רבין. הם מצביעים על כך שכמה מראשי מחנה־רבין בחיפה פעלו נגד בחירתו של וייס. הפרופסור החיפאי מכחיש בכל תוקף דברים אלה.

מילחמת־שמועות באגודת־ישראל

במיסגרת המאבק על קביעת סדר־המועמדים ברשימת „יעת אגודת־ישראל" לכנסת הבאה, מתנהלת עתה מילחמת שמועות.

בחוגי אגודת־ישראל בבני־ברק מדי פצת שמועה המכוונת נגד חסידי גור בירושלים. היא אומרת, כי „אחד ממקורבי החצר של הרבי מגור, שהוא יהודי אמיד בעל זקן ופיאות, שהיה ידוע כמבקר בתיאטרון ובקברטים, יהיה מועמד במקום ריאלי בבחירות לכנסת."

מפקד תחנת־המישטרה בכפר־יסיף עשוי להתפטר

מפקד תחנת־המישטרה הממוקמת ליד כפר יסיף, רב־סמל שאול אפרתי, עשוי להתפטר.

בערב הפוגרום, שערכו הדרוזים מהכפר ג'וליס בכפר־יסיף, תבע אפרתי תיגבורת מהממונה עליו, סנ"צ דויד פרנקו, ונענה בשלילה. אפרתי שוקל התפטרות כאות־מחאה.

ארבלי יושבת־ראש

ח"כ שימעון פרס הודיע למועמדת מיספר שניים ברשימת מיפלגתו לכנסת הבאה, ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, שהוא מייעד אותה לתפקיד יושבת־ראש הכנסת, אם יזכה המערך בבחירות הבאות.

למי שהיה עד כה המועמד לתפקיד זה, שר־המישטרה לשעבר שלמה הילל, לא הבטיח פרס דבר. נראה שהילל ימשיך לכהן כיושב־ראש ועדת־הפנים של הכנסת גם אחרי הבחירות.

ניר ויניב קרייני המערך

עתה התברר שהוויכוח שנערך ברשות השידור, אם להתיר לעובדי רשות לשעבר לעבוד במיסגרת הבחירות פרץ בעיקבות המינוי הראשון של קרייני שידורי התעמולה של המיפלגות בטלוויזיה.

קרייני שידורי התעמולה של המערך יהיו מי שהיה הכתב הצבאי של הטלוויזיה עמירם ניר ושדרית הספורט, עובדת „גלי־צה"ל" לשעבר, אורלי יניב.

משטרה

עיסקת הרצח שנכשלה

כדי להקל בעונש הסגירו האחים את הנאשם השישי, וחזרו בהם מהעיסקה

תישעה חודשים חיפשה המישטרה אחרי יעקוב מורדוב. הוא היה חשוד ברצח שימעון („שאל־תי") שאלתיאל (העולם הזה 2258) בחודש יולי שעבר. מייד אחרי הרצח ברח והוכרז עבריין נמלט. עיקבותיו נעלמו.

שני אחיו, יצחק וציון, נאשמו גם הם באותו רצח, ונעצרו. הם

גופת שאלתיאל
עיסקה גרועה מאוד

עומדים לדין בפני בית־המישפט בתל־אביב. סניגוריהם, הפרופסור דויד ליבאי ועורכת־הדין נירה לידסקי, ניסו לשנות את האישום מרצח להריגה. לשם כך נשאו ונתנו עם התובעת פנינה דבורין, ולבסוף החליטו הצדדים שאם יוסגר האח האובד, יעמדו כל השלושה לדין באשמת הריגה.

שלושה תחת שניים. בתחי־לת החודש שעבר הסגיר עצמו יעקב למישטרה בעזרת עורכת־הדין לידסקי. התובעת היתה מוכנה לבצע את העיסקה, ולהאשים את כל השלושה בהריגה תחת רצח. אלא שאז חל שינוי של הרגע האחרון. אחד האחים החליט כי אינו מוכן להודות אפילו באשמת הריגה, וכי הוא רוצה להילחם עד הסוף.

במצב זה הכריזה התובעת כי העיסקה בטלה. היא צירפה גם כתב־אישום נגד יעקב, באשמת רצח.

מישפחת מורדוב עשתה את אחד העסקים הרעים ביותר בימים טרו־פים אלה. תחת שני נאשמים, עומ־דים בפני בית־המישפט שלושה אחים מורדוב — כולם נאשמים ברצח. העונש על עבירה זו, אם יורשעו השלושה, הוא, כידוע, מאסר עולם. אם לא יתרחשו שי־נויים נוספים בתהליך המישפט, תיזכר העיסקה כאחת הגרועות שעשו נאשמים אי־פעם.

כל הארץ דיברה על „הגננת שנשכה את הילד"

היא עצמה טוענת: „עשיתי את זה תוך כדי משחק!"

הגננת הנושכת

גננת וייצמן
חוזרת בתשובה

„אתה בטוח שהיא נשכה אותך?" חזרה ושאלה דינה ארז את בנה, שלומי, בן ה־5. האם לא יכלה להאמין לדיברי בנה הקטן. שלומי חזר וטען: „אתי, הגננת, נשכה אותי!"

הילד, ששב כמו בכל יום בשעה 15.30 ממעון־היום קרן־הילד לביתו, נראה מוזר. האם, שזה עתה שבה מיום עבודה ארוך ומייגע, קיבלה את פניו. „אני יודעת שרע לו במעון מאז התחילה המטפלת, אתי וייצמן, לעבוד שם. חיבקתי אותו בחוסר־אונים, וניסיתי להר־גיעו," היא מספרת. „לפתע הבחנתי שלחייו השמאלית נפוחה ואדומה."

מעון־היום קרן־הילד, שברחוב צהלון שביפו, הינו אחד משלושת הגנים שבבעלות הרבנית דבורה גוטלבסקי מבני־ברק. שלומי שוהה במעון, נזפה באתי חמורות, ואחר פנתה אל האם: „היא ביקשה ממני שאסלח," מספרת רינה ארז. „היא הסבירה לי את מצבה של אתי. לטענתה, היא בחורה שאינה מסו־גלת לעשות שום דבר אחר. היא פשוט ביקשה שאתחשב במצבה המיוחד של אתי. אבל למה דווקא בני צריך להיות הקורבן של מצבה המיוחד?"

„כל המדינה מדברת עלי"

אתי וייצמן מגיעה למקום־עבודתה בשעה 12.30. על ראשה מיטפחת־ראש כהה, המסתי־רה את שערותיה ומבליטה את פניה היפות.

בשעות הבוקר בגן־הילדים שבבע־לותה, ובין השעות 12.30—15.30 במעון.

אתי וייצמן עובדת כמטפלת במעון. את מקום־העבודה הנוכחי קיבלה לאחר שחזרה בתשובה. לאחר שקמה מהומה סביב המיקרה עם שלומי, דרשו הורים רבים להחליפה. הרבנית הגיעה אל ה־לאתי גירסה משלה. לדבריה, אימו של שלומי נוהגת לבוא אל המעון ולאיים בצעקות שתיגרום לסגירת הגן. אתי מספרת שהיא אוהבת את שלומי. היא אוהבת את כל הילדים במעון, אבל אותו ב־מיוחד, כי יש לו תשובות ושאלות שתמיד מפתיעות אותה. מספרת אתי: „שמע ישראל, איך אמא שלו יכלה לעשות לי דבר כזה, כל המדינה כבר מדברת עלי. זה פשוט עוול, נשכתי אותו בלי כוונה, תוך כדי משחק, הרמתי אותו ונשכתי אותו בצחוק. הילד הזה לא בכה ולא הגיב, אפילו ביקש שארים אותו שוב. זו לא הפעם הראשונה שאימו מתלוננת, היא רעה מטיבעה. אני מבקשת לא לצלם אותי, כי לא עשיתי שום עוול, אם הייתי נושכת אותו בכעס, היה סימן כחול, והוא היה בוכה."

על אופייה של אתי מעידה תמר פטאל, אחת הגננות מהגן הסמוך. תמר מכירה את אתי וייצמן ש שנתיים והיא מספרת: „אתי בס גמור, רק עם האמא של של יש תמיד בעיות. היא לא מפס להתלונן, ומכל זבוב היא עו פיל. אתי היא בחורה חוזרת תשובה, אדוקה מאוד וטובה. לפני שהאם בררה את הענ כבר למחרת בבוקר בשעה 00 הגיע שוטר לגן, ששאל על א שלומי סיפר לנו אחר־כך שהשו הוא חבר של אבא שלו. איך ייתכן שלמיקרה פעוט כזה י כל־כך מהר שוטר? הרי יש דבר נוראים הרבה יותר והמישט לא מזדרזת להגיע."

גם חברתה לעבודה של א במעון, דינה חמו, ממושב שומו העידה עליה: „אתי בחורה דת מאוד, ואפילו קיצונית בהר מיקרים. כשילד משקר, היא יכולה לסבול את זה, היא מעני ומכניסה אותו למחסן. אביא ילד, את אייל, שהיה נוכח בז שזה קרה, והוא יוכיח לך ש הסיפורים על אתי ועל שלומי א נכונים."

אולם אייל בן ה־5 מספר בתנ מות של ילד מה בעצם קר „אני לא אוהב את אתי והיא אוהבת אותי," הוא אומר, „ה תמיד מרביצה בכפיות ומושכ באוזניים." הילד מבחין לפ בגננת, דינה, ומשתתק. לא שדינה עובטת את החדר ה ממשיך: „את דינה אני כן אוה היא לא מרביצה. אבל אתי תמ מרביצה, במיוחד לי ולשלומי. ר ראיתי שאתי נשכה את שלומ נפתח תיק חקירה במישט יפו, הבודק את התנהגותה ש המטפלת. לגבי התנהגותה אין ע כל מסקנות והחלטות. והיא מ שיכה לטפל בילדים רכים.

תלונות כמו: „אמא, היום א הרביצה לי בכפות הידיים ו שרף; היום היא משכה לי בשער והכניסה אותי למחסן; היום ה הרביצה לנו בכפיות ומשכה באוזניים," עדיין נמשכות.

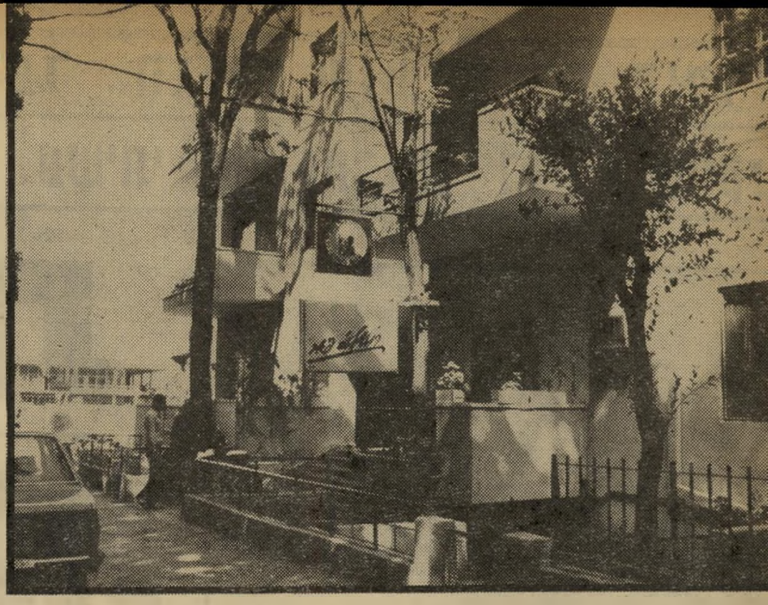
שני טיעונים אנושיים מועל משני צידי המיתרס. האחד ש הרבנית: „התחשבו בה! במק אחר היא לא תסתדר!" והשני ש ההורים, שאינם יכולים לצפ בחיבוק־ידיים בילדיהם הסובלי

נשוך ארז ואמו
עצבנית

בסוף שדרות רוטשילד נוצר מ

אחד ע

הפינה השקטה

או כך לפחות זה נראה בשעות היום. הבית הראשון בשדרות רוטשילד, שאיש אינו מעיף בו מבט שני, הופך אחרי חצות, אחד המקומות הצפופים ביותר בתל־אביב.

עוד לא היה כדבר הזה בתל־אביב. קוראים לזה רוטשילד פאב, והוא נמצא בבית שלפני האחרון של שדרות רוטשילד השקטות, סמוך להיכל־התרבות.

פעם היה כאן בית־קפה שקט ורדום, שנקרא סוף השדרה.

עכשיו זה דומה לפאב אנגלי — פאב דחוס מאוד־מאוד.

יש מקום ל־30 עד 40 איש, ליד השולחנות, ובעמידה לאורך הבאר. על המירפסת יכולים לשבת עוד שישה־שמונה איש.

אבל בחצות יש בפאב מאה איש ואשה, כמעט כולם צעירים בגיל 20 עד 25, בני־טובים ובנות־טובים, זרוקים ולא־זרוקים, סטודנטים ומי שנראים כתיכוניסטים. הם נדחסים לאורך הבאר, ליד השולחנות, במעברים, עד שקשה להסתובב במקום, פשוטו כמשמעו. כמה עשרות גופים יושבים על המדרגות בכניסה, נשענים על המעקה הסמוך, מסתודדים בעמידה.

כמעט כולם שותים בירה מן החבית, בכוסות גדולות.

רוטשילד פאב הוא IN. ועוד איך! בשתיים או בשלוש בבוקר, זהו עכשיו המקום בתל־אביב.

מדוע? מדוע דווקא כאן?

חיי־הלילה של תל־אביב ממוקמים ב־קד. שדרות רוטשילד היו איזור־מגורים. מקום שקט. רק היכל התרבות ותיאטרון הבימה מושכים קהל.

והנה קם לו, בשקט, מרכז־בילויים חדש. אולי מפני שהדיירים נסוגו מבתי סוף־השדרה ופינו את מקומם למישרדים. לפאב אין שכנים מייד־יים. רק במרחק של כמה בתים. ומכיוון שבאי הפאב אינם רועשים, והאווירה אינה אלימה, אין הדיירים מתלוננים. כשהמישטרה באה להטריד, היא עושה זאת ביוזמה עצמית.

הפאב שייך למרכז חדש. מולו נמצאת הגלריה הלבנה, בית־קפה המקיים תערוכות־תמורות. ליד היכל־התרבות קיים אפרופו. מסביב לפינה, ליד קפה סקאלה, במרתף, יש באר בשם סוף רחוב הירקון, ליד רחוב יורדי־הסירה. זה ידוע.

גם רחוב דיזנגוף לא נס ליחו, והמונים מסתודדים שם, בייחוד בליל־שבת ובמוצאי־שבת.

לשם באים מבקשי־הבילוי, אנשי השכונות ועיירות־הפיתוח, הנוהרים לתל־אביב כדי לתפוס הרגשה של שייכות לחברה הגבוהה, ולתור אחרי אנשים מפורסמים.

והנה, הרחק משני מוקדים אלה, קם מוקד שלישי. אולי דווקא משום שהוא רחוק משני המוקדים. לשם בא רק מי שיודע, מי שרוצה להסתודד הרחק מן ההמון הסוער.

קשה למצוא מקום יותר רחוק מן המו־

בני טובים לאן?

כך נראה רגיל. כוש

לשולחנות, ואלה שלא מצאו מקום, פשוט עומדי

הם סטודנטים, המתגוררים ברחובות הסמוכים ל

דוחק בכניסה

לפאב. זה לא מפריע לצעירים הרבים המתעקשים להיכנס. הם נדחפים ונדחקים, אינם מצליחים להגיע לבאר, מתייאשים ומתיישבים על המדרגות. כל הבאים יודעים מראש שיהיה צפוף.

בוס

הוא לייזר בהט, ישראלי חוזר מארה"ב, שביחד עם שני חברים פתח המקום. לידו אורנה המלצרית.

על המדרגות

בירה ולשכוח את כל הצרות. רוב המתגודדים הם צעירים, המתגוררים בסביבת הפאב. יושבים כל אלה שלא מתחשק להם להצטופף בתוך הפאב. בערבים חמימים אלה אפשר לשבת בחוץ עם כוס של

על הרגלים

עומדים צעי
אדמה מסוגו
מצליח לתפוס רגע ולעשן סיגריה. על אף

וקד חדש לבילויים אחרי חצות

ל השני

הפאב בפנים בערב
ם יושבים מסביב
בצד. רוב היושבים
פאב. לכמה מהם יש

הורים המנהלים בתי־קפה אחרים בעיר, אך הם מעדיפים לבוא דווקא לפאב הזה. „זה המקום היחידי בעיר הזו, המקום היחידי הפתוח עד שעה ארבע בבוקר," אומרים החבר׳ה הצעירים, אשר למרות הצפיפות והדוחק, ממשיכים לבוא מדי ערב.

בירה ומצב־רוח זה מה שיש לפאב להציע לצעירים. ברקע הם שומעים מוסיקה של שנות ה־60, על הקירות הם רואים תמונות של כוכבי־קולנוע זקנים לדעתם, כמו מרילין מונרו והאחים מארקס.

שבאנגליה, דבר המעורר בו געגועים לאנגליה. השחקנית ענת עצמון מתלוננת כי לכל מקום שהיא באה לא נותנים לה מנוח, ומטרידים אותה ללא־הרף. הזמר בני אמדורסקי מכריז: „תרבות אני לא מחפש פה. הבירה מושכת אותי, ובכלל זה פסאג׳ בין העבודה לבית."

הנאשים שמסביבם בנוי הפאב הם שלושה צעירים, האחד הוא לייזר, טייס לשעבר, שהתגורר במשך שבע שנים בניו־יורק, והחליט לחזור ארצה ולפתוח את המקום. השני הוא מאיר, שהיה מנהל כספים של מיפעל לבגדי־עור, והשלישי הוא רפי, קצין בכיר בקומנדו הימי. הם אינם מוטרדים מן הצפיפות הרבה במקום, להיפך. הם מגישים, מתרוצצים בין השולחנות, רצים החוצה אל האנשים היושבים על המדרגות, או נשענים על המעקה. אין להם זמן לשיחות בטלות.

ערב־ערב מתמלא הפאב בבחורות צעירות הבאות לבדן, בגברים צעירים, המחפשים בילוי ובקהל סקרנים, הרואה את כל המתקהלים על המדרגות ומחליט להציץ ולראות מדוע.

הבוהמה טוענת שהמקום לא מעניין אותה יותר. הצעירים האחרים ממשיכים לבוא אליו מדי ערב, ובעלי המקום מחייכים באופטימיות רבה. כל זמן שצפוף, סימן שהעסקים פורחים.

תחיה אדר ■

פאנק מפגינים בני־הזוג הצעירים — דניאלה זומרפלד, הנוסעת ללמוד בקנדה והחבר שלה, משה חמו, טכנאי קול באולפני־הקלטה.

שלאגר, המושך אליו אנשים עשירים המבקשים מקום לשבת ולשתות בשקט. לכולם יש בלילה מקומות־חנייה במיגרש הגדול של ההיכל. זה לא הולך ברגל.

הצעירים הבאים למקום טוענים, שבפעם הראשונה הם פותחים מקום שאפשר ללכת אליו ולתפוס שקט, ואז באה הבוהמה ומקלקלת להם את כל העסק. האמת היא שכאשר נפתח הפאב, ב־1 בינואר השנה, החליטו רבים מאנשי הבוהמה לבוא ולראות מה קורה שם. הם באו אחרי הצגות, ישבו שם שעות, ולבסוף החליטו שהמקום לא בשבילם.

השחקן ניסים עזיקרי טוען, שהוא בא למקום, כי זה מזכיר לו פאב בהאמסטד

ים רבים ליד הבאר, שותים בירה, נוגסים בתפוחי־
ים ומתלוצצים זה עם זה. זה שעומד מאחורי הבאר
הצפיפות והדרישה הרבה לבירה ישר מן החבית.

אסיפה בחוץ עורכים כל אלה שכבר נכנסו פנימה, גילו שצפוף שם ויצאו החוצה לשאוף אוויר. הם עומדים כך במשך שעות, מעשנים, שותים ומקשקשים. הם מתעייפים ולא חולמים ללכת למקום אחר, שם אפשר למצוא מקום־ישיבה. טוב להם היכן שהם נמצאים. אפילו המלצרית באה כדי להגיש להם את הבירה שהם שותים בשרשרת.

דרכי אדם

מות ולא לחזור

בכלא

האסיר ניסה להתאבד בכך דרך אפשרית, כדי שלא לחזור לכלא

היתה חופשתו הראשונה של ה רותם מהכלא. שבעה חודי תמימים ישב בכלא מעשיהו, ם הראשונה בחייו. לפני חג ח החליטו שילטונות הכלא תו, נתנו לו חופשה לשמונה ת.

תם הוא בן 24, ונידון בבית־ שפט המחוזי בתל־אביב לשלוש ת מאסר. הוא נאשם בפריצה סורות לזונות. על שתי עבירות נידון, למרות עברו הנקי, וש שנות מאסר בפועל.

תם היה בדיכאון עוד לפני סר. הוא ניסה להתאבד, והיה ול פסיכיאטרי. אבל כאשר לכלא גבר דיכאונו. למרות ירעור שהגיש על פסק־הדין תלוי ועומד, חש כי חייו ימו. את השעות הראשונות שתו בילה בבית־מישפחתו, כך קם וביקש להישאר לבד.

צא מהבית, פנה לעבר פרדס שכב תחת עץ ובלע בזה זה כ־50 כדורי אדולן, ב־ להירדם לנצח.

תעתו התעורר בכל זאת, בפיו טעם נורא וראשו ק. הוא הבין כי נכשל ונותר ביאושו מצא במקום בק־ שבר אותו וניסה לחתוך את הוא התעלף, כאשר דמו את אדמת הפרדס.

ים שעברו במקום מצאו מתבוסס בדמו, והחזירוהו הוריו. המישפחה טילפנה לעורכת־הדין מוניקה בר, יד עורכי־הדין המטפל ב־ ן של רותם, והיא הביאה לטיפול רפואי דחוף. אולם חזר ואמר כי אם יראה יטיח את ראשו בקיר וית־ – הפעם סופית. עורכת־הדין למילכוד בין בתי־החולים טרה. כיוון שלפי החוק חיי־ רופאים לדווח למישטרה על קרה של נסיון התאבדות. רותם החליט להסגיר את ורצה כי בינתיים לא יבואו ם לעצרו. וכך, אחרי מאמ־

צים כבירים של הסניגוריה ובני המישפחה, הגיע רותם, כימעט מעולף, לכלא מעשיהו בשנית.

"יותר מדי דוסטויבסקי – מסוכן!"

הנאשם קרא הרבה מספרי דוסטויבסקי, ונשלח לבדיקה פסיכיאטרית

„קבל עליך את המינוי הזה, כשירות לציבור," אמר השופט חיים שימחה נחמני לעורך־הדין צבי לידסקי. חרף היותו אחד מעורכי־הדין העסוקים ביותר, הסכים לידסקי לקבל את המינוי. הוא גם הוסיף ואמר כי את שכר הטיחה שיקבל, יתרום לאיל"ן.

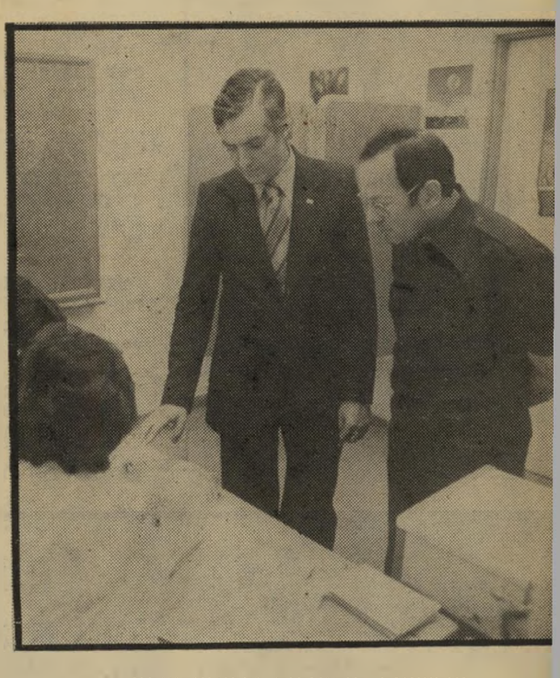
היה זה תיק קטן על היזק לגוסים בזדון, וכאשר ראה הסניגור את הנאשם לא הבין את העניין. הנאשם, אלון בועז, צעיר גבהקומה כבן־עשרים, נאשם כי השתולל בבית אמו, ושבר אגרטל, זכוכית וחפצים אחרים.

כאשר הובא לדין בפני בית־המישפט, לא רצה לענות לשופט. לכן נשלח להסתכלות, בבית־חולים לחולי־נפש.

לומר בעיות החיים. אחרי שיחה קצרה התרשם הסניגור כי הצעיר אולי מופנם, אבל מקומו אינו בבית־חולים לחולי־נפש. הוא ביקש מבית־המישפט לשחררו בערובה, כדי שיוכל לצאת מהמוסד.

„התרשמתי כי הצעיר מבין את המדובר אליו," אמר הסניגור לשופט. „הוא בחור אינטליגנטי ומרבה לקרוא בספרי דוסטויבסקי. ואם הוא קורא ספרים כאלה, הרי שהוא בוודאי איש מוסר, ולומד את בעיות החיים."

השופט שקל את הדברים ששמע, ואמר: „לקרוא את דוסטויבסקי זה חשוב מאוד, אבל לקרוא רק את דוסטויבסקי, זה מסוכן." בכל זאת נענה לבקשת הסניגור, ושיחרר את הצעיר בערובה של 2000 שקל.

מורשעים בן־אודים ופיאטו־שרון
תקדים בבית מישפט השלום

חוק

תקדים פלאטו־שרון

העבר הפלילי מחוץ־לארץ רודף אחרי העוזה לישראל

איזה תקדים מהווה ח"כ שמואל פלאטו־שרון בפוליטיקה ובדמוקרטיה הישראלית, תחליט ההיסטוריה. אבל הפקולטות למישפטים במדינה יתחילו כבר השנה ללמד תקדים פלאטו־שרון, לפי פסק־הדין שניתן בבית־מישפט השלום בירושלים.

היה זה דווקא בשלב של טיעונים לעונש, שלב חסר ברק וזוהר מישפטי בדרך־כלל, שנתעוררה השאלה המישפטית החדשנית — האם יכולה התביעה להביא נגד חבר־הכנסת את הרשעותיו הקודמות מצרפת.

כאשר ביקש פרקליט מחוז־ירושלים, מיכאל קירש, מיד אחרי סיום הקראת פסק־הדין, להביא את ההרשעות מצרפת, נתעוררה תדהמה כללית. ורק בישיבה הבאה היו כבר כל הצדדים מוכנים לטעון בעניין זה. לפי הדין הישראלי, אסור לתביעה להביא בפני בית־המישפט במהלך המישפט אפילו רמז על עברו הפלילי של הנאשם. אם במיקרה מתגלה לשופט עבר זה, הוא נוהג לפעמים לפסול את עצמו מלהמשיך בדיון, כדי שלא יחשוב חלילה איש כי המידע הזה השפיע על החלטתו בתיק הנוכחי.

אבל, כאשר מוכרע הדין הנאשם מורשע, ועל השופט לגזור עליו עונש, מביא התובע את רשימת הרשעותיו הקודמות של הנאשם, כפי שהן מופיעות במחשב המישטרה. השופט בוחן אותן, בודק את סעיפי העבירה, מברר מתי נעברו העבירות, ומה היו הענשים שנגזרו על הנאשם. ואת כל זה הוא מביא בחשבון כאשר הוא גוזר את העונש הנוכחי.

נהוג לחשוב כי דרך זו היא צודקת ויעילה. שכן בשלב זה על השופט לדעת מי עומד בפניו. אם זהו עבריין מועד וקשוח, שאינו נרתע מעונשים חמורים ומסכן את החברה, או טירון מיסכן, שזוהי הפעם הראשונה שהוא נתקל ב־בית־המישפט. על השופט לדעת אם עליו להרחיק את העבריין מהחברה לתקופה ארוכה, כדי שלא יסכן אותה, או לתת לו הזדמנות לחזור למוטב. את המידע הדרוש לו לשם כך הוא מוצא לרוב ב־הרשעות הקודמות של הנאשם.

אולם עד כה היה נהוג כי ההרשעות שהובאו היו כולן של בתי־המישפט בישראל. על עבירות שהמחוקק הישראלי קבע, וניזונן בדרך הפרוצדורה הקבועה בארץ.

עניין של גאוגרפיה. ואמנם, טענו הסניגורים שלמה תוסיה־כהן ויצחק לאלו, כי אי־אפשר להביא הרשעות קודמות שנגזרו בבית־מישפט זר. שהרי העבירות עליהן נשפט האיש אינן אולי כלל עבירות לפי החוק הישראלי. ואמנם, במיקרה זה נטען כי חלק מהעבירות הכלכליות. שעליהן הורשע פלאטו בצרפת, אינן מהוות כלל עבירות בישראל. וכי הוא לא היה מורשע עליהן לו נשפט כאן. מלבד זאת טענו כי אי־אפשר למזוג ממישפט של מדינה אחת לאחרת, כאשר כללי הדיון שלהן שונים, ואולי כל השקפתן של המדינות על מוסר וחוק היא שונה.

למשל, טענו הסניגורים, האם יתכן כי התביעה בישראל תביא הרשעה של יהודי שנידון על טפילות ברוסיה, ונשלח ל־30 שנות גלות בסיביר, ותבקש מבית־מישפט ישראלי להחמיר לכן בעונשו של הנאשם? או האם יתכן כי יובא בפני בית־מישפט ישראלי עונש שנגזר על אדם שעבר עבירה על חוקי האיסלאם באיראן, ונידון למאסר ממושך על כך?

„חוק, כמו פורנוגרפיה," טענו הסניגורים, „הוא כמאמרו הנבון של סקיני בבית התה של ירח אוגוסט, עניין של גאוגרפיה."

לעומת זאת, ענה על כך התובע ואמר, כי בית־המישפט בגזרו עונש צריך לבדוק מיהו האדם העומד לפניו. האם זה אדם שומר

(המשך בעמוד 44)

האם מתנגלים

אהרונה ומשה דיין, ביום נשואיהם
האם עוזר השם

„תעופי מפה!" צעק עליה המנהל - זה היה שיא של ג

ההתקפות וההשמצות של המפיקה המוכשרת, המעוררת התנגדו

נאהרונה

„ת עופי מכאן! את מפר טרת מהטלוויזיה!", צעק חנוך חסון, האחראי על מחלקת הבידור בטלוויזיה, לעברה של המפיקה אהרונה דיין.

המיקרה אירע בצהרי היום שבו שודרה התוכנית טלתרום בהיכל התרבות בתל־אביב.

עשרות האנשים שנכחו בהיכל באותם רגעים נטשו את עיסוקם. שקט השתרר במקום, הכל הביטו לעבר המפיקה הזועקת וביקשו לראות כיצד תגיב. אהרונה דיין עזבה את האולם בכעס.

טענות רבות הוטחו כלפי אהרונה, שמונתה מטעם הנהלת הטלוויזיה כמפיקת המופע. אומנים, מפיקים, אמרגנים ונגנים לא פסקו מלרגן על הדרך שבה ניהלה את הפקת התוכנית.

תפקידו של מפיק תוכנית בטלוויזיה הוא חשוב ואחראי. עליו לקבוע הרכב, אומנותי של המשתתפים, לקבוע מה יהיה החומר האומנותי שיוגש, מי יהיו המעברים, הנגנים, התפאורנים והמעצבים.

כאשר הוחלט, לפני כמחצית השנה, על קיומו של המיבצע, החליטה הנהלת־הטלוויזיה להציע את התפקיד של מפיק המופע, באופן טבעי, לאלכס גילעדי. גילעדי, בכיר מפיקי הטלוויזיה, הפיק אשתקד את המופע למען ילדי קמבודיה ומופעי־ראווה אחרים של הטלוויזיה. אולם לגבי טלתרום הוא העמיד סידרה של תנאים. התנאי העיקרי היה נטילת הסמכויות האמנותיות, בדבר ליהוק המופע וסדר ההופעות, מידי מחלקת־הבידור.

הנהלת הטלוויזיה לא קיבלה תנאים אלה, והציעה את התפקיד לחיים מלובן. מלובן לא היה מוכן ליטול על עצמו את האחריות. את הפקת המופע קיבל על עצמו יוסי משולם. הלה טרם התנסה בהפקת תוכניות בסדר־גודל כזה, ונסיונו בהפקת תוכניות־בידור אינו רב.

משולם ההחיל את דרכו בטלוויזיה כמנהל־ייצור. אט־אט התקדם והגיע לדרגת מפיק. בעצם הוא הדוגמה החיה לכך שההתמדה מובילה לפיסגה.

הוא היה מודע לחוסר נסיונו בתוכניות־בידור, גדולות, ודרש שאהרונה דיין תמונה על הפקת התוכנית האמנותית, שתשודר ב־היכל התרבות. חנוך חסון, מנהל מחלקת־הבידור, נתן את הסכמתו לכך. גם ההנהלה הסכימה שאהרונה היא המפיקה המתאימה ל־מיבצע.

ריב בגלל שימלה

א הרונה דיין עובדת מזה 12 שנים בטלוויזיה, ולרוב זוכות תוכניותיה בהצלחה ובשידור חוזר.

אך החלטת ההנהלה לגבי המיגוי גרמה אכזבה למפיקים אחרים, שציפו בתיקווה רבה למינוי, שיכול היה לתרום לקידומם בהמשך דרכם כמפיקים, ולקידום קשריהם עם אמני־צמרת רבים.

עם מינוייה החלו הרינונים. בין כותלי בנין־הטלוויזיה החל גל ה־השמצות נגד אהרונה. פתאום נזכרו שלא מונתה לתפקיד המפיקה על פי החוק, הקובע שעל מפיק לעבור מיכרז רישמי. המרגנים שכחו שרוב המפיקים בטלוויזיה לא מונו על־ידי מיכרזים רישמיים. רובם החלו את דרכם כעוזרי־הפקה, מנהלי־הפקה ובתפקידים דומים. אחרי שצברו נסיון קיבלו את המינוי של מפיק למופע נסיוני, ולאחר שהוכיחו את עצמם — נשארו בתפקיד זה.

הטענות שהועלו היו שאהרונה לא עברה כל הכשרה רישמית כמפיקה, שהיא מאחרת לעבודה באופן חולני, שאינה מסודרת ואינה עומדת בנטל הדיווחים ומילוי הטפסים. השם דיין היווה גם הוא עילה להתקפה. ביגלל שמה, טענו, נפתחות דלתות רבות לפני מי שהיתה כלתו של משה דיין, ובשל כך היא מבוקשת בקרב הבמאים וההנהלה.

למרות גל ההשמצות הפיקה אהרונה דיין את התוכנית האמנותית של הטלתרום. ההנהלה עמדה מאחוריה, וזכרה לה את תוכניותיה הטובות, כמו אלה עם נעמי שמר, תוכניות צוותא2, התוכניות שבהן אירחה אמנים כשלום חנוך, אריק לביא ורבים אחרים. אהרונה גילתה את הזמרות נורית גלרון, שרלי שרון, רונית מקטורה ואחרים. בעיקבות בקשתה נכתבו שירים לתוכניותיה, והולחנו מגינות.

אולם תמיד לוו תוכניותיה בריבות. אהרונה מעולם לא הסכימה לוותר על עמדותיה, והיו מיקרים שבהם אף ויתרה על תפקידה — אולם לא על דרישותיה.

לקראת תוכנית הטלתרום היתה וותה אהרונה קו אמנותי מסויים. היא הכינה רשימה של אמנים ישראליים והגישה אותה לממונה על מחלקתה, חנוך חסון. הוא אישר את הרשימה ודרש ממנה להוסיף עוד אמנים ישראליים, מאחר שלדעתו לא הצליחה לתת מידגם ייצוגי של כל אמני ישראל. אהרונה נענתה לבקשתו.

ככל שהתקרב תאריך המופע, התערבו בהחלטותיה גורמים שונים, וביניהם גורמים פירסומיים ומיסחריים. דיברי־הקישור של התוכנית הוצאו מידיה. הזמנים שקבעה לשירה ולקישור, ומיבנה התוכנית, שונו. בעיות רבות צצו בזו אחר זו.

דיין קבעה שהזמרת חווה אלברשטיין תפתח את התוכנית בשיר שימרי נפשך. יוסי משולם החליט שאינו מעוניין בכך ואלברשטיין לא פתחה את התוכנית. זמרי־הצמרת של ישראל, כאריק אינשטיין ומתי כספי, לא הופיעו, מחוסר אפשרות להקציב להם זמן לשם איזון (באלאנס) של מכשירי ההגברה באולם. אמנים רבים, שהתנדבו להופיע, נידחו מסיבות שונות. אהרונה דיין התחילה לאבד את השליטה כאחראית על התוכנית. באחת הישיבות עם הממונים עליה טענה שהיא מתחילה להרגיש מיותרת בתוכנית, ועזבה את החדר שבו נערכה השיחה.

מריבות רבות התנהלו בין הגורמים השונים במהלך המופע, כמקובל במדיום זה. אהרונה דיין ניסתה להתעקש על עקרונות שקבעה מראש, אולם לא הצליחה. אחת המהומות שהקימה היתה סביב ההחלטה שיפה ירקוני תופיע בשימלת־ערב של גוטקס, שעליה יכריזו המנחים. אהרונה התנגדה נמרצות, בטענה שזו אינה תוכנית־פירסומת. אולם יפה ירקוני הופיעה כפי שנקבע מראש, כשהיא לובשת את השמלה, והמנחים הכריזו על־כך.

הכל בגלל סקסופון קטן

ל ום לפני שידור התוכנית נערכה חזרה כללית. אולם היכל התרבות המה מצלילי כלי־הנגינה שכוונו לקראת החזרה. לפתע הבחין אילן מוכיח, המנהל המוסיקלי של המופע, כי אחד מנגני־התיזמורת נעדר. נגן הסקסופון, אילן שול, שאמור היה ללוות את ג'רי לואיס, לא הצליח להגיע לחזרה. מוכיח הרגיע את הרוחות, נטל לידיו את הסקסופון והחזרה התנהלה כסידרה.

למחרת היום, שעות ספורות לפני השידור, נערכה החזרה האחרונה. הפעם הופיע נגן־הסקסופון לחזרה. אולם אילן מוכיח סירב לשתפו. הוא טען שהנגן אינו יכול להופיע ללא חזרה קודמת, ורצה ללוות בעצמו את ג'רי לויס איש לפי החזרה שנערכה יום קודם לכן. המפיקה אהרונה דיין לא הסכימה.

בין השניים התנהל ויכוח, שבסופו צעק מוכיח שהוא מתפטר. הוא קם כדי לנטוש את האולם.

עשרות האנשים שנכחו במקום לא זעו ממקומם. במשך דקות אחדות לא היה ברור אם ברגע זה מתבטלת התוכנית כולה.

חנוך חסון קטע את הדממה בצעקה. הוא פנה אל אהרונה דיין, דרש ממנה לנטוש את האולם ולהפסיק להפריע למהלך החזרה.

אהרונה יצאה מהאולם, אי מוכיח שב למקומו ואחז בסקסופ

ברגע זה, שבו אמורה היתה חזרה להימשך, הבחינו המארגנ כי הדף ובו פירוט לוח־המופע תר בידיה של אהרונה דיין. אח כמה דקות שבה אהרונה אל הא לם, והחזרה נמשכה.

„כך מתנהלות תוכניות גדולות מסביר חנוך חסון. „כשכוכב גדולים מופיעים, ולכל אחד מ שיגעונות משלו, כולם לחוצי הדברים שאמרתי נשכחו באו מהירות שבה הם נאמרו. אהרו אינה כועסת ואני איני כועס. א מודע לטעויותי, שאמרתי את שאמ תי, בנוכחות אנשים רבים."

אחרי התוכנית הוצע לאהרו לצאת לחופשה. לגבי מה שקו בתוכנית סירבה להגיב. „מה חשוב ששיר אחד היה קודם וש אחד היה אחר כך?" שאלה די „המטרה היתה קדושה וכל השז זה קישקוש!"

נורית מאנה

מפיקה דיין כ„טלתרום"
עקרונות המעוררים ויכוחים

יעקב שרת / איש ממאדים

פעם אחת ולתמיד

תחילה שלוש דוגמות:

● כמו לפני פקודה, נזכרים סוף־סוף כל יומוני ישראל להגיש לקוראיהם מידע חזותי בצורת מפת הלבנון כולה עם סימוני מקומות השמדת שני מסוקים סוריים בתוותחי מטוסי חיל־האוויר הישראלי, עדיין משוחררים מסיכון טילים („סוב־ייטיים!"). או־אז מתחוור לקורא הישראלי המצוי, כי זירת־הקרבות מצוייה במרכז הלבנון וכלל לא בצפונה, אף־על־פי שהעיתונים ואמצעי־התקשורת הממלכתיים בישראל המשכילית ממשיכים לקשקש בלי־הרף על הקרבות בצפון לבנון, ועל הסיוע שמגישה ישראל לצפון הלבנון.

● אילן כפיר, סופרו הפוליטי של „מעריב", מגלה סודות מדהימים מחדר־הממשלה ב־29.4.81. למשל: „בין המדינאים הישראלים, במיוחד אלה המוכרים כ„ניצים" מובהקים, קיימת (!) דעה, כי העימות הצבאי בין ישראל וסוריה הוא בלאו הכי שאלה של זמן, ולכן אין להחמיץ הזדמנות(!) להכות את חצבא הסורי בלבנון אם תהיה הזדמנות (!) לכך." (בפיו של בגין זה נשמע כך: „מדינת היהודים לא תניח לסורים לחסל (!) את הנוצרים"), ומציין לפי תומו: „מתנגדי הקו הביטחוני התקיף (בממשלה) חוששים, כי בתקופה של ערב בחירות יהיו בתוך 'הליכוד' גורמים שיעודדו את הדרג המדיני בכיוון אופציה צבאית נגד הסורים". ואם זה לא מספיק, אילן כפיר מוסיף עוד: „מקור מדיני בירושלים אמר לי השבוע, כי הסורים יעשו טעות אם יתעלמו משדרי האזהרה הישראלים, וישכחו שישראל נמצאת ערב בחירות. בתקופה כזו עלול סף הגירוי של ישראל כלפי ההתגרות הסורית הגלויה להיות נמוך מן הרגיל".

לא עובר יום אחד, ובאותו עיתון עושה העורך, משה ז'ק — שגם ראה להתנגב בעוצמה בלתי־רגילה בשם העם הלבנוני (שכידוע, רובו מוסלמי, מוצא חן או לא מוצא חן) — לשחוק את טענת סוכנות „רויטרס" מפי מקורות דיפלומטיים אמריקאים, כי מהתערבות צה"ל בלבנון עולה ריח הבחירות הכלליות הממש־משות ובאות בישראל, שכן „הליכוד" מחשב להיבנות מאווירה לוחמנית.

● עודד גרנות, הסופר לענייני ערבים של „מעריב", שדומה כי הוא אמון על „מקורות" ו„חוגים" האמורים להיות יודעי כל דבר באזורנו, כותב ב־27.4.81 מנקודת־מבט מופתעת של מומחה לסוגי דם מיזרח־תיכוניים: „חידוש (!) נוסף בשלב החדש (!) של הלחימה הסורית בלבנון הוא הצטרפותם של הלוחמים הנוצריים של המיפלגה הלאומית הסורית לצד חיילי סוריה בידי על המיליציות הנוצריות. בפרדוקס הלבנוני גוברים אינטרסים ושיקולים שונים על אחוות הדם שבן לוחמים נוצרם."

מהו המכנה המשותף של שלוש הדוגמות שטרחתי להביא? המכנה המשותף, לדידי, הוא בורות ובילבולת הפושות במדינת היהודים, האמורה לדעת משהו על המתרחש במדינה שכנה שבה היא מעורבת, או יותר נכון שקועה — אולי כבר עד אין חילוץ.

עובדות גיאוגרפיות פשוטות, כגון הבדל בין דרום, מרכז וצפון של ארץ שכנה אינן מחוורות. כתב לענייני ערבים, שלכאורה אמור להסביר לקוראיו ולשנן להם כתינוקות של בית־רבן את „סודות" הרכב האוכלוסיה הלבנונית, המסובך עד כדי הטעיה (מי שמדבר על הנוצרים בלבנון בנשימה אחת, כאילו הם מיקשה אחת, פשוט אינו יודע מה הוא סח; מי שלא מבחיר את המצב האופייני המיוחד — מאז ומעולם — של כיתות מיעוט במיזרח התיכון, המוסלמי בעיקרו, מצב שאי־אפשר „לכופף" אותו, רק מטפח אשליות „כורדיות", שלא לדבר על חלום הפריפריה הבן־גוריוני ושיברו) — חושף תחת זאת הפתעה מחדלית נוכח היעדר „אחוות דם נוצרית" בלבנון, שלא לדבר על כך, שאיש לא שם אותו שר ושופט לענייני אחוות־דם. ואחרון ולא חביב — בין אם נודף ריח בחירות מהמעורבות הישראלית המעמיקה בלבנון ובין אם לא, ברור שיש כאן מצב של או או, ולא גם זה וגם זה, ובכל אופן לפני שטורפים את „רויטרס" והמקורות הדיפלומטיים הזרים שלו, צריך לטרוף את הכפיר והמקורות הדיפלומטיים המקומיים שלו.

וכל זה — מבלי לגבב את מסכת צביטת הלחיים הישראלית העצמית והנסיונות האומללים לפרש התבטאויות ושתיקות אמרי־קאיות כמעידות על „אור ירוק מוושינגטון", לאמור: עלו והכו בסורי, סוכן ברית־המועצות.

מה צבע האור המנצנץ למוכי הסנוורים הירושלמים יבחירו האמריקאים בעצמם, אותם אמריקאים אשר אך תמול־שלשום ביטלו את חרם הדגנים שהכריזו על קיבות העם הרוסי; אם חשקה נפשם של הרוסים בוויסקי אפגניסטית, יבושם לחם — מדוע צריך האיכר האמריקאי לסבול? אילמלא נכשל הכריזמטור ג'ון קנדי כישלון מחפיר בהפלת מישטר קסטרו בקובה, היתה קובה שייכת כיום למחנה המערב ומוסקבה היתה שותקת כרגע. מכיוון שככלות הכל, קובה סמוכה לארצות־הברית כשם שאפגניסטאן סמוכה לבריה"מ המועצות; ואם ישראל טוענת לזכות התערבות בלבנון כמדינה שכנה, עד כדי יצירת ויאט־נאם משלה, מדוע ייגרע חלקה של סוריה, ומה בדבר הטענה הסובייטית הנושנה, כי „אין בריה"מ המועצות יכולה להישאר אדישה לנעשה בגבולה הדרומי" — דבר אחד הוא לתעב את הסובייטים, דבר אחר — להעלימם מהמפה הגיאופוליטית, דבר שאם אין ארצות־הברית מעזה לעשותו, אולי מוטב שישראל הצידקנית תלמד אותו היטב מבעלת־בריתה החזקה, אבל גם הזהירה ממנה.

אבל צביטות הלחיים העצמיות — מה הן משיגות חוץ מכאב לחיים?

מחרחרי „המלחמה הבלתי־נמנעת" בסוריה, הרוכבים על סוס ההזדמנות חנוצרית, עלולים להשיג את שלהם, ולו רק בתוקף חוק מחזור המילחמות ישראל־ערב, אשר מאז 1921 מפריץ מילחמה של ממש מדי שבע־עשר שנים. אכן, היש עכשיו דבר חיוני יותר מכיבוש דמשק על־ידי צה"ל? סוריה תוגש על מגש הכסף הישראלי לעולם המערבי; מישטר אסד הפרו־סובייטי יטואטא; סאדאת יבין את הרמז; אש"ף יימחק; רמת־הגולן תסופח באין פוצה פה ומצפצף; קרן ישראל בעמים תעלה; הליטאני יוזרם לכינרת; הירידה תיפסק; העלייה תתחדש; הנשירה תיעלם; כוח־אדם זול יוזרם מהשטחים החדשים וישחרר באין שיבוש את מילואי צה"ל לתיחזוק הממשל הצבאי הישראלי בסוריה רבתי; ברית־המועצות תלמד לקח ותחדש את קשריה הדיפלומטיים עם ישראל, וכל השגריריות שערקו יחזרו ירושלימה; והעיקר — רק לא לשכוח את העיקר — תושבי עמק החולה (הכוונה לאיזור המכונה בשם המיפלצתי „אצבע הגליל") והגליל המערבי ייצאו מן המיקלטים.

מפני שלפי שעה, חרף השחץ הבגיני והרחב השרוני והקליעות המדוייקות ביותר של מטוסי חיל־האוויר הישראלי, משוגרות פצצות ממטולי רקטות לעבר ישראל דבר יום ביומו, ואם לא נעשה מילחמה ותיכבש דמשק ויושם קץ אחת ולתמיד למעשי התגרות צבאיים באיזור, לא יהיה מנוס מן השאלה של הילד ההוא, שראה את המלך העירום: „מה יצא לעם ישראל מכל ההשקעות האדירות שהשקיע בלבנון בצורות מצורות שונות מאז „מיבצע ליטאני", לרבות דלק מטוסים, אם העם בצפון הארץ יושב במיקלטים?

לא אני, היושב בתל־אביב, המצאתי את השאלה הפשוטה והמתבקשת הזאת. שמעון וייס, כתב „דבר" בצפון, דיווח ב־29.4.81: „הסבלנות פוקעת יותר ויותר וקולם של הקוראים, לחתוך את העניין נשמע בישובי הצפון. אומר ג'ינו, בעל מיזנון ידוע במטולה: „אינני מבין את אלה שיושבים בירושלים ובתל־אביב וצריכים להחליט — יש לגמור אחת ולתמיד עם העניין הזה. הרי כך אי־אפשר להמשיך ולחיות. חיל־האוויר מפציץ, ואחרי חמש דקות אנחנו חוסמים את הקטיושות. אז בשביל מה ההפצצות האלה? כמה זמן אדם יכול לחיות בלי שינה בלילות? העיניים שלי לא נעצמו כבר שבוע. תן אדומות ונפוחות."

לחשוב — שכל זה התחיל במיבצע הסתבכות־נפל צבאי מנופח, מיבצע נקמת־ילד־קטן־עוד־לא־ברא־חשטן, שבא מתוך תגובה יצרית, חחוף ליד ה„קאנטרי־קלאב"; מיבצע דה־לוקס, שלא זו בלבד שלא פגע כמעט במחבלים ובוודאי לא עיקר את כוחם, אלא חיזק אותם מאז בסוגי נשק ודירבנם לתיחכום יתר בנסיונות חדירה, והוליך מאז מחסלמה להסלמה באש, בדם, בתמרות עשן ועד טילים הגיע — בדרך בטוחה למילחמה המיוחלת.

לחשוב — שכל זה לא היה די להחמכת מצביאי ישראל עד שייפתח ראשם לחבין, שמכוח עובדות מוצקות, אם גם מכאיבות, ישראל לעולם לא תוכל לנצח את הערבים ניצחון מוחלט וסופי במילחמה — אמיתה שאך לפני ימים מיספר השמיעה שוב חיים בר־לב בראיון עיתונאי — וחם שועטים צפונה כסיר נפוח „לנצל הזדמנות" כדי „להכות" בסוריה בחסות פטנט לא מוכר של האחווה היהודית־נוצרית החיסטורית מבית מדרשם של בגין־שמיר, שבשורתה המורעפת על אוזני אלכסנדר הייג אינה מביישת, משום־מה, את הנוצרי האמריקאי הטוב הזה, היודע שבחיים יש חלכה ויש מעשה, יש עיקרון נשגב ויש אינטרס עצמי, ואינה גורמת לו, לנוצרי־שבנוצרי חזה להגיד: „אוי, בגין, כמה טוב שהזכרת! אתה יודע מה? תחזיק את צה"ל היהודי שלך ברזרבה, כי הנה הצבא האמריקאי, מגן העולם הנוצרי, כבר נכנס לפעולה נגד הנאצים הסורים. אחר הכל, זה עסק שלנו!"; לא הוא בכלל לא ממהר להסתבך ולטבוע את ארצו־הוא ואת צבאו־הוא במילחמת בסורים, „העושים בנוצרי הלבנון בדיוק מה שעשו הנאצים ביהודים בשנות הארבעים!" לא פחות ולא יותר, למרבה הקלס באמת ובאמינות הישראלית, שכל משכיל בעולם שאינו שטוף־מוח שותף לו.

לחשוב — שישראל נעשית צבאית יותר ויותר, לוחמנית יותר ויותר, שואפת קרבות יותר ויותר, מנצלת „הזדמנויות להכות" (הזדמנות סיני 1956 שמה קץ למילחמות והביאה את השלום, כידוע) — כאילו נכוותה בשלום עם מצריים כוויה ללא ארוכה, שאפשר לרפאה רק במילחמה חדשה, מילחמה ללא כוויות.

לחשוב — שבעוד בגין מדבר גבוהה־גבוהה על „חיסול הנוצרים", מדברים קציניו בשפה פשוטה על הצורך לחסל את הפלסטינים.

לחשוב — אילו את כל האנרגיה השכלית, את כל המשאבים, את התשומה בכוח־אדם לצורותיו שהשקיעה ישראל בלבנון היו מתעלים לא לאפיקים מילחמתיים אלא לאפיקים מתוחכמים של מנע והידברות.

לחשוב — מה נעשה, מוכי סנוורים מחר־מחרתיים, אם פצצת רקטה אחת, לביש המזל, לא תחטיא?

לחשוב — איך אמר ההולך בתל"ם: „הלנצח תאכל חרב?" הלנצח זבנג ולא גמרנו? עוד מילחמה ולא פתרנו? עוד הרפתקה ולא נחלצנו? עוד הקזה ולא החלמנו?

לחשוב — חיפול פעם התבלול כולו מעיני ג'ינו, עד שיקום כנציג מוסמך של האומה ויגיד: „אם אי־אפשר לגמור עם העניין הזה אחת ולתמיד, אולי, לפחות, ננסה דרכי שלום גם במיזרח וגם בצפון? לפחות, אם אין מנוס מקטיושות, אולי נוכל להסיק כך קצת כסף יקר ולהקדישו לאיכות־חיים — ואז תתחדש העלייה ותיפסק הירידה ותיעלם הנשירה ויחוסל הג'ונגל שבחיינו, ולמי שמודאג מאוד — אז נוכל גם להקים צה"ל ענקי ולגמור עם העניין הזה באמת אחת ולתמיד: מה לבנון, מה סוריה, מה ליטאני ומה בראדה — קדימה אל הדון, הדנייפר והוולגה, כי לפי מה שיכתבו העיתונים, האמריקאים כבר נתנו אור ירוק!"

במדינה

(המשך מעמוד 42)

חוק, אשר נוהג למלא אחר כל חוקי המדינה שבה הוא מתגורר והחברה שבה הוא מצוי, או שמא הוא מפר אותם. לכן, אמר התובע, יש לבדוק כיצד כילכל פלאטו־שרון את עניניו בארץ שבה היה מרכז עסקיו וחייו קודם לכן. ואם יתברר כי גם שם, בצרפת, הקל־ראש בחוקים, וגענש על כך בעונ־שים חמורים ביותר, עד עשר שנות מאסר, צריך הדבר לשמש אינדיקציה לבית־המישפט בארץ.

קירש לא התעצל והביא פסק־דין משנת 1973, אשר בו קיבל בית־המישפט־העליון מפי השופט משה בייסקי הרשעה קודמת בפ־ריצה של נאשם שניהון בבית ה־מישפט המחוזי בבית לחם. אולם סעיף החוק עליו הורשע היה תו־אם בדיוק לסעיף החוק הישראלי, שכן שני החוקים מתבססים בעצם על החוק האנגלי שנהג בארץ ב־שנות המנדאט.

היה זה דווקא השופט צבי כהן, שהפתיע את התביעה והסניגוריה, כאשר שלף פסק־דין ישראלי עתיק יותר, משנת 1951, מפיו של ה־

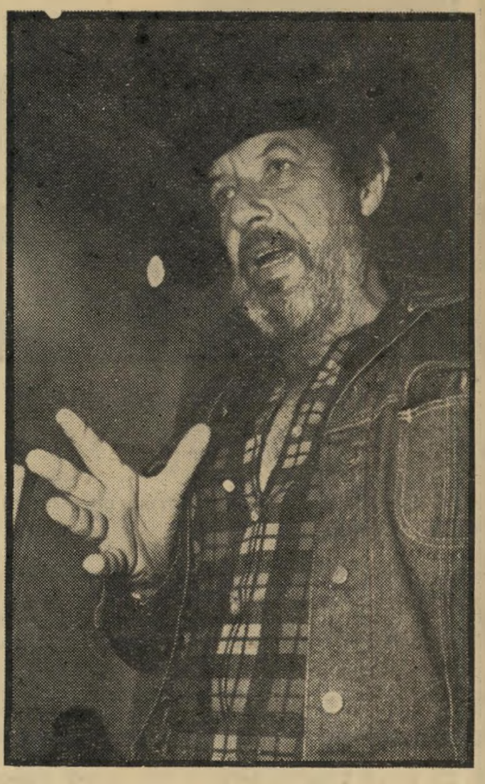
פרקליט קירש
שיקול נסיבות העניין

שופט אריה דונקלבלום, שקיבל הרשעה קודמת של בית־מישפט אנגלי בשוד. ואף הרחיק לכת, וציטט שני פסקי־דין אנגליים, ה־מהווים עדיין תקדימים משכנעים בישראל, בהם קיבלו הרשעות קודמות מצרפת ומאוסטרליה.

„פסק־דין בחיעדר". על כך נותרה בידי הסניגוריה רק טענה אחת. במיקרה הנוכחי נידון פלא־טר־שרון בפני בית־המישפט בצר־פת על עבירות שביצע בשנים 1963—1965 ונשפט עליהן בשנת 1979. הוא נידון שלא בפניו, ולפי החוק הצרפתי גם לא ניתנה לו רשות להעמיד לעצמו עורך־דין. ולכן יכלו יתר הנאשמים בתיקים אלה להטיל עליו את כל האשמה, ובידו לא היתה כל דרך להתגונן. פסק־דין כזה אינו סופי גם בצר־פת. כיוון שניתן במעמד צד אחד, וללא הופעה כלשהי של הנאשם, הוא נקרא פסק־דין בהיעדר (פר דפו), וניתן לביטול על־ידי הנאשם ברגע שיופיע בצרפת ויבקש זאת. אחרי ביטולו של פסק־הדין מתחיל מישפט חדש, שאין לו ולא כלום למישפט שהתנהל בהיעדר הנאשם.

בית־המישפט בהרכב השופטים יצחק שבתאי, צבי כהן ורות אור, הקשיבו קשב־רב לטעונות המעניי־נות, ויצאו כדי להחליט.

ההחלטה, שתשמש מעתה תק־דים ישראלי, קבעה, כי הרשעו־תיו הקודמות של נאשם מחוץ־לארץ הן קביולות בדרך־כלל ב־בית־מישפט ישראלי. אולם בית־המישפט ישקול בכל מיקרה את נסיבות העניין, ויחליט מה מיש־קלה של כל הרשעה והרשעה כזו.

דן בן־אמוץ:

„בחיה אפולו ביקשה להוציא קטע!"

אם הוא נעלם לאחרונה מכסית ביום שישי אחרי־הצהריים ומאצל שמיל ורוטשילדס׳ פאב בשעות הלילה המאוחרות — סימן שהוא זומם משהו.

דן בן אמוץ עסוק כרגע בהכנת שלוש תערוכות — אחת מיועדת למינכן, אחת לגלריה ארטר בירושלים והשלישית לגלריה שלוש עשרה וחצי ביפו.

חוץ מזה, וזה מה שמעניין בעצם, הוא חשלים את סיפורו השני בנושא זיונו הפרטיים. שם הספר הוא, כאילו שזה לא מובן מאליו, „זיונוני הדרך".

שיהיה בריא דן בן אמוץ, בשמות הוא חזק.

● **האם „זיונוני הדרך" הוא חזק בי״ת של „זיונים זה לא הכל"?**

זיונוני הדרך הוא המשך של של זיונים זה לא הכל. בסתיו אני מתכוון לכתוב ספר שלישי, שיהיה המשך לראשון ולשני. אני קורא להם טריוויאלוגייה.

● **כמה עמוק הספר?**

הוא ממשיך איפה שזיונים זה לא הכל נגמר, כלומר, בסיפור על בתיה אפולו, ומשלים דברים שזנחתי בספר הראשון. כמו, למשל, סיפור הפרידה שלי מאשתי, הלן, שהזכרתי אותו בשניים־שלושה מישפטים, זוכה כאן לפרק שלם.

● **אתה מספר בספריך על אנשים קיימים ומגלה פרטים מאוד אינטימיים מחייהם. האם אתה מקבל את הסכמתם לכך?**

בעניין הזה אני נוקט בכלל חמור מאוד — כשאני כותב לטובת אנשים, לפי קנה המידה שלהם, אני מזכיר את שמם האמיתי. כשאני כותב לרעתם, לפי קנה המידה שלהם, אני כותב בשמות בדויים. קרה לי, למשל, שכתבתי בספר הקודם על אלכס אנסקי, קראתי לו דודו. במיקרה הוא היה אצלי בבית וקרא את הפרק, היה מבסוט. בי־קשתי ממנו רשות לקרוא לו בשמו והוא הסכים.

● **האם קיבלת רשות מבתיה אפולו?**

כמובן. כשכתבתי את הפרק השני בספר קראתי לה, היא באה עם בתנו, נעמי ועם בעלה החדש, אמנון. הם קראו את הפרק, הסכימו, ואהבו מאוד את מה שכתבתי.

● **את כל מה שכתבת?**

היה שם קטע מסויים עדין מאוד, שבתיה ביקשה ממני להוציא, אז הוצאתי.

ציפי שביט:

„רציתי רק שתי דקות!"

מאז מיבצע הטלתרום של חטלוויזיה אני מקבלת מיכתבים מקוראים, המבקשים ממני לברר אצל ציפי שביט מדוע לא הופיעה בלילה הגדול. האמת היא שגם אני שאלתי איך זה נפקד מקומה של „מלכת הילדים" מהערב חזה, שהיה מיועד לאיסוף תרומות לילדים נכים.

את ציפי שביט, הנחשבת להצלחה כלכלית מדהימה, איתרתי בקושי. הגברת, שהיא מטר וחצי של מרץ בלתי־נדלה, אינה מתחשבת בחודש החמישי להריונה, ומרביצה אותה בהופעות נון־סטופ. תפסתי אותה בין הופעה להופעה ושאלתי אותה:

● **למה לא הופעת במיתרום?**

אמרו לי שאני לא מתאימה.

● **מי אמר?**

אהרונה דיין, שהפיקה את הערב.

● **פנית אליה לפני הטלתרום, ביקשת להופיע?**

בעלי, אבישי, טילפן אליה שלושה חודשים לפני השידור. זה היה חשוב לי מאוד, וביקשתי ממנו להזכיר לאהרונה שאני מעוניינת להופיע. לא היה לי שמץ של ספק שאני משתתפת בטלתרום.

● **למה דווקא את?**

אני מופיעה לפני ילדים כבר עשר שנים. אני לא צריכה להגיד לך שאני מאוד אוהבה עליהם. פעמיים בחודש אני מופיעה בפני ילדים נכים. עשרים פעם בשנה באופן קבוע ומוחלט אני מופיעה לפני ילדים בהתנדבות, בדרך־כלל אלה ילדים מבית־ספר אבראהמס ביפו, שהם חולי שיתוק־מוחין, ילדים מבית־ספר האוץ, שהם ילדי טי־פי, לפני ילדים חולי סרטן, נפגעי תאונות־דרכים — אז אני לא מתאימה? את מכירה מישהו שמתאים יותר?

● **איך הגבת כשהודיעו לך שאינך מתאימה?**

זה נורא־נורא כאב לי. קשה לי להגיד מה הרגשתי. אני לא מאחלת לאף אמן להרגיש כאב כזה. עד היום אני לא מסוגלת להבין איך זה שאני לא מתאימה.

ירון לונדון:

„לחטוף אבנים ולא לעשות כלום"!

ירון לונדון כבר אינו מנחה מזמן את עלי כותרת, אך הוא עדיין על תקן של כוכב טלוויזיה, וכל מה שקשור בו מעורר סקרנות.

אמנון דנקנר, כתב הארץ, פירסם לפני שבוע כאילו פנה משה דיין אל ירון לונדון והציע לו לצאת איתו לסיבוב הופעות — דיין על תקן של מרואיין, לונדון על תקן של מראיין.

השבוע פירסם דנקנר שנית את הסיפור, שהוכחש על־ידי דיין. דנקנר כתב כי לונדון התקשר אליו ואמר, כי הוא נאלץ להכחיש את הסיפור בנושא סיבוב הופעות עם דיין.

שאלתי את ירון לונדון:

● **הוצעה או לא הוצעה לך עיסקה על־ידי דיין, או בשמו של דיין?**

לא נעשתה ביני ובין דיין שום עיסקה, ולא נעשה שום ניסיון לעיסקה. בקיצור, לא היו דברים בנושא זה ביני ובין דיין.

● **השבוע אתה בחדשות לא רק בגלל דיין, כי אם גם בגלל יחד שאתה מואשם בתקיפתו, מה אירע בינך ובין הילד?**

זה קרה בזמן שהופעתי ביורדים על השבוע. חבורת ילדים התגודדה מאחורי חדר־ההלבשה, הטיחה אבנים ושפכה מים דרך חלונות, וגם הטרידה את אחת הבנות שלנו, שהיתה בחדר־השרותים. זו לא היתה התנהגות חריגה, זה די מקובל שכנופיות־נוער בערים קטנות שמאחורי חדר־הלבשה שלהן יש מיגרש ריק מתנכלות לאמנים.

● **אם זה מקובל, מדוע זה חרג הפעם והגיע לידי אלימות?**

זה קרה לנו מיספר פעמים, הפעם זה היה מטריד במיוחד. רצינו לטלפן למישטרה, אבל הטלפון היה בקדמת התיאטרון, אנחנו היינו באמצע ההצגה, ולא היתה לנו גישה לטלפון. החלטנו להסתדר לבד. יצאתי החוצה וניסיתי להבריח את החבורה, כולם ברחו חוץ ממבוגר אחד, התכוונתי להכניס אותו פנימה למיספר דקות, כדי להרתיע אחרים. היה שם איזה שכן, שראה איש גדול וילד בן 14. השכן לקח את הילד למישטרה, ושיכנע אותו להגיש תלונה. אני בטוח שאילו היה זה איש אחר, המישטרה לא היתה עושה מזה עניין.

● **אתה מצטער על מה שהיה?**

ודאי שאני מצטער. המישפט הוא בחיפה, וצריך לקחת עורך־דין, זה מסבך את החיים. יותר טוב היה לחטוף אבנים ומים ולא לעשות כלום.

ספורט

כדורגל

40 שנה אחורה

„הוא כינה אותנו בשמות־גנאי, ואמר שאנחנו כמו נייטיבס (ילידים)," אמר אחד משחקני נבחרת הכדורגל הישראלית, ש־חזרה ארצה ממישחק בסקוטלנד. גם שח־קנים אחרים התמרמרו והתלוננו על המאמן **ג'ק מנסר**. לדבריהם הוא קילל אותם באמצע המישחק, תחת שיתן הו־ראות טאקטיות, ובכל הזדמנות שהיתה לו אף לעג להם.

אחרי מישחק ההפסד ערכו אנשי הקהי־לה היהודית בגלאזגו מסיבה לישראלים. מנסל, ברוב חוצפתו, נטל מידי ישוב־ראש התאחדות הכדורגל של ישראל, **מיכאל** („מיקה") **אלמוג**, את המושכות. הוא נאם במקומו, והותיר אותו יושב בדהם על כיסאו.

בגמר המסיבה נסע מנסל בחברת דרייהתו לחופשה במנצ'סטר, מבלי שנפרד לשלום מהשחקנים. אחד השחקנים הפ־טיר, שכל נסיעותיו של מנסל עם הנב־חרת מסתיימות, משום מה, בחופשה.

לדברי הבינלאומי **יעקב כהן**, החזיר מנסל את הנבחרת 40 שנה אחורה. המאמן הלאומי שיחק בשיטה של שישה מגינים — צורת מישחק שבאירופה כבר שכחו ממנה.

עתה שוררת דמוראליזציה בנבחרת. גם מצבדיו של מנסל בעבר מרדים, שאין טעם להמשיך ולהעסיק אותו. עד אוקטובר אין לנבחרת אפילו מישחק אחד. ההת־מודדות האחרונה במיסגרת קדם הגביע תהיה בנובמבר.

כל אלה מגבירים את הלחץ להדיח את מנסל מתפקידו. מנסל לא רצה ללכת למישחק של ליברפול, כיוון שהכרטיסים לא הגיעו דרך ההתאחדות, ורק לחץ ה־שחקנים הוא שהכניע אותו. הוא גם „אירב את הצפון" כשראה עיתונאים אנגלים וסקוטים. הוא פנה אליהם והש־מיץ את הכדורגל הישראלי. לאחד מהעי־תונאים אמר, שהשחקנים הישראלים הם כמו השחקנים של נסיכות הנפט בבאחריין, שאותם אימן בעבר.

תומכי מנסל „אכלו אותה"

כתבי הספורט בעיתונות היומית נחלקו לשני מחנות, בקשר למאמן נבחרת ה־כדורגל הלאומית של ישראל, **ג'ק מנסר**. מחנה אחד, שהיווה את הרוב, זכלל את מתנגדיו החריפים של המאמן האנגלי, לא חסך את שבט ביקורתו על צורת פעילותו של מנסל במשך כל העונה. המיעוט תמך במנסל לאורך כל הדרך, גם כשהמאמן שגה.

והנה מסתבר, שדווקא תומכי מנסל היו אלה ש„אכלו אותה" במישחקה האחרון של הנבחרת נגד הסקוטים. דווקא מתנגדי מנסל היו הראשונים שפירסמו את רשימת השחקנים שהיו בהרכב הראשון במישחק חשוב זה. הצד שכנגד לא פירסם דבר בקשר להרכב, ולא הזכיר אותו כלל.

השדרים נשארו בבית

ביום השלישי שעבר פירסמו העיתונים, במדור המוקדש לתוכניות הרדיו, כי בשעה 21.00 ישודר המישחק בין נבחרת הכדו־רגל של ישראל לבין נבחרת הכדורגל של סקוטלנד. הפירסומים התייחסו להח־לטה קודמת לשלוח שדר, שיסקר את המישחק. אבל בדרך בין ההחלטה לבי־צועה אירע משהו.

דני דבורין היה צריך לשדר את המישחק, אבל שדר אחר של הרדיו, **רמי יצחר**, נודניק, גם הוא רצה נתח מן העוגה. למה ש**גידעון חור** ישדר כדור־סל ודני דבורין כדורגל, הוא שאל, ומה איתי?

רשות־השידור נתנה לו אפשרות להת־אמן קצת. דבורין שידר את המחצית השניה של מישחק הכדורגל בין נבחרות ישראל ורומניה.

בסופו של דבר החליטו לא לשלוח איש לסקוטלנד. כתבים ששאלו לפשר הדבר נענו, שאם אנשי הרדיו לא מסתדרים ביניהם מוטב שיישארו בבית.

היתה זו הפעם הראשונה מאז 1947, שמישחק בינארצי רשמי לא שודר.

בעולם

רובסון למנצ'סטר יונייטד

בחוגים המקורבים לכדורגל האנגלי היו כמה אנשים מרוצים מאוד מהצעת הנהלת מועדון מנצ'סטר יונייטד ל**בובי רובסון**, מנהל אייפסוויץ', לאמן את קבוצתם בעונה הבאה. כמו **דייב סקסטון**, שהודח בגלל ניהול כושל של מנצ'סטר, גם רובסון מקורב לישראלים המעורים בליגה ה־אנגלית.

סקסטון עצמו אינו קופא על שמריו. הוא מנהל משא־ומתן עם קבוצת צ'לסי על קבלת תפקיד המאמן בעונה הבאה. הוא לא יגיע למישחק בישראל. חבריו בארץ, שמחפשים אותו בטלפון, אינם זוכים למעטה. הם משערים שעזב את העיר ויצא לחופשה.

מדוע שחק שאול אייזנברג

בקונגרס הבין־לאומי של נציגי תא כתבי הספורט, שנערך בסאו פאולו, ברזיל, היתה ישראל, כרגיל, מוקד התעניינות ומקור לשערורית. התברר שלפני הקונגרס הדיח התא האסיאתי את הנשיא היפאני, **בוב מיקואה**. תחתיו מונה נציג כווייט. גם סגן הנשיא הוא כווייתי, בעוד שהמזכיר הכללי מקטאר.

במהלך הקונגרס נערכו ישיבות של כל התאים. התא האסיאתי התעלם לגמרי מהישראלים, לא הזמין אותם אף לא לישיבה אחת. במהלך הקונגרס, כאשר כל תא דיווח על פעולותיו, נטשו הישראלים את האולם כשהגיע תורו של התא ה־אסיאתי, וזאת במחאה על יחסו של התא לנציגי העיתונות הישראלית.

בעיקבות זאת פרצה שערוריה. המליאה דנה בהתנהגות התא האסיאתי במשך שש שעות. המדינות האירופיות צידדו בישׂ־ראלים, מתוך הבנה למניעיהם, ובסופו של דבר הוחלט לדון בפרשה בקונגרס הבא.

בדרך לישראל ־ מצא עצמו **שאול אייזנברג**, יושב־ראש התא הישראלי, בטיסה בקו ריו־מילאנו־רומא, בחברה צמודה של ערבים. לצידו האחד ישבו שני הנציגים הכווייתים, ולצידו השני עיראקי ולבנוני. במהלך הטיסה, שארכה 14 שעות, לא הוציא אייזנברג הגה מפיו.

30 אלף לירות לשחקן?

החוק לתיקון דיני עונשין (עבירות שוחד), תיקון מיספר 5, שנחקק בעיקבות דו"ח ועדת־עציוני, קובע: „הנותן שוחד בכוונה להשפיע על קיום, על מהלך, או על תוצאות של תחרות ספורט, או תחרות אחרת שיש לציבור עניין בקיומן או בתוצאותיהן, דינו מאסר שלוש שנים. לוקח השוחד דינו כדין נותן השוחד."

התיקון לחוק נחקק בעיקבות התפוצצות פרשה של הטיית מישחק, המזכירה את החקירה המתנהלת עתה נגד מיספר גדול של אנשים הקשורים והמעורים היטב בכדורגל הישראלי בכלל, ובקבוצת הפועל חיפה בפרט.

החקירה מתנהלת עתה בעיקר בעניין חשד להטיית מישחק בשנים 1976/77.

בעונה זו אימן הותיק **נחום סטלמך** את הקבוצה החיפאית. במישחק נגד מכבי פתח־תיקווה, עירו של המאמן, ניצחה חיפה בתוצאה 0:4, שהיתה תמוהה באותו זמן.

המישטרה חוקרת חשד ששחקן מצטיין של מכבי פתח־תיקווה קיבל סך של 30 אלף לירות כדי להטות את המישחק לטובת הפועל חיפה.

ביום הראשון האחרון נחקרו במישטרת ירושלים שני אנשי־מפתח במועצת־פועלי־חיפה: **אברהם המאירי**, שהחזיק אז בתיק הפועל במועצת־פועלי־חיפה, והממלא כיום את מקום מזכיר מועצת־פועלי־חיפה, משה ורשמן. מאירי הוא מתעמד מס' 1 לרשת את אורי אגמי, מזכיר המחוז של מיפלגת־העבודה, כאשר הוא גם שואף להיות סגן ראש עיריית־חיפה. בינתיים הוא חבר־הנהלה.

השניה, שמסרה עדות, היא **מרים רוזנטל**, שהיתה אז גיזברית מחלקת־הכדורגל של הפועל חיפה.

לא נחקרו עדיין יושב ראש מחלקת הכדורגל דאז, **דב כספי**, שהוא מנכ"ל חברת לים בחיפה, ואין שום מידע המייחס לו קשר לפרשה. דמות אחרת היא מנהל הקבוצה בעונה ההיא, **יעקב** („קוקו") **גור**. נודע שבמיקרה הצורך ישמש גור עד־מדינה.

מאמן סטלמך
0:4 נגד פתח־תיקווה

המישטרה חוקרת את העניין במרץ רב. אין היא מוכנה למסור פרטים על גילוייה. **ארמונד לוי**, ראש המחלקה לחקירת פשעים חמורים של מישטרת ישראל, המטפל בעניין זה, מנסה להרגיע את הרוחות, באמרו שבינתיים אין צפויים מעצרים נוספים.

בינתיים נשכח הגורם שהסעיר את חיפה, ושלח את העסקן **עזרא אייל** (הירש) להקליט נסיון להטיית מישחק בעונה זו, שבה נמצאת חיפה בסכנת ירידה ממשית. להעולם הזה נודע, שהמדובר בעסקן ותיק וידוע, המנסה לנקום בדרך זו בהנהלה, ביגלל חשבונות אישיים שיש לו איתם. אי־אפשר למצוא את האיש, החושש מניקמת־אוהדים.

מירוץ אחרי הכדור

„בסוף אני אפול מהרגליים," מילמל אחד מכדורגלני הפאר של ישראל, תוך כדי אימון עם קבו־צתו. „איך אוכל להחזיק מעמד בשבוע מטורף כזה?"

בימים הקרובים ייכנסו חלק מהכדורגלנים בארץ למירוץ מטו־רף אחרי הכדור על מיגרשי ה־כדורגל. ביום השלישי תשחקנה הקבוצות כמה מישחקים במיסגרת הגביע, ביום החמישי אחר־הצהריים תתמודד נבחרת הכוכבים של יש־ראל עם קבוצת מנצ'סטר יונייטד, וביום שבת — מישחקי הליגה הלאומית, שיהיו מסקרנים יותר מתמיד, וגורליים לכמה מן הקבו־צות. לדוגמה: הפועל תל־אביב, שאינה עדיין אלופה, ורק ארבע נקודות מפרידות בינה לבין ה־קבוצה הדולקת אחריה.

מיספר קטן של שחקנים ישתתף בכל שלושת המישחקים. שחקנים אלה יתקשו לשמור על כושר מלא לקראת מישחקי הליגה, וכמה מאמ־נים התמרמרו נוכח מצב דברים זה.

מאמן מנסר ואשתו
חופשה פרטית, אחרי המישחק

גילה רזין, אלמנת מ׳לחמה, מספרת איך התגברה על האסון - על יחס הטייסים לאלמנות - על יחסיה עם מישפחת בעלה - על יחס בעלה השני לעובדה שהיא „חיה עם שניהם"

לא ישבתי שבעה. טיילתי כל הזמן בחיפה עם חברים. רציתי החוצה, החוצה...

היתה לי הרגשה שכולם חושבים שאני צריכה להתאבד, שאין לי בשביל מה לחיות

תפסתי טרמפ על האלמנות שלי, ניצלתי אותה כדי לפתוח כל בעייה

ריאיינה שרית ישי

עוד לפני השלושים יצאתי לבילויים חברתיים, החלטתי לשקם את חיי - ויהיה מה

בעלי הסכים לקבל אותי עם אמיר, ואני הסכמתי לוותר על שמו ועל מבעת־הנישואין

אלמנה מפחדת תלות נוראית במישרד־הביטחון, מחכה שהם יסדרו בשבילה הכל

„אלמנה זה לא מיקצוע!"

אני מכירה אותה כבר שלוש שנים. אם לא היו אומרים לי, במיקרה, לא הייתי מעלה על דעתי שגילה רזין (30) היא אלמנת צה״ל. היא הגיעה למערכת העולם הזה כצלמת, ויצאתי איתה לאין־ספור כתבות. ידעתי שהיא נשואה לארכיטקט מוטי רזין, ושיש לה ילד קטן בשם ארז.

היא מעולם לא הזכירה את העובדה ש־אלה הם נישואיה השניים, מעולם לא סיפרה, כי היתה נשואה לטייס חיל־האוויר, שנפל אחרי מלחמת יום־הכיפורים, ימים ספורים לפני הפסקת האש. גילה לא התנהגה כאלמנת צה״ל, וההוכחה היחידה לקשר שיש לה עם חיל־האוויר היתה בקיאות מפתיעה בכל הנוגע לטייסות וטייסים.

גילה רזין היא אלמנה משוקמת, נשואה בשנית, ואם לילד שנולד מנישואיה השניים. היא הצליחה לאחות את כל הקרעים, ולבנות לעצמה מיסגרת חיים חדשה.

בארץ ישנן אלפי אלמנות, חלק מהן אמהות לילדים. רבות לא הצליחו לשקם את עצמן, והן חיות עדיין בצל האסון שניחת עליהן. גילה רזין היא אלמנה מסוג שונה, יש לה דיעות משלה על השכול ועל המישפחות השכולות, דיעות שגרמו להרים שכולים, שהפגינו נגד הקרנת הסרט העייט, לכנות אותה בשם „אלמנה סוג זיין."

גילה טוענת, כי האלמנות מפתחות יחס לא בריא לסביבה שלהן, ותלות כמעט חולנית במישרד־הבטחון. היא מספרת על הכאב שבאובדן האדם הקרוב ביותר, על בגרות בטרם עת הנופלת על אשה צעירה שעולמה חרב עליה, על מאגרי הכוח העצומים שהיא שואבת ומגלה בעצמה, מאגרים המאפשרים לה להחזיק את היסודות, כדי שכל המישפחה לא תתמוטט.

היא מספרת על מאבק עיקש בבדידות ובסטיגמת המיסכנות שנהגים להדביק לאלמנות. על עזרתה של מישפחת בעלה הראשון, על הקשרים הנפלאים השוררים בינה ובין אבי בעלה, ובעיקר על מאבק

"אלמנה זה לא מיקצוע!"

(המשך מעמוד 47)

עיקש ועיקבי של להישאר בחיים ולהשלים עם מה שיש.

בה"א בא־ייר חעלה גילה רזין ביחד עם בעלה, מוטי, ובנם, ארז, לפקוד את קבר בעלה וטייס, אמיר אמית, שנפל כשחש להציל פצועים בחרמון ומטוסו התרסק. יחד עם גילה, מוטי וארז יפקדו את בית־הקברות בארץ אלפי מישפחות שכולות, המתמודדות יום־יום עם הכאב.

● כמה שנים היית נשואה לי־זיים אמיר אמית?

שנתיים. הכרתי אותו כשהיינו בכיתה השישית בכפר־גלים. הוא היה מבוגר ממני בחודש. התחתנו מיד כשגמר קורס טייס. אני למדתי אז בבית־ספר לאחיות. כשהתחתנו עברתי לגור בטייסת של אמיר, וחיינו, כמו הרבה מישפחות של טייסים, בתנאי מגורים טובים, מכונית, וחיים חברתיים שסבבו בעיקר סביב הטייסת.

● מתי נפל אמיר?

הוא נפל בה"א באייר, יום־העצמאות 1974. הוא היה בן 23.

■ ■ ■

● האם נסיבות מותו ידועות לך?

זה קרה כמה ימים לפני הפסקת האש. הוא היה בדרך הביתה, אחרי יום שלם של כוננות, ואחרי טיסות אין־ספור לכיוון הגבול הסורי. לפתע קיבל הודעה באלחוט, שצריך לחלץ 14 פצועים במוצב הסיתולים בחרמון. ההוראה אמרה שההחלטה לחלץ את הפצועים נתונה לשיקול האישי, מכיוון שכבר נשלחו למקום הליקופטרים לחילוץ. אלא שאמיר היה קרוב מאוד למקום החילוץ, לכל הליקופטר אחר היה לוקח שלושת רבעי השעה להגיע. הוא החליט ביחד עם הצוות שהיה במטוס לחלץ את הפצועים.

בזמן הנחיתה הוא כוון על־ידי צנחן שלא הזהיר אותו שהוא קרוב לצלע הר. הרוטור (הפרופלור העליון) נתקע בהר, המטוס התרסק ועלה באש. כל מי שהיה בהליקופטר נהרג.

● מניין ידועים לך פרטים כל כך מדוייקים, האם הצבא הסביר לך? האם קיבלת מידע מקצועי הטייסת?

לא. אף אחד לא סיפר לי מה קרה. אני עצמי שאלתי, פגשתי אנשים ששירתו איתו, אך הם לא יכלו לספר לי פרטים מדוייקים. לגמרי במיקרה, חודש אחרי שאמיר נהרג, קיבלתי הזמנה למילואים. בבסיס אמרו לי אל תלכי, נסדר לך שיחרור. אני התעקשתי. רציתי לצאת למילואים. היה חשוב לי לצאת מהמעגל סביבי. שירתתי בבית־החולים ברפידים, פגשתי שם איש חיל־האוויר, התחלתי לדלות ממנו פרטים על התאונה, ובלי שידע כלל מי אני, סיפר לי בפרטי־פרטים. כך אני יודעת.

> היה חשוב לי נורא להוכיח שאני לא מיסכנה, ושלא צריך לרחם עלי

■ ■ ■

● מה הודיע לך הצבא?

גרתי בבסיס, ובאותו יום נסעתי לתל־השומר, לבקר בן כיתה שלי, גם הוא טייס ששכב פצוע. בדרך חזרה לבסיס הש"ג שהכיר אותי דיווח ישר למיפקדה. הייתי באמצע המיקלחת, כשדפקו בדלת. כשפתחתי, ראיתי מולי שלושה אנשים: סגן־מפקד הבסיס, החבר הכי טוב של אמיר מהטייסת, והרופא של הבסיס.

● עד מה חשבת כשראית אותם?

חשבתי: לכל היותר מודיעים לי שהוא פצוע. הוא היה כל־כך ביריון, היו על זה בדיחות, הוא נהג לומר למי שהרגיז אותו: „אם לא תרד ממני אני אעלה עליך.' בראש שלי היה שלאמיר לא יכול לקרות כלום. מה זה הליקופטר? אפילו שהוא יתרסק, אמיר פשוט יוריד מעליו את שיברי ההליקופטר, ויצא החוצה.

● מה הם אמרו לך?

שאמיר נהרג.

> אמיר ישנו בכל מקום. אני מרגישה אותו וחולמת חלומות כאילו־מציאותיים שהוא בא פיתאום

● איך הגבת?

שתקתי. אחר כך חשבתי רק על אבא של אמיר. הוא אמנם איש בריא, אבל חששתי שיקבל שוק, הייתי מאוד מחושבת. הרופא נתן לי ואליום. אמרתי לו שאני לא צריכה ואליום, אני אהיה בסדר. תוך כמה דקות מילאה הטייסת את הסלון שלנו, ממש ישבו אחד על השני. אני לא התפרצתי ולא בכיתי, פשוט שתקתי. מפקד הטייסת חשב שצריך לזעזע אותי, אז הוא אמר לי: את יודעת שאמיר נשרף לגמרי. אמרתי לו אם אתה אומר אתה בטח יודע.

אחר כך תיכננו איך נודיע להוריו של אמיר. הצעתי להם להודיע גם לסבא ולסבתא שלו. (דודו הוא שגריר ישראל באו"ם, יהודה בלום). אני נסעתי לחיפה, הכי חשוב היה לי לקחת מהבית את הארנק של אמיר ואת תעודת הקצין שלו, שום דבר אחר לא. פיתאום כלום לא היה חשוב בבית הזה. ידעתי שברגע שבו אצא מדלת הבית לא אחזור אליו לעולם.

הגענו לחיפה. במדרגות הווילה של הורי אמיר פגשתי בן של שכנים, אמרתי לו: אמיר נהרג, הודע להוריך ובקש מהם שיבואו. סגן־מפקד הבסיס דפק בדלת, אני עמדתי מאחור, הוא מיד הודיע שאמיר נהרג. אבא של אמיר הלך לאמבטייה, שמעתי אותו מקיא. לא, הוא לא בכה, זו לא המנטאליות שלנו לבכות, אנחנו עוצרים את הרגשות. הוא ניגש אלי התחבקנו. אבא של אמיר הכניס את כולם לחדר־האורחים. לובשי המדים ישבו בצד אחד והמישפחה בצד השני. לובשי המדים היו נבוכים, ריחמתי עליהם, הם רצו להכת. אחרי הכל עשו את הג'וב שלהם, חשבתי שזהו בהחלט ג'וב לא נעים.

■ ■ ■

● מתי הודעת על האסון להוריך?

שש שנים לפני שאמיר נהרג בחרמון, נהרג אחי, עוזי, שהיה בחופשת שיחרור, בתאונת־צלילה. למדתי אז בכפר־גלים, וגיסי, איתן, בא להודיע לי על האסון. באינסטינקט החלטתי להתקשר לאותו גיס, שכבר עשה פעם את הג'וב. אחותי הרימה את הטלפון, היה יום־העצמאות, ברקע שמעתי אנשים צוחקים ושרים שירי מולדת, ואחותי אמרה לי: גילה, יופי שטילפנת, אנחנו חוגגים אם יום־העצמאות, בואי תצטרפי אלינו. ואני, שומעת את קולות הצחוק והשימחה, אמרתי לה: אני רוצה לדבר עם איתן! הוא ניגש לטלפון, אמרתי לו: אמיר נהרג, תודיע להורים.

● מה היתה תגובתו?

הוא מיחידה 101, הוא עבר ארבע מילחמות בחיים, את המילחמה האחרונה עבר כשארבע הילדים חיכו לו בבית, הוא יודע מה זה.

■ ■ ■

● איך עבר עליך הלילה הראשון אחרי האסון?

זה היה לילה נורא ואיום. כל הלילה חשבתי על זה שאני לבד במיטה, שאמיר לא יהיה פה איתי יותר, שאני לבד־לבד, זה כל מה שהעסיק אותי.

● ובבוקר?

הייתי מפוכחת לגמרי, נתתי הוראות למי לתת ואליום ולמי לא. ממש ניהלתי את העניינים, טיפלתי באחותו הצעירה של אמיר, היא מאוד רגישה וקיבלה את האסון קשה מאוד.

ההלוויה עברה בשלום, וישבו שיבעה. אני לא יכולתי לשבת רגע, כל הזמן יצאתי מהבית. חברים, שהגיעו לניחום אבלים, התפלאו שאני לא בבית.

● ואז הכת?

טיילתי בחיפה. לא יכולתי לשבת במקום, זה בלתי־אפשרי, כל הזמן רציתי החוצה, החוצה.

● איך התייחסו בני־המישפחה, החברים להתנהגותך הבלתי־רגילה?

אף אחד לא ידע איך להתייחס אלי, כולם חיכו שעוד רגע אשבר, הם ידעו שאמיר ואני גדלנו יחד, ושהוא היה הכל בשבילי מילדות, הם ידעו שאחי נהרג, הם חשבו שאני אבודה, שאני בהלם.

● היית בהלם?

לא, קיבלתי את האסון כמציאות קבועה. הבנתי שזה המצב, אולי הייתי מוכנה לזה, אולי כשאת נשואה לטייס את יודעת שזה יכול לקרות.

● יש אלמנות המתנהגות כאילו חרב עולמן, כאילו אינן יכולות לחשוב על שום דבר אחר. איך נראו ימיך הראשונים?

> כל הזמן חשבתי על זה שאני לבד, שאמיר לא יהיה איתי יותר במיטה

> לות להמשיך הלאה, כאילו אין להן כשביל מה לחיות.

היתה לי הרגשה שכולם סביבי חושבים שאני צריכה להתאבד, שאין לי יותר בשביל מה לחיות. ואז, לילה אחד חשבתי כל הלילה שאולי הם צודקים, אולי אני באמת צריכה להתאבד. בבוקר הבנתי שאני לא מסוגלת להרוג את עצמי, אני יותר מדי אוהבת את עצמי, אני מוכרחה להתחיל לחיות מחדש ולחיות טוב.

■ ■ ■

● אני לא מכירה מיקרים של אלמנות שהתאבדו, אבל אני מכירה

(המשך בעמוד 51)

גילה, מוטי וארז רזין
להקים מישפחה חדשה ולא לשכוח

משחק חדש של מפעל הפיס
חישו־גד בכאשש
גלה כפלשש ותכה מיד עד
30,000 שקל (300,000 ל"י)
ועוד מאות אלפי זכיות נוספות
הגרלת סיום מיוחדת, פרס ראשון: 250,000 שקל (2½ מיליון ל"י)
ועוד פרסים אחרים.

אם אתה בדעה שרהיטי דניש הם לוקסוס אנו מקווים שהמחירים במודעה זו ישנו את דעתך.

כאשר תספר לידידיך שאתה עומד לרכוש רהיטים בדניש ודאי תהיה התגובה: "איזה לוקסוס". זה נכון בכל הנוגע לאיכות הרהיטים, הגימור המושלם והעיצוב הבינלאומי.

זו אינה האמת בכל הנוגע למחירים: כדאי לך להשוות ולבדוק. אנו משוכנעים שתגיע למסקנה אחת בלבד – רהיטי דניש הם לוקסוס שאתה יכול להרשות לעצמך.

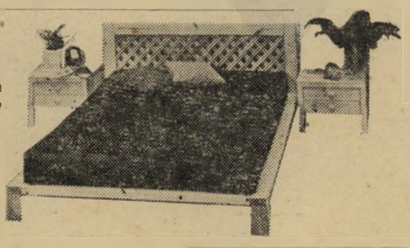
ספת ישיבה מודולרית דגם באלד, המורכבת משתי כורסאות. מכורסאות באלד ניתן להרכיב ספות בגדלים ובצורות שונות.

6,330.- ש"

ביבה מיטה זוגית ר"ב ארונות לילה תואמים – עשוי עץ אורן מסיבי.

5,030.- ש"

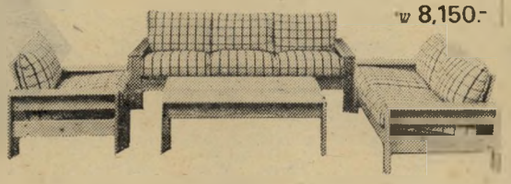
כורסת טלויזיה דגם טלסטר, עשויה עור אמיתי, מסתובבת ומתנדנדת, מיובאת מדנמרק.

3,495.- ש"

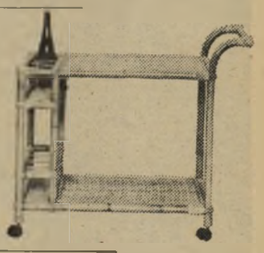
פינת ישיבה בוני – מעץ אורן מסיבי, נוח ושימושי – כריות לשימוש דו־צדדי. ספה דו־מושבית, תלת־מושבית וכורכא.

8,150.- ש"

עגלת בר קליאופטרה עשויה במבוק מיובא, בקוטר 5 ס"מ, מקום לאחסון 8 בקבוקים.

1,535.- ש"

מזנון מודולרי דגם 4000, עשוי טיק אמיתי, מיובא מדנמרק.

7,995.- ש"

לה דונה – עיצוב איטלקי יוצא־דופן, בקש או בריפוד, נוחיות מירבית, מיוצר ע"י דניש ישראל.

890.- ש"

שולחן דגם פריס – בסיס שחור, יצוק ממתכת, פלטה שיש קררה, ר' 4 כסאות ביסטרו. הכל מיובא מאיטליה.

4,280.- ש"

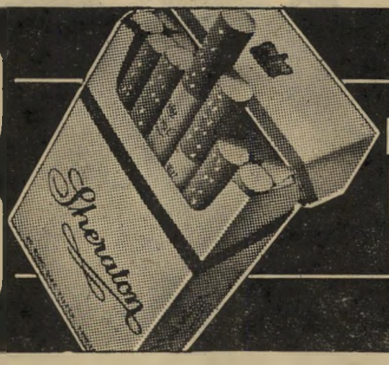

המחירים כוללים מע"מ, תשלום במזומן בשיטת "שלם וקח". אפשרות להסדרי תשלומים והובלה לביתך בתוספת מחיר.

דניש

רמת גן, דרך ז'בוטינסקי 104 ירושלים, רח' הסורג מול בנק ישראל. חיפה, אחוזה, רח' חורב 53 באר שבע, רח' החלוץ 124. אילת, המרכז המסחרי צופית-עלית.

שרתון לגברים כמוך

ארמון

- ציורי שמן מקוריים
- הדפסים על נייר, קרטון, פלסטיק ומשי
- בד לציור תוצרת חוץ
- מסגרות לתמונות מעץ ואלומיניום בסגנונות שונים: מודרני, בארוק ורוקוקו
- מסגרות מיוחדות (אנטיק) גילוף יד לאספנים, מוזאונים וציירים ידועים
- תמונות אלומיניום מחליפות צבע

dufex dufex dufex dufex dufex

רח' אילת 47, ת"א, טל': 657112

תן טרמפ לחייל

קמרה אובסקורה

מעבדות צילום לעבודה עצמית

למד צילום

ירושלים רח' בצלאל 6 טל' 233502
מחזור קורסים ראשון צילום פיתוח והדפסה בשחור לבן למתחילים

תל-אביב רח' ביאליק 23 טל' 658677
קורסים למתחילים ולממשיכים – שחור לבן. קורסים להדפסה בצבע/סיבכרום. סדנא מרוכזת ללימודי המשך בצילום. קורס לצילום בסטודיו.

„אלמנה זה לא מקצוע!"

(המשך מעמוד 48)

רה מיקרים של אלמנות שאירעו להן תאונות מוזרות תקופה קצרה לאחר שבעליהן נהרגו.

בזמן מילחמת יום־כיפור בא אמיר הביתה וסיפר לי שהושיבו אותם ביום הראשון למילחמה לכתוב צוואה. חבר שלו, ששירת איתו בטייסת ושהוא עורך־דין, יעץ לו לכתוב בצוואה שישלמו לי את ביטוח החיים חודש לאחר מותו. כשאמיר שאל למה, הסביר עורך־הדין כי לאלמנות יש נטיה להתאבד, או להיפגע בתאונות זמן קצר לאחר מות יקיריהן, ואז קשה להעביר את הכסף לקרובי מישפחה אחרים. החבר׳ה בטייסת קיבלו את עצת עורך־הדין, וכולם רשמו בצוואה לתת את הביטוח לאלמנה חודש לאחר המוות. לי עצמי קרתה תאונת־דרכים, שבגם יצאתי ממנה. לפני תום השלושים חזרתי מתל־אביב ומכוניתי ההתהפכה. כך שיכול להיות שיש בזה משהו.

> **אמיר לא יוצא מהקבר, ואני לא מדברת עם אבנים**

● את אומרת שלא בכית, שניהלת את העניינים, לא ישבת שיבעה וחיית מפוכחת. מתי נשברת בפעם הראשונה, מתי בכית?

כעבור שבוע וחצי, חברה ישבה אצלי ובעלה חזר מהמילואים. הם התחבקו וזה שבר אותי. עליתי לקומה השנייה ובכיתי, אחר־כך נרגעתי וירדתי למטה. הם הרגישו רע מאוד. אמרתי לחברה שלי, אני לא כועסת עליך, מותר לך להתחבק.

● כיצד שיקמת את עצמך?

היה ברור לי שלבסוף אני לא חוזרת, והתחלתי מיד לחפש עם אבא של אמיר דירה שכורה, ומיד התחלתי לעבוד. כעבור חודש שאלה אותי נציגת מישרד־הביטחון אם אפשר לעזור לי למצוא עבודה, אמרתי לה שאני עובדת מזמן.

● מדוע לא נשארת בבסיס כמו אלמנות רבות אחרות?

כולן נשארות בבסיס לפחות חצי שנה, שנה. מתייחסים אליהן נהדר, בכפפות של משי. יש להן בית, נהג צמוד ונציגת מישרד־הביטחון צמודה אליהן. בדיוק בגלל זה עזבתי. זה הגעיל אותי.

היתה לי חברה טובה, אלמנה, שבעלה נהרג. אמיר מעולם לא ביקר אותה, היא שאלה אותי למה אמיר לא בא לבקר, הסברתי לה שקשה לו. הטייסים לא יכלו לסבול את האלמנות בבסיס, הן גרמו לדמורליזציה. הטייסים יצאו לפעולה, חזרו מפעולה, האלמנות הפריעו למורל שלהם, כל אחד חשב שזה מה שיכול לקרות לאשה שלו, הן היו כמו עדות־חיה. אבל אף אחד לא אמר כלום. לעומת זאת אף גבר טייס לא בא לבקר אלמנה, רק הנשים באו לבקר, או לנחם.

● האם הטייסים דיברו על זה שהאלמנות מפריעות להם? האם נשות הטייסים דיברו על זה ביניהן?

לא דיברו על זה. הכל קרה כל כך מהר, כל יום היה אסון בבית אחר, האסונות באו בקבוצות, לא מספיקים לדבר. זה קורה בבית השני. היינו הולכות לאלמנה, נותנות לה להשמיע כמה עצוב לה, ולא מדברות על המחר.

● האם היתה לך התנגדות לתואר אלמנה?

אלמנה זה לא מיקצוע. זה היה כמו צבע שחור, כמו כתם לכל החיים, כמו לא להצליח בנישואין, כמו להיות גרושה, כמו לא להצליח להתחתן ולהיות רווקה, איום ונורא. התג׳ך תמיד התייחס לאלמנות וליתומים כאל מיסכנים, פחדתי נורא שיחשבו שאני מיסכנה. היה חשוב לי להוכיח שלא צריך לרחם עלי. היה חשוב לי שיבינו שאני לא מתאמצת להתגבר, אלא שאני מתגברת באמת. צריך לחיות עם זה, אין ברירה, אי־אפשר לשנות כלום. לא הלכתי בשחור, כשהלכתי לבית־הקברות ושמו לי מיטפחת על הראש, הרגשתי גועל־נפש.

● האם את פוקדת את בית־הקברות לעיתים קרובות?

לא, אני כמעט ולא הולכת, אף פעם לא הלכתי. מה יש שם בסך־הכל, אבן מגעילה. בשבילי אמיר קיים בכל מקום, לא בבית־הקברות. הוא חי איתי, אני לא זקוקה לאבן. זה לא נותן לי כלום הביקור בבית־הקברות. אמיר לא יוצא מהקבר, ואני לא מדברת עם אבנים.

היתה לי חברה שהיתה הולכת כל יום לבית־הקברות, קונה פרחים באלף לירות. היא היתה מבלה שם כל היום, היתה מבזבזת את כל הכסף על פרחים, חיה באר־ברי־דרפס נוראי, ומקווה שמישרד־הביטחון יכסה לה את זה. היא היתה בתחרות עצומה עם הורי בעלה מי נותן יותר למת. בתחרות שלהם המת היה שייך לזה שנותן הכי הרבה.

● מתי בכל־זאת את הולכת לבית־הקברות?

בה״א באייר, שהוא יום־הזיכרון ויום השנה למותו של אמיר. הלכתי גם לפני שסאדאת בא לירושלים, לפני השלום עם מצריים היה חשוב לי ללכת לאמיר.

● ערכת חוברת־זיכרון לזיכרו של אמיר. למה חוברת־זיכרון כן ומצבה וקבר לא?

זה אחרת, זה תמונות שלי ושל אמיר. רציתי חוברת רק עם תמונות, חברים רצו מלל. בשבילי זה כמו לפצות אותו על זה שלא היה לנו ילד.

החוברת של אמיר יוצאת־דופן, יש בה ציבעוניות, בדרך־כלל חוברות־הזיכרון הן בשחור לבן.

● מהו יחס מישרד־הביטחון לאלמנת צה״ל?

פנטסטי. כל הזמן הציעו לי הכל, ואני הרבה פעמים סירבתי. מיד אחרי האסון הם שמים לך בבית חוברות, המסבירות לך למה את זכאית. קיבלתי שתי משכורות, אחת ממישרד־הביטחון, אחת שלי. ביזבזתי כסף בצורה נוראית, אכלתי רק במיסעדות, חייתי בלי חשבון, היתה לי מכונית שלא הייתי מחליפה. מה שאני מנסה להגיד הוא שאת מתפנקת, מאפשרת לעצמך בתור אלמנה דברים שלא חלמת עליהם.

אמיר אמית ז״ל
לחלץ פצועים מהחרמון

● וזה רע?

כן, כי את מפתחת תלות נוראית ב־מישרד־הביטחון, את מחכה לביקור של־הם, את סומכת עליהם שהם יסדרו בשבילך הכל, ישיגו לך הכל.

קחי אותי למשל, במישרד־הבריאות סידרו לי קורס שהקפיץ לי את הדרגה בלי שום ותק. תפסתי את הפרינצים, התחלתי לתפוס טרמפ על האלמנות שלי, ניצלתי אותה לצרכי — הייתי צריכה להחזיר שנת־חובה למישרד־הבריאות, אמרתי שאני במשבר, שאני לא מסוגלת, שאני צריכה לנסוע לחו״ל להתאושש. ממש תיכננתי איך לעבוד עליהם. הייתי נעלמת לשלושה ימים מהעבודה ומספרת שאני מיסכנה ועצובה, כשלמעשה תפסתי שמש בנואיבה. תמיד ויתרו לי, נתנו לי מה שרציתי, כי הייתי בסטאטוס של אלמנת טייס.

פעם הייתי במילואים, והייתי צריכה לעלות על טיסה לצפון, לא הצלחתי לעלות עליה, מיד שלפתי את האלמנות שלי. נתנו לי מקום בטיסה. את המיזוודה סחבו לי, וסידרו לי הסעה מהשדה הביתה.

● ומה עם הבדידות ומה עם הכאב?

הבדידות היא הנוראית בצרות הנופלות על אלמנה. אני אוהבת להיות לבד, אבל לפי בחירה. מאז שאמיר נהרג לא הייתי לבד לרגע, למרות שהרגשתי לבד. כשאמיר חי היינו רביעיה — הוא, אני ושני חברים שלו. אחרי מותו שרצתי אצלם כל הזמן, או שהם שרצו אצלי. הם היו ה־מלווים הקבועים שלי למסיבות ולאירועים. לפני השלושים התחלתי לצאת לבילויים חברתיים, החלטתי לשקם את חיי ויהי מה.

גילה רזין עם אמיר (1973)
„התבגרנו ביחד!"

● לא ריכלו עלייך?

יכול להיות שריכלו, לי לא אמרו כלום.

● איך קיבלו הוריו של אמיר את התנהגותך?

בבדיחות, הם היו מתלוצצים איתי על המחזרים שלי, ועודדו אותי לצאת כמה שיותר. כך יצרו מצב שבו סיפרתי להם עם מי אני יוצאת, ועל מי אני לא שמה.

● מתי הכרת את מוטי, בעלך הנוכחי?

שנה אחרי מות אמיר. הוא ידיד המישפחה. אחותו של אמיר נשואה לחברו הטוב ביותר. הכרתי אותו בבית הסבא והסבתא של אמיר. נהגנו לבוא לשם לכייף — סטיקים, קלפים. וכך נוצר בינינו הקשר, בעידודה של אחותו של אמיר.

אבא של אמיר לא רצה שאהיה לבד, הוא התייחס אלי כמו אל ילדה קטנה, שמישהו צריך לשמור עליה. כשהוא ראה שהסיפור ביני ובין מוטי רציני, הוא אמר לנו: למה שלא תתחתנו? כשהחלטנו להתחתן באנו קודם כל אליו, השקנו כוסיות, והוא חיבק ונישק את שנינו.

רק אחרי שהודעתי לאבא של אמיר הודעתי להורי. מוטי הודיע להוריו, היה קשה לי לספר להם שאני מתחתנת פעם שניה, מוטי חסך ממני את העניין וסיפר להם. בנם, גיורא, הטייס, נפל גם הוא. כששמעו שאני אלמנת טייס, הם אמרו למוטי: אנחנו לוחצים יד לאותו הגורל.

הם רצו חתונה גדולה, מוטי היה בנם היחיד אחרי מות גיורא, אני לא רציתי. בכלל לא טיפלתי בכל הנושא. מוטי עשה הכל. קניתי שימלה לא מדדתי אותה. החתונה עם אמיר היתה חגיגה גדולה, בחתונה עם מוטי זה היה אחרת. כל המישפחה היתה וכל החברים של אמיר, אבא שלי יזם את החתונה, הוא שלח את כל המישפחה ובעצמו לא בא. הוא בא אלינו הביתה אחרי החתונה.

● את הכרת את אמיר מילדות, הוא היה כך עולמך, מרגע שנישאת למוטי, היכן היה מקומו, האם הוא הפך חלק מהעבר, או שהוא ממשיך לחיות איתך?

כשהתחתנתי עם מוטי רציתי להתחתן עם הטבעת של אמיר, ולשמור על שם מישפחתו. אחר־כך ויתרתי. הבנתי שמוטי מקבל אותי כמו שאני, עם אמיר, הוא לא דרש ממני לוותר עליו, לכן אני צריכה לוותר על השם והטבעת. עם אמיר היינו חברים, אהבנו אחד את השני, אבל לא היתה בינינו אהבה גדולה, לא היתה בינינו תשוקה. אני חושבת שאם אמיר היה חי, היינו נשארים חברים, אבל לא היינו מתחתנים.

> **הטייסים בבסיס לא יכלו לסבול את האלמנות. הן היו כמו עדות חיה, גרמו לדמורליזציה**

● האם את מתכוונת לכך שאלי מנה חיה למעשה עם שני גברים?

בדיוק. אמיר ישנו כל הזמן, הוא בבית, בכל מקום אני מרגישה אותו. אני חולמת הרבה חלומות, שהם כאילו מציאותיים. אני חולמת שאמיר חוזר, ושאני נשואה למוטי, ויש לי בעייה מה אני אעשה, ותמיד אין לי פיתרון, והחלומות נגמרים כך שאמיר מנתק איתי את הקשרים, ומחפש אשה אחרת.

אני לא יכולה לקרוא לאף אחד אמיר, יש לי בעייה עם השם הזה. אני מחפשת בילד שלי ושל מוטי את מיר, כמו שחיפשתי באמיר את אחי המת, עוזי. כשנולד בננו, ארז, מוטי רצה לקרוא לו על שם אחיו, אני חשבתי על אחי ועל אמיר, בגלל הערבוביה הזו החלטתי שאסור לנו לגעת בזה, צריך לתת לילד שם בלי שום קשר למתים.

(המשך מעמוד 15)

ראיון במישרדו של ראסק, שהוא כיום פרקליט נודע. היא גם ראיינה לפרק זה את קלארק קליפורד, מי שהיה יועצו החשוב של הנשיא הרי טרומן.

„אגב, קראתי איזה ספר העוסק ביועצים לנשיאים אמריקאיים, ובהשפעתם של יועצים אלה על נשיאם, וקלארק קליפורד קיבל, כיועצו של טרומן את הציון הגבוה ביותר מבין היועצים. קליפורד היה, מאחר יותר, שר־ההגנה של ארצות־הברית, בממשלתו של הנשיא ג'ונסון.

„על כל פנים, קליפורד היה פרו־יהודי ביותר באותם ימים. הוא היווה את האנטי־תיזה למישרד־החוץ, שהיה אנטי־ציוני. ברור כי באותה תקופה של אי־ודאות, פסח הנשיא טרומן על שתי הסעיפים. הוא אף פעם לא הלך קדימה. הוא תמיד עצר וחשב, ושוב עצר ושוב חשב.

„לטרומן היה קשה מאוד לתמוך חזיתית במדינה יהודית. אבל קליפורד הגיש לטרומן כל הזמן דו"חות על כוחו של הקול היהודי, תוך הצגת שיקולים אלקטרוליים. „דמות נוספת באותו שלב של אי־ודאות היתה אבא הלל סילבר, ממנהיגי ציונות אמריקה, ששימש באותה תקופה כדוברו של העם היהודי באו"ם, ועמד בפרץ. הוא טיפח קשרים חזקים עם הנציג הסובייטי באו"ם, אנדריי גרומיקו, וניצב בראש מה שאבא אבן כינה מאוחר יותר כ.קואליציה הציונית־סובייטית', שנועדה להדוף את ,המזימה האמריקאית'.

„אני יודע שהגדלת חשיבותו של נושא זה תביא לכך שאנשים ימתחו עלינו ביקורת, ושישאלו איפה מילחמת־השיחרור? אבל זה החומר היחידי שיש לנו, וזו התרומה שלנו לידע ההיסטוריה.

„יתכן שניפחנו יותר את עניין האו"ם, מפני שחסרו לנו תמונות של המילחמה. אבל המילחמה התנהלה אז גם במיסדרונות האו"ם ובטרקליני וושינגטון."

ג'ייקובסון מכניס את וייצמן לבית הלבן

בחודשים הקשים שעברו בין הצהרת ה־29 בנובמבר ועזיבת הבריטים את ארץ־ישראל, מצאו מנהיגי הציונות את דלתות הבית הלבן נעולות בפניהם. כפי שניסח זאת הנשיא טרומן בעצמו: „נתתי הוראה, כי אף אחד, אף אחד לא יורשה לבוא אלי בשאלת ארץ־ישראל..." לנשיא היו תלונות על מכבש־הלחצים הציוני שהופעל עליו.

במצוקתם, הזמינו הציונים את הד"ר חיים וייצמן, שהגיע חולה מלונדון. אבל טרומן היה הפעם קשה־עורף, וסירב לראותו. לפתע נזכר מישהו ביהודי אחד ופשוט, סוחר סידקית, המתגורר בקנזס־סיטי, במדינת מיזורי. האיש נלקח מחנותו אל העסקים הגדולים של ההיסטוריה. שמו היה אדי ג'ייקובסון.

בשיחזור, שנעשה מאוחר יותר לאותה פרשה, סיפר הנשיא טרומן לפני מצלמות אחת מתחנות־הטלוויזיה האמריקאית: „שמו היה אדי ג'ייקובסון. אתם יודעים, הרבה אנשים שאלוני, כאשר חזרתי מ־מילחמת־העולם הראשונה, מדוע נכנסתי לעסקים עם יהודי. שאלות אלה העלו את חמתי, מפני שאמונת אדם או צבע־עורו מעולם לא השפיעו על רגשותי או על קשרי עימו.

„אדם זה, שהיו לי איתו עסקים, היה אדי ג'ייקובסון, אחד האנשים המצויינים ביותר שהיכרתי. הוא ואני הבנו איש לרעהו והשלמנו זה את זה. הוא היה אחד הקניינים הטובים ביותר שנתקלתי בהם, ו־אני הייתי אחד המוכרים הטובים ביותר שהיה קשור עימם..."

„הוא נכנס ועמד, לא דיבר הרבה. היה שקט ככל האפשר, ולבסוף, אמרתי: ,אבל למען השם, מה קרה לך? האם באת סוף־סוף לבקש משהו? הרי מעולם לא באת אלי בבקשה, מאז שאני בבית הלבן, ומאז שאנחנו ידידים!'

„ואז הוא אמר לי, כי הוא חושב, שאסור לי למנוע מהד"ר וייצמן לבוא אל הבית הלבן. הוא חשב שעלי לראותו. אמרתי לו שאראה את הדוקטור, אבל צריך להיכנס בשער הצדדי...

„ד"ר וייצמן בא לראותני, והיתה לנו שיחה ארוכה מאוד. הוא הסביר את המצב מנקודת־ראותו, ואני הקשבתי לדבריו ברוב קשב, וקראתי לאדי ג'ייקובסון, ושניהם דיברו אלי זמן רב. כשהסתיימה הפגישה אמרתי: בסדר, אתם, שני היהודים, שיכנעתם, ואני שמח על־כך, כי אני מחבב את שניכם..."

למחרת, בישיבת מועצת־הבטחון שנערכה בלייק־סאכסס, היתה סיבה לנציגי הסוכנות היהודית להיות רגועים ושאננים, שכן ידעו על השיחה הלבבית שנערכה בין טרומן לווייצמן. אבל כאשר עלה נציג ארצות־הברית לדבר, התחלפה שלוותם בתדהמה. הנציג האמריקאי הודיע על הסתלקות ארצו מתמיכה במדינה יהודית, והציע להעביר את ארץ־ישראל זמנית „למישטר של נאמנות מטעם האו"ם..."

הד"ר אבא הלל סילבר הוקיע מיד את המהפך במדיניות ארצות־הברית.

למחרת נתקף הנשיא טרומן במבוכה, וקרא ליועצו קלארק קליפורד וביקש אותו „לברר איך זה יכול היה לקרות. הבטחתי לחיים וייצמן שאנחנו בעד חלוקה, ולא נסור ממנה. הוא יחשוב שאני שקרן פשוט..."

מילחמות הגנרלים של הערבים

ארבעה לילות אחרי בוא הנשק מצ'כוסלובקיה החל „מיבצע נחשון".

התוכנית היתה נועזת, ובעיני כמה מפקדים היא גם היתה מסוכנת למדי. התוכנית: לכבוש את כל הכפרים הערביים בדרך לירושלים, לתפוס את מישלטי־ההרים ולפתוח פרוזדור צר, שדרכו תוכל להתנהל תנועה חופשית לחלקים היהודיים של ירושלים.

הקרב על הדרך לירושלים נחשב בעיני ערבים רבים, עד לעצם היום הזה, כמפלה שסיבתה העיקרית היא במילחמות הגנרלים שבין הערבים, חוסר תיאום ואי־ניצול שעות־כושר.

לוסין: „הערבים שאיתם דיברנו לא היה להם לספר לנו על גבורה רבה. שהרי הם הפסידו את המילחמה. אבל הם הסכימו לדבר, בניסיון להסביר מדוע הם הפסידו את המילחמה. זאת אמר לנו אנוור אל־נוסייבה, כאשר טען שלערבים לא היתה מנהיגות בארץ, המנהיגות שהיתה לא היתה רצינית דייה. גם נימר אל־הוואדי מנצרת, מי שהיה ראש נג'אדה (אחרי המילחמה חזר לארץ, הפך שופט מחוזי בנצרת, והיה אף הערבי הראשון שהיה מועמד לשבת בכס בית־המישפט־העליון) הסביר לצוות עמוד האש את המפולגות שבין הכוחות הערביים."

נג'אדה נוסדה בשנת 1946 על־ידי עורך־הדין מוחמד נימר אל־הוארי, ועד מהרה התפשטו סניפיה על פני כל הארץ. המדריכים שלה היו קצינים־צבא ערביים, והסיסמה שעל דגלם היתה: „ארץ הערבים לערבים". הציונות הוגדרה בפירסומי הנג'אדה כ.פשע היותר־מכוער שנודע בהיסטוריה'.

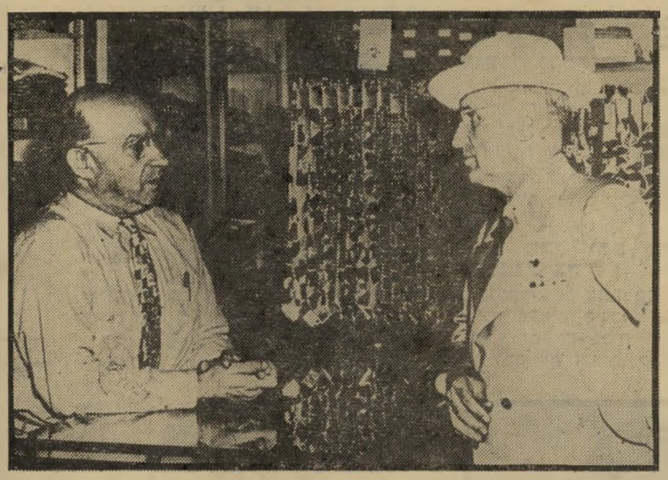
בזמנית חדישה מיפלגת המופתי, כמישקל־נגד לנג'אדה את הפתווה, אירגון שסימלו היה פרש, ובידו דגל, ובפיו שבועה „לשמור על ערביותה של פלסטין ולהתנגד לבית הלאומי היהודי". בראש הפתווה הוצב כאמל עאריקאת, קצין־בולשת לשעבר במישטרת ירושלים.

היחסים בין האירגונים היו מתוחים. החוסיינים, תוך כדי מסע השתלטות חסר־מעצורים על הרחוב הערבי ודיכוי כל אופוזיציה, לא ראו, כמובן, בעין יפה את קיומו של אירגון בלתי־תלוי כנג'אדה.

חצי שנה לפני פרוץ הקרבות בארץ־ישראל נכנע אל־הוארי לחצים, ומיזג את אירגונו עם הפתווה, במיסגרת חדשה של אירגון הנוער הערבי, אשר בראשו הועמד כאמל עאריקאת. עם ניטרולו של כוח עצמאי זה, שחשוד היה בעיני המופתי כאיום לשילטון היחיד שלו, הזניחו אנשיו את כל השאר: האירגון, האימונים, הרכש הצבאי. מילחמת 1948 מצאה אותם בלתי־מוכנים.

הכוח הלוחם העיקרי של הערבים בא משורות הפלאחים, שהיו בלתי־מאומנים ובלתי־ממושמעים. אז דרך כוכבו של עבד־אל־קאדר אל־חוסייני, בן־דודו של המופתי, שהיה לוחם עז נפש, מנהיג צבאי מלידה, אשר שמו היה נערץ בכל הכפרים שבאיזור ירושלים.

באיזור יפו ישב מפקד מוכשר אחר, חסן סלאמה, אף הוא מאנשי המופתי. סלאמה הציב עמדות על צריחי המיסגדים של יפו, ומשם המטיר אנשיו אש־צלפים על רחובות תל־אביב, הפילו חללים ו־

ג'ייקובסון (משמאל) עם טרומן
„מדוע נכנסתי לעסקים עם יהודי?"

הקו החדש של אפנת ניבה
אביב / ק"ץ 81'

מערכת „ספארי" דו־חלקית עם מכנסי ברמודה עשוייה אריג כותנה („דלוה").

נחשו תוצאות
הבחירות לכנסת ה־10

הפרס:

טיסה הלוך ושוב למצריים!

טפסי השתתפות בגליון מאי של

במחנה
בדוכנים

שיבשו את החיים. טעותו העיקרית של המופתי היתה אחת. הוא סבר שאם אך ירימו הערבים יד, לא תהיה ליהודים תקומה. כמה הת־קפות־נגפל, האחת על שכונת התיק־וה ליד תל־אביב, והאחרת על כפר־עציון, לימדו את עבד־אל־קאדר, כי לא תהיה תהילתו על דרך ההתקפה הישירה.

„עיון במפה גילה לעבד־אל־קאדר את האמת של המילחמה: ינצח מי שישלוט על דרכי־התח־בורה. מכאן ואילך ניטשה המערכה העיקרית על הכביש ירושלים—תל־אביב. שער־הגיא, המוקף מידרונות תלולים, הפך מלכודת־מוות. עבד־אל־קאדר חידש בו שיטה עתיקת־יומין, המכונה ‚פזעה' („הזדעקות"): עם התקרב שיירה עבר קול־קורא בהרים, ומכל כפרי הסביבה נזעקו פלאחים, חגורי רובים, אל המקום, הקימו מחסומים לרוחב הכביש, והתנפלו על השיירות ביריות וב־זעקות־קרב. גם היהודים וגם הער־בים ידעו כי כאן המיבחן העיקרי של מילחמת תש״ח.״

ב־8 בינואר 1948 הופיע בארץ גורם צבאי נוסף, צבא ההצלה של קאוקג׳י. בריטניה פירסמה מחאה על חדירת צבא זר לתחומי המנ־דאט, שהיא עדיין היתה מופקדת עליו, אך לא נקטה שום צעד ממשי לסילוקו.

פאוזי אל־קאוקג׳י, מפקד גדוד הירמוך של צבא ההצלה, לא הס־תיר את התארגנותו בהרי־שומרון. הוא הזמין עיתונאים וצלמים, וערך לט בגרמניה הנאצית, ולמרות ה־גורל המשותף, לא נקשרו נפשו־תיהם בעבותות של אהבה. „קאוק־ג׳י סיפר לי,״ כתב שנים מאוחר יותר נימר אל־הוארי, „איך המופ־תי האשים אותו, בעודו באירופה, בריגול לטובת בריטניה... ובשתיית יין וברדיפה אחרי נשים, ולכן הוא, קאוקג׳י, אינו ראוי להיות מפקד צבא ההצלה.״

הסיכסוכים בין הכוחות הלוחמים פגעו קשות בכושר לחימתם. כדי לרקום מזימות נגד מישפחת ה־חוסייניים, היה קאוקג׳י מוכן לע־שות זאת אפילו עם היהודים. יהו־שוע („ג׳וש") פלמון, באותה תקו־פה איש־המודיעין של הסוכנות ב־רחוב הערבי, תיאר כי הגיע לכדי הבנה עם קאוקג׳י, שצבא־ההצלה יימגע מתמיכה בכוחותיו של עבד־אל־קאדר אל־חוסייני, לכשיתקפוהו היהודים בחזית ירושלים. ואכן, כע־בור זמן, הוכיח קאוקג׳י כי ניתן היה לסמוך על דיבריהו זו.

כאשר כבדה המילחמה במיבצע־נחשון, טילפן עבד־אל־קאדר אל־חוסייני אל קאוקג׳י, מפקד צבא ההצלה, וביקש ממנו סיוע דחוף בנשק. תשובת קאוקג׳י היתה אחת: „מפיש — אין לי!״ היה לו נשק בשפע, אלא שהוא לא היה מוכן לסייע לשנוא־נפשו, המופתי.

לוסין: „חיפשנו ולא מצאנו את האיש שעשה את ההאזנה לערבים, שקלט את השיחה הזאת. יש לזכור כי מדובר עדיין בתקופת האנגלים, כאשר קווי־הטלפון של עבד־אל־קאדר היו בהאזנה מלאה. ידוע כי אחד ממאזיני ההגנה באותם ימים היה מי שמשמש כיום כנשיא־המדינה, יצחק נבון. מאזיני ההגנה קלטו את קאוקג׳י מסרב לעבד־אל־קאדר, במהלך הקרבות על הקסטל.״

את התקפת הנגד למיבצע־נחשון אירגן עבד־אל־קאדר אל־חוסייני מול הקסטל, שהיה עמדת־המפתח העיקרית בדרך לירושלים. הוא עצמו השתתף בקרב הזה, ומצא בו את מותו.

עם מותו היה הקרב הזה ב־בחינת הקרב בה״א הידיעה של הערבים במילחמת השחרור. ה־שמועה כי המפקד הנערץ נפל ב־שבי היהודים, או מת, הפיחה ב־ערבים רוח־גבורה, והם עשו מא־מץ־גבורה כביר לכבוש שוב את הקסטל. לחצם של הערבים היה כבד, ומצב המגינים היהודים הלך מדחי־אל־דחי. בראות מפקד הכוח היהודי על ההר את הדגל הערבי מונף על בית־המוכתר, הוא נתן את פקודת הנסיגה, אשר נכנסה להיסטוריה של מילחמות־ישראל: „כל הטוראים ייסוגו — המפקדים ייחפו עליהם!״ כל המפקדים, פרט למ״כ אחד, מצאו את מותם בצורה זו בקרב, וביניהם. המפקד שימעון אלפסי, שנתן את פקודת־הנסיגה.

בתוך סערת ההתלהבות של ה־ערבים כובשי־הקסטל, מצא נער אחד את גוויית עבד־אל־קאדר. חדוות־הניצחון הפכה והתחלפה ב־היסטריה של בכי ויללות קורעות־לב. הלוחמים הערביים נטלו את גוויית מפקדם הנערץ, והביאוהו במסע־אבל לירושלים.

עדות על שהתרחש בצד היהודי הביא בעמוד האש יעקוב סלמן, שהשתתף בקרבות הקסטל. הוא סיפר כי באחד הערבים הגיעה מירושלים תשדורת האומרת כי העיר־העתיקה מלאה ביללות וב־צרחות, מהומות וצווחות, וכי נפו־צה שם השמועה שעבד־אל־קאדר נהרג בקרב על הקסטל. אנשי כוח הפלמ״ח וחטיבת עציוני התבקשו לבדוק את הדבר נכון. מיד נבדקו התעודות של החללים הערביים. ש־היהודים נהגו לאספן במהלך הקר־בות למטרות מודיעין, ואז התברר כי אכן נמצאו ליד אחת הגוויות תעודותיו של עבד־אל־קאדר.

עבד־אל־קאדר אל־חוסייני פאוזי אל־קאוקג׳י (יושב)

יצחק נבון האזין על הקו

הלווייתו של עבד־אל־קאדר היתה מחזה בלתי־נשכח. רבבות ערבים נהרו לירושלים, בוכים ומתאבלים. הוא זכה בכבוד שרק יחידי־סגולה זכו בו — להיקבר על הר־הבית. האנשים ליוו את ארונו בזעקות יאוש, יורים באוויר בלי־הרף. מיל־בד הכאב על מותו של מפקד מוכ־שר ונערץ, פשטה בין הערבים ההרגשה כי אבד אדם שאין לו תחליף, ומן הרגע הזה הכל הולך ומתערער. איש לא יוכל עוד להל־היב את ההמונים וללכדם, כפי ש־עשה זאת עבד־אל־קאדר.

הכוחות הערביים, שהופקדו על שמירת הקסטל, נטשו את ההר.

(המשך בעמוד 54)

מבצע היכרות 20% הנחה

מי שאוהב את האומנות האפריקנית המקורית ואת האירה המיוחדת שהיא משרה בבית, בל יחמיץ את הדברים היפים של קניה. הם עכשיו בקלאס בהזדמנות מיוחדת:
פסלי אבן מאסיביים כלים שימושיים מגולפים בעץ בסבלנות אין קץ.
עבודות יד ומיניאטורות עם פתרונות נאיביים מקסימים ועוד מבחר אביזרים ומתנות שכמותם יכולים להציע לך רק בני השבטים החיים בג׳ונגלים של קניה. הכנסו לקלאס ותופתעו!
ליבשת השחורה יש הרבה הרבה קלאס.

קלאס
רשת חנויות בכל רחבי הארץ

(המשך מעמוד 53)

כדי להשתתף בלווייה של מנהיגם. הם הפקירו את המקום, שנכבש שוב בידי היהודים בלא קרב. ב־סרט מסביר זאת אנוור אל־נוסייבה כגדול הכישלונות של המילחמה.

עכשיו היתה הדרך לירושלים פתוחה. שלוש שיירות עמוסות ב־מזון ובתחמושת הגיעו אל העיר, והתקבלו בה בשימחה היסטרית. מיבצע נחשון, ושלוש שיירות־המזון הללו, הצילו את ירושלים המורעבת.

פרשת הטבח בדיר־יאסין

מכל הפעולות הצבאיות השונות אשר התרחשו באביב תש"ח, בימי מיבצע־נחשון, זכה בפירסום הרב ביותר פרשת כיבושו של כפר ער־בי קטן ובלתי־חשוב, ששכן ליד שכונת גיבעת־שאול בירושלים: דיר יאסין.

המעשים אשר התרחשו במשך לילה ויום בכפר זה אינם מטוייחים בסרט האחרון של עמוד האש, ומוצגים בלא כחל ושרק. כדי להבין את שהתרחש שם, מובא כאן ה־נוסח המלא של התיאור, כפי ש־נכתב בתסריט המקורי של עמוד האש:

„בפעולה זו קיפחו את חייהם כ־250 ערבים. על נסיבות מותם יש גירסות אחדות. הגירסה שזכתה בפירסום עולמי מדברת על טבח חסר־הבחנה, רצח בדם קר של אנ־שים חפים־מפשע, נשים ותינוקות. הגירסה של כובשי דיר־יאסין עו־מדת על־כך כי כל ההרוגים נפלו בסערת הקרב. היתה אזהרה מוק־דמת לאוכלוסיה האזרחית כי תפ־נה את הכפר, אך היא לא נשמעה משום־מה לאזהרה, ולכן סבלה אבידות קשות, כאשר התנהלו ב־כפר קרבות מבית לבית.

„האירוע שפך שמן על מדורת היחסים המקולקלים בקרב היהו־דים. מאז קרא זאב ז'בוטינסקי תגר על מנהיגותו של חיים וייצמן בתנועה הציונית, פילג סיכסוך עמוק את היישוב, והיחסים הידר־דרו לפעמים עד הסף של מילחמת־אחים. אירגוני המחתרת, אצ"ל ו־לח"י, האשימו את המוסדות ה־לאומיים הרשמיים שאינם לוחמים בתקיפות להגשמת מלוא מטרותיה של התנועה הציונית, וסירבו לק־בל את מרותם. עכשיו ניערו המוס־דות את חוצנם מן המעשה המביש.

„כימעט כל העיתונים גינו את הפעולה בביטויים חריפים ביותר. הסוכנות היהודית הוקיעה את ה־פעולה כ,ברבריות', הרבנות הרא־שית הביעה ,בושה וצער', בן־גוריון עשה צעד בלתי־רגיל ושלח מיכתב התנצלות למלך עבדאללה ברבת־עמון. האחרון דחה את ה־התנצלות, ובתשובה הטיל את ה־אחריות לפשע על ראשי היהודים כולם..."

על דברים אלה, כאן המקום אולי להזכיר את המינשר שפירסם, אח־רי הטבח, מפקד מחוז ירושלים, האלוף דויד שאלתיאל, שבו אמר בין השאר: ,חולל צלם אלוהים שבלוחם העברי וחולל כבוד הנשק העברי וכבוד הדגל העברי'..."

אנשי אצל"ו ולח"י דחו את ה־האשמות נגדם כעלילה, והוויכוח לא תם עד עצם היום הזה. אך חלק ממנהיגי לח"י, ובראשם נתן ילין־מור, הביעו לאחר מכן סלידה עמוקה ממה שקרה.

„תוכנית ד'"

בשלב זה של מילחמת־העצמאות החל להתפתח אחד הסיפורים ה־מחרידים של המילחמה, סיפור ש־הוא אחד ממרכיבי הקונפליקט ה־יהודי־ערבי עד עצם היום הזה, סיפור אשר טרם נמצא לו הפיתרון ההולם: סיפור הפליטים הערביים. ספר־התסריט של עמוד האש מביא במילים אלה את סיפור התפתחותה של ,בעיית הפליטים':

„פרשת דיר־יאסין יכולה היתה להישאר בגדר תקרית בלתי־נעי־מה, אלמלא השימוש הנרחב ש־עשתה בה התעמולה הערבית. ב־משך הימים הבאים חזרו תחנות־הרדיו הערביות על תיאורי־הזוועה מדיר־יאסין... הדוברים הפליגו ב־סיפורים מסמרי־שיער על חיילים יהודיים, התוקעים פגיון בבטן נשים הרות או שוחטים תינוקות. התיאורים הרגשניים עזי־הצבע, השפה העסיסית, הגוזמות כיד ה־דמיון המיזרחי — השיגו תוצאות הפוכות והרות־אסון.

„מכאן ואילך נפל פחד היהודים על הערבים. במקומות רבים הגיעה השמועה כי היהודים מתקרבים — והאוכלוסיה החלה בורחת בזעקות היסטריות ,דיר־יאסין'! וכך הפך כפר עני וחסר־חשיבות לסמל. סמל הטרגדיה של ערביי ארץ־ישראל: בריחתם מן הארץ, היווצרות בעיית־הפליטים.

„היהודים גורסים, כי ההיסטוריה של בריחת הערבים מבתיהם אינה מתחילה ב־8 באפריל, הוא יום קרב דיר־יאסין, אלא ארבעה חוד־שים קודם לכן, כאשר נשמעה שריקת הכדורים הראשונים, או ברחו 30 אלף מבני המישפחות העשירות, והשאירו את המוני העם ללא יד מכוונת. כל זמן שהיהודים התגוננו ולא תקפו — המשיכו ה־

לוחמי תש"ח
„כל הטוראים יסוגו!"

חיים להתנהל כפי שהתנהלו. אבל כאשר התהפך גלגל־המילחמה, לא קמה בקרב הפלאחים רוח לעמוד על נפשם. התעמולה הבלתי־אח־ראית בכל הנוגע לדיר־יאסין גר־מה לכך שבמקומות רבים ננטשו כפרים, מבלי שנורתה עליהם אפילו יריה אחת.

40 אחוז. לאחר הכרזת המילחמה של העולם הערבי כולו היו אנשים אלה בחזקת גייס חמישי. מבחינה זו היו יתרונות לבריחתם, שעה שהיהודים נערכו להדוף את פלישת צבאות־ערב. בכמה מקומות, כגון בית־שאן, אף עודדו את הבריחה.

„היו דוגמות, ששם התחננו בפני הנמל, וטיפסו על כל כלי שייט אפשרי, במטרה להגיע לעכו ומשם צפונה — ללבנון. ראשי היהודים הפצירו בהם שלא לעזוב את העיר שבה גדלו, ושבה שרר דו־קיום בין שתי העדות, אבל ללא הועיל.

„כשנודע הדבר לבן־גוריון, קרא לגולדה מאירסון (מאיר) ואמר לה: ,אני רוצה שתסעי מיד לחיפה ו־תנסי לשדל את הערבים האלה שעל החוף שיחזרו. את צריכה להכניס להם לראש שאין מה לפ־חד'. בזיכרונותיה כותבת גולדה מאיר: ,ישבתי לי שם ליד החוף והתחננתי לפניהם שיחזרו לבתי־הם. אנו נחזור! — אמרו הבור־חים, וספינתם התרחקה מהחוף'...״

גולדה פוגשת בעבדאללה

בחשכת הלילה, ב־11 במאי 1948, נסעה אשה, שפניה רעולות, ב־מכונית לרבת־עמון. היתה לה סיבה טובה להסתיר פניה, שכן זו היתה גולדה מאירסון, מנהלת המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית. היא היתה מחופשת כערביה, ו־היא נשלחה בשליחות חשאית אל המלך עבדאללה.

בפגישות קודמות איתה ועם מנ־היגים יהודיים, הבטיח המלך ה־ירדני כי צבאו לא יתקיף את ה־יהודים. עכשיו, משתכפו הידיעות על השינוי בהלך־רוחו, הוחלט ל־שגר אליו את גולדה, בתיקווה למ־נוע את המילחמה עם עבר־הירדן.

„מה הבהלה?״ שאל המלך את גולדה, „מדוע אתם כל־כך ממה־רים להכריז על המדינה שלכם?״

הוא הסביר לאורחיו היהודיים, כי אין לו ברירה, אלא לצאת ל־מילחמה ביחד עם יתר עמי־ערב, וכי יש אך ורק דרך אחת למנוע את המילחמה: היהודים יוותרו על שאיפתם לעצמאות. כאשר הארץ כולה תהיה שלו, הבטיח המלך, הוא יעיניק לנתיניו היהודיים אר־טונומיה, וגם ייצוג של חמישים אחוז בפרלמנט.

גולדה מאירסון השיבה לו, ב־אותה פגישה, כי תוכנית זו אינה מתקבלת על הדעת, וכי כל המאמץ היהודי לא היה, כדבריה, „רק כדי שיהיה לנו ייצוג בפרלמנט זר". זה היה נסיון־ההידברות האחרון עם הערבים.

להכריז או לא להכריז?

ב־12 במאי 1948 נכנעה יפו, ו־תל־אביב שוחררה מהסיוט של ה־

(המשך בעמוד 62)

בול מצרי לזכר טבח דיר־יאסין*
שמן על מדורת היחסים

„באותו שלב של המילחמה לא ירדו היהודים לעומק המשמעות של תופעה זו. הם היו שרויים ב־ביצוע מה שנקרא ,תוכנית ד', גיבוש שרשרת־הישובים הרופפת לשטח רצוף אחד ובר־הגנה, על־פי גבולות החלוקה של האו״ם, כדי להיערך מבחינה צבאית לקראת הפלישה הממשמשת ובאה. המדינה העברית על־פי (החלטת) האו״ם היה בה מיעוט גדול של ערבים, הערבים לבל יעזבו את בתיהם. כך היה בחיפה. כאן התחוללה ב־משך 31 שעות לחימה, שבכל של־ביה היתה יד היהודים על העל־יונה. המוני הערבים נמלטו אל

* הונפק בשנת 1965, כששם המדינה היה עדיין „הרפובליקה הערבית המאוחדת".

ידיעות ירושלים

יוצא לאור ע״י „דבר", „הארץ", „הבקר", „המשקיף", „הצפה", „ע״י המעמד"

גלי ההתקפות הערביות מתנפצים אל גבורת לוחמינו

אלהבות־הבשן ועד נידיעם. הסתערות ערבית במערב ירושלים. המערכה על התחבורה נמשכת

עיתון מקומי בירושלים הנצורה, יומיים לפני דיר־יאסין
שלוש שיירות הצילו

אפות ניבה - אביב / ק״ץ 81'
הדפס פנל כפול בגווני הכחול והירוק על רקע לבן.

נפיחות? עצירות?
איך תכנסי לביקיני?
תה ביקוניס לעיכול טבעי:
נמס (היחידי בישראל), עלים וטבליות.
תה ביקוניס מיוצר מצמחים.

Bekunis
תה בקוניס
Bekunis Tea

להשיג בבתי המרקחת בלבד.
אישור משרד הבריאות 002-11146-929
עייני בעלון לצרכן המצורף לאריזה שאושר ע״י משרד הבריאות.

סינמטקים
הצרפתי שבכולם

במרכז תוכנית חודש מאי של שלושת הסינמטקים, תל־אביב, חיפה וירושלים, כתריסר סרטים של הבמאי הצרפתי רנה קלר, שהלך לעולמו, בגיל 82, לפני שיבעה שבועות. זאת הזדמנות נאותה לעשות הכרה מחדש עם במאי, שבשנים האחרונות לא זכה לתשומת־לב מתאימה — אולי משום שכבר 15 שנה לא עשה סרט, ואולי משום שהגל החדש הצרפתי החליט ל־העמיד אותו על המדפים הגבוהים, אלה המיועדים ליצירות שיצאו מן האופנה ושכל יעודם הוא לאסוף אבק בכבוד.

כבוד אכן היה לו לרנה קלר. הוא היה איש הקולנוע היחידי עד היום שהתקבל לתוך החבורה הנבחרת והסנובית ביותר של התרבות בארצו, הלא היא ה־אקדמיה הצרפתית. הוא היה חבר־כבוד של החברה המלכותית לאמנויות באנגליה, הוא נודע ככותב ספרים ושירה, ולמען האמת, במשך שנים ארוכות מאוד, בכל פעם שהיו מזכירים קולנוע איכותי בצרפת, מיד היה שמו נשלף, יחד עם ז'אן רנואר ומארסל קארנה. ואם לשפוט בהגינות, אין־ספק שכל זה הגיע לו.

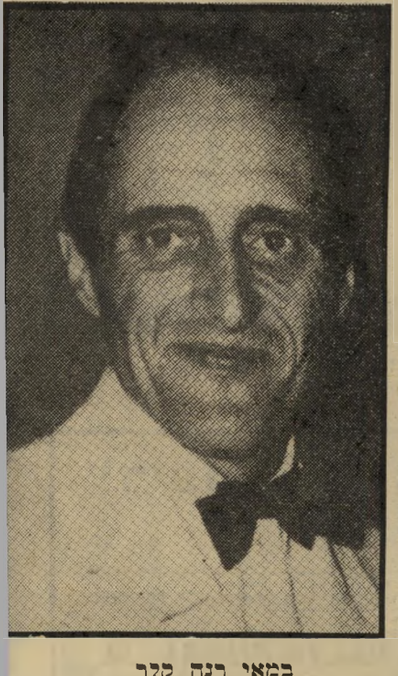

ורוניקה לייק ב„נישאתי למכשפה" של רנה קלר
אהבה ופאנטסיה

רנה קלר, שבשמו האמיתי נקרא שומט, נולד בפאריס בשנת 1898, ארבע שנים בלבד אחרי שהאחים לומיאר פיתחו את מכונת הצילום וההקרנה שלהם. נדמה כאילו נולד והתפתח עם הקולנוע עצמו, ליווה אותו בחבלי ילדותו ולימד אותו את צעדיו הראשונים.

בריאות רופפת. בשנות העשרה שלו עמדה הסיפרות במרכז מעייניו. הוא רצה להיות משורר, אף פירסם כמה סיפרי שירה, לפני שהתנדב לצבא צרפת, למרות בריאות רופפת, כדי להיות נהג אמבולנס. שישה חודשים לאחר מכן הוא היה כבר מאושפז בבית־חולים, שם בילה את שארית זמן המלחמה.

עם שובו לחיים האזרחיים, התקרב ל־חוגי הסוריאליסטים, שהיו את החלוצים של האמנות באותה התקופה. בו־זמנית עשה הכרה ראשונית קרובה עם הקולנוע, זאת בהמלצת אחיו המבוגר, הנרי, שהיה כבר במאי סרטים ניסיוניים. בשלב הרא־שון היה רנה הצעיר שחקן, הוא החליף את שמו לקלר, והופיע אצל במאים כמו פרוטוזאנוף, גולה מפורסם מרוסיה, או לואי פייאד, המפורסם בבמאי הסרטים בהמשכים, שחי באותו זמן בצרפת. אלא

במאי רנה קלר
השראה לצ'פלין

שהוא לא אהב את המישחק במיוחד וה־מישחק לא אהב אותו.

עד מהרה, בהמלצת אחיו, התחיל להת־עניין בבימוי, כאשר מפיק־ידיד נתן לו אפשרות לערוך נסיון ראשון, סרט שבו התמזגו כמה מן התכונות אשר עתידות היו לאפיין אותו כל חייו: קירבתו למחשבה הסוריאליסטית, אהבו לפאנטסיה המהולה בתום כמעט־ילדותי, חשדנות בפני השתל־טות המדע' על האדם, חוש־הומור דק ואנושי ושימוש בחפצים דוממים כאילו היו חיים. שמו של אותו סרט היה פאריס הישנה. הוא סיפר על קרן מיסתורית, המקפיאה את כל תושבי פאריס על מקומם, ועל קבוצת צעירים שנעדרה מן העיר בעת הפעלתה של הקרן, והיא חוזרת לכרך כדי לגלות אותו דומם וקפוא.

בדיחה ענקית. סרטו השני, אנט־ר'אקט, למרות שנמשך בקושי רבע שעה, הוא אחד מאבני־היסוד של הקולנוע, ואולי הסרט המפורסם ביותר שעשה האונגארד הצרפתי בשנות העשרים. מכוון כבדיחה ענקית, שצריכה היתה להיות מוצגת בהפסקה בין שתי מערכות של הופעת

„הזיכרון הפורה" ייצג את פלסטין בפסטיבל הסרטים בקאן

איגוד המבקרים הצרפתי החליט שנמאס לו להמתין להחלטות האו"ם בקשר להקמת מדינות חדשות, ונטל את היוזמה בידיים: במיסגרת שבוע־הביקורת, הנערך, כמו בכל שנה, בפסטיבל הסרטים בקאן, נכלל סרט אחד בשם „הזיכרון הפורה", המזוהה על־ידי המארגנים כ„סרט פלסטיני" (בדומה לסרטים המייצגים את ארה"ב או גרמניה). זאת, כנראה, תוצאה של הפיכת־חצר באיגוד המבקרים בצרפת, שבעיקבותיה נכנסו לוועד של האיגוד חברה מבקרי־קולנוע חברי המיפלגה הקומו־ניסטית, והם מהווים תיום את הרוב המכריע.

ואכן, כאשר נשאל אחד ממבקרים אלה, סמואל לאשיז (מבקר הביטאון הקו־מוניסטי „הומניטה־דימאנש"), כיצד זה הוחלט לציין כארץ המוצא של הסרט הזה מדינה שאינה קיימת, השיב: „לפי מיטב ידיעתי קיימת מדינה גדולה בשם פלסטין, שהיא כרגע כבושה בידי זרים."

אשר לסרט עצמו, הוא בויים על־ידי מישל כליפי, בן נצרת, שנולד ב־1950. כליפי חי ועובד היום בבלגיה, אבל סרט זה מוקדש לבעיות ארץ הולדתו, ולייתר דיוק, לבעיות האשה בתוך החברה הערבית. הסרט מורכב משני ראיונות עם שתי נשים פלסטיניות: פארה חתום, אלמנה בת 50 מנצרת, וסאהר כאליפה מרמאלה. הראשונה מספרת על חייה בנצרת ועל תיקוותה לקבל חזרה את האדמות של המישפחה שהולאמו ב־1948; השנייה מספרת כיצד הצליחה להשיג גט, לאחר מאבק של 13 שנים לקבל את האפוטרופסות על שתי בנותיה, וכיצד רק לאחר מכן התאפשר לה להשלים את לימודיה באוניברסיטת בירזית.

„מטרת הסרט," כך אומר הבמאי, „היא להביא לתודעת האוכלוסיה הערבית והעולם בכלל את התפקיד החשוב של הנשים בהתפתחות ההיסטורית, ולהצביע על החשיבות שיש לשיחרור האשה בשינוי ושיפור פני החברה הערבית."

דרך־אגב, הסרט הוצג במיסגרת פורום הקולנוע הצעיר בברלין, אבל שם הוא נשא לאומיות בלגית־הולנדית, מאחר שאלה שתי הארצות שבהן התארגנה ההפקה ומתוכן מומנה.

ישראל - פעמיים
בקאן 1981

בפעם הראשונה בתולדות הקולנוע הישראלי התקבל יותר מסרט אחד לאחת המיסגרות הרשמיות של פסטיבל הסרטים בקאן, שהוא כידוע האירוע הקולנועי המרכזי של השנה.

על הצגת „העיט" בתוך „שבועיים של הבמאים" כבר נודע לפני מיספר שבועות. עכשיו — מסתבר ששרט ישראלי נוסף, „נשיקות קטנות" של מירה רקנאטי, יוצג במיסגרת „מבט מסויים".

על־מנת למנוע בילבולים אפשריים, כדאי אולי להסביר שפסטיבל הסרטים בקאן, שבו מוצגים כמה מאות סרטים, כולל כמה מיסגרות רשמיות. האחת, זאת התחרות הרשמית, שרק בתוכה אפשרת לזכות בפרסי „דקל הזהב", ובה נב־חרים הסרטים על־ידי הנהלת הפסטיבל עצמה. הסרטים בתח־רות הרשמית הם בדרך־כלל בעלי אופי מיסחרי־איכותי, וביניהם הסרטים בעלי היוקרה והפירסום הגדולים ביותר.

הנהלת הפסטיבל היא זו שבוחרת גם את הסרטים שבמיס־גרת „מבט מסויים". שהם בדרך־כלל סרטים יוצאי־דופן יותר, בעלי גוון פחות כללי ופחות מיסחרי מן הסרטים בתחרות הרשמית, אבל בעלי איכויות מיוחדות, שבזכותן כדאי לראותם. לדגומה, בין הסרטים שהוצגו בעבר במיסגרת זו אפשר לציין את „הדור השלישי" של ריינר וורנר פאסבינדר, ובין הסרטים המוצגים השנה ב„מבט מסויים", לצד סירטה של מירה רק־נאטי, גם סרט חדש של הבמאית הצרפתיה הנודעת אניאס וארדה.

חשיבות מיוחדת. „שבועיים של הבמאים" היא מיס־גרת שהוקמה במקביל לפסטיבל, אבל בברכתו, בעיקבות האי־רועים של 1968, כדי לאפשר לאיגוד הבמאים של צרפת להציג סרטים הראויים לדעתם לתשומת־לב מיוחדת, וההולכים לאי־בוד בתוך התחרות הממוסחרת יותר. בתוך „שבועיים של הבמאים" מוצגים בדרך־כלל סרטים יומרניים יותר, מסובכים יותר, או סרטים של יוצרים צעירים אשר חשיבות מיוחדת נועדה לעדודם. כמה מן הבמאים המפורסמים ביותר בעולם הגיעו אל הקהל הרחב, לפחות באירופה, דרך „שבועיים של הבמאים". בין השמות אפשר לציין בעבר את מארטין סקורסזה, דושאן מאקאבייב, קנת לוץ', או מרינל סן. יקי יושע מופיע זו הפעם השנייה ב„שבועיים של הבמאים", והוא בינתיים הבמאי הישראלי היחיד שהתקבל לשם.

„שבוע הביקורת" — גם זו מיסגרת מקבילה, חמאורגנת

רבקה נוימן וגד רוז ב„אף נשיקות קטנות"
מבט מסויים

על־ידי איגוד המבקרים הצרפתי. השבוע מכיל שיבעה סרטים בסך הכל, החייבים להיות יצירה ראשונה או שנייה של הבמאים, ועליהם לסמל התקדמות טכנית או אמנותית הקול־נוע. סרט ישראלי אחד הופיע עד היום במיסגרת זו — סירטו של אורי זוהר, „חור בלבנה".

הבלט השוודי. שמו של הסרט נקרא „אנטר׳אקט״, משום שכך קוראים להפסקה בין מערכות, בצרפתית. העובדה שהמחול עצמו נקרא יום חופש, ושהקהל שהגיע לבכורה התבלבל משום שסבר תחילה כי המדובר ביום חופש של להקת הבלט, יכולה אולי להצביע על רוחו של המיבצע.

אהבת הפאנטסיה. מרגע זה והלאה לא ירד רגה קלר מן השורה הראשונה של קולנועני צרפת. אמנם, עוד לפני שפרצה מלחמת העולם השנייה נדד ל־אנגליה, ואחר כך, בזמן המלחמה, היה בארצות־הברית, אבל סרטיו שמרו תמיד על רוח מיוחדת במינה, בזכותה כונה על־ידי המבקרים „הצרפתי שבין כל במאי הקולנוע״.

אהבת הפאנטסיה שלו באה לידי ביטוי בסיפורים שונים, כמו למשל המעשה ב־עיתונאי היודע, בדרך פלא, את כותרות יום המחרת ווכוה בדרך זו, במירוצי הסוסים (זה קרה מחר), או המעשה ברוח הרפאים ששכנה לבטח מאות בשנים בתוך טירה סקוטית, עד אשר נאלצה לנדוד מערבה, מעבר לאוקיאנוס, כאשר מיליונר אמריקאי רוכש את כל הטירה ומעביר אותה לאחוזתו בקליפורניה (הרוח יוצאת מערבה), או הסיפור על המכשפה המת־חפשת לנערה יפהפיה, כדי לנקום בנצר של מישפחה שהתעללה בה פעם, והיא מתאהבת בקורבנה (נישאתי למכשפה), או המעשה בפאוסט המערים על מפיסטו (יופיו של השטן) והסיפור על המורה לגגינה שמפליג לארצות מופלאות וחי סיפורי אהבה נהדרים בכל פעם שהוא עוצם את עיניו (יפהפיות הלילה).

העידון וההומור. דוק של נוסטאלגיה נסוך על פני סרטיו, בעיקר כאשר הוא נזכר בזמנים עברו, שקיסמם פג, כמו העידון של התמרונים הגדולים, או החן המיוחד של חלוצי הקולנוע (השתיקה שווה זהב), או פאריס התמימה והכנה החוגגת את נפילת הבאסטיליה (14 ביולי).

ואשר לחרדתו מן הזמנים החדשים — הוא ביטא אותה בצורה המשכנעת ביותר בלנו החירות, סרט שהיווה השראה ישירה לזמנים מודרניים של צ׳אפלין, עם הסא־טירה שלו על תעשיית הסרט־הנע והפיכת האדם למכונה. כל זאת בניגוד מוחלט לטבע שלו, המתאים יותר לשכיבת פרקדן על שפת־הנהר וטיולים משובבי־נפש ביער.

סרטים

להסיר את החרפה!

זהו קול קורא לכל יהודי שכבוד העם יקר לו, לבוא להתגייס למאבק נגד הממסד המושחת והקנטרני, המתקרא המועצה לביקורת מחזות וסרטים, המאפשרת ל־תועבות ולזוועות לעלות על בדי ארצנו הקדושה, ולשתול מחשבת רשע וזדון בלב ילדינו התמימים. הנה, בקרוב עומד להיות מוצג בפעם נוספת מחזה הזימה הנורא הנקרא המפיקים. אמנם, הוא אושר בזמנו על־ידי אותה המועצה הידועה לשימצה, אבל כאשר רוחות חדשות מנשבות בארץ, וכאשר מתברר שהחלטה אינה החלטה ושאפשר לשנות אותה אם לוחצים במקום הנכון — יבואו כל האברכים והבתולות וימחו בקול גדול למען יידעו הכל שמצפון העם ער ומרגיש טוב מאוד.

להווה ידוע שהמפיקים הוא מעשה נבלה של מוקיון, המוקדש כולו להצגה מוסי־קלית בשם „אביב עם היטלר״ — הצגה שבה רואים כיצד קלגסי הנאצים ופרוצו־תיהם רוקדים ושרים בהנאה. ועוד למעלה מזה: הסרט משמיץ שניים מבני עמינו הכשרים, אחד ביאליסטוק והשני בלום, בכך שהעלו הצגה זו מתוך רדיפת־בצע (שזה לא חטא כל־כך גדול) והתכחשות לערכי האומה (שזה חטא איום ונורא).

ועוד להווה ידוע שהשקץ המשוקץ העומד מאחורי כל המזימה האפלה הזאת הוא אחד מלוין קאמינסקי, בן סורר ומורד של מישפחה יהודית כשרה, המתקרא לטובת הגויים שבתוכם הוא חי, מל ברוקס. בלי שום בושה וללא יסורי־מצפון מעז חצוף זה להעלות מחזות שהדעת לא סובלתם, כמו פיתוי ישישות, שרק כפסע בינן לבין העולם הבא, ואם לא די בכך הוא אפילו טוען שהן נהנות ומשלמות עבור הפיתוי. ועוד הוא מציג לראווה כל מיני חמוקים אסורים של סקאנדינאבית־גויה, צהובת־שיער ושופעת איברים, בני־גוד לכל טעמי המוסר.

שוו בנפשכם שבמזימותיו האפלות מעז שליח־שטן זה להשמיץ את קהילת ניו־יורק הקדושה, ולספר שיש בתוכה נאצים מטו־רפים ושחקנים שאינם מתלבשים או מתנים אהבים בדרך הטבע, או כל מיני סמים וזוועות אחרות — זאת בלב העיר שבה שוכנים המנהיגים הרוחניים הנעלים והנש־גבים ביותר של העם, אשר טרם החליט אם הוא אכן שב לציון או לאו.

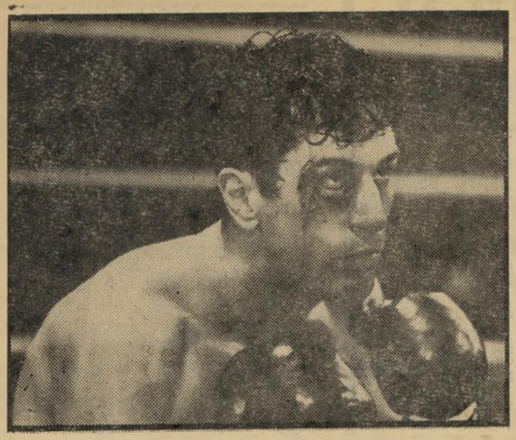
אז בואו כולכם להפגנה הגדולה מול מישרד־הפנים. נדרוש כולנו בקול גדול שהמועצה המשוקצת לביקורת מחזות וסרטים תחזור בה מהחלטתה להתיר הצגת המפיקים בארצנו, ובכלל נדרוש שהיא תתפטר פה אחד, כדי שאפשר יהיה למנות צדיקים של אמת במקומם. אלא כבר ידאגו שיסגרו את בתי־הקולנוע המופ־קרים, בהיותם מקור למחשבות זדון ושיטנה.

אנדריאס וצ׳ינאס וכריסטופר ויט
אביב עם היטלר

זירו מוסטל וג׳ין וויידר ב„מפיקים״
מישפחה יהודית כשרה

רוברט דה־נירו: פצצת זמן

אגרוף בפרצוף

השור הזועם (שחף, תל־אביב, ארצות־הברית) — הביוגראפיה של אלוף־העולם באיגרוף לשעבר, ג׳ק לה־מוטה, משרתת את הבמאי מארטין סקורסזה בראש וראשונה כתרגיל קולנועי לביטוי האלימות במצבה הגולמי הטהור ביותר. מדובר כאן באדם שאינו מסוגל ליצור קשר עם סביבתו בשום דרך אחרת, ובסופו של דבר, האמצעי היחידי לקבוע את מקומו בחברה ולהבטיח. אותו הוא האגרוף.

הסרט בנוי כמו יומן פרטי, מציין שנים ותאריכים ועוקב אחרי התפתחותו של האיש — מגיל 19 ועד לפרי־שתו מן הזירה, הפיכתו לבעל מועדוני־לילה ובדרן מפוק־פק, והסתבכויותיו השונות עם החוק. הוא גם מציין בהב־לטה את הפעם היחידה שבה מכר לה־מוטה קרב, גם זאת כדי שיאפשרו לו לאחר מכן להתחרות על הכתר העולמי.

כמה דברים נזקפים בוודאות לזכות הסרט: המישחק המרשים ביותר של רוברט דה־נירו, אשר מעבר לפרס האוסקר שקיבל (לו היה ראוי כבר פעמים רבות בעב) מצליח להעביר שוב את אותה התחושה המוזרה של פצצת־זמן, העומדת להתפוצץ בכל רגע מול עיני הצופים. נו־כחותו, מישחקו ומסירותו לתפקיד מצליחים להעניק לסרט אותה האווירה של אלימות פרועה, הטבועה עמוק בתוכו והקורנת ממנו גם בקטעים השלווים ביותר שלו, כביכול.

לא פחות בולטת היא מלאכת הצילום של מייקל צ׳אפמן, בין אם מדובר באווירה המיוחדת במינה שהוא מצליח להפיק מן התאורה הנזרקת על האולמות שבהם מתנהלים הקרבות, כאילו היתה זו הצצה לתוך גהינום, הקדרות המחרידה של הדירות בהן מתגוררים לה־מוטה ובני מישפחתו, או החריפות הבלתי־רגילה של הקרבות עצמם, שצולמו מתוך הזירה, כאשר המצלמה מזדהה כאילו עם האגרוף ההולם.

מאידך גיסא, קשה לומר שזה סרט שנעים לראות. הוא מספק נתונים ברורים מאוד כבר בדקות הראשונות שלו, ומאז אין הוא מלמד עוד מאומה — לא על לה־מוטה עצמו ולא על סביבתו. מתוך ריכוז בלעדי בצד אחד של דמותו, נדמה אפילו שסקורסזה מתעלם משאר המרכיבים בדמות, או מקבל אותם כמובנים מאליהם ואינו מנסה לרדת לעומ־קם. העולם הנוצר על הבד הוא לא בהכרח ריאליסטי, אבל הוא ממשי מאוד, לפחות בזמן הצפייה, מפחיד מאוד, עולם שקשה להשלים עימו. על סוג סרטים זה נהוג לומר: כבדהו וחשדהו.

שידור

מאחרי הקלעים

מ"מ הדובר

ביום השישי שעבר עזב דובר רשות־השידור, **משה עמירב**, את תפקידו, ויצא לסטוקהולם כדי לארגן סמינר ציוני. בתקופה הקרובה יפעל עמירב כמתאם של פעילויות ציוניות בסטוקהולם ובאוסלו.

עמירב, שהבהיר למנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, כי הוא נוטש את מישרתו באורח קבע, הותיר אותה בלא ממלא־מקום כל־שהו. מועמדותה של נציגת האגף הימני הקיצוני בחרות, **אריאלה רבדך**, (ה־מכהנת כיום כדוברת של השר דויד לוי במישרד־השיכון), החליטה להסיר את מועמדותה ממישרת דוברת־הרשות, אחרי שהובהר לה כי אין בכוונת צמרת רשות־השידור לתמוך במינויה, בשל ההשלכות הפוליטיות שלו.

כאשר ישוב, בסוף השבוע, יוסף לפיד מחוצלארץ, הוא עשוי להפקיד זמנית את מישרת הדובר בידי עוזרת הדובר, **עדנה חפץ**, שתמונה לצורך זה כמ"מ הדובר. אפשרות אחרת, שספק אם תתבצע, היא מינויו של הדובר לשעבר, **ארי אבנר**, המשמש כיום כנציב־התלונות של רשות־השידור. מינוי אבנר כמ"מ הדובר ייצור ניגוד־אינטרסים בין תפקיד זה ובין תפקידו כנציב התלונות.

אפשרות שלישית וסבירה היא שבשלב זה, עד אחרי הבחירות, ירכז מנכ"ל הרשות בעצמו את המגע השוטף עם תאי־הכתבים, המסקר את רשות־השידור.

דובר צה"ל: מפיק

התמרמרות רבה בחוגים מיקצועיים בתעשיית־הקולנוע והטלוויזיה בישראל הובעה באחרונה בשל הפקה של תוכנית־טלוויזיה, העומדת להיות מוקרנת השבוע בטלוויזיה. התוכנית, סיפורו של קציץ, מספרת על שיבעה קציני־צה"ל הנמנים עם הכוחות המתכוננים להמשך המאבק בפידאיון בלבנון. הם מספרים על בעיות, על חוויות ועל שמחות גדולות וקטנות, ומשרטטים תמונה של צה"ל בהווה.

את הסרט ביים עבור דובר־צה"ל הבמאי **אדי** (פרשת אייזנד) **כהן**. לדעת החוגים המיקצועיים בתעשייה זו, יש בהפקה זו שירותי־קולנוע וסיוע טכני לסרטים המופקים בשוק החופשי, הנזקקים לעזרת צה"ל. באחרונה נעזרה בשירותים אלה סידרת־היוקרה של הטלוויזיה האמריקאית, פתח למצב של מונופוליזציה בדיווח התיעודי על המתרחש במערכת הביטחון. כמו כן, יש בהפקה זו משום חריגה מנורמות המקובלות בשוק החופשי.

תגובת דובר־צה"ל: „צה"ל אינו מייצר סרטים באופן ישיר עבור הטלוויזיה הישראלית. אנחנו מייצרים סרטים לשימוש בתוך הצבא, סרטי הסברה, הדרכה, מודיעין וכו'. הסרט סיפורו של קציץ נבחן בדומה לסרטים אחרים על־ידי אנשי־הטלוויזיה, ונמצא ברמתו האמנותית מתאים להקרנה גם לפני הציבור הרחב. במישרד דובר־צה"ל קיים מדור שלם, המעניק מצדה. סרט אחד שלא סופקו לו באחרונה שירותים אלה היה הסרט העיט."

סער: קביעות

בשבוע הקרוב עומד מינויו של **טוביה סער** כמנהל חטיבת־החדשות בטלוויזיה לקבל תוקף של מינוי־קבע. סער השלים בימים אלה תקופת־ניסיון בתפקיד מנהל החטיבה, והוא עבר אותה בהצלחה מלאה, לדעת ממוניו.

תוך שבוע ימים ייאשר הוועד־המנהל של הרשות את מינוי־הקבע.

דוברת חפץ
„מינוי לצורך זה..."

נקעה נפשו של ירון מסיגנונו של פאפו

מאבק יוקרה חסר־תקדים עומד להיפתח בימים אלה בצמרת רשות־השידור, בעיקר בוועד המנהל של הרשות, בין יו"ר הרשות, הפרופסור (למישפט רומאי) **ראובן ירון**, ובין עורך־הדין **אהרון פאפו**, נציג סיעת ע"מ ז"ל ברשות.

לדיברי חוגים המקורבים למתרחש בוועד המנהל של הרשות, הפרופ' ירון הבהיר כי נקעה נפשו מסיגנונו של עורך־הדין פאפו.

ירון לא היה מסוגל לשאת עוד את המצב בחודש האחרון, בעיקר בשל ההאשמות שהפאפו הטיח בעורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, שאותו האשים בהסתה, ובכתב לענייני השטחים ה־מוחזקים, **רפיק חלבי**, שאותו הא־שים בבגידה. ירון מתכוון להגן עקרו־נית על מעמדם של עובדי הרשות מהתקפות אישיות בנוסח זה, שפאפו הפכו שיגרתי ברשות, מאז מינויו לוועד המנהל לפני שלוש שנים.

בכוונת הפרופ' ירון להכריח בשלב זה את פאפו להתנצל לפני שדרי הטלוויזיה שהרשמצו, תוך הקבעה שלא ניתן לערוך ציד־מכשפות אישי של איש הוועד־המנהל בעובדי הרשות.

במקביל, יש בכוונתו של ירון להח־מיר בהגבלות הפוליטיות של עובדי רשות־השידור ושדריה. הוא מתכוון להעלות את עניין מעורבותו (בלא שכר ותשלום) של השדר המגיש **ירון לונדון** במערכות־ההסברה של מיפ־לגת־העבודה, ובמעורבותו של מנהל מחלקת־החדשות בעבר, **חיים יבין**, בפעילות שוטפת של ההסתדרות (הנח־שבת בעיני ירון כגוף בעל מגמה פוליטית חברתית מוגדרת).

ירון עומד להציע מערכת שלימה של הגבלות, שתסדיר ושתגביל את המעורבות הפוליטית של אנשי הרשות. להערכת חוגים יודעי־דבר ברשות, הצעותיו של ירון מכוונות לכך שאיש רשות, אשר יזוהה בציבור עם מיסגרת פוליטית זו או אחרת, ייאסר עליו להופיע במיסגרות של רשות־השידור.

יו"ר ירון
אי־אפשר לסבוך

תשדירי הבחירות של דויד לוי

„תשדירי הבחירות של דויד לוי" הוא הכינוי שהוטבע בחודש האחרון לסידרת תשדירי־שירות, שהופקו בידי דוברת מישרד־השיכון, **אריאלה רבדך** (ראה לעיל).

התשדירים מפארים ומרוממים את פעו־לות מישרד־השיכון בפיתרון מצוקת השי־כון והדיור בישראל, בנוסח של תעמולת־בחירות זולה. מתוך המשודר בתשדירים אלה ניתן לצופה התמים להבין כי אין בארץ מצוקת דיור, וכי כל מי שחפץ בשיכון, מישרד־השיכון משחר לפיתחו ומבקש לפתור את בעייתו.

כמה מעובדי הטלוויזיה עומדים לפנות בימים אלה אל יו"ר ועדת־הבחירות הארי־צית, השופט **משה עציוני**, ולהציג לפניו את המגמה התעמולתית־פוליטית הבולטת של תשדירי־שירות אלה.

סידרה חדשה:
מילחמת העצמאות

עם השלמת הפרויקט הגדול ביותר בתולדותיה של הטלוויזיה הישראלית, מתחילים בימים אלה לבחון אפשרות של הפקת־ענק שלא תיפול בכמות מהפקת עמוד האש. ההפקה המיועדת עומדת להת־מודד בכלים טלוויזיוניים עם הנושא של מלחמת העצמאות, וזה גם יהיה שמה.

טרם נקבע מי יהיה המפיק של סידרה זו, ובחוגים הבוחנים את עניין הפקתה של הסידרה קיים ספק אם יש לטלוויזיה אישית שיש בכוחה להתמודד עם האספק־טים ההיסטוריים, הצבאיים, הפוליטיים והחברתיים של מילחמה זו.

בדעת הטלוויזיה לנצל בסידרה זו, שתתמקד בחלקה הגדול בחזית־הדרום במילחמת העצמאות, בסרטים שיושאלו לה מארכיוני הצבא המצרי.

פסקול
מראה מעל הגשר

בימים אלה מתרגשת לה אחת משערו־ריות־הטלוויזיה הגדולות בתולדות ישראל, באמצעות אגודה עותומנית בשם גשר, שמטרתה היא „לעורר בצעיר היהודי הישי־ראלי את המודעות לעובדת היותו יהודי, ולסייע לו לבדוק במה יהדות זאת מחייבת אותו כלפי עצמו, כלפי מישפחתו, החברה, המדינה והמיעוטים..." חברה זו חתמה על סידרת־הסכמים עם הטלוויזיה הלימודית ומנהלה, **יעקוב זורכרבום**, להפקת סידרת סירטי־טלוויזיה, בסכום־ייצור של הון עתק (הפקת ארבעת הסרטים הרא־שונים תעלה מיליון דולר — מחיר שבו הפיקה הטלוויזיה את כל 19 סירטי עמוד האש). מישרד־החינוך־והתרבות התחייב להעביר מיליוני שקלים לחברה, דבר ש־עורר את חמתם של מרבית החברות המפיקות סרטי־טלוויזיה בישראל ●● בקרב כמה עובדים בכירים ברשות־השידור מתגבשת בימים אלה הצעה לפנות אל יו"ר הרשות, הפרופ' **ראובן ירון** ולבקש ממנו לארגן מגבית לאומית למימון רכי־שתו ושימורו של ארכיון הקולנוע של **נתן אכסלרוד**. חלק מהסרטים שבו נמצא במצב חמור של התפוררות. אותם עובדים בכירים מתכוונים להזכיר לפרופ' ירון את מאמציו הבלתי־נלאים להעברת אוסף סיפורי־ששון מלונדון לבית־הספרים הלאומי, בתקופה שבה כיהן ירון כמנהל בית־הספרים ●● במחצית שנות ה־80 יוכלו צופי־הטלוויזיה בישראל לקלוט באופן ישיר שידורים המועברים באמצעות לווייני תיקשורת. חברת אס־טי־אי („חברת תימסורת לוויינים" האמריקאית) עומדת לספק לבעלי ציוד מיוחד בכל רחבי העולם שידורי־חדשות ותוכניות בשידור ישיר.

דובר־צה"ל אבן
„לא לסרט העיט!"

מגע של יוקרה

יבואנים בלעדיים:
רטפון אימפורט בע"מ,
תל אביב, רח' מסילת החשמונאים 44
טל': 330825/331707 (03),
חיפה: 510919 (04)
להשיג בחנויות חשמל מובחרות.

- דגם "20 - FAEHNRICH 4302
- דגם "22 - GOUVERNEUR 4402
- דגם "22 - PRAEFEKT 4432 + בקרה מרחוק
- דגם "26 - KORNETT 4702
- דגם "26 - EXZELLENZ 4742 + בקרה מרחוק

מן הראוי שלטלוויזיה יוקרתית כמו "גרץ"
יהיה שירות הולם כמו של "רטפון" -
שירות אחראי ואמין העומד מאחורי
טלויזיה מעולה.

הפלקטי והפלקטי...

Graetz

פאר תוצרת גרמניה

הקניה
הטובה
ביותר
1981
1981
קולקציית 1981
Gali-גלי

יום רביעי

6.5

● **תיעוד: מישפחת יפה (5.30 — שחור־לבן, מדבר עברית):** אל"מ יוסי יפה נפל לפני כארבע שנים, בעיצומן של ההכנות להקמתה של יחידת צנחנים חדשה בפיקודו. רינה, אשתו וארבעת ילדיהם מתגוררים במושב חרות, וממשיכים את מסורת העבודה וההתנדבות של יוסי, בעזרת חבריו לנשק ופיקודיו.

● **שידור ישיר: סיום אירועי יום־הזיכרון לנופלים במערכות ישראל (6.30 — שידור בצבע, מדבר עברית):** טכס הדלקת המשואות מהר הרצל בירושלים, אשר פותח את אירועי יום־העצמאות תשמ"א.

● **חג: ברכת נשיא המדינה (7.54 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **מוסיקה: תרועה לישראל (8.00 — שידור בצבע):** תוכנית מוסיקאלית חגיגית לציון פתיחת מישדרי יום־העצמאות. התיזמורת הסימפונית ירושלים רשות־השידור בקונצרט של מוסיקה קלה ושירים ישראליים.

● **נאום: דבר ראש הממשלה (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **חדשות: מבט לחדשות (9.00 — מדבר עברית):** המהדורה כוללת ראיון עם הרמטכ"ל, רב אלוף רפאל איתן.

● **תיעוד: עמוד האש (9.30 — שידור בצבע, מדבר עברית):** הפרק ה־18 של הסידרה.

● **בידור: הערב רב שירנו (10.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית):** לשיר בעמק עם שרלה שרון. מועדון־זמר בעמק־הירדן מגיש מופע מיוחד ליום־העצמאות, בהשתתפות: אירית סנדנר, דפנה זהבי, רינה וגיתה, עמוס, ורדה, פמנה, יענקלה, הילה ועוד חברים רבים.

● **סרט קולנוע: צפונית לאלסקה (11.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** מערבון נודע. בהשתתפות: ג'ון וויין, סטיוארט גרינג'ר, קאפוסין קובץ' ועוד רבים. במאי: הנרי האתוויי.

יום חמישי

7.5

● **שידור בוקר: פו הדוב (לילדים) (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** עיבוד לסרט מצויר, שנעשה לסיפורו הנודע של א. א. מילן.

● **ילדים: מועדון החתול שמיך (10.25 — שידור בצבע, מדבר עברית):** חגיגות יום־העצמאות מיוחדות לילדים ולנוער, בהשתתפות יהורם גאון, אילנית, קריאל גרדוש (דוש), להקת־ריקודים צוותא ירושלים, צעירי שלום 81.

● **מסורת: חידון התנ"ך העולמי לנוער (11.30 — שידור בצבע, מדבר עברית):** שידור ישיר מתיאטרון ירושלים, בהשתתפות נציגים מרחבי־העולם.

מועדון החתול שמיך
יום חמישי, שעה 10.25 (בוקר)

● **חדשות: מהדורת חדשות מיוחדת ליום העצמאות (2.00).**

● **סרט קולנוע: המפחדים (2.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** עיבוד לקולנוע, המבוסס על סיפרה של מרי נורטון. מאחרי השתון הגדול שוכנים להם גמדי־ליל, החיים בביתה של משפחה.

● **תיעוד: סיפורו של קצין (3.30 — שידור בצבע, מדבר עברית):** שיבעה קצינים מצה"ל, הנימנים על הכוחות הלוחמים, מתכוננים למאבק הנמשך בלבנון. הלוחמים מספרים על בעיות, על חוויות ועל שמחות גדולות, ומשרטטים תמונה של צה"ל בהווה.

● **בידור: החלקה על הקרח (4.15 — שידור בצבע).**

● **תיעוד: עמוד האש (5.00 — שידור בצבע, מדבר עברית):** שידור־חוזר של הפרק ששודר אמש, „מגש הכסף".

● **חדשות: מהדורת קיצור החדשות (6.00).**

● **תוכנית מיוחדת: ישראל 81 מציאות וקצב (6.02 — שידור בצבע, מדבר ערבית).**

● **פרסים: (8.00 — שידור בצבע):** שידור ישיר מתיאטרון ירושלים של טקס חלוקת פרסי ישראל לשנת תשמ"א.

● **חדשות: מבט לחדשות (9.00).**

● **תיעוד: עמוד האש (9.30 — שידור בצבע, מדבר עברית):** פרק אחרון בסידרה בת 19 פרקים, תחת הכותרת: „אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינת ישראל" (1948).

● **בידור: היטיטרידי (10.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית):** שירי העשור הראשון של מדינת־ישראל, בהשתתפות: נעמי שמר, יהורם גאון, מיקי קם, אפי בן ישראל, מזי כוהן, מאיר סוויסה, גני תמיר ולהקת בנות מקיבוץ אפיקים.

יום ששי

8.5

● **ילדים: הקיבוצניק פין (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** בפרק „האק הופך לקורבן" מסתבר כי האק חושש שאביו יתבע את אוצרו, והוא מחליט להפקיד את כספו בידי השופט תיאצ'ר.

● **חדשות: השבוע — יומן האירועים (8.15).**

● **בידור: בקצוות" עם נתנאלה (9.15 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).**

שבת

9.5

● **דת: בצאת השבת (8.00 — שחור־לבן, מדבר ומזמר עברית):** תוכנית־בידור בעלת גוון דתי, בהשתתפות הזמרים: שושנה דמארי, יהורם גאון, אילנית, ירדני ארזי ועוד.

● **סידרה: דראמס (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** בפרק „הבורחת" לוסי בורחת מהבית, לאחר שג'וק מסרב להרשות לה להזמין את אמה ליום־הולדתה. אולם בדרך לוסי נופלת לידיו של איזה גנב מטורף, והופכת להיות בת־ערובה. היא עולה לרכבו של וילי גאסט (גרג אויגן), שחושב כי מצא לו שותפה חמודה לפשע, ושאינו מתיר לה לעזוב אותו.

יום ראשון

10.5

● **מוזרת: ארץ אהבתי (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית):** תוכנית שבה יתארח השבוע, בין השאר, אדם היורה בקלע דויד. המנחה: מאיר שליו.

● **דיון: שיחה בשניים (10.55 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **בידור: בועות (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** ג'סיקה עומדת לצאת לחופשה.

יום שני

11.5

● **בידור: זה הסוד שלי (8.03 — שחור־לבן, משעשע, בעברית).**

לקראת שידור: שוב „ספינת האהבה"

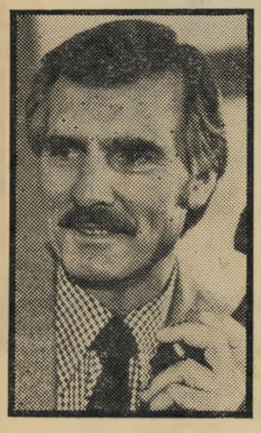

טיוח: ספינת האהבה
ימי רביעי, 8.00

הסידרה „ספינת האהבה" חוזרת להפלגותיה ומזמנת לצופים מצבים קומיים וסנטימנטאליים, שבהם נוטלים חלק אנשי הצוות והנוסעים. בשנה האחרונה נרשמה הסידרה כאחת מאלה הזוכות לצפיית־שיא בלטווזיה האמריקאית.

● **בידור: שמונה וחצי (8.30 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **דיון מיוחד: בעיקבות „עמוד האש" (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית):** יותר מחמש שנים עמוסות בהישגים ובמאבקים עברו על מדינת ישראל מאז הקמתה, ועל אנשיה. בדיון מיוחד זה, שיתקיים בהשתתפות אנשים שהיו מעורבים בהקמת המדינה, ואנשים שנולדו בה, ינסו המשתתפים לבחון את ההישגים ואת הכישלונות, ולהעריך את הסיכויים לעתיד.

ויבר: סטון
יום שלישי, שעה 10.50

לו יוצרי „עמוד האש" על הכנת הסידרה. ראשית הקרנתה עוררה סערה בחוגים שונים, והעלתה טענות ושאלות שעד היום לא נענו. לרגל סיום הקרנתה של התוכנית יענה צוות היוצרים ועורך הסידרה על שאלות הקהל, שיופנו לצוות בטלפון במהלך השידור. בצוות המשתתפים יהיו: יגאל לוסין, פרופ' יהודה באואר, יהודה ניני, פרופ' יהושוע פורת, פרופ' דניאל קארפי ופרופ' נחמאל קצבורג. מפיק: דויד מיכאליס.

יום שלישי

12.5

● **בידור: המיסבאה של ארצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „בתו של מורי", שבו מסופר על בתו של מורי, המגיעה לבאר של ארצי ומפתיעה את הכל. תגובתו ההמורמה של מורי מצטרפת לעוקצנות של ארצי. את התפקיד בתו של מורי מגלמת בתו של השחקן מרטין באלום (מורי) בחיים.

● **סידרה חדשה: סטון (10.50 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** סידרה חדשה בת 10 פרקים, בכיכובו של השחקן דניס ויבר (כוכב סידרת מקלאוד). הסידרה מגוללת את סיפורו של דן סטון, מחבר סידרת רבי־מכר, המתבססים על החיים עצמם.

קצבורג, באור, קארפי, אייזנמן (עומד), זוסין ופורת: „עמוד האש"
יום שני, שעה 9.30

(המשך מעמוד 56)

עיר השכנה. בדרום התנהל בהצ־לחה „מיבצע־ברק", מיבצע פינוי השטח מרחובות ועד לבאר־טוביה. הקרב בגוש־עציון היה מר ונואש, והפיקוד לא היה מסוגל להחיש עזרה לגוש הנצור. נפילת הגוש היתה עניין של שעות. זו היתה הפעם הראשונה, במהלך הקרבות, שייישוב עברי עמד לפני כניעה. ריאי־שחורות ראו בגורל העומד להתרגש על גוש־עציון סימן מבשר רע. היו גם שהתנבאו על חורבן המדינה שטרם קמה.

בהלך־רוח קודר זה התכנסה, באותו יום, ה־12 במאי, „מינהלת־העם". על תישעה האנשים שבאו (האחרים היו בירושלים הנצורה) הטיל דויד בן־גוריון להכריע ב־שאלה היסטורית: התהיה לעם היהודי מדינה עצמאית בעוד יו־מיים? או שמא מוטב לדחות את לכרזת־העצמאות לשעת־כושר, ש־לא ברור אימתי תחזור?

יגאל ידין, קצין המיבצעים של ההגנה, סקר לפני הנוכחים את המצב הצבאי. סקירתו היתה קו־דרת, ובסיומה ביקש ממנו בן־גוריון את חוות־דעתו: הלקבל את הצעת האמריקאים להספסק־אש, כלומר — האם לדחות את הכרזת העצמאות? ידין לא השיב. אמר שהתשובה מטילה אחריות כבדה. משלחץ עליו בן־גוריון, אמר ידין כי היה שמח אילו היה ה־15 במאי בעוד חודשיים, ולא בעוד יומיים.

התרשמותה של גולדה מאיר היתה כי תשובותיו של ידין היו „מחרידות", וכי „ידין אמר כי יש לנו סיכוי של 50־50, אותו סיכוי לנצח ולנחול מפלה."

עכשיו נטל בן־גוריון את רשות־הדיבור. הוא הפעיל את כל כוח השיכנוע שלו כדי להפיח עוז ב־מהססים. במשך שעה ארוכה ניתח את המצב, לפי השקפתו, וסיים ב„גוכל לעמוד וגם לנצח!"

כל הלילה היה דיון נוקב בעד ונגד, ולפנות בוקר העלה בן־גוריון את השאלה להצבעה: ברוב של שישה נגד ארבעה, למעשה על חודו של קול אחד, החליטה מינ־הלת־העם לדחות את הלחץ האמ־ריקאי ולהכריז על העצמאות.

משם התקשרו מיד עם ד"ר חיים וייצמן, שהיה בניו־יורק. המנהיג הזקן, החולה, שהואשם לא פעם בהססנות, השיב מיד: „הכריזו על המדינה, יהיה מה שיהיה!"

וייצמן שלח מיד איגרת אל ה־נשיא טרומן, ובה בקשה להכיר בהקמת המדינה היהודית. טרומן כינס את יועציו. תת שר־החוץ, רו־ברט לאוט, ביטא את העמדה ה־קבועה של מישרד־החוץ, והזהיר כי ההכרה במדינה יהודית תגרום נזק בל־ישוער לארצות־הברית ב־ארצות־ערב. יועץ הבית הלבן, קלארק קליפורד, טען, לעומת זאת, למען הכרה מיידית במדינה ה־יהודית, והציע לנשיא לעשות מש־הו לתיקון יחסיו עם ציבור הבו־חרים היהודים, לקראת הבחירות לנשיאות אשר עמדו להיערך כע־בור מחצית השנה. נשיא ארצות־הברית פיזר את הישיבה מבלי לג־לות את הכרעתו.

בשחר ה־14 במאי 1948 יצא ה־גנראל סיר אלן קאנינגהאם בפעם האחרונה את ארמון הנציב העליון. הוא נפרד ממישמר הכבוד, נכנס למכונית רולס רויס שחורה ונסע לנמל־התעופה עטרות. דגל היוניון ג'אק הורד מעל התורן של בית־הממשלה. שום דגל לאומי לא הור־עלה תחתיו. כזה היה רצונה של בריטניה: לא חילופי־מימשל, אלא נטישה. כאילו בטריקת־דלת, ללא מסירת מפתחות. בהפקרת הארץ לגורלה, לתוהו ובוהו ולשפיכות־דמים.

מטוס הנציב העליון האחרון נחת בשדה־התעופה של חיפה, ו־מכאן יצא הנציב בשיירת מכוניות אל הנמל.

על עזיבתו, כתב זאב שרף ב־סיפרו: „מתי־מיספר התבוננו ב־דממה אל שיירת היוצאים. מה שונה היה מחזה יציאתו של הנציב העליון ממחזה כניסתו של הגנרל אלנבי לירושלים: המונים הריעו לכבודו. מה רבות היו התיקוות שתלו בהם בימים ההם, ומה רבות האכזבות שהשאירו אחריהם..."

אחרון הנציבים סקר את המיס־דר וירד אל סירת־המנוע. בעומדו מצדיע, כשסוללות החוף פותחות במטחי־תותחים, יצא אל אונייית־המילחמה, כדי לשהות על סיפונה עד חצות לילה. אז אמורה היתה האונייה להפליג אל מחוץ למים הטריטוריאליים — ובזאת תמו 30 שנות שילטון בריטניה בארץ־הקודש.

„קמה מדינת ישראל!"

ההזמנה המשוכפלת על נייר בלתי־משובח נמסרה למיספר מצומצם של אנשים, ואלה הת־בקשו „לשמור בסוד את תוכן ה־הזמנה". כשבאו המוזמנים, יודעי־הסוד, אל בניין המוסיאון, בשד־רות רוטשילד 16, מצאו כימעט את חצי העיר תל־אביב מקדמת את פניהם במקום. סמוך לשעה ארבע הגיע דויד בן־גוריון.

בן־גוריון קרא מתוך הנייר את תוכנה של מגילת־העצמאות, וסיפר בין השאר: „בארץ ישראל קם העם היהודי... בה עוצבה דמותו... בה יצר והוריש לעולם כולו את ספר־הספרים... לאחר שהוגלה העם מארצו... שמר לה אמונים... ולא חדל מתפיליה... לשוב לארצו ולח־דש את חירותו המדינית..."

וכאשר הגיע בן־גוריון לסיום, למילים „אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל, היא מדינת ישראל", קם כל הקהל והריע בתשואות ממושכות, וחברי מועצת־העם הוזמנו לחתום על ה־מגילה. בהתרגשותם לא ידעו כי הם חותמים על קלף ריק, שרק מאוחר יותר יחובר אל מגילת־העצמאות. ובעוד התזמורת הפילהרמונית מנ־גנת את התיקווה, הפכו המילים „להיות עם חופשי בארצנו" מצי־אות. כאשר תמו צלילי התזמורת, הכריז בן־גוריון: „קמה מדינת ישראל!"

סיפור הקטע המצולם של הטכס בבנין המוסיאון תל־אביב, וקטע ההקלטה ממנו, שהובאו בפרק ה־סיום של עמוד האש הוא מהסיפו־רים יוצאי־הדופן שבסידרה.

יעקוב אייזנמן, מפיק הסידרה: „הסרט המתאר את טכס הכרזת־המדינה בבניין מוסיאון תל־אביב צולם בידי אכסלרוד. אלא שהסרט המקורי הלך מן העולם. יום אחד הלכו לעשות ממנו העתקה כלשהי, ואז הרסו אותו.

„ההעתקה הפכה את הסרט ל־משהו שניתן לכנותו כדייסת־פיל־מים. אנחנו היינו צריכים לשחזר כמה תמונות מתוכו, ביחד עם קטעי־העתקים שלו, המפוזרים ב־עולם כולו, והועתקו בגירסות קול־נועיות שונות. במילים אחרות, הקטע שבעמוד האש הוא מונטז' המורכב מתוך אותם קטעים, ביחד עם השרידים מהסרט של אכסלרוד, ומה גם, שאפילו מעט הקטעים של הסרט של אכסלרוד, שניצלו, התקלקלו בשל התנאים הרעים ש־בהם הם הוחזקו.

„למונטז'־הקטעים הזה החלטנו לצרף את פס־הקול של טכס הכרזת המדינה. בשלב מסויים התקשרנו אל רלף הלינגר, כדי לקבל ממנו את פס־הקול. ציפינו שהוא לא יחזור איתנו על החוכמות הרגילות שלו, כל העניין הזה שהוא תובע פירסום מודעות תודה, פירסומת. אני חושב שיש לאיש הזה מה שקרוי 'תיסמונת של פירסומת'. אז באנו אליו, והוא מיד אמר שהוא מוכן לתרום את זה לסידרה, אבל... הוא רצה מודעות של שלושה אינטש בעיתונות, והוא ביקש עוד ועוד דברים. הוא גם תבע שכל הפירסום הזה יחזור על עצמו. בכל פעם שהסרט ישודר. הוא דרש ש־רשות־השידור תפרסם את המודעות הללו, ותודה לו ולאביו, הנס הלינגר. הוא עשה מזה סיפור כזה, שאני כמעיק לא יכולתי לעמוד בו.

„כאשר הבהרנו לו שאנחנו לא יכולים לעמוד בתביעותיו, הוא מיהר, והגיש מיד נגדנו תביעה מישפטית בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, על כך שאנחנו מתכוו־נים להשתמש בהקלטות שלו, בלא רשותו. אני החלטתי שזה הזמן לעשות סוף לסיפור הזה. לא יתכן קיומו של אבסורד, שהמדינה היא לא בעלת הזכויות על העדויות מטכס הכרזת־המדינה. בניגוד ל־דעת האחרים, בניגוד לדעתו של יגאל לוסין, הסלתי וסו על האפש־רות לשימוש בהקלטות של הלינ־גר. ואז התחלתי לחקור את הנושא, וגיליתי כמה עובדות מעניינות. למשל, כאשר רלף הלינגר בא ל־מוסיאון תל־אביב להקליט את ה־טכס, הוא בא לבוש במדי צה"ל, וטען כי הוא מקליט את הטכס עבור הרדיו. יש לי על כך כמה עדויות. במשך שנים הוצג מצב שרלף הלינגר הוא האדם היחידי שידוע עליו שהקליט את הטכס, ושהזכויות שמורות לו בילעדית. ואם משמיעים את זה, אז צריך לרוץ אחריו ולשלם לו, ולבקש את רשותו. בכלל, הלינגר מרוצה מאוד כאשר משתמשים בהקלטה ולא משלמים לו. אז הוא יכול להגיש תביעה מישפטית, ואז שוב כתוב עליו בעיתון, ופיצוי כספי, ושוב מודעות־תודה בעיתונות.

„ואז החלטנו להשתמש בכל מחיר אך ורק בשאריות פס־הקול בסרט של אכסלרוד, ולהוציא את כל שניתן להוציא מתוך פס־הקול הזה. האמת היא שהאיכות אינה

?וחמי תש"ח
וייצמן אמר: להכריז!

הקו החדש של אפנת ניבה
אביב / ק'ץ 81'
הדפס ראש נמר בזהב על גב שמלה עשוייה סריג מתערובת כותנה, מעוטרת בגדילים.

חדש!
השי הנפלא לאוהבים ולכל רע ויריד.
הימנון לאוהבים ולנאהבים
הימנון לרעות הטהורה

"עדנת המלים בוראת אמון עדנת המחשבה בוראת עמקות עדנת הרגשות בוראת אהבה"
"שפת הידידות איננה מלים אלא כוונות. היא ניגנה קטעל לשפת המלים".
מחיר כל ספר 42 שקלים (כולל מ.ע.מ)
הוצאת ש. פרידמן בע"מ
ת"א, רח' גרוזנברג 27 ת.ד. 4337 טל. 659756 — 659091
להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות בארץ

טובה כל־כך, אבל היא סבירה ושמיעה. לא כל הטכס מצוי בה, אבל העיקר, כולל הברכה של הרב הספרדי הראשי, הרב עוזיאל. שיר לבנו בקטע זה קטעים מתוך יומן־קולנועי שלם, מבלי להשתמש ב־חומר של הלינגר. הפכנו כך את רכוש המדינה שוב לרכוש המדינה.

הימנון ‚עמוד האש'

בחודשים האחרונים היו שהציעו במיכתבים למערכת לקחת את מנגינת האות של עמוד האש ולהבי־אה במקום התיקווה. בדומה למר־כיבים אחרים שבסידרה, דרכה של מנגינת־האות לא היתה סוגה ב־שושנים.

יגאל לוסין: „פנינו אל שמטוב לוי, אחרי שחשבנו על כל מיני שמות של מלחינים. קודם לכן היה רעיון לפנות למתי כספי. יענקלה אייזנמן טילפן לכספי, וזה די ב־שחצנות אמר שהנושא לא מעניין אותו. חשבנו על שמות אחרים. חשבנו על דובי זלצר. ואז אשתי, רות כידן, שהיא עורכת־מוסיקה ברדיו, הציעה שנפנה לשמטוב לוי. היא אמרה: למה אתם הולכים למפורסמים? יש אחד שהוא לא מפורסם, אבל יוצא־מן־הכלל, וזה שמטוב לוי. יענקלה פנה אליו. הוא בא, דיבר. היה די ביישן. הוא לא ידע בדיוק למה שהוא נכנס, ומה שמצפה לו.

„ואז הוא חזר יום אחד עם כמה מנגינות. המנגינות פשוט לא נראו לנו. הרגשנו שהעסק איתו מתפוצץ.

„יום אחד הוא בא לבית שלי, כדי להשמיע את המנגינות על הפסנתר של דפנה, בתי. ישב אצ־לנו דויד פרלוב, שעזר לנו בשל־בים הראשונים. ואז, ברגע של מצוקה, אמר שמטוב לוי „רגע אחד". הוא ניגש לפסנתר. ניגן משהו. רשם את התווים, וכולנו נאנחנו אנחת־רווחה. זה היה זה.

זה עיצבן אותי קצת, בהתחלה, מפני שהיתה לי תחושה שהמנ־גינה היא מין תערובת של התיקווה ואכסודוס. אבל אחרי זה השמענו את זה לכמה אנשים, וכולם הע־ריכו כי מדובר בעצם בלהיט.

„אחר כך שמטוב לוי עיבד את המנגינה לביצוע תיזמורתי, ואיזה צרות שעשו לנו עם התקציב, מפני שזה עלה הרבה כסף! לא נזכיר את השמות של אותם שעשו לנו חיים קשים. שמטוב לוי עיבד את המנגינה ל‚גירסה כפרית', המופי־עה פה ושם בסירטי הסידרה, ל־‚גירסה צבאית', ולעוד גירסה אחת. „מחוגי המוסיקה הגיעו קומפו־זימנטים מיקצועיים. סיפרו לי ש־משה וילנסקי בא לשמטוב לוי ואמר לו ‚איך יכולת לכתוב דבר כזה נפלא? הרי אתה לא יודע לכתוב מוסיקה!' זה ההומור שלו."

להפוך חרסים לסידרת טלוויזיה

בדבר פרשת הנקודה בה היה צורך לסיים את הסידרה, ולקטוע את סיפור עמוד האש, מספר ה־עורך והתסריטאי של הסידרה כו־לה, לוסין: „היתה לנו בעייה, ואז החלטנו לעצור בדיוק עם הכרזת המדינה, שם, ולא בסוף מילחמת־העצמאות.

„אילו היינו ממשיכים לסוף מיל־חמת־העצמאות, היו באים ושואלים מדוע לא להביא במצלמה את ה־עליה הגדולה, וחוזר חלילה. אומ־נם, בתמונות־הסיום הבאנו עוד כמה קטעים תמציתיים של התרח־שויות שאירעו אחרי הכרזת־המדי־נה. היו לנו סקטים של צוות צר־פתי, שליווה את הלגיון הערבי בכיבוש ירושלים העתיקה. תצלו־מים של אלטלנה בוערת. רואים אצלנו בתמצית את ‚המקלעים ה־קדושים' היורדים על אלטלנה. הבאנו את זה מבלי רצון לגקוט עמדה. אבל עובדה שסיפור אלט־לנה הוא מהדרמות של מילחמת־העצמאות. ‚תמונת־סוף היא על פי רעיון שהציע לנו אבא קובנר: להראות את העולים מגיעים. שהרי זאת היתה מטרת הציונות."

הסידרה עמוד האש כולה, וקט־עים מתוכה, זכו בקלחת של ביקו־רות למיניהן, כאשר עורכה, לוסין, סירב להתייחס אליהן.

הרוג ערבי בירושלים
ידין אמר: 50% שננחל מפלה

לוסין: „הסידרה, כפי שהיא, עוררה התלהבות אצל רבים, ועור־רה בחוגים רבים גם ביקורת רבה, כפי שראינו במדורי המיכתבים־למערכת של העיתונות. הביקורת העיקרית התמקדה לרוב במה ש־חסר בסידרה. על מה שנהוג לכנות ‚דיספרופורציות'. טענו שפיארנו דברים שהם לא כל־כך חשובים, והצנענו דברים שהם חשובים.

„הביקורת כבר זכתה להגיע ל־רמה של עצבנות והיסטריה. שהרי היה מי שכתב בעיתון שאנחנו מרעילים את נפש הנוער.

„היו גם קריאות לכבות את עמוד האש.

„הבעיה העיקרית של תגובות אלה נעוצה בכך שהאנשים באו לראות את הסידרה ביחד עם כל ארון־הספרים שלהם. למרות ש־רוב הביקורת נובעת מתום־לב, או מכאב־לב, הרי שהבעייה העי־קרית שלה מקורה בכך שהיא מתעלמת, מתוך אי־הבנה, מנתוני המדיום. אנחנו עוסקים כאן בסרט דוקומנטרי, ולא בדרמה. החומר שלנו מקורו בסרטים המבוססים על חומר ארכיוני מותנה, חומר שכך הוא תוכנו. אתה יכול להוסיף רא־יון פה, לצרף קריינות שהיא מין יצירה שלך. אבל היכולת שלך לחרוג מן החומר המצומם הנתון היא אפסית.

„בתור דוגמה: אני חושב שיש צורך להשתמש במדור הארכיאו־לוגיה של מוסיאון ישראל, שהוא מביא ומציג את כל הממצאים הקיימים ברשותנו. המוסיאון הוא רק חלק מהמידע שלנו על ההיס־טוריה שלנו. אבל גם הוא מותנה אך ורק בממצאים שלו. אומנם, יש בו אחד מהאוספים העשירים ביותר של ארכיאולוגיה של ארץ־ישראל.

„אבל אם ניכנס לסיור במוסיאון עם ידיעת־ההיסטוריה שלנו, הרי שנגלה שם דבר מופלא. אין ב־מוסיאון ישראל זכר לאברהם אבי־נו, אין זכר למשה רבנו, ולא שא־רית לדויד המלך. האישים הגדו־לים והמפורסמים מן התנ"ך אינם. לעומת זאת ישנם שמות ועדויות מימי בית ראשון, שהם בבחינת שמות ועדויות שוליים מהתנ"ך. גם לא נמצא במוסיאון ישראל עדות כלשהי על כך שהיינו עם מונותיאיסטי (המאמין באל אחד ויחיד). להפך, נמצא שם סימנים שהיו לעם הזה נטיות אליליות, עשתורת וכו'.

„אף פעם לא שמעתי ביקורת ציבורית על כך שמוסיאון ישראל אינו משקף נאמנה את ההיסטוריה של עם־ישראל, ולא שמעתי אף אחד שמשבקש לכבות את מוסיאון ישראל. וכאשר אנחנו מתקרבים לסיקור הבית השני במוסיאון, אז מהו המוצג המרכזי? סיפריה של כת שולית בתולדות עם ישראל, ה‚איסיים'. האם מישהו הציע להע־לות באש את מוצגי האיסיים?

„אבל כל אחד יודע שהחומר הארכיאולוגי שבמוסיאון מוסיף מימד ויזואלי. מימד מוחשי, למה שאנחנו כבר יודעים. העובדה שאין הוכחה לקיומם של המלך דויד ובנו שלמה לא הפחיתה כלל מ־מעמדם ומשיעור קומתם ההיסטורי כהוא זה.

„יש הטוענים כלפינו: ‚תשחזרו'. אם אין לכם אותו קונגרס ציוני, או את בן־גוריון ברגע זה או אחר, אז תשחזרו. הצעות כאלה משולות להצעה למוסיאון ישראל לשחזר את לוחות־הברית. שיחזורים יש בבית־התפוצות. כל אחד פועל ב־מדיום שלו.

„הסידרה עמוד האש אינה מהווה תחליף לקריאת ספרים. אוי ואבוי אם נגיע למצב שבו מהווה הטל־ויזיה תחליף לקריאת הספרים. לטלוויזיה יש הנחונים שלה, ה־מעלות וגם החסרונות. ובאשר ית־רגלו בכל העולם למדיום הזה, שהוא חדש יחסית, יפיקו ממנו את שניתן להפיק."

עד כאן עמוד האש.

דן עזמר ■

הקו החדש של אפנת ניבה
אב"ב / ק"ץ '81
מערכת תלת חלקית; חצאית מאריג כותנה („דלוה") מעוטרת במסמרות צבעוניות. חולצת סריג בפסים. „ווסט" עשוי אריג כותנה („דלוה").

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל. 656992
בלוז, פולק, כל יום א' ג'ז
פתוח כל יום כולל יום א' משעה 21.00

לגדו קצרנות
עברית ו/או אנגלית
במהירות ובהצלחה מובטחת
ב„אולפן גרנ" (בר־קבא)
ת"א: וייצמן 22, טל. 254826
קורס חדש נפתח ב־14.5.81

חן טרמפ
לחייל

פרסום ראשון

חגיגה של נופש באי האושר

כרתים

מלכת האיים

מציעה לכם את כל תענוגות יוון באי אחד!

8 ימים 7 לילות - כולל טיסה ואירוח

החל מ- $303

(הנחות לילדים)

ימים משגעים ולילות לוהטים בשבוע של נופש וכף בכרתים
הגדול היפה המעניין והמגוון – שבכל איי הנופש של יוון!

כל יום שלישי טיסה ישירה

מה אתה אוהב? נוף הרים, חופים ומפרצים – יש דיג, ציד, מיניגולף, טניס – יש. שחיה בים צלול להפליא, בריכת שחיה או מועדוני צלילה – יש. טיולים ברגל, ברכב או ביאכטה – יש. אוכל ומשקאות כיד המלך, בידור, סירטאקי ובוזוקי – יש. רק תגיד מה אתה רוצה, יש! בחר לך פינת חמד באי כרתים את מפרץ אגיו ניקולאוס, חוף הרסוניסוס, חוף רתימנון או קוקיני הנה ובוא לחופשה באי האיים של יון.

נותרו מספר מקומות לט'סות:
12.5, 19.5, 26.5

פרטים והרשמה: אצל כל סוכני הנסיעות.

ארגון ובצוע: דיזנהויז בן־יהודה 21 ת"א הדמוס טל: 292445

חשבון עונר ושב

מאת שבמה פרנקל

פח יקוש

מהרגע שהתחילה להשתולל פרשת ה־עייט, ידעתי בדיוק מה שאני הולך לכתוב על כל העניין הזה. בסרט עצמו לא רצי־תי לנגוע, כי אני לא מבקר־סרטים, ואני בעד זה שאנשים שמביאים בסרטים יכת־בו עליהם. גם בעניין השכול והעיסוק המתפרנסים ממנו לא רציתי לנגוע, כי זה עניין עדין, ואני כבר מסובך ממילא במספיק עניינים אחרים.

זה השאיר לי רק עניין אחד שעליו יכולתי לכתוב בכל הפרשה הזאת, וכל מה שנשאר לי, היה לחכות. פשוט לח־כות שמישהו יפול לתוך הפח־יקוש. לא היה לי ספק שמישהו יפול לתוכו. זה היה פח גדול, קורץ ומפתה. אני ישבתי לידו כמו צייד טוב, בסבלנות ברזל, ובינ־תיים, עד שיפול הטרף לתוך הפח, עי־שנתי סיגריה, קראתי עיתונים, וניסחתי את הדברים הכתובים פה.

נו, כן, הפיתיון היה טעים ועסיסי, ובסופו של דבר נפל הטרף לתוך הפח, ואני נשמתי לרווחה ועטתי עליו.

הטרף שנפל לתוך הפח־יקוש הוא עידו דיסנצ'יק, שכתב ביום השלישי שעבר בצהרון „מעריב" מאמר קצר הנושא את הכותרת „המתפרנסים מן השכול". אז זהו, אני עט.

שימו־נא לב למה שכותב דיסנצ'יק:

„קשה למצוא הבדל רב בין אלה ה־מתפרנסים מן השכול בכך שהם כותבים תמורת כסף ספרי־הנצחה לבקשת מישפחות שכולות, ובין אלה הכותבים ומצלמים תמורת כסף ולמענו ספרים וסרטים המגנים את השייכים לקבוצה הראשונה."

זהו. עכשיו מובן למה הייתי כל־כך בטוח שמישהו יפול לפח הזה? הרי זה כל־כך מתבקש, הרעיון הזה. מסוג ה־רעיונות שכשהולכים ברחוב צריך להיזהר כדי שלא לדרוך עליהם ולהתחלק.

מה שדיסנצ'יק אומר, הוא פשוט: „העייט" ההוא שעליו מספר הסרט, הוא אחד חתיכת־זיפת שמתפרנס מ־השכול? או־קיי. אז גם יקי יושע ויורם קניוק שעשו סרט על „העייט" הזה מת־פרנסים מהשכול, ואם הם גם־כן מת־פרנסים מהשכול, אז אין הבדל בינם לבין העייט, ואפשר לקלל אותם לא פחות ממה שאפשר לקלל את אלה ש־מתפרנסים ישירות מהשכול.

התרגיל הזה של דיסנצ'יק נקרא ב־לשון הלוגיקה „רדוקציה אד־אבסור־דום", או, בעברי: „הבאה לאבסורד". זהו תרגיל לגיטימי ומוכר בסאטירות ובפיליטונים, אבל מסוכן מאוד להשת־מש בו בכתבה רצינית. ולמה? כי כאשר מישהו מתחיל ברדוקציה כזאת, אפשר להמשיך אותה קצת הלאה, ואז גם הוא בעצמו, זה שעשה את הרדוקציה, יכול ליפול בפח.

לדוגמה: נניח שסרסורים מתפרנסים מתמימותן של נערות צעירות המוכרות את גופן בעבור כסף. נניח, גם, שסוחרי סמים קשים מתפרנסים מזה שהמכורים לסמים הורסים לעצמם את הגוף והנפש. זה פוייה, נכון? זה אפילו לא־חוקי, נכון? אבל ממה מתפרנסים השוטרים? לא מזה שהם אמורים לתפוס את ה־סרסורים (ותופסים את הזונות) ואת סוחרי הסמים (ותופסים את המכורים) ולהכניס אותם לכלא? זאת אומרת שגם השוטרים מתפרנסים ועושים כסף מהנע־רות הצעירות ומהמכורים לסמים — כן או לא? לפי ההיגיון של דיסנצ'יק, בהח־לט כן.

אבל אז אפשר להמשיך צעד אחד נוסף בהבאה לאבסורד. ממה מתפרנ־סים כתבי העיתונים לענייני פשע ומיש־פט? ומה מוכר הכי טוב את העיתונים, אם לא סמים, זנות ופשע? אז גם העיתו־נים מתפרנסים מזונות וממכורים ל־סמים, כן או לא?

ובדיוק ככה גם במיקרה של העייט. לפי ההיגיון של דיסנצ'יק עצמו. אם אין הבדל בין המתפרנסים מן השכול ובין אלה שעושים מהם סרט, אז גם אין הבדל בין אלה שעושים את הסרט ובין אלה שכותבים על אלה שעושים את הסרט, וזה לפי נוסחה לוגית שניה, ה־נקראת בלשון המקצוע H.S, והולכת ככה:

1. אם א' אז ב'
2. אם ב' אז ג'

והמסקנה: 3. אם א' אז ג'.

אלא שגם התהליך הלוגי הזה יכול לצאת דפוק לגמרי, לא פחות מההבאה לאבסורד, אם לא יודעים איך ומתי מו־תר להשתמשבו.

למשל, אם מכניסים רטיבות, גשם ו־מטריה לתוך ה־H.S.:

1. אם יורד גשם (א), אז אני לוקח מטריה (ב).
2. אם אני לוקח מטריה (ב) אני לא נרטב (ג).

והמסקנה: 3. אם יורד גשם (א) אני לא נרטב (ג).

אז זהו. מי שעושה רדוקציה אד־אבסורדום כמו עידו דיסנצ'יק, צריך ל־היזהר שלא ימשיכו קצת את הרדוקציה, ואחר כך יעשו לו H.S, ויוצא שעידו דיסנצ'יק, בכבודו ובעצמו, מתפרנס מן השכול ועושה ממנו כסף, שזה דבר פוייה, כאמור.

אל הדגל

ישראל חזקה – היא הבית. טוב יהיה לחיות בה.

ישראל חזקה – היא הציונות.

ישראל חזקה – מכבדים אותה, ומתגאים בה, **ולא יורדים ממנה.**

כמו משב רוח רענן, כמו האביב –
תשוב ותהיה
ישראל חזקה

איזמלא היותי צריך לחזק הסברים למה שקורה כאן, למעלה, היינו במצב מאושר. מה שקורה שם, למעלה, הוא זה: לקחתי מודעה של הליכוד והדבקתי עליה את דיוקני המערך. ולידי המו־דעה החיא יש מודעה של המערך, ועליה דיוקני הליי־כוד. כולם חזקים, כולם נבונים, כולם מזעיקים אותנו אל הדגל באותה שפה, באותו סיגנון ובאותן שי־טות פירסום.

בנקרוט

בל"ל פינת גורדון

הקיץ מגיע סוף־סוף. מתחילה עונת התיירות והחום. אנשים מסתובבים ב־רחובות ומזיעים. בתי־הקפה והמיסעדות קורצים להם בחלונות מוצלים. שתיה קרה מגשת. האנשים מתרווחים בכיס־אות, מנגבים אגל זיעה, מנערים קצת את החולצה שלא תידבק לגוף.

המיסעדות וגם בתי־קפה זוכים לסי־קור בעיתונות, אך נדמה לי שאופציה חשובה הולכת פה לאיבוד, ושוכחים ממנה לגמרי. לכן החלטתי אני לקחת על עצמי את התפקיד, ולעשות פה שי־רות לקוראים המטיילים בחוצות: ביקו־רת בנקים.

נתחיל הפעם בסניף „בנק לאומי", ת־ממוקם בפינת הרחובות גורדון ובן־יהו־דה בתל־אביב.

הבנק שוכן במקום נוח, הוא קרוב למרכזי הבידור והבילוי, ושוכן בדיוק במרכזה של אחת הדרכים המרכזיות ה־מוליכות מאיזור בתי־המלון אל הדיזנ־גוף.

הכניסה לבנק היא מכיוון רחוב בן־יהודה. הבניין עצמו מטופח ונאה. מצד אחד של הבנק נמצא מלון „דבורה", ומהצד השני קולנוע „גורדון". בקיצור: סביבה טובה, לקוחות תרבותיים ושק־טים.

חזיתו של הבנק מעוטרת במעשה פסי־פס גדול, שעליו מופיעים סימלי שבטי־ישראל בסיגנון קצת מופשט. כדי להיכ־נס למקום צריך לעלות בכמה מדרגות, ולדחוף דלת זכוכית.

האולם הפנימי אינו גדול במיוחד. יש שם רק שתי ספות, מרופדות בסקאי שחור, לנוחיות הקהל. כל אחת מהספות היא בעלת ארבעה מקומות ישיבה, אך לי נראה שיותר משלושה אנשים על ספה כזאת, זה מתחיל להיות צפוף. הריהוט אינו מהודר במיוחד — פורמאיקה ב־צבעי כחול־לבן, פסי נירוסטה שמוטב לדאוג קצת לניקיונם. גם העציצים חגדו־לים שבאגף המערבי של האולם ראויים להשקאה, ואולי גם לאיבוק קל. לשירות הלקוחות יש שבעה אשנבים, אך רק שלושה או ארבעה מהם מאויישים באו־פן קבוע. כיוון שהחלונות הגדולים הפו־נים לרחוב מכוסים בתריסי ראפייה ב־צבע קרם, יש צורך בתאורה מלאכו־תית, שאותה מספקות נורות ניאון ה־קבועות בתיקרה. על הקירות תלויים כמה תצלומים גדולים של נופי הארץ.

יש גם קומה שנייה, שמוביל אליה גרם מדרגות רחב ובזבזני, עם הפרדה ב־מרכזו. קומה זו, שבה נמצאים אגפי המט"ח, כספי הפיצויים והחשקעות ל־מיניהן, מפוארת יותר מהראשונה. כאן הריצפה מכוסה בשטיח נעים, חום ב־צבעו. כאן יש גם שתי ספות, שמונת מקומות ישיבה סף־הכל. גם הרעש ה־מגיע מרחוב בן־יהודה הסואן אינו ני־כר כאן כמו בקומה הראשונה.

השירותים סבירים, אם כי נראה לי שמוסד מבוסס כמו „בנק לאומי" יכול להרשות לעצמו לקנות נייר־טואלט קצת פחות מחוספס מזה שמצאתי שם.

לסיכום: מקום סביר למדי, אם כי לא בולט בפארו. השירות נעים, כדאי לבקר מדי פעם.

גדי וצביקה הרוויחו הון ברולטה בחו"ל. הם הסתירו את הכסף במיזוודה. המיזוודה אבדה במטוס. האם הגיע להם פיצוי - וכמה?

השניים חזרו לבית־מלון במונית, וצביקה מילמל כל העת: „איזה מזל! בחיים שלי לא ראיתי דבר כזה. למה הפסקת, טמבל?"

היה זה יומם האחרון של השניים ב־חו"ל. הם התיישבו על המיטה בחדרו של גדי, טיכסו עצה מה לעשות עם הכסף. „בוא נעזוב את התוכניות לעתיד," אמר צביקה, שהיה עייף מהערב המסעיר. „תגיד לי רק איך אנחנו לוקחים את זה לארץ?"

אחרי מחשבה והיסוסים רבים, החליטו השניים לחלק את הסיכון. כדי שלא יחטפו מהם את תיק־היד, שכל הכסף בתוכו, החליטו לחלק את השלל לשלושה חלקים שווים. 2000 דולר הלכו לכיסי הרצאת המלון, ואת 90,000 הנותרים חילקו לשלוש חבילות. אחת הכניס צביקה לתוך כיסי. את החבילה השניה דחף לתיק כלי־הרחצה והשאיר אותו בתוך המיזוודה הקטנה. את היתר פיזר בכיסי החליפה הכחולה ובנעליים השחורות, אותם ארז במיזוודה הירוקה.

„עכשיו, אם ילך משהו לאיבוד, או שמישהו יחטוף לי את תיק־היד, יהיה לי עדיין מספיק ביחד המקומות," חשב גדי.

סוף־סוף ישבו השניים במטוס. גדי התרווח במושב, הזמין מהדיילת שני בק־בוקי שמפניה. „מגיע לנו!" אמר בחיוך

מי אחראי למזוודה?

גדי שקד עצם את עיניו. הוא הרגיש בדיוק כמו בסרטים, מוקף גברים ב־חליפות־ערב ונשים זוהרות חשופות כת־פיים. כולם הביטו בו בסקרנות ובקינ־אה. לפניו, על שולחן הרולטה, הלכו ונער־מו ז'טונים צבעוניים. הוא אפילו לא ידע כמה שווה העריסה, אבל מבטי הקינאה הבהירו לו כי הלך לו קלף־לא־נורמלי.

הוא ניסה לקבל הסבר מחברי הטוב צביקה, שהביא אותו בפעם הראשונה בחייו לקאזינו. אבל צביקה היה כולו סמוק מהתרגשות. ידיו רעדו ועיניו נצצו. „הוא יותר נרגש ממני," חשב גדי ב־תמיהה.

צביקה היה איש־העולם. הוא נסע לרגל עסקיו כמה פעמים בשנה לחוץ־לארץ, ואת הזמן הפנוי שלו היה מעביר לרוב ב־מקומות הימורים. צביקה היה מכור ל־הימורים. לא בסכומים גבוהים, כי לא יכול היה לבזבז כל כך הרבה על מישח־קים, אבל לא היה קאזינו בעולם שהוא לא הכירו. לרוב היה מפסיד. רק לפע־מים הרוויח סכום קטן כלשהו והיה מאו־שר. הפעם הביא את חברו גדי, להראות לו את החיים הטובים וללמדו איך להמר במקומות היקרים. הוא הסביר לגדי את העקרונות, נתן לו עשרה דולר למזל, כדי שיתחיל ברולטה.

גדי הימר על הצבע האדום, וזכה שלוש פעמים רצופות. זה עורר אותו והוא החל לשים את כספו על צירופים שונים, כאילו לא יכול היה להפסיד. העריסה שלפניו גבהה וגדלה, ואנשים החלו מצטר־פים לידו, להסתכל. אחדים אף התחילו לשים את כספם לפי הימורים שלו.

חצוצרה של ילד

עינין של גדי חלפו על פני האנשים, ופתאום הוא נזכר בסיפורי ההימר־רים שקרא בנעוריו. היה משהו חולני ר־מפחיד בעיניהם של האנשים. הוא חדל להמר, והחל סופר את כספו. צביקה ניסה להאיץ בו להמשיך. „לא כל יום תוס־סים מזל כזה," הוא אמר, אבל גדי כבר אסף את כל הז'טונים, והלך לקופה. אחרי כמה דקות חזרה הקופאית וביידה סכום של 92 אלף דולר. זה היה הרווח של הערב.

מדור להבהרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין המדור מתיימר לתת יעוץ מישפטי ספציפי, ובכל מיקרה יתכנו הבדלים בגלל שוני בעובדות.

המדור מנתח את המצב המישפטי בישראל לפי החוק והתקדימים.

תדריך

1 אובדן ונזק למיטען אווירי, נידון בישראל על־פי חוק התובלה האווירית — תשכ"ב—1962, ולא לפי פקודת הנזיקין הרגילה. בדרך כלל מוגבלת אחריותו של מוביל אווירי לסכום של 20 דולר לקילוגרם. כלומר, לסכום מירבי של 400 דולר עבור 20 קילוגרם לנוסע.

2 נוסע הרוצה למנוע הגבלת אחריות כזו, חייב להצהיר לפני מישלוח המיזוודות על ערכן המלא, ולשלם את האגרה הנד־רשת לשם כך — אם יידרש.

3 גם אם לא הצהיר הנוסע כנ"ל, והוכח בבית־המישפט כי החברה או עובדיה פעלו בכוונה או ברשלנות־רבתי, לא תזכה החברה בהפחתת האחריות ותאלץ לפצות את הנוסע על הנזק המלא.

4 הנוהג של חברות־התעופה, לשים את מיזוודות הנוסעים על עגלות לשעות ארוכות, במקום שבו עוברים ושבים אנשים, נראה לבית־המישפט כרשלנות־רבתי. הוא קבע כי בכל מיקרה שבו נוהגת חברת־התעופה כך, לא תזכה להפחתת האחריות ותאלץ להחזיר לנוסע את מלוא ערכה של המיזוודה האבודה.

5 בית־המישפט ראה במישלוח כסף מזומן במיזוודה, בלי ביטוח ובלי להצהיר על כך בפני חברת־התעופה, רשלנות. אך קבע כי רשלנות הנוסע היא רק שליש מהרשלנות הכללית, וחייב את חברת־התעופה בפיצוי של שני־שלישים מהנזק.

לצביקה. הדיילת הביאה להם משקאות ושבועונים זרים. אחרי ששוחחו בפעם המאה, על מה שיעשה גדי בכספו — אם ישקיע בעסקים או שיחליף דירה, אם יהיו לו צרות עם מס־הכנסה, ואיך יסביר לכולם מה קרה — התעייפו השניים ו־הציעו בשבועונים.

„תראה," אמר צביקה, „אנחנו חששנו בהתחלה להסתיר את הכסף בתוך המיזור־דות שנשלחות במטוס. והנה כאן, בטיים, יש מודעה שחברת סוויס־אייר מצאה ב־נמל־התעופה של ציריך מיזוודה, שלא היתה עליה תוויית־זיהוי, והיא מפרסמת שני עמודים ומספרת שהיא משתדלת ל־מצוא את הבעלים, ושזה מטריד אותה ש־מישהו איבד את המיזוודה שלו."

גדי, שעילעל בשבועון שבידו אמר: „הי, תראה, גם אצלי יש מודעה כזו. אבל אצלי הם כבר החליטו לעשות בדיקת רנטגן למיזוודה. אולי זה יעזור לגלות את זהות הבעלים. תראה, הם הצליחו ל־גלות ברנטגן שיש חצוצרה של ילד בתוך המיזוודה. מעניין מה היו רואים במיזוודה שלי?"

שני החברים פרצו בצחוק גדול, והזמי־נו עוד שמפניה.

אוצר יקר

במיזוודה ירוקה

הרגעים האחרונים היו הקשים ביותר. השניים ציפו לרגע שבו שוב יניחו את ידיהם על הדולרים וירא אותם לבני מישפחותיהם הממתינים בנמל. הם המתינו, חסרי סבלנות, ליד המסוף של המיזוודות.

המיזוודה הקטנה הגיעה. הם הניחו או־תה על העגלה, אבל למיזוודה הגדולה, הירוקה, לא היה כל זכר. כל הנוסעים האחרים כבר נטלו את חפציהם והלכו. רק צביקה וגדי נותרו ליד המסוף. „רק

זה חסר לי," אמר גדי. "היו שם שלושים אלף דולר וכל הבגדים שלי." השניים פנו לנציג החברה שהיה באולם־הנוסעים, ויחד עימו חיפשו שוב את המיוודה ה־אבודה.

לבסוף שלף עובד החברה טופס, ובי־קש שגדי ימלאו. גדי הציג את כרטיס העליה למטוס שבידיו ואת הספח עם הפרטים על המיוודות שנשלחו על־ידו. הוא הצהיר כי המיוודה הירוקה היתה בגודל מסויים, שקלה 13 קילוגרם ואבדה בדרך לנמל־התעופה לוד.

גדי וצביקה הסתודדו. "להגיד לו כמה כסף היה בפנים?" שאל גדי.

"בשביל מה?" שאל צביקה. "זה יעזור למצוא את המיוודה? תן להם לחפש. בדרך כלל מוצאים מיוודות אחרי כמה ימים, ואם לא, תמלא טופס אחר ושם תכתוב בדיוק את כל הפרטים."

גם כעבור שבוע לא נמצאה המיוודה. גדי מילא טופס נוסף, והצהיר כי במיוו־דה שאבדה היו 30 אלף דולר במזומן, חלי־פה כחולה, זוג נעליים שחורות, ארבע

כותנות, שתי חולצות טניס, זוג מכנסי טניס, בגדים תחתונים ומתנות לילדים. הערך הכולל של האבידה — 33 אלף דולר.

ניתוח מ'משפטי

החוק החל בישראל על אבדן ונזק ל־מיטען אווירי הוא חוק התובלה האוור־רית, תשכ"ב—1962. החוק מאמץ את אמ־נת ורשה ופרוטוקול האג.

בפסק־הדין תל־אביב — ירושלים 186/80 (מדצמבר 1980, טרם פורסם), קבע השו־פט בזק כי כיוון שזהו חוק מיוחד, הוא בילבד יחול על תביעות בענייני תובלה אווירית, ולא חוק הנזיקין הרגיל.

באותו מיקרה הביאו עולים מאיראן את כל רכושם במיוודות כפולות־דופן. הם החביאו שם מטבעות זהב וכסף מזומן. אחת המיוודות אבדה בין נמל־התעופה באתונה ונמל־התעופה בלוד. ה־נוסעת טענה, כי עובדי חברת אולימפיק איירוויס ביוון, ראו שהיא שומרת על המיוודה ולכן הטעו אותה בכוונה, שלחו אותה למטוס זמן רב לפני המועד ה־דרוש, וכך לא היתה יכולה לחזור ל־האזרח, והוא קיבל פיצוי רק בשיעור של שני־שלישים מהנזק."

"או קיי," אמר לו גדי, "תמשיך בתבי־עה. גם שני־שלישים ממה שמגיע לי זה הרבה יותר מ־400 הדולר שהם שלחו לי. אני רואה שיותר קל לזכות ברולטה מאשר לקבל פיצוי על מיוודה שאבדה."

"אם כך," אמר עורך־הדין, "עליך ל־החזיר להם את הצ'ק שקיבלת מהם, ואנחנו נמשיך בתביעה."

Carlos Antonio, finder of the bag in the transit bar, shows our photographer where the discovery was made.

Who left his bag here?
On September 24 (it was a Wednesday, a splendid Indian-summer day, noon temperature 73°F) at 2.30 p.m. Carlos Antonio, barkeeper at the transit bar at Zurich international airport, brought a bag to the Lost & Found. After the usual safety checks the

מי שכח?

שואלת חברת־התעופה במודעת־פירסומת בטיים. הברמן בנמל־התעופה בציריך מצא את המיוודה השכוחה והוא מצביע על המקום שבו נמצאה. הוא הביא את המיוודה למחלקת האבידות, כדי להחזירה לבעליה.

Indistinctly shown in the X-ray of the bag is a small trumpet.

The owner of this bag is of male sex. Is he a musician, godfather, soccer fan, father or son?
This is positively the last call for the owner of the forgotten bag (Lost & Found article no. 13/114,698, found in transit bar, Zurich international airport, finder barkeeper Carlos Antonio).

החברה היטעו את הנוסעת בזדון, כדי לגנוב את המיוודה. אולם מצא כי ה־נהג של חברת־התעופה להניח מיוודות על עגלה, עד שזו תתמלא, בלא שמירה קפדנית, ראוי לגינוי ומהווה רשלנות־רבתי.

בית־המישפט ראה גם רשלנות בכך ש־בעלת המיוודה הכניסה לתוכה כספים בלי שביטחה אותה, ולא הוציאה את ה־כספים הללו בהזדמנות הראשונה, כדי לשים אותם על גופה. השופט ראה התי־רשלות גם בכך, שעל המיוודה לא הושם פתק עם שמה וכתובתה של בעלת ה־מיוודה, והיא לא הצהירה על הערך ה־מיוחד הטמון בה בפני חברת־התעופה.

בית־המישפט קבע כי החברה אחראית לשני־שלישי מהנזק, וכי זהו אחוז רשלנו־תה, ואילו הבעלים התרשלו רק בשליש מהנזק. כך חולקה האחריות ביניהם, ועל החברה הוטל לשלם להם 10 אלפים דולר.

בעיקבות תקדים זה, הוגשה תביעה נוס־פת בנושא בפני בית־המישפט השלום ב־תל־אביב. בתביעה זו דורש עורך־הדין עמנואל אלקיים, על־ידי בא־כוחו עורך־הדין יצחק לאלו, סכום של כ־4100 דולר מחברת סוויס איר, על אבדן מיוודה שהכילה בגדים וחפצים רגילים, ו־600 דולר במזומן, שהוטמנו בכיס אחת ה־חליפות.

מפסק־הדין של השופט בזק עולה, כי חברות־התעופה אחראיות לנזק ולאבדן כבודה באחריות המוגבלת אמנם לסכומים הנקובים בסעיף 22 לאמנה, כלומר כ־20 דולר לקילוגרם.

אך (1) כאשר מצהיר הנוסע על ערך גבוה יותר לפני המישלוח, לא תהיה אחריות החברה מוגבלת לעשרים הדולר, כאמור.

או (2) אם יוכיח הנוסע כי החברה או עובדיה גרמו את הנזק במתכוון, או מתוך לא־איכפתיות, גם אז לא תחול על החברה הגבלות האחריות והיא תהיה אחראית ל־מלוא הנזק.

בנוהג של חברות־התעופה להוביל את המיוודות על עגלות, ולהשאירן ללא שמירה קפדנית במקום שבו מסתובבים אנשים שונים — סבלים, נוסעים, מוכסים ועוד — מצא השופט מידה לא קטנה של אי־איכפתיות. על כן קבע, כי יש להטיל על החברה את מלוא האחריות לנזקים ה־נובעים מכך.

בתל־אביב — תל־אביב 2909/73, ירד־ניה נגד טי.וו.איי (פס"מ תשל"ח [2] 404), קבע גם השופט משה בייסקי (בתפקידו דאז כשופט מחוזי), כי גם לגבי מיטענים עליהם הצהיר הנוסע כי הם בעלי ערך מיוחד, לא שמרה החברה ביתר זהירות. לכן חייב אותה בתשלום פיצוי מלא על תכשיטי זהב ששוגרו במטוס, ולא קיבל את הגבלת האחריות ל־20 דולר לקילו־גרם, לפי אמנת ורשה.

"צוחקים לי בפרצוף"

חדשיים עברו עד שהגיע מיכתב מחברת־התעופה. אליו היה מצורף צ'ק על סכום של 400 דולר. במיכתב הסבירה החברה, כי לפי אמנת וורשה והפרוטוקול של האג, שישראל חתמה עליהם, מוגב־לת אחריותו של מוביל אווירי לסכום של

20 דולר לכל קילוגרם, במיקרה של נזק או אבדן. אמנם המיוודה שאבדה היתה רק אחת מתוך שתיים, ומישקלה המוצהר היה 13 קילוגרם, אך באופן יוצא מן הכלל מוכנה החברה לראותה כאילו אבדו כל עשרים הקילוגרם שהנוסע רשאי לקחת איתו. ולכן, כמחווה של רצון־טוב, שול־חת לו החברה 400 דולר, כפיצוי על כל הנזק שנגרם לו.

"הם צוחקים לי בפרצוף," אמר גדי לצביקה. "אני מבקש 33 אלף דולר, מה שהיה במיוודה, והם מוכנים להחזיר לי, כמחווה של רצון־טוב, 400 דולר."

"בוא ניגש לעורך־דין," הציע צביקה.

"מה זה אמנת ורשה, שהם כתבו לי ב־מיכתב?" שאל גדי. לעורך־הדין הסביר לו, כי ב־1929 הוסדרו חוקי התעופה ה־אווירית בעולם באמנה בינלאומית שנחת־מה בוורשה. אמנה זו תוקנה ועודכנה ב־1955 בהאג. ישראל אימצה את האמנה ואת פרוטוקול האג בחוק התובלה האווי־רית — משנת 1962.

"אין אמנם אף תקדים אחד של בית־המישפט העליון בעניינים כאלה," אמר הפרקליט, "כי כמו שהסברתי לכם, החב־רות משתדלות להתפשר. אבל דווקא בזמן האחרון יצא פסק־דין מעניין מאוד בבית־המישפט המחוזי בירושלים, שם קבע ה־שופט יעקב בזק, כי אם החברה מתרשלת בשמירה על המיוודות, בדרך למטוס ו־ממנו — ואיזו חברה לא מתרשלת? — אז היא חייבת לפצות את הניוזק. ואם היתה רשלנות גם מצד הנוסע, הרי יראו בה רשלנות תורמת, והוא ישא בחלק מהנזק. לפי דעת בית־המישפט מישלוח כסף מזומן במיוחידה, בלי לבטחן, או להצהיר על התכולה המיוחדת, הוא בגדר רשלנות מסויימת. ולכן חולקה באותו פסק־דין הרשלנות בין חברת־התעופה ו־

בית המשפט המחוזי בירושלים:
חברת תעופה אחראית לנזק התובע מאובדן מזוודה
"אולימפיק" חויבה לשלם 15 אלף דולר לבעלת מזוודה, בעלת דפנות כפולות * במזוודה היו רבבות דולארים

שיקוף למיזוודה

עושה המומחה בחברת סוויס־אייר, במודעת פירסומת בניזווייק. החברה גאה במאמצים שהיא עושה כדי לאתר את בעלי המיזוודות האבודות. אבל מהו הפיצוי על אבידה כזו?

זה קרה

גם בישראל. עולה מאיראן הסתירה את כספה במיזוודה כפולת תחתית, ושמרה עליה כעל בבת עינה. אך בנמל־התעופה באתונה נעלמה המיזוודה. חברת־התעופה חוייבה בפיצוי בגלל רשלנותה בשמירה.

לשמור על המיזוודות. לפי תצהירה היו במיזוודה מטבעות וכסף בסך 45 אלף דולר.

בית־המישפט האמין כי אמנם היה כסף מזומן במיזוודה, אך קבע כי הסכום הנכון הוא 15 אלף דולר בילבד. הוא גם קבע כי המיזוודה אמנם נעלמה, ובדק אם הנזק נגרם בגלל רשלנות של חברת־התעופה העובדיה.

השופט לא קיבל את הטענה כי עובדי

אמנות

הדאדא, הסוריאליזם וממשיכיהם

בתחילת המאה נוצרה תנועת־מחאה באמנויות, שקראה לעצמה דאדא. פירוש המילה היה לא כלום, שימוש במילה האופייינית לילדים. כוונתה היתה, שהאמנים שחתמו על הצהרת הדאדא בועטים במוסכמות ובכל מה שהיה מקודש עד אז, כמחאה נגד אסונות כמו מילחמת העולם הראשונה.

הדאדא היתה כעין ספיח לשינויים עצומים שהתרחשו בתחילת המאה בכל ארצות אירופה. מציור קלאסי, פיגורטיבי, התחילו לצייר תוך פירוק הטבע לצורות גיאומטריות, קוביסטיות וקונסטרוקטיביות. המהפכה שהתחוללה בציור הולידה אמנים כמו קנדינסקי, פיקאסו, לד'ה ורבים אחרים.

בין שאר האמנים, שחתמו בקפה הווינאי באותו מעמד על מניפסט הדאדא, היה גם האמן הישראלי כיום — **מרסל יאנקו**. את תמציית הוויית הדאדא, מה זה ואיך זה נראה, ניתן לראות בתצוגה קטנה, אך אופיינית, במוסיאון ישראל בירושלים. בצד יצירות אמני הדאדא, מוצגות עבודות של הסוריאליסטים האמיתיים. תערוכה זו יכולה להסביר מעט לקהל הישראלי אלי סוריאליזם מהו. אין בינו ובין החיקויים הקלוקלים, הנמכרים בארץ כלחמניות טריות, ולא כלום. יצירות כשל **ג'ורג'ו דה קיריקו** ויתר המציגים יכולות להאיר את עינם של הרוצים לדעת מהו ההבדל בין האמיתי למזוייף.

החיקויים העלובים המציפים את הגלריות הבתים בישראל אינם ולא היו סוריאליסטים. אלה החצנות תיסכוליים של אמנים חסרי מיומנות, המנצלים את תאוות המון לציורים „מובנים", ושהוצאת העצמים הסוריאליסטים מהקונטכסט של הרקע שלהם גורמת ל„אספנים" חדשים אלה להתפאר ביצירות מפוקפקות. וגרוע מזה — לפתח טעם גרוע אצל ילדיהם, הנאלצים לגדול עם זוועות כאלה כסמל לתרבות.

„החלום הפיוטי" של ג'ורג' דה קיריקו (1928)
שמן על בד

גם אם מימדי התערוכה קטנים, היא בעלת חשיבות יוצאת מן הכלל, בכך שתרומתה רבה להבנת תרבות ואמנות מהי. מומלץ ביותר.

גאולה כהן התימנית

השם שעל ההזמנה לתערוכה נשמע מוכר מאוד: **גאולה כהן**. האם המנהיגה התחילה גם לצייר? לא ולא. המדובר בציירת תימניה צעירה, בת שמינית למישפחה בת תישעה ילדים, ילידת חולון, שהמסורות שספגה בבית־הוריה הורתירו בה מראות מהעבר המפואר של עמה בתימן. את הדמויות המסורתיות היא בחרה לתאר בתערוכת תחריטים, באולם המוקדש לתערוכות מסוג זה בבית־האמנים בתל־אביב.

להיות בן או בת למישפחה בעלת מסורת עתיקה, אבל לגדול בארץ חדשה ודינמית — דבר זה יכול ליצור ניגודים ובעיות לאמן. אצל גאולה הדבר בא לידי ביטוי, אולי בצורה לא מודעת, בדיוקנות שהיא מציירת. כשמשווים את הדיוקן המצויר לפניה של הציירת — קשה להתעלם מהדימיון. הבדל היחידי, שגם מעיד אולי על מה שכמוס בליבה פנימה, הוא צבע

גאולה כהן
שמינית במישפחה

השיער. הדמות בציוריה בהירת־שיער, בעוד שגאולה שחורה ונאווה.

הג'וק של יורם

יום אחד קם בחור צעיר, העוסק בגגינה ומופיע עם להקות־קצב, ומחליט שזה לא זה. מה עושים? עוברים לציור. כה סתם, ללא־ידע או לימוד, הרגיש **יורם זוי** (המכונה ג'וק, בשל היותו קטן־קומה), שהוא חייב לצייר. ידו הרגישה ודימיונו הפורה הוליכוהו לכיוון סיגנון ציור דמיוני ועשיר בסמלים ובתכנים. את תערוכתו הציג באולם בית נעמ"ת, שבשכונת בבלי בתל־אביב, ואם לא צפיתם בה, חכו לתערוכתו הבאה. היא תבוא ללא כל ספק!

ה„לואיזיאנה" מגיע לתל־אביב

למוסיאון הלואיזיאנה הדגי ול־מוסיאון תל־אביב, המארח בימים אלה את תערוכת אוסף עמיתו הדגי, דברים משותפים רבים. שניהם צעירים יחסית — הלואיזיאנה נוסד ב־1958 והתל־אביבי לפני עשור שנים, שניהם מתמקדים בציור המודרני של המאה העשרים בלבד, שניהם מהווים מרכז תרבויות עשיר, בדומה לסיוויק סנטר של סן־פרנסיסקו, או מרכז פומפידו בפאריס, כי בשניהם מוצגים סרטים מימדים, אך איכות אוספיו מעמידה את תערוכת אוסף עמיתו הדגי, דברים משותפים רבים. שניהם צעירים יחסית — הלואיזיאנה נוסד ב־1958 והתל־אביבי לפני עשור שנים, שניהם מתמקדים בציור המודרני של המאה העשרים בלבד, שניהם מהווים מרכז תרבויות עשיר, בדומה לסיוויק סנטר של סן־פרנסיסקו, או מרכז פומפידו בפאריס, כי בשניהם מוצגים סרטים מימדים, אך איכות אוספיו מעמידה את האחרון עם המוסיאונים מהשורה הראשונה, ולכן, תערוכתו בתל־אביב היא חגיגה לעין. החגיגה שורה על אוספי האמנות האמריקאית החל משנות ה־50 ועד ה־70, ביצירות **ג'וזף אלברס, פרנק סטלה, אנדי וורהול, רוי ליכטנשטיין, אדוארד קינהולץ** ואמנים אירופאים נודעים כלוצ'ו **פונטנה, איב קליין**. פיסגת היצירות היא עבודותיהם המרהיבות של מיטב הציירים הדנים, כמו **אסגר יורן**. ציוריו של האחרון קרובים מאוד לגדול אומני המופשט האכספרסיוניסטי האמריקאי, **וילם דה קונינג**, שהוא ממשיכה של תנועת הקובה בארצות־הברית, ומה שהתפתח ממנה.

לא הכמות קובעת. העבודות והצגות, ומתקיימים קונצרטים, הרצאות ומיצגים.

אולם הבדל משמעותי אחד יש בין שני המוסיאונים — בעוד שלנו ממוקם בלב סביבה אורבנית, הרי למבקרי הלואיזיאנה ניתנת האפשרות לשטוף את עיניהם במראה המקסים של מיצר־הים האופף את המוסיאון, ולהנות מפסלים נהדרים של **ג'אקומטי, זיאן ארפ ומקס ארנס**, על רקע ירוק־הטבע וכחול מיצר־הים.

ביום חגיגות מלאות עשור ל־מוסיאון התל־אביבי, נפתחה תערוכת מוסיאון לואיזיאנה לקהל ה־תל־אביבי.

הלואיזיאנה אינו מוסיאון גדול־המרשימות של האמנים הדנים, שברובם אינם ידועים בארץ, הן בבחינת תגלית, למי שלא זכה לבקר בדנמרק ולחזות בהן שם. יש רעננות רבה בנוף המוסיאלי המוצג כעת בתל־אביב הודות ל־שפע האמנותי שהתווסף לה עם תערוכה זו.

„דיוקן" תחריט של הציירת גאולה כהן
ניגוד בצבע השערות

„ג'וק" של יורם זוי
מלהקת־קצב אל העיפרון

„דמויות בנוף 1977" של רוי ליכטנשטיין
ממוסיאון לואיזיאנה למוסיאון תל־אביב

מנן מיליונר - מרגישים מיד...
זו אפשר לטעות בניחוח הגברי, השונה.
האפטר-שייב המבדיל אותך מאחרים.
מנן מליונר
רק נכנסת - מרגישים מיד.
MENNEN MILLIONAIRE
AFTERSHAVE
3.5 FLUID OUNCES (104
MENNEN MILLIONAIRE®
AFTER SHAVE
3.5 FLUID OUNCES (104 ML)
גם באריזת שי מיוחדת
הכוללת דיאודורנט ואפטר-שייב.
טוב יותר ממיליון מתנות.

יש אופנה בכיתן

אוסף אופנתי מגוון בהדפסים מקוריים ובעיצוב מירי שפיר

כיתן

להשיג בחנויות כיתן, ברשתות השיווק — שק"ם, המשביר לצרכן, כל-בו שלום ובחנויות אופנה ברחבי הארץ.

חקירה מיוחדת

תרופות האסורות למכירה בישראל נמכרות על־ידי חברות ישראליות בשטחים המוחזקים

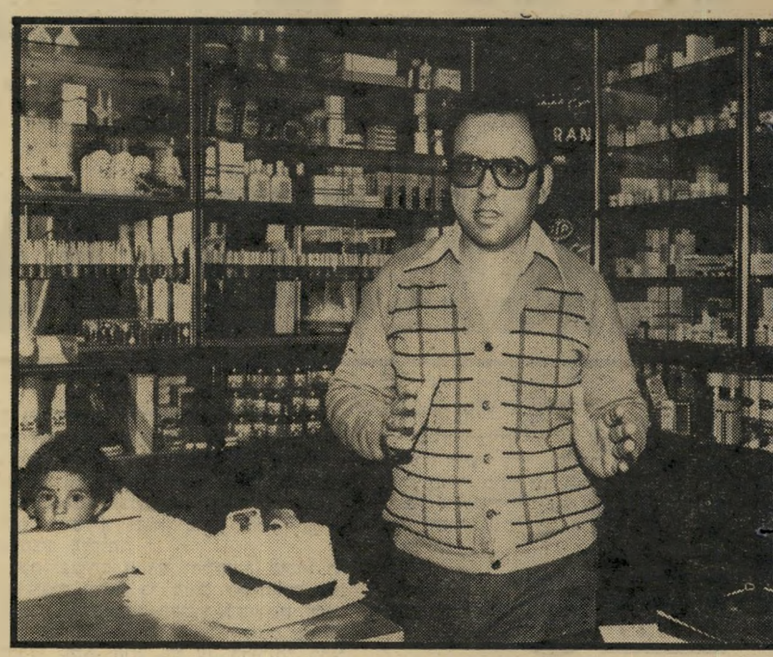

תרופות או רעלן?

ע? האמפולה הגדולה רשום אסימי־ציון, באנגלית ובערבית. התכולה: פניצילין. הייצרן: בית־חרושת טבע ב־ירושלים. על האמפולה הקטנה רשום ב־אנגלית בילבד פאל פנסטרפ. התכולה זהה. הייצרן: פלסטיין מדיקל קוואורפריישן — אלבירה (ליד רמאללה). שתיהן תרופות אנטי־ביוטיות חריפות. תוקף השימוש ב־אמפולה הראשונה פג בנובמבר 1980. ה־שימוש באמפולה השניה יפוג רק בינואר 1984. שתיהן מוצעות למכירה בגדה ה־מערבית, ובכמויות גדולות.

האוסר זאת, כאילו שווקה התרופה לסורי־נאם או לאלסקה. וכי מדוע צריך מישרד־הבריאות הישראלי להיות מוטרד בשל יצוא סחורה ישראלית למדינה זרה? רו־צים תושביה להשתמש בתרופה שעלולה לפגוע בבריאותם — זו הבעיה שלהם, או של שילטונות אותה מדינה.

אולם, כידוע לכל, אחראי מישרד־הברי־אות הישראלי, מאז יוני 1967, גם למתרחש בתחומי הרפואה בגדה המערבית. אמנם החוק הישרסאלי אינו שורר בגדה, אך תחתיו באים צווי המושל הצבאי וסעיפי החוק הירדני. תפקידם של קצין־המטה לענייני בריאות במימשל הצבאי והרוקח הראשי לדאוג לכך, שמה שאסור לשימוש בעולם ובישראל ייאסר גם בגדה ה־מערבית. לכן חייב מישרד־הבריאות ב־ישראל לעדכן את נציגיו בגדה גם בתחום רגיש זה.

רוקח קמחאוי
גורפים רווחים —

התרופה אסורה לשימוש בישראל מזה שנים. גם בגדה יודעים שהשימוש בה אסור. אולם בגדה אין מי שיאסור. אין צו מפורש המונע את שיווק הפניצילין סטרפטומיצין. מכיוון שיש דרישה, ובתי־החרושת בגדה אינם מצליחים לייצר את כל הכמות, מזמינים הרוקחים את התרופה בבתי־חרושת ישראליים. אולם לאלה אסור לייצר ולשווק תרופה שאינה רשומה בפינקס התרופות במישרד־הבריאות.

מה עושים?

בהערה קטנה, מתחת לרשימת המרכי־בים של התרופה הישראלית, כתוב: „מיוצר עבור א־ב־א, סוכנות־שיווק בית־לחם". כך הפכה התרופה לכשרה. מעתה זוהי בעייתם של הרוקחים והחולים בגדה ה־מערבית, שבה לא חלים חוקי מדינת־ישראל. אפשר לרכוש את התרופה ול־השתמש בה, ואין צו של מישרד־הבריאות

„כמו במערב הפרוע"

ג'ורג' קמחאוי*: „הגשתי בקשה לקצין המטה לענייני בריאות, לאשר לי לפתוח סוכנות תרופות. איני רוצה שיעשו לי בעיות, לכן אל תפרסם את שמי." קמחאוי, רוקח מאיזור בית־לחם, קובע: „המצב בגדה הוא כמו במערב הפרוע. כל אחד תופס כפי יכולתו. אפשר למכור את הרעלים המסוכנים ביותר ואיש לא יאמר לך מה לעשות. נציגו של הרוקח הראשי בגדה, מגר' חזום מבקר אחת ל־חודשיים־שלושה בבתי־המרקחת. אולם זהו ביקור ידידותי יותר מאשר ביקור של ביקורת. עובדה שאפילו אצלי מונחות תרופות שתוקף השימוש בהן פג."

כשמראים לרוקח חוזרים משוכפלים של מישרד־הבריאות, שבהם נאסר באופן מוחלט השיווק והשימוש בתרופות פיראמינאל, קודפין, וורמיד, הוא מחייך. הוא מחייך גם למראה חוזר האוסר מכירת מטרולן מט־רולן־אם, אבונול ותרופות אחרות. בחוז־רים* מדגיש הרוקח המחוזי של מישרד־הבריאות, מגר' א. כהן, כי יש להחזיר מייד את המלאי המצוי בבתי־מרקחת לסוכני המכירה.

קמחאוי יוצא לרגע מהחדר. בעודו נע־דר נכנסת אמו, המסייעת לו בניהול בית־המרקחת. האם, כבת 50, מנהלת ביד רמה את מחסן התרופות הנמצא בירכתי בית־המרקחת. היא אומרת: „אנחנו לגמרי מבולבלים. לא ידעים לפי איזה חוק עלינו לפעול. החוק הירדני חל רק בגושאים מסויימים. בגושאים אחרים, שנוחים לי־שראלים, מוציא המושל צווים משלו, ש־לפעמים נוגדים את החוק הירדני."

„המיזבלה של ישראל"

ב יתניים חוזר ג'ורג' אל החדר. הוא נושא בזרועותיו מגירה עמוסה תרו־פות. מניח אותה בזהירות על השולחן ה־גמוך, עמוס ספלי־קפה אותם הגישה אמו. הוא מתחיל למיין את התרופות שבמגירה לפי הסוגים.

„מה אמרת שאסור לשווק? מטרולן?" הוא שואל ושולף מתוך המגירה חבילה המכילה כמה חפיסות של גלולות מטרולן. „תרופות המכילות פניציטין? (נאסר ל־שיווק בנובמבר 80') הנה ערימה של רוקל המכיל פניציטין."

כמעט דבר לא חסר מתוך הרשימה האסורה, הכתובה שחור על גבי לבן ב־חוזר מישרד־הבריאות.

ואולי אלה הן תרופות השוכבות במלאי זמן רב, תרופות שהרוקח לא הצליח ל־שווקן? קמחאוי יוצא שוב מן החדר וחוזר עם תיק חשבוניות־מס. התרופות נקנו אצל הסוכן בחודשים ינואר־מרס ה־שנה. חלק מהתרופות מיובא. הסוכן: חב־רה ישראלית — כצ"ט.

ומי מפקח על כך שהתרופה לא תעבור ממחסני היבואן אל הרוקחים של המערב הפרוע בגדה המערבית? קאמחאוי: „אני יכול להזמין כל סחורה שמתחשק לי, בין אם היא אסורה בישראל ובין אם לאו." כתב העולם הזה בדק במימשל הצבאי אם הוצא אי־פעם צו האוסר מכירת תרו־פות המכילות פנציטין. התשובה: „בימים אלה יוצא צו." האיסור המקורי של מישרד הבריאות יצא, כאמור, בנובמבר 80', כמעט לפני חצי שנה.

על רקע זה מובנים דבריו של איסמא־עיל תזיז, יו"ר אגודת הרוקחים בירושלים המזרחית: „הגדה המערבית היא המיז־בלה של ישראל. כאשר אוסרים על שי־ווק תרופות בישראל, אין מוציאים צו מקביל בגדה או שלוקח זמן רב מאוד עד שצו כזה בכלל יוצא. אחת מן ה־שתיים — או שמטרת השילטונות לאפשר לבתי־החרושת לחסל את המלאי שנותר ברשותם, או שהמטרה היא לגרום נזק בריאותי לתושבי הגדה. כדאי לשים־לב לעובדה מעניינת. ברגע שנאסר על שיווק תרופה, עולה באופן מפתיע הבונוס ש־מקבלים הרוקחים כדי לשווקה. לפעמים מגיע הבונוס עד ל־100 אחוזים." קביעתו של איסמעיל תזיז עשויה אמנם לקומם ישראלים רבים, אך בתגובות המימשל ה־צבאי או מישרד־הבריאות אין דבר שיוכל להפריכה. האם יכול קמ"ט (קצין מטה) בריאות בגדה המערבית להוכיח, כי תרו־פות שנאסרו בישראל נאסרו גם בתחומי הגדה?

רוקח תזיז
— ופוגעים בבריאות

אחד הרוקחים העלה את הנושא בשיחה עם הרוקח הראשי, מגר' חזום. לדברין השיב חזום בהחלטיות: „הרופאים צרי־כים לדעת שאין לתת מירשם עם תרופה האסורה לשיווק." אולם כיצד יידעו הרופ־אים כי התרופה אסורה אם לא פורסם צו כלשהו האוסר את ייצורה ואת שיווקה? לאלוהי המימשל הפיתרונים.

נוח וקל להאשים ועדות בינלאומיות הבאות לבדוק את מצב הבריאות בגדה המערבית, הנתונה תחת שילטון ישראל, בכך שהן אנטי־שמיות, פרו־פלסטיניות, נתמכות על־ידי אש"ף וארצות ערב, ו־מבקשות להבאיש את ריחה של ישראל. אך התנהגות המימשל הצבאי ושילטונות הבריאות מעוררת תמיהות וסימני־שאלה. שאלתו של איסמאעיל תזיז — „האם אתה חושב שעושים את זה בכוונה? — מחיי־בת תשובה רשמית. **צבי בראל**

* שם בדוי: השם האמיתי שמור ב־מערכת.

* החוזרים המשוכפלים נושאים את ה־תאריכים: ה־1 בינואר וה־2 ביוני 1980.

התאבדות

מישפחה מאושרת דויד גוטליב (במרכז), עם בנו יוסי (מימין) ועם כלתו חנה. תשע שנים מאושרות למדי חלפו מאז הורשע יוסי בגניבת רכב, אולם הבן הסתבך שוב עם החוק, וגרר עימו למערבולת הטראגית גם את אביו ואמו. את דויד גוטליב תיארו מכריו כמי שהחיונך אינו מש מעל פניו.

ביגלע מעצר האשה

ב שבוע שעבר הסתיימה בבית־ה־משפט פרשת גוטליב. אי־הנוחות שהעיקה על דוברי מחוז תל־אביב — שסירבו לענות על כל שאלה, לרבות שאלות על דרך ניהול החקירה ואופן ביצוע המעצרים בה — דבקה גם בפרק־ליטות מחוז תל־אביב. הפיתרון היה אל־גנטי ומהיר: רבקה גוטליב ובנה יוסי הודו באשמות שיוחסו להם, והפרקליטות ביקשה להטיל עליהם עונש מרתיע בלבד.

„ניתחה על המישפחה טרגדיה," אמרה הפרקליטה הצעירה רבקה ניידק, „בשלב הטיעונים לעונש, ועל רבקה גוטליב הו־סיפה, כי זאת „הסתבכה מפני שהיא אימו של יוסי". שופט השלום, משה מץ, הסכים עם הפרקליטה ועם הסניגור, עו"ד מנחם רובינשטיין, והטיל על השניים עונשי מאסר על־תנאי וקנסות נמוכים. „אני מעדיפה לשכוח את התיק הזה מהר ככל האפשר," אמרה הפרקליטה לפני ימים אחדים. נראה כי כל הצדדים בפרשה סבורים, שלפחות דויד גוטליב, בעלה של רבקה — שהיה רק חשוד כשאחז באקדח — שילם מחיר כבד מדי תוך כדי תהליך עשיית הצדק.

אילו לא נפתח תיק פלילי מיספר 8953/80, היתה יכולה מישפחתו של דויד גוטליב לשמש כל במאי כאב־טיפוס למעמד הביניני הישראלי: שלושה ילדים. שלושה חדרים בדירה בידי־אליהו. סלון שהוגדל על חשבון מירפסת, שנאטמה בחלונות זכוכית צהבהבים. שלט־חוק לטלוויזיה על שולחן מכוסה מפה רקומה, עליו מש־חקים „רמי" בערבי־שבת. אגרטלי קריסטל ופיסלוני חרסינה בשידה גבוהה, ותמונות שמן, שנקנו בדרך יפו תל־אביב, על קיר מכוסה טפט פירחוני.

דויד גוטליב (55) נולד בפולין, וילדותו עברה עליו בגטו ורשה. הוריו נשלחו לתאי־הגזים, ואחיו היחיד נורה בידי חייל גרמני, כשנתפס בגניבת פרוסת לחם. בגיל 13 ברח דויד גוטליב מהגטו ליערות, שם הצטרף לפרטיזנים הפולנים. בסיום המל־חמה התגייס לצבא הפולני, ומאוחר יותר, ב־1947, החליט לעלות לישראל. אוניית המעפילים נתפשה בידי הבריטים, וגוטליב טעם, בפעם השנייה, את מרירותם של גדרות־התיל ושומרים חמושים, במחנה המעצר בקפריסין.

הוא היה צעיר, קטן־קומה ואנרגטי, כשנזרק הישר מנמל־חיפה למילחמת ה־עצמאות, שבה נפצע קל ברגלו. דויד התנדב לצבא־הקבע בסיום המילחמה, ו־שירת כמכונאי רכב. כשפגש בבית ידיד ברמלה את אישתו לעתיד, רבקה (49), אף היא עולה חדשה ניצולת השואה, השתחרר והחל עובד כנהג מערבל־בטון בסולל־בונה. הוא הוכר, מאוחר יותר, כנכה רדיפות הנאצים בשיעור של 50 אחוז.

את לילי־הכלולות בילו שני הפליטים (1951) בצריף דולף על גג בית בשדרות־ואשינגטון, בגבול יפו־תל־אביב, ומאז היו עסוקים ב„להגיע למשהו בחיים". „דויד עבד חמש שנים כמו משוגע, עד שהצליחנו להגיע לדירה ולצאת מהחור ההוא," סיפרה רבקה. כאשר התחילה הפרשה, „הגיע" דויד גוטליב למשכורת של 2500 שקל לחודש.

רבקה ודויד עקרו לדירה ברחוב דרך השלום 94, ביציאה הדרומית מתל־אביב, בבניין־דירות ארוך, שלו שלוש כניסות. הם הפכו זוג פופולרי, בעיקר בגלל „ידי הזהב" של דויד. „אצלנו בבלוק לא מזמי־נים אינסטלטור, חשמלאי, מסגר או מכו־נאי," מספר שכנם, חנן יעקובוביץ, „קור־אים לגוטליב הוא מתקן הכל, אפילו באמצע הלילה."

שם, בביתם החדש והממורק, נוכחו ה־גוטליבים לדעת כי מזלם לא האיר להם פנים במיוחד בכל הקשור לשלושת ילדי־הם. הבן הצעיר, ברוך (22), סובל מפיגור שיכלי קשה. הוא „חי על כדורים" רבי־עוצמה, שחלקם נועד למנוע את התקפי־האלימות הפיתאומיים שלו. אחותו המבו־גרת יותר של ברוך ניתקה את קשריה עם המישפחה, ובבית גוטליב אין מזכירים אותה כמעט. האח הבכור, יוסי (28), אשר הורשע לפני 9 שנים על גניבת רכב, הוא זה שהפך את מסלול חייהם של הגוטליבים ל„פרשה".

רכוש גנוב

ל ום רביעי (7.5.80). באותו בוקר ערכה המישטרה פשיטה על דירת מגורים ברחוב פרנקפורטר שבצפון תל־אביב. בחיפוש שנערך במקום נמצאה כמות קטנה של חשיש, שבאחזקתו הודתה תיירת שוודית, שהתגוררה באחד מחדרי הדירה. כל הנוכחים במקום, וביניהם יוסי גוטליב, נעצרו ונלקחו לבתיהם, שם ערכו השוט־רים חיפוש מדוקדק.

בדירה נעצר אדם נוסף, ערן ג'רבי, דמות הידועה היטב למישטרה, שחוקריה אינם מצליחים — במשך תקופה ארוכה — לתפוס אותו „על חם". הם לא הצליחו בכך גם הפעם.

בדירתו של יוסי גוטליב, ברחוב דרך הניצחון 150 — סמוך לבית הוריו — מצאו השוטרים 0.9 גרם חשיש, שעל אחזקתו נתן יוסי את הדין בבית־המישפט. בנוסף לכך נמצאה חגורה, שלושה זוגות מיכנ־סיים ושק־שינה צבאי, ציוד החשוד כגנוב מצה"ל. השוטרים החרימו גם מערכת סטריאו מדגם בי־אנד־או ורדיו־טייפ מ־תוצרת סניו, בחשד כי זהו רכוש גנוב. אנשי־החוק הבחינו גם בשטיח מגולגל במירפסת הדירה, אך הוא לא עורר את חשדם באותו יום.

היות ובתעודת־הזהות של יוסי עדיין היתה רשומה כתובת המגורים של הוריו, ערכו השוטרים חיפוש גם בביתם של רבקה ודויד גוטליב. הבן הצעיר, ברוך, נחרד בעת הביקור הבלתי־צפוי וזעק: „מי שנוגע באבא שלי, אני חותך אותו!". רבקה הרגיעה את בנה, והשוטרים הבינו באותו מעמד שלפניהם צעיר מפגר.

בחיפוש נמצאו מערכת סטריאו, מכשיר רדיו, טלוויזיה ציבעונית ומכשיר וידיאו. בדירה נמצאו גם שני ג'ריקנים מלאים בנפט, שהשוטרים טענו כי הם גנובים מצה"ל. שרשרת זהב של רבקה, שנמצאה בארון החרמה — עם שאר הכבודה — בטענה כי זהו רכוש גנוב. את השיחה עם השוטרים ניהלה ריבקה גוטליב, „כי דויד לא היה מסוגל לדבר, הוא היה בהלם."

בלשי היחידה המרכזית הודיעו לדויד ולרבקה גוטליב כי הם עצורים ועומדים להילקח לחקירה, יחד עם בנם, יוסי. דויד ורבקה ביקשו לא להשאיר את בנם המפגר לבדו, אך ללא הועיל. הבלשים רוקנו את הנפט מהג'ריקנים לתוך דליים פתוחים שהושארו במיסדרון הדירה, ובעוד הארו־חה מתחממת על הכיריים, נלקחו השלושה לחקירה ראשונה בתחנת־המישטרה הצפו־נית ברחוב דיזנגוף. ברוך גוטליב נשאר לבדו בבית.

רבקה גוטליב שוחררה באותו ערב, לאחר שמסרה הודאה, שבה ציינה היכן נרכשו מוצרי־החשמל שברשותה ואילו פריטים מתוכם קיבלה מבנה, יוסי. דויד גוטליב ובנו נחקרו אף הם, אך ההסברים שסיפקו לא הניחו את דעת החוקרים, והשניים נשלחו לתא המעצר באבו־כביר.

החקירה הופקדה בידיו של מפקח שי שימחי (אז — קצין במדור תישאול ב־יחידה המרכזית וכיום במישטרת רמת־השרון) ובידי עוזרו הבכיר בתיק זה, רב־סמל מוטי קובל. רבקה גוטליב מיהרה לשכור את שירותיו של עורך־הדין הפלילי צבי לידסקי, „כי שמעתי עליו הרבה ב־עיתונים."

„חשדות כבדים"

ל ום שישי (9.5.80). זה היה בוקר שיגרתי למדי עבור שופט המעצרים התורן, עמיקם פיאלקוב. הסרס הנע של העצורים־חשודים זרם לפני דוכנו. עורכי־דין, תובעים ושוטרים — אשר דקות ספו־רות קודם לכן החליפו הלצות על כוס קפה במיזנון — התנצחו ביניהם על הארכה או קיצור ימי מעצר של חשודים ולקוחות. באולם, שבו ישב הקהל הרגיל של מציצים, פרקליטים ותלמידים משתמטים, המתינה רבקה גוטליב לדיון בעניינם של בעלה ובנה.

מפקח שימחי שי התעלם כמעט מעניין החשיש, וטען בפני השופט: „הג"ל נעצרו הואיל ויש לי יסוד סביר להניח כי הג"ל עברו את העבירה המפורטת, והואיל ו־מדובר במיספר גדול של פריטים שיש לאתר מקורם, הואיל וקיים חשד כי החשו־דים מנהלים רשת עניפה ומתוחכמת של סחר ברכוש גנוב. אין החשודים מסתפקים בקנייה מיקרית של רכוש רב־ערך, אלא יודעים את גניבתו. לאחר מכן הם דואגים לשווקו, לאחר ש„הכשירו" אותו על־ידי

בצבא הפולני

שירת דויד גוטליב אחרי מילחמת־העולם השנייה, שבה נלחם בנאצים בשורות הפרטיזנים הפולנים.

בקפריסין

במחנה־המעצר, שאוניית המעפילים נלכדה בידי הבריטים, שם נכלא גוטליב אחרי למדינת ישראל הגיע גוטליב היישר למילחמת העצמאות.

במילחמת העצמאות

בשורות צה"ל, נלחם גוטליב בחזית הדרום. הוא נפצע ברגלו במהלך הקרבות, אך מייד לאחר שוך הקרבות התנדב לצבא הקבע. כאשר פגש בריבקה, אף היא ניצולת שואה, נשא אותה לאשה ועבד את הצבא.

זיוף תעודות אחריות. התופעה חמורה ומסובכת ומיוחדת במינה. לחשודים מחסן עם ציוד־חשמל גנוב, שיש לאחרו. לפיכך הנני מבקש להוציא כנגד הנ"ל פקודת מעצר למשך 15 יום."

עורך־דין צבי לידסקי, שייצג את ה־גוטליבים באותו דיון, סיפר כי לשולחיו יש הסברים לחשדות ולמקורות הציוד החשמלי שברשותם, שלטענתו אינו שונה מציוד הנמצא כמעט בכל בית בישראל. „כל הפריטים שנמצאו אין בהם כדי להח־שיד," טען הסניגור, וביקש לשחרר את לקוחותיו לאלתר.

בשלב זה שלף מפקח שימחי את שפן „המידע הסודי", שאותו הציג בפני השופט. השופט עמיקם פיאלקוב עיין בחומר ה־חסוי, והחליט להיענות לבקשת המישטרה. הוא הורה לעצור את יוסי גוטליב ל־15 יום, ואת אביו, דויד, לשיבעה ימים.

דויד גוטליב האזין ברוב־קשב לדיברי השופט, שקרא את הצו: „בשל הדברים שנמצאו בחזקת החשודים לא הייתי מצווה על מעצרם. אבל בא־כוח המישטרה הראה לי חומר סודי, המטיל על השניים חשדות כבדים מאוד־מאוד, שהם ראשי רשת פוש־עים או חבריה. משום חשדות כבדים אלה הם ייעצרו."

דויד גוטליב ובנו הוחזרו לבית־המעצר באבו־כביר. „החומר הסודי" נגד דויד גוטליב, שכיום יש לו משמעות מיוחדת במינה, מצוי רק בתיקי המישטרה, ואולי בזיכרונו של השופט פיאלקוב. דוברי מישטרת תל־אביב סירבו לפרט מה היו „החשדות הכבדים" נגד דויד גוטליב.

יום ראשון (11.5.80). במיפעל הבטון של סולל־בונה לא הבינו מדוע נעדר בבנו. יוסי נחקר מדי יום ביומו כחמש שעות על־ידי שימחי וקובל, שהקדישו את מלוא מירצם לחקירה זו.

מאוחר יותר טען דויד גוטליב, כי מעצרו שימש רק כדי ליצור לחץ על בנו, יוסי, כדי שיפליל את ערן ג'רבי. גם לטיעון זה סירבו דוברי המישטרה להתייחס ב־נימוק „סוביודיצה", אשר כפי שיסתבר מאוחר יותר, היה נימוק מגוחך, בכל הקשור לדויד גוטליב.

יום שישי (16.5.80). שיבעת ימי יום שני (19.5.80). דויד גוטליב החל מתאושש מעט. הוא „החליט לרכוש טלוויזיה חדשה, תחת זו שהוחרמה על־ידי המישטרה, „בשביל לשמח קצת את ברוך." באותם ימים, ימי מעצרו האחרונים של יוסי גוטליב, הופיעו שימחי וקובל פעמים מיספר בבית הגוטליבים, כשאיתם יוסי גוטליב. הביקורים נערכו תוך כדי חקירתו של יוסי.

אחר־הצהרים הובא יוסי גוטליב על־ידי החוקרים לבית הוריו. הטלוויזיה החדשה

המישטרה עצרה את דויד גוטליב ואשתו כדי ללחוץ, לדבריהם, על בנם העצור שיפליל את חברו - והאב התאבד כמחאה

לא נעלמה מעיניהם של שימחי וקובל. „מאיפה הטלוויזיה?" התעניין שימחי. „הנה, תבדוק," הגיש לו דויד גוטליב את מיסמכי הקניה בידיים רועדות. „הכל חוקי, בחייך, עזוב אותנו." „מסך 22 אינטש," הפגין שימחי מומחיות. „יותר טוב ממה שיש לי בבית."

ביקור זה, כקודמיו, לווה בחיפוש. שימחי וקובל התעניינו בעיקר בכל חפץ שבקצהו מצוי תקע. הם לא מצאו, באף אחד מ־החיפושים, את האקדח, שאותו קיבל דויד גוטליב מסולל־בונה ושהיה ברשותו כחוק. הם לא הצליחו גם למצוא את מחסני־

(המשך בעמוד 74)

מעצרו של דויד גוטליב הסתיימו. כאשר חזר לביתו, שקע גוטליב במרה שחורה. „הוא פשוט דעך לי מול העיניים," סיפרה אישתו. „הוא ישב כל הזמן בבית ולא דיבר מילה, היה מבוהל לגמרי ובלילות היה מתעורר בבכי."

„את יודעת מה עבר עלי כבר בחיים," אמר דויד גוטליב לאישתו באחד הרגעים שבהם יצא משתיקתו הארוכה. „אבל הש־פלה כזו כמו שעברתי באבו־כביר אי־אפשר לתאר. אין השפלה גרועה יותר מאשר להכניס בן אדם לאבו־כביר. אם חלילה יקחו אותך לשם, אני לא יודע מה אעשה."

בקבע

שירת גוטליב כמכונאי רכב. הוא היה בעל חוש טכני מעולה והתגבר על כל בעייה מכנית בקלות.

בסולל־בונה

החזיק גוטליב בשיא של שעות נוספות, כנהג. הוא אף פעם לא נעדר מהעבודה.

עם האשה

ועם בנו המפגר, ברוך, אותו נהג גוטליב לקחת בכל הזדמנות במשאיתו לנסיעותיו. כאשר הגיע לביתו ומצא שאשתו נעצרה שנית ובנו נעלם, עשה את חצעד הנואש.

(המשך מעמוד 73)

הסתר עמוסי־הסחורה הגנובה של דויד גוטליב.

כאשר הוגש כתב־האישום נגד הגוטליבים, ב־1.1.81, הם יוצגו על־ידי פרקליט אחד, מנחם רובינשטיין. הנאשמים הם יוסי גוטליב ואימו, רבקה גוטליב, המואשמת בהחזקת נכסים החשודים כגנובים.

שמו של דויד גוטליב אינו מופיע בכתב־האישום.

יום שלישי (20.5.80). המיפגה הזה התחולל בערב חג השבועות. עבור דויד גוטליב היה זה יום של חזרה לחיים נורמליים. הוא שב למיפעל הבטון ול־משאית, אך ביקש ממנהלו לסיים את עבודתו מוקדם מהרגיל, כדי להיות עם בני משפחתו.

עבור בנו, יוסי, זה היה יום מעצר שיגרתי. לקראת הצהרים נלקח לחקירה ב„צפונית". שמחי וקובל החליטו להעניק לעציר ביקור־בית, והשלושה עלו לניידת. יוסי נלקח תחילה לדירתו, שם פגש את אישתו ובתו התינוקת. בלש חד־עין הבחין כי השטיח המגולגל אינו במקומו הרגיל. חנה, אישתו של יוסי, אמרה כי נתנה את השטיח לחמותה, וכמעט נעצרה בו במקום אף היא. בני המישפחה ושכנים

הזוג דויד וריבקה גוטליב בטכס נישואיהם ב־1951. את שלושים השנים הבאות הקדישו הגוטליבים כדי „להגיע למשהו בחיים" ולעזור לילדים.

זועמים הצליחו לשכנע את הבלשים לא לעצרה, כשהסבירו לשוטרים שהיא ב־שמירת הריון.

צוות־החקירה נע במהירות לערוך חיפוש בביתו של דויד גוטליב. השטיח, מסוג כרמל, אמנם נמצא שם. בדירה היו רבקה וברוך גוטליב. שימחי התעניין גם בקס־טות של מכשיר הוידיאו, שנתפס שבועיים קודם לכן, בחיפוש הראשון שנערך בדירה. לאחר חקירה קצרה החליט מפקח שימחי לעצור את רבקה גוטליב.

בטופס „החלטה בדבר כליאת בני אדם" ציין מפקח שימחי: „נראה לי כי קיים יסוד סביר כי החשודה ביצעה עבירה כדלקמן: קבלת רכוש שהושג בדרכי פשע + העלמת ראיות... המעצר דרוש והכרחי להשלמת החקירה מהטעמים הבאים: סיום החקירה ואיתור רכוש נוסף".

גם הפעם לא עזרו תחנונית של רבקה גוטליב, שאין להשאיר את בנה המפגר לבדו. „אמרתי להם שיחכו חמש דקות עד שבעלי יחזור, אבל הם לא הסכימו." רבקה הצטרפה אל בנה בניידת. ברוך נשאר בבית. „פחדתי להישאר לבד בבית, והלכתי לחבר שלי," סיפר ברוך בתמימות מביכה־משהו, שהיא ה„סימן" החיצוני ה־יחידי כמעט לפיגורו השיכלי.

בניידת, שהתחילה בנסיעה לכיוון תחנת־המישטרה, מצא שימחי לנכון להתלוצץ. הוא הצביע על רב־סמל קובל ואמר: „מה את עושה טרגדיה מהבן המפגר שלך? תראי את קובל, הוא יותר מפגר מהבן שלך." רבקה גוטליב היתה על סף היסטריה, ותחלה מפשפשת בארנקה כדי להוציא את התעודות הרפואיות, המעידות על מצבו של ברוך.

הניידת הגיעה לצומת דרך־הניצחון ו־דרך־השלום. מבעד לחלון הניידת הבחינו האם ובנה בדויד גוטליב, שהיה בדרכו הביתה לאחר יום עבודתו. „ביקשתי לעצור לרגע... להגיד לו... שלא ידאג... רציתי להגיד לו מה לעשות עם הילד... אבל שימחי לא נתן. הוא צעק עלי שאני עצורה ושאסתום את הפה." האור הירוק הופיע ברמזור הניידת החלה נוסעת.

באותו זמן כבר היה דויד גוטליב בבית כלתו. אליה הלך מיד כשנוכח לדעת שאין איש בביתו. שם נודע לו כי אישתו נעצרה. הוא צילצל פעמים מיספר לעורך־הדין לידסקי, אך לא הצליח לאתרו. דויד גוט־ליב חזר לביתו.

הבית היה ריק. בנו המפגר נעלם. בנו הבכור היה עצור. אישתו נעצרה. גוטליב ניגש לארון. הוא אחז באקדח. קירב את הקנה לרקתו ולחץ על ההדק. בתעודת הפטירה לא נרשמה סיבת המוות.

מעצר לא חוקי

„ה טרגדיה של** מישפחת גוטליב," טוען המישפטן מנחם רובינשטיין, „היא דוגמה קיצונית לכך, שעל המישטרה להפעיל שיקול־דעת בהחלטות מעצר. זכות המעצר היא נשק בעל כוח אדיר, ושימוש לא זהיר בו עלול לגרום אסונות."

לפני שבועות אחדים התפרסמו נתוני בית־מישפט השלום בתל־אביב על מיספר המעצרים בשנת 1980. בבית־מישפט זה, המטפל בכמחצית מתיקי המעצרים במדי־נה, נידונו בשנה שעברה כששת אלפים תיקי־מעצר. „זהו מיספר מגוחך," טענו עורכי־דין פליליים, שנתמכו על־ידי קציני מישטרה ופקיד בכיר בבית־המישפט. „זהי ספירה של המיקרים המגיעים לבית־המיש־פט. היא אינה כוללת את אה שנעצרו ושוחררו לאחר חקירה במישטרה, ואת אלה שנשלחו לאבו־כביר ולא הובאו בפני שופט לצורך הארכת המעצר. הספירה אינה כוללת מעצרים של זונות, של ‚בדוקאים' וסתם כאלה שנעצרים כדי ליצור לחץ על מישהו, וכאלה שנעצרו מתוך כוונת עניש פרטית של שוטר".

כאילו כדי לאשר דברים אלה, הודיע סגן־ניצב יעקב כהן, מפקד בית־המעצר באבו־כביר, כי בשנת 1980 היו כלואים כ־20 אלף עצירים בבית־המעצר, שבו „יושבים" באופן קבע אסירים שפוטים במחיצה אחת עם חשודים. השוואת נתו־נים אלה בלבד מראה, כי רק אחד מתוך ארבעה עצורים־חשודים מובא בפני שופט לצורך דיון בהארכת מעצרו או בשיחרורו. השאר משתחררים — בערבות או בלעדיה — מבלי שלרשות השופטת ניתנה הזדמ־נות לבחון את תהליך מעצרם. בסטטיס־טיקה הזו כלל לא מופיעים נתונים על מיספרם של אלה הנעצרים על־ידי המיש־טרה, אך אינם מובאים לבית־המעצר או לבית־המישפט, אלא משתחררים כבר ב־תחנת־המישטרה.

יחד עם ההצעה לאיסור פירסום שמות חשודים, עם הגילויים והחשדות בפרשיות מעצרים ופיברוק ראיות הנחשפות לאח־רונה, פרשיות השוחד שבהן מעורבים פקידים בכירים בבית־המישפט ושוטרים המטפלים בעצורים — כל אלה הביאו מישפטנים רבים לכלל מסקנה, כי יש צורך דחוף לבחון מחדש את הליכי המעצר הנקוטים בידי מישטרת ישראל. האם ה־פיתרון לבעיה עשוי להיות חיוב המישטרה להביא כל עצור בפני שופט, בכל מיקרה?

מישפטנים סבורים כי הדבר אינו מעשי, בשל העומס העצום שיישום הצעה כזו יטיל על בתי־המישפט. הם סבורים, לעומת זאת, כי הגיע הזמן לשקול ברצינות נקי־טת צעדים, או הקמת מנגנון — בסמכות בית־המישפט בלבד — שיבטיח יתר־פיקוח על אופן המעצרים ושיקולי המישטרה ב־נושא רגיש זה.

בני מישפחת גוטליב, מכל מקום, משוכ־נעים כי הסיבה להתאבדותו של דויד גוטליב היתה, בעיקר, המעצר השני של רבקה גוטליב, הדרך שבה בוצע, וידיעת המצפה לאישתו בבית־המעצר. אגב, סעיף האישום (413) נגד רבקה גוטליב — החזקת רכוש החשוד כגנוב — הוא סעיף, אשר לדברי עורכי־דין פליליים ולפי הודאת דובר המישטרה, שקיימת לגביו הנחייה שאין עוצרים את החשוד, בעיקר אם אין לו — כמו במיקרה של רבקה גוטליב — עבר פלילי. **משה זיכטמן** ■

נסיכת הכביש

„ל א אכלה, זו בחורה!" אמר ב־התפעלות איש הקלוזיה מאיר שליו. „אני פשוט לא מאמין שאת משת־לטת על הכלי העצום הזה." שרה בניטה חייכה לעברו בהבנה. איש לא מאמין שהנערה השברירית מצליחה לנהוג בכוחות עצמה אופנוע גדול ומסורבל מדגם הונדה.

„את מוכרחה להרכיב אותי," המשיך שליו. בניטה הסיעה אותו על המושב האחורי אל מחוץ לאולפן הטלוויזיה שבו צולמה באותו ערב תוכנית הבידור שעה טובה עם מני פאר. אחרי הסיבוב הקצר עם שרה ירד שליו מהאופנוע, שלף פתק עליו רשומים מיספרי הטלפון שלו בבית ובעבודה, והודיע חגיגית: „שרה, ברגע שאת מגיעה לירושלים אני רוצה סיבוב נוסף. אם אשתי תענה לטלפון אל תדאגי, זה בסדר."

לחוש העוצמה והחופש

שרה הופיעה בתוכניתו של מני פאר רק כמה דקות, ומאז אינה יודעת מנוחה. היא עוברת ברחוב והכל מצביעים לעברה. יש אף כאלה הבאים ומבקשים חתימה. „אני ממש נדהמת ממה שמסוגלת הטלוויזיה לעשות," אומרת שרה, „אתמול הייתי סתם בחורה אנונימית, והיום כל

בשכונה שרה בגיל חמש, בחב־רת אחותה הגדולה על החוף בנהריה, שבה עברה עליה ילדותה.

לגברים הרואים אותה עוברת ביעף באופנוע היא נראית כהפרתקנית נועזת, אך היא חולמת על בית וילדים

הארץ מצביעה לעברי כאילו שהייתי כוכבת.״

שרה בניטה בת ה־26 היא בת־הזקונים, הצעירה מבין עשרת הצאצאים של מישפחת בניטה מנהריה. בילדותה היתה צופה בקינאה באחיה הגדולים חובבי האופנועים. ״למעשה צמחתי בין האופנועים שאחי רכבו עליהם, טיילו איתם בכל הארץ וטיפלו בהם כבילדים קטנים. האהבה הזאת עצומה הזו הצמיחה בי את השאיפה לרכוש אופנוע, ברגע שהדבר יעלה בידי.״

עם ההחלטה הנחושה בליבה הגיעה שרה לתל־אביב. עבדה בבקרים כפקידה, אחר־הצהריים כמזכירה, ובערבים כמלצרית. אחרי שנה של עבודה רצופה קנתה את האופנוע.

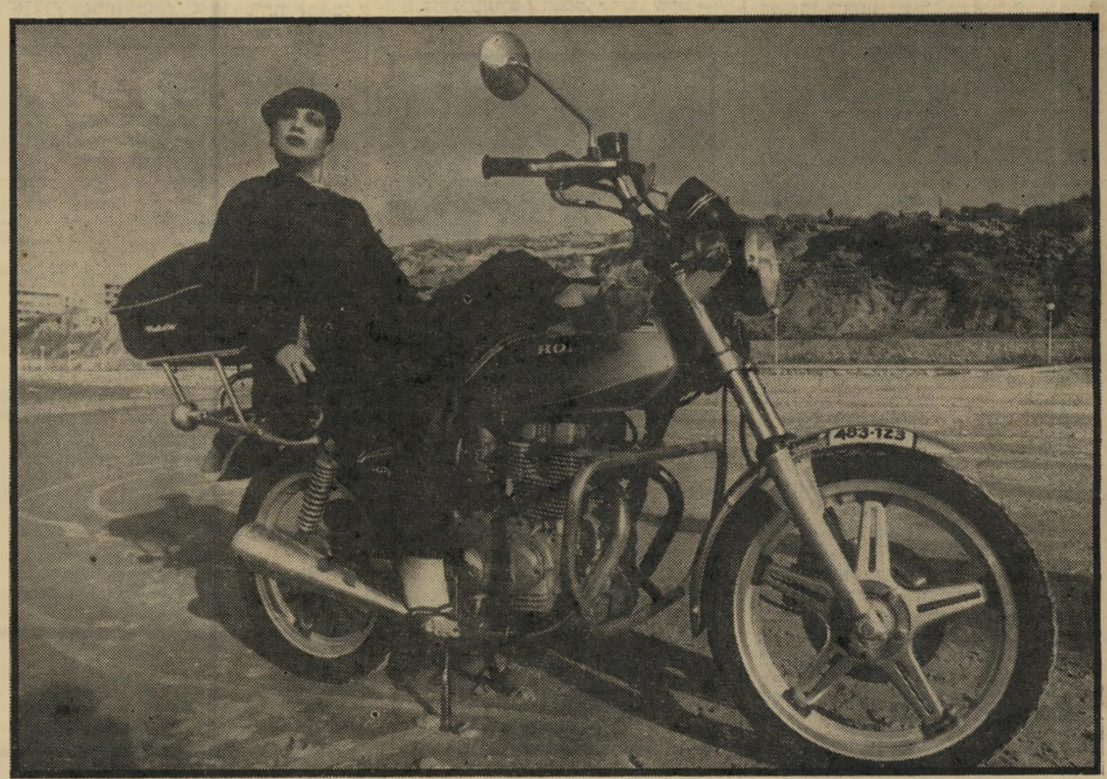
״בשבת הראשונה אחרי שרכשתי אותו, מיהרתי לבית הורי בנהריה. לא סיפרתי למישפחתי דבר, ואכן, הצלחתי להפתיעם. הסתבר לי כי הם היו מודעים לאהבה שפיתחתי לאופנועים, אך לא האמינו שהיא טבועה בי כה עמוק.״

בית חם ובעל אוהב

ל כמה אחרי ששבה מבית הוריה לתל־אביב, נגנב אופנועה. עול־מה חשך עליה. שנים של תיקוות, חיסכון ועבודה קשה ירדו לטימין. שלושה חוד־שים התרוצצה שרה על מנת לגלות את האופנוע, אך לבסוף התייאשה. והנה, בוקר אחד צילצל הטלפון, ובעל מוסך הודיע לה כי האופנוע נמצא בידי המישטרה בנתניה. שרה קיבלה את האופנוע כשהוא חלוד, מפורק וחסר ערך. היא החלה שוב לאסוף כספים על מנת לתקן אותו. ״היה עלי להשקיע בו למעלה ממחצית ערכו,״ היא מספרת. אך למרות זאת אין לה גונבים אותו מאופנוע אחר. זה אינו יכול להשיג את החלק הגנוב וגונב גם הוא, וחוזר חלילה. תופעת הגניבות מאופנועים, דבר שכמעט לא היה לפני כן, הפך לתופעה שכיחה. אנשים אינם יכולים לקנות חלקים חדשים בשל איסור היבוא. קיימת גם סכנה בסיחוטית שאופנועים רבים הנמצאים על הכבישים אינם תקינים, רק ביגלל מגיפת הגניבות.״

שרה מודה שהאופנוע הופך אותה לפו־פולארית בכל מקום. כשהיא מגיעה ל־מסיבות, גברים רבים מצטופפים סביבה ומחפשים את קירבתה. ״הם לא מבינים שהאופנוע הוא פשוט כלי־תחבורה,״ היא אומרת. ״לפני שאנשים מכירים אותי הם בונים סביבי הילה של הרפתקנית ושל בחורה מיוחדת ויוצאת־דופן, בעוד שאני סתם בחורה פשוטה ובינונית. שמבקשת להשיג בית חם ובעל אהוב, וללדת שלושה ילדים. צר לי לאכזב את מי שמחפש בי

הרפתקנית

״גברים רבים בונים סביבי הילה של הרפתקנית, אך אני בחורה פשוטה שרוצה להתחתן,״ אומרת שרה.

כבישים. כשהיא דוהרת על האופנוע היא שומעת ליד כל רמזור הערה מחמיאה. פרחים נזרקים לעברה, וגם פתקים עם מיספרי טלפון. שרה מתעלמת מכל אלה, ומעידה על עצמה: ״אני ביישנית ואיני נענית להערות השונות. אני יודעת ש־תשומת הלב של הגברים מופנית אל בחורה שהם מציירים בדמיונם ואל האופנוע, אך לא אלי כפי שאני באמת.״

לשרה אין עתה חבר קבוע. היא מאמינה שבקרוב תפגוש את בחיר־ליבה ויחד יבנו בית חם, שבו תישמע המולת ילדים כמו בבית הוריה. שלוש שנים רוכבת שרה על האופנוע. בימים אלה היא עומדת למכור אותו ולרכוש לעצמה מכונית. ״אני כבר ילדה גדולה שרוצה ללכת בערב מסיבה עם שימלה אלגנטית ובנעלי עקב,״ מודה שרה בגילוי־לב. ״בחורף איני רוצה להרטב ואיני רוצה להיות מוטרדת בדרכים. אך למרות כל המיגבלות, היו אלה שנים יפות עם שני גלגלים, הרבה חוויות והרבה הנאה.״

חצי מיליון

מחיר האופנוע של שרה אמור היה להסתכם ב־200 אלף ל״י. אולם בשל חוק איסור היבוא, עלה ערכו לחצי מיליון ל״י. אני מבינה את גונבי האופנועים,״ היא אומרת, ״העוצמה שבאופנוע גו־רמת להתמכרות אליו. המכורים לאופנועים הם בדרך כלל צעירים אשר לגביהם רכישת אופנוע הפכה בלחי אפשרית.״

טינה כלפי גונבי האופנועים. ״אני מבינה את המניעים שלהם. לרכב על אופנוע, לחוש את העוצמה והחופש — זו פשוט התמכ־רות.״

גניבת אופנועים או חלקים מהם הינה דבר כה נפוץ עד שהפך בשנה האחרונה למגיפה. לדברי שרה אשמה בכך מדיניות הממשלה. ״בשנה האחרונה יצא חוק האוסר יבוא אישי של אופנועים,״ מסבירה שרה. ״לארץ מותר לייבא רק

את מה שאין בי. אין לי כל רצון לשחק את המישחק שמצפים ממני שאשחק.״

הרבה חוויות, הרבה הנאה

ס דר־יומה של שרה מתחיל ב־8 ב־בוקר. היא מתייצבת במרפאת השיניים שבה היא עובדת כמזכירה רפואית. שנים

״האופנוע נתן לי הילה של הרפתקנית ושל בחורה מיוחדת ויוצאת־דופן אבל אני סתם בחורה פשוטה,״ אומרת שרה

אופנועים שליצרניהם יש סוכנים בארץ. מיספר רב של אופנועים שאין להם סוכ־נויות בארץ יובא לפני קבלת החוק. מחירי האופנועים הרקיעו שחקים ומחירו של אופנוע יקר משתווה היום למחירה של מכונית פאר חדשה. לדוגמה: אופנוע כמו שלי עולה היום חצי מיליון לירות ויותר, ומחירו עלה הרבה יותר מעליית המדד. בעלי אופנועים שחסר להם חלק, פשוט

בכביש

שרה בת 23, התחילה את הקאריירה שלה כאופנוענית. עד אז היה זה חלום.

בעבודה

שרה מטפלת בלקו־חת, במיסגרת עבו־דתה הקודמת כסייעת לרופא שיניים.

רבות חלמה להיות רופאה, אך התנאים הכלכליים בבית מנעו זאת ממנה.

״אין לי אפשרות לפנות אל הורי ולבקש שיתמכו בי במשך שבע שנות לימודים. הם חינכו עשרה ילדים ונתנו לנו הרבה אהבה. אך לימודים אקדמים הם בגדר חלום. אני מאמינה שבעוד זמן לא רב אחסוך די כסף כדי שאוכל ללמוד.״

בינתיים נהנית שרה להיות כוכבת ה־

נמר של שיר

תעודת בגרות לשירה ✷ כושר הרגנרציה של הפוחלצים ✷ אגדה ושמה בני מרשק ✷ חייו ומותו של אבשלום תם

כתבי עת

חדרים

בנוף הספרותי העגום למדי, שבו מתבלטים כתבי עת כפרוזה בפירסום יצירות בפרוזה, וסימן קריאה בפירסום דברי ביקורת, שירה ומעט פרוזה, היה צורך בכתב־עת שעיקר התמחותו תהיה בפיר־סום יצירות־שירה בעלות איכות וייחוד.

החודש ראה אור כתב־עת לשירה בשם חדרים, בעריכת **הלית ישורון** *. חדרים כשמו כן הוא. כתב־עת מרגש, שמעורר חרדת־קודש כבר באופן עיצובו, עריכתו הפנימית ומיבחר החומר שבו, המייצג את העידית שבכל זרמי השירה הנוצרים כיום בארץ. הלית ישורון קבעה מיסגרת מאוד מאופקת, מאוד תרבותית. כל משורר בחדר שלו, כל שירה בעולם שלה. חדרים אינו קבוצה של משוררים שהתאחדה על מצע של אידיאולוגיה שירית כלשהי. זהו מיבחר מעולה, המייצג את המתרחש בהווה בשירה הישראלית.

חדרים נפתח בשיר הזיקנה של **יוכבד בת־מרים** המנוחה. שיר של עדנה מיזלוליות על ההזדקנות, כפי שזו נראתה לבת־מרים, הכותבת: „בין שיכחה אחת לזו / הבאה כבין הקיר לבין / התמונה התלויה עליו...“ בנוסף לשיר מובאים קטעים של בת־מרים תחת הכותרת „מתוך מעטפות“; פרוזה שבה מדברת בת־מרים על **זוזיק** בנה. היא כותבת:

„אהיה נא אבק מעקבות רגליו של בני הצח...“ *

שירו של המשורר **נתן זך**, בית בודברוק, נפתח ב„וחזקן שלח את ראשו בעד החלון / לראות מה נפל והכתולה המיבה את השכיים שעל ראשה...“ שיר שני של זך הוא כמוסכם, שבו הוא משורר את הנוסחה המזכירה את שירי נעוריו: „ואת עוד תראי איך נדיה צעירים בסוף...“ ועוד שיר נוסף, בעקבות המשוררת הגרמניה שמתה בירושלים, **אלזה לסקר־שילר**, שטיח מוות, אותו פותח זך ב„זו נפשי את נפשך אהבת / ארוגה עמה כשטיח מוות...“. זך במיטבו.

למרות שאיני נמנה על מעריצי השורטים של **אבות ישורון**, הרי שמחזור שיריו המתפרסם בכתב העת שאותו ערכת בתו, הלית, שירים מן הנייר, מנוסח כיד דימויו הלשוניים המיוחדים של ישורון: „כשציפור עזבת את האמנה, / אנמנה זעזועה מזעזוע. / אך הזעזוע / עיבר...“ מרכיב השובבות השירית של ישורון אינו נפקד ממחזור זה, בתיאורים כמו: „ועשיתי חביטה בשמן על מחבת בחיפזון ונישמט המולג ועשה שפריין על המכנסיים...“ אין ספק שאבות ישורון מצליח ליצור בשירים אלה נוסחה שירית, שהמשורר **א.י. קאמינגס** הביא לשירה האמריקאית: „ביום קבורת נחום גומטן, / בבית הקבורות טרומפלדור... בכל אלה הייתי אריה במאורתו, / כ'ראדא' כלבתה של הלית, בכל ציפורניה ורגליה, / בפינת בית עזלם היזקרתי... /

מחזור שירים מפתיע הוא זה של **דליה שלח**, שכותרת השיר הראשון בו היא „בדידות היא כגר שימשי מאוד / לכל העונות, הימים והשנים...“ שיר אחר של שלח הוא הים שהכזיב, לזכר **יצחק גלעדי** מאפיקים, שם היא כותבת, בין השאר: „ולא היה להם מים לבן / כי לקח אותו העבר לאמרה“ ומביאה השקה שירית מעניינת בין אגדה מזרחית ידוע למוות של חייל ישראלי: „ואפילו בראליק לא ידע את / הזעקה הקטנה הזאת / של חייל אחר / שרק הדיסקית השחורה / הקרה / אזמרת עליו כי / הוא כחול־עיניים / ושקט, שקט, שקט —“.

* חדרים — כתב־עת לשירה, בעריכת הלית ישורון; חוברת מס' 1, אביב 1980; בהוצאת גלריה גורדון; 120 עמודים (כריכה רכה).

* בנם של יוכבד בת־מרים וחיים הזז, נפל בקרב על הר הצופים ב־1948.

עורכת ישורון
תעודת בגרות תרבותית

אמת שירית פשוטה, שיש בכוחה להכות ביושר שבה, קיימת בשירו הקצר של **יונה בן־יהודה**, המכונה „יבי“, ארץ ישראל: „מנישמת אמי יצאתי ושמי יונה / ידעתי הנופים שהורישו כמתת יסורים / אלה שקדחו מחוזך וכאבו אותך בגוף ובנפש / ארצי! שיכה אין באהבתי...“

המחזור של **ארתור רמבו** הוא שירה צרופה. המחזור נפתח ב„על גל שחיור רוגע, בו נמים כוכבים...“ אחרי רמבו, כראוי לכתב־עת לשירה, מצוי מחזור שירים של **יזהר דגן**, שעולמו השירי הוא: „יצאתי אל המרעה המבעי המנוקי לי בפתיתי שלג אדום של כלניות לראות / את טלאי נעמוני בפעם האחרונה ושם בוארי לידי המבלה / שרפתי את מעי בנוזל שחור לבן חריף עד פעם אחת אחרונה / ועשיתי בהם מה שעשיתי...“

בחדרים יש חדר למשוררת המסורתית **מירושלים זהדה**, שכותב שורות אלה אינו נרגש לא מהכניסה אליו ולא מהיציאה מתוכו. פרק מאלף בשירה מגיע ב„חדר“ הבא, פרק שכותרתו היא מהערותיו של פרנץ רוזנצוויג לשירי יהודה הלוי. רוזנצוויג, מחבר כוכב הגאולה, מביא את אחד מהפירושים השיריים המזהירים לשירת **ריה"ל** בתירגום טוב של **יצחק שנהר**. **דויד אבידן** מביא אחת־עשרה סונטות סנוטות, מדוגמות ופעילות, המאפיינות את מעבדות השירה שלו בשנים האחרונות, מחזור אותו מסיים אבידן ב„ואז הספיק שמיטית לי את החתך, / שמתיכו שלף איתך שמיטית — ואדמה אדומה ואיומית“. בעקבות אבידן מביא **שימעון צמרת** את ריר הדם שיקפא תחת אילפס הגומי — שיר רחב, אך לא מעמיק.

קטע מרתק הוא מרחוק ציפור, טכסט מאת **סמואל בקט**, המלווה בתחריטים של **אביגדור אריכא**, שליוו את הטכסט המקורי ב־1973. שיר יוצא־דופן, המזכיר את שירת **מאיר ויזלטיר** במיטבה, הוא מונולוג של דאדא החתול של ויזלטיר: „גם התול עלם תם ונדיב הייתי, זמן מה הלנתי התולה בפיתה על גג הבית ההתחלקתי עמה במזתי...“ שירו הנהדר של המשורר **מישל חראר**, איש נצרת, נמלים וכנפיים להן מובא במלואו. ובעקבותיו רשימה של **עזה צבי** על פגישתה עם שיריו של חדאד. שלושה שירי אהבה עם שתי הקדשות מביא המשורר **ישראל הר**, ובאחד מהם הוא כותב שורות יפות כמו: „מה בצע כי נירדוף בצע / בצע / לחם חוקנו / פת במלח / תנה לנו היום / מים במשורה.“

לחומר המפורט עד הלום מצטרפים זכרונות מרגשים של **אבות ישורון** מימי יחדיו ו־10 שירים של **זאלאם סטיונגס**, מתורגמים ומוערים בידי **טובה רוזן־מוקר**. שירים של **יוסף יחזקאלי**, **רחל דאנה** ו**גבריאלה אלישע**. החוברת נגעלת בקטע נעורי השירה בארץ לא זרועה, ובו ראיון שנערך עם המשוררת **אסתר ראב**, בליווי תמונות — קטע מאלף החושף מעט מעולמה של המשוררת הפתח־תיקוואית.

כתב־העת חדרים הוא בבחינת תעודת בגרות תרבותית. תעודת בגרות לשירה העברית. שניתן להביא מתוכה חומר מרתק שיש בכוחו לאכלס כתב־עת בן 120 עמודים איכותיים, בלא תלי תלים של שירה סינתטית נוסח אפיגוני **יהודה עמיחי**, **כאורציון ברתנא**, **יעקוב כסר**, **אשר רייך**, ושאר לבלרי השירה, שתקעו בשנים האחרונות יתד בהיכל השירה העברית (ראה: מלתעות). חדרים הוא תעודת כבוד לשירה העברית ולעורכת הלית ישורון. התיקווה היא שכתב־עת זה יכנס לסדר הופעה קבוע וישמור על איכותו ורמתו.

תיעוד

הפוליטרוק

בשנים האחרונות התמחה **שלמה שבא** בחיבור מונוגרפיות יוצאות־דופן, המצטברות לגלריה רבת היקף של תולדות הארץ הזאת. פרק חדש בגלריה, הוא הספר בני רץ — חייו וקורותיו של בנימין מרשק *, מי שנודע ברבים כפרופיליטרוק של הפלמ"ח.

הספק מונוגרפיה ספק ביוגרפיה של שבא חושפת את דמותו המורכבת, ויחד עם זאת החד־מימדית, של האיש שהיה לאגדה עוד בחייו, האיש **שדויד בן־גוריון** אמר עליו פעם: „תנו לי אלף בני ואני בונה את הארץ.“

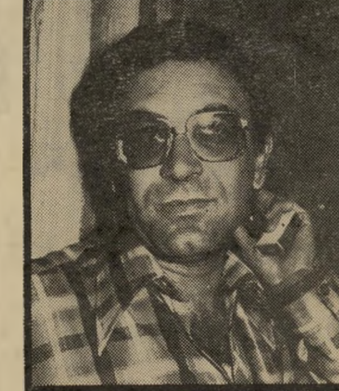
תפקידו הציבורי הראשון של מרשק בארץ, בשלהי 1934, היה כאחראי על קליטת עולים בקיבוץ המאוחד. עד מהרה הופכת עסקנותו למנוע המפעיל תנועה

* שלמה שבא — בני רץ — חייו וקורותיו של בנימין מרשק; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 356 עמודים (כריכה רכה).

מלתעות

אורציון, בסר, רייך וכל השאר

דור דינוזאורים הולך, דור דינוזאורים בא ואגודת הסופרים על מכונה גיבצת. ולא נודע כי בא סופר כלשהו אל קירבה. תחושה זו עולה למראה התוצאות של מהפכת־החצר, אותה ערכו עסקני הספרות בני דור הביניים, שהדיחה את עסקני הספרות מהדור הקשיש.

עסקן רייך
מישחק הכיסאות של העסקונה

ועידת אגודת הסופרים העבריים שהתכנסה בחול־המועד פסח, בלטה בהיעדרם של כל סופרי המדרגה הראשונה בספרות העברית: ס. יזהר, פינחס שדה, נתן זך, חיים גורי, יהושע קנז, דליה רביקוביץ, מאיר ויזלטיר, יונה וולך, יצחק בן־נר, עמוס עוז, א.ב. יהושע, עמוס קינן ועוד רבים ומוכשרים.

הוועידה בלטה בדמויות שוליות של היצירה הספרותית בארץ, אך מרכזיות בעסקנות הספרותית. **כהילל ברזל, אורציון ברתנא, חיליק ויים, יעקוב בהט, אברהם הום, שמאי גולדן, יהודה פרידלנדר, יעקוב בסר, אשר רייך** ואחרים, שניהלו במשך הוועידה מערכת של קואליציות מכרך לכרך, כדי לבחור עצמם לוועד אגודת הסופרים.

מכיוון שמוועידה זו לא יבוא מרפא לספרות העברית, שניתקה עצמה מזה קרוב לעשר שנים ממוסד גמלוני זה, המפרנס את עסקונת הספרות העברית, הרי שאיש מהנוכחים בוועידה עצובה ומדכאת זו לא גילה עניין בשיפור מצבו של הסופר העברי. שכן המשתתפים בוועידה דואגים למצבם הם, לרווחתם המענקית, ולא לסובת הספרות העברית, שסופריה מעדיפים להתרחק ת"ק פרנסה מבית טשרניחובסקי.

בעוד שנתיים תיערך ועידה נוספת, והעסקונה תחליף כיסאות. רייך יירש את כיסאו של אורציון, ואורציון את כורסתו של בסר, בסר את ספתו של רייך. ולעסקנים תהא שימחה גדולה.

שלימה, עשרות אנשים בנקודות־מפתח, באמצעים בלתי־מקובלים. שבא: „כל מי ששמע את בני נואם מציין את כישרון הדיבור הגדול שלו. הוא היה אורטור, דבר עממי, המשלב סיפור מעשה ופילוסופיה ותוכחה ודברי מוסר ותכיעות גם יחד." בראיון שהעניק מרשק לעיתונאי, סיפר כיצד התגייס לפלמ"ח: „עפקתי בגיוס. אמרו עלי: כני גייס וגייס הגיוס — עד שגייס את עצמו." סיפור על מרשק המגייס: „מנהל גימנסיה אחד ניסה לגרש את המגויסים האלמונים, קרא לשרת וציווה לסלקם. השרת התימני הסתכל על בני ועל זיק ואמר: „אני לא יכול, הם מדברים לשם שמים!..."

עם התפתחותו והתחזקותו של הפלמ"ח הפך בני אחת הדמויות המרכזיות והמיוחדות שלו. אחת האגדות האמיתיות של בני מרשק, מספרת על הולדת בנו, כאשר היה בקורס מ"מים בג'ועדה, תחת פיקודו

פויטרוק מרשק
המפקדים יחפר, הטוראים יסוגו

של **יגאל ידין**. הוא נתבקש לנסוע הביתה: „בני אמר: לא, הוא לא יפקיד אימונים. נצר מפר את תשובתו ליגאל ידין והוא קרא אליו את בני ואמר: „אתה מקבל פקודה לנסוע הביתה'. לא היתה ברירה לבני, נסע בערב וחזר בבוקר. שאלו הבנות: „בני, רק ערב אחד — השתגעת?' ובני: „הכל בסדר' ומייד התחיל לספר חדשות, שכן הוא הספיק להיות גם בוועד הפועל ובמשה הפלמ"ח..."

בקיץ 1944, כאשר הופכות תשע הפלוגות של הפלמ"ח לארבעה גדודים, הופך בני מרשק רשמית למטפל בענייני תרבות של הגדוד הרביעי. אחת האגדות מאותה תקופה מספרת: „פעם בא לפלוגה ד' בבית־השיטה שם עסקה בענייני תרבות נערה אחת, מכובשות־הלב המפורסמות של הפלמ"ח, והנה, תוך כדי נאומו העכירה אליו פתע: „בני, הערב, אחרי ההרצאה, אני רוצה לדבר אתך'. נמר את הנאום מהר, יצא מחוץ למחנה ושם חיכתה לו היפה ואמרה: „צריך לגייס ספריה בשביל הפלוגה'. ואז — כך מתוך הסיפור — התפרץ: „בני רק פרליטרוק?! רק קצין תרבות?! בני גם בן־אדם, גם גבר!'"

בני מרשק הוא מהדמויות אותן העלה **חיים גורי** בסיפורו הספר המשוגע, שם הוא מופיע תחת השם **דני שרמק** (היפוך: שרמק — מרשק). את אחד מנאומיו מתאר גורי: „הגיע תורו של דני שרמק לשאת את דבריו. היה זה נאום גדול. מה נדול? גדול זה לא מילה! לעיתים רחוקות אתה שומע נאומים כאלה... כל ארץ־ישראל הקשיבה לדבריו החוצבים להבות ולרגע, האמנתי לי, חשבתי, כי הנה נקרעים השמיים, כי מילותיו של דני שרמק, אלה המילים הנפלאות והכואבות, היו לקסם ולכשפים..." ובעדות לשלמה שבא מוסיף גורי: „בני היה באה אחרי חסיד. הוא רץ אחרי מבנקין. בניגלגל אחר היה רץ אחרי רכי נדול..."

במלחמת השיחרור היה בני מרשק פו־ליטרוק וקצין המרגמות בגדוד „הפורצים". כאשר מאנשי הפלוגה של **אורי בנארי** נותרו רק כעשרים איש, הם ביקשו חופשה. מפקדם **יוספה טבנקין** לא הצליח לשכנעם. בעדותו מספר טבנקין: „אני הסברתי לאנשים את חשיבות הברירה, את ההכרח להמשיך במלחמה. בני בכלל לא דיבר על ההכרח, הוא אמר שאנחנו מנשימים את הציונות. הוא לא עשה את דבריו בפיזם. הוא אמר להם מישפט קשה: תקבלו חופש אחרי ש־תכבשו את רבת־עמון..."

פרק אחר, החושף את אחד הצדדים הלא־ידועים של הפלמ"ח, מביא יוספלה טבנקין: „כשכבשנו את קולוניא פשטו לוחמים אחדים, אמנם מעטים, בכיזה. בני ראה בכך איבוד צלם אדם. לא שפט ולא נח, עד שהאנשים, כולל מפקדם, הוכאו למישפט. בדיוק־אל־האוה היה אחד הלוחמים ערבי זקן לאחר הקרב. לא היה הכרח בהרג זה ולנבי בני, כיוון שלא היה הכרח בכך — זה היה רצח; הוא הביא את האיש למישפט וזה נשלח לכית־הסוהר. את המילחמה — אמר — יש לעשות עד תום, אבל לאחריה — כל הרג, ביזה, הם חטא, איבוד צלם הלוחם, סכנה ללוחם..." במקביל היה בני מרשק אבי הקריאה: „המפקדים יחפו — הטוראים יסוגו."

מרשק היה גם מגיבורי הקרב על מיגזר סן־סימון בקטמון, שם נפצע. על כך ספר לו רמטכ"ל מילחמת יום־הכיפורים, **דויד אלעזר**: „מי מלוחמי הראל ב' תשי"ח לא יזכור את בני המעורר בימי המצור, ומלהיב להילחם בכוח האמונה יותר מאשר ממרות הפקודה. ומי מכוב־שי קממון לא יזכור את בני, הפצוע בשפתיו, תולש את תחבושתו מעל פיו כדי לדבר על הלוחמים..."

כאשר פורק הפלמ"ח יצא בני מרשק נגד הגזירה: „הוא פנה לכחורים שיכתבו מכתבים אישיים לכון־גוריון נגד הפירוק (כדי לא לפגוע בחוקי הצבא האופרים על פעולה מאורגנת־משותפת)..."

הפרקים האחרונים בספר עומדים ב־סימן הניסוח המאופק. מספר שבא: „בני היה כאותו מתופף במילחמות העתיקות שהיה רץ עם הלוחמים ומעודדם לקרב. כשעה שהיתה מילחמה־של־ממש היה פו־עלו של בני גדול; משתמה המילחמה המשיך לתופף, לעורר ולהזעיק לקרב. מסביב היתה רציעה, אמיתית או מדומה, ובני, שהמשיך לתפוף ולזעזק, נראה ל־עיתים מוזר..." והוא המשיך לשרת במי־לואים למרות גילו המתקדם. שירת ב־מיבצע קדש, ועבר קורס צניחה שבמהלכו שבר את הרגל. „כבר התקרב לגיל שישים. המחשבה של המטכ"ל הוציא מדי פעם את הכרטיס שלו, שכן אנשים בגילו כבר משוחררים אפילו מהג"א. ואילו הוא התעקש להמשיך בשירות הקרבי והיה חותם כל פעם מחדש על התנדבות. ו־רמטכ"ל הולך היה מיכר — כך אומרים — לרמטכ"ל הבא: „את בני צריך להחזיק!..."

פרק חייו האחרון של בני, הוא פרק פעילותו למען ארץ־ישראל השלימה. זהו פרק שמחבר הספר, שלמה שבא, ניסה לצמצמו. שכן בעצם צירוף הפעילות הזו לשורת הישגיו של האיש נעשה אקט של פיחות ניכר באגדת האיש, אגדה שלא עמדה במיבחן הריאליזם הפוליטי היומיומי. מעבר לכך היה בני מרשק אחד הסמלים הגדולים של דור שאיננו עוד. דור של נושאי הדגל לפני המחנה.

מקור

שחורציק

אחד מקטעי הספרות בעלי גימה גזענית חמורה ביותר, שנכתב אי פעם בתולדות הספרות הישראלית הוא קטע מתוך הפרק שבע שנים בספר במו ידיו של **משה שמיר*** בקטע זה מספר שמיר על גיבורו/אחיו **אליק**, ההופך למפקד של צעירים שהובאו משכונות העוני של תל־אביב לשרת בפלמ"ח. בין השאר כתב שמיר: „מילחמה גדולה עשה על נטילת־צפורניים. מן הצמה הזה נתגלו לו כמה גידולים שהיה בהם כדי לסמר את השיער. הנרועים מכל היו שניים־שלושה אשר כמקצועם האזרחי היו פרחי־גלבים. הללו מיפחו במשך שנים את ציפורני זרתיהם: חידדון, עיתלון, שיפ־צון ושמרון מכל מישמר. מראהו של גידול זה החי מעורר כאליק גועל מוחשי, גופני, ואליך לנשוך שפתיו ולשתוק, עד שהחליט כי מסוגל הוא ככר להעביר פנע זה מן העולם. המלאכה לא היתה קלה כל־כך. צריך היה להשיג להם מספריים לשם אותה נמילה, צריך היה לבדוק את כפותיהם לאחר־מעשה — ואילו פרחי־הגלבים נלחמו על שימור ציפורני־טיפו־חיהם כאילו נשמתם היא השוכנת בהן. המילחמה היתה מתישה, ואף על פי שהיה הניצחון לציידו — הכחין אליק כי הולך ונוצר חיץ של חשדנות בינו ובין אנשיו. לכן דחה את שאר מיל־חמותיו (ובהן המילחמה נגד הפלוריות משוחות־השמן) עד עת מצוא..."

באחרונה פירסם **אהרן אלמוג** רומן בשם שבוע בתש"ח**, שהוא בבחינת תגו־בה ספרותית וערכית מהממת למדי לתי־אורו המייצג והגזעני של שמיר, כפי שהובא בבמו ידיו. סיפורו של אלמוג מתאר את **אבשלום תם**, נער תל־אביבי יליד כרם־התימנים, המשמש בשלב רא־שוני של חייו כשליח במישרד של עורכי־דין, ומחליט להתגייס לפלמ"ח. הוא עובר חוויה של אהבה סוערת עם בת־מושב מן העמק, והוא נשלח ללוות שיירות ממיקווה־ישראל לירושלים דרך שער־הגיא, שם הוא נהרג. סיפורו של אלמוג תפור בפשטות של שמונה פרקים ואפי־

סופר אלמוג
חומר אנושי טוב

לוג, ובהם רבדים לשוניים, תרבותיים, מילחמתיים וחווייתיים, ההופכים את ה־מירכב הספרותי הזה לאחד המעולים שראו אור באחרונה.

את הניסוח המשה־שמירי מנפץ אלמוג כבר בשורות הראשונות: „להפתעת הכל גילתה המחלקה כבר בטבילת האש הרא־שונה רוח הקרבה ואומץ־לב. הם פיעלו בחילוץ פצועים תחת אש, ולא נסוגו מן השטח אלא לאחר שהיו בטוחים שה־מקום נתפנה מהכוחות התוקפים. אמנם עדיין לא סמכו עליהם בפיקוד העליון, אבל הכל הסכימו שהמחלקה מורכבת מחומר אנושי טוב. אלה היו בני עיר מן הפרברים, חסרי חינוך ציוני סוציא־ליסטי..." ואלמוג ממשיך ומגדירם: „הם לא השתייכו לשום הכשרה, משום שלא היו יוצאי תנועת־נוער כלשהי. וכיוון ש־באותם ימים אי־אפשד היה בפלמ"ח בלי תווית של היכר ויחידי, החלו לקרוא להם, דרך לצון, „הכשרת מיסיסיפי'..."

שבוע בתש"ח הוא סיפור־מילחמה ה־עולה בספרותיות שבו, בתימצות, ביכולת התיאור ובאמינות הלשונית על ספרים אחרים שראו אור באחרונה על מילחמת תש"ח. יש בו תיאורים כמו: „קוב־אומים המשוריינים האלה, מלכודות־מוות ממנועות. אני לא נכנס לשם, גם אם תהרגו אותי. רוצה למות על משאית פתוחה, מבחוץ? רוצה לראות את אלו־הים לפני מותי. רוצה לראות את השמיים, את העצים, את הנבעות."

הנפש הפועלת של הסיפור, אבשלום תם, שהוא כפילו של המחבר אלמוג, משמש, כאמור, כמלווה שיירות לירושלים. אבשלום שרוע לו על השקים, ואחד ממפקדיו מעיר לו: „'הי, אתה שם, שחורציק'? — צעק אל אבשלום — כנס למשוריין..."

אהבה ומילחמה מעוכים זה בזה ב־שבוע בתש"ח, בתיאור ובהגיג, כאשר החוויה האישית של הלוחם הופכת בסיפור למרכזית. השיירה נכנסת לשער־הגיא: „אבשלום תם דרך את המסן שבידו. ה־שקט הזה ששרר כוואדי לא מצא חן בעיניו..." אבשלום אפילו לא זכה להיות גיבור. נהג אחת המכוניות נלכד במכו־ניתו הבוערת, והוא הפך לחלצו. „אך הכדור שפילח את חזהו, הדפו לאחור והחזירו למקומו. הוא צנח אחורה ונשכב פרקדן כשגבו על השקים... אך הוא נשאר כפי שהיה שרוע על השקים בכ־רומי המכוניות, כמי שנמצר אומר להשתזף בשמש הנעימה של חודש אדר. „א יא־יאמאני; יילען אבוק, תוריד כבר את הראש' — צעקו לו מאחת המכוניות שמאחור... איש לא שיער שהוא נפנע. מהבעת פניו אי־אפשר היה להבין זאת..."

השיירה המשיכה בתנועה למרות ה־יריות מההרים שליד שער־הגיא, והזוית המוות והחיים של אבשלום תם החלו להתערפל: „אבשלום חש חום מופלא מתפשט באברי גופו. בדומה לחום המופ־לא שחש בקירבתה של יזהרה, כאשר היה מחזיק בה חושק לשפתיה. הוא הרית את ריח גופה וחש את חלקות ירכיה ולפתע רעדה ידו כפי שרעדה באו־תו לילה כאשר ליטף את שדיה לראשו־נה... דמיון התרוננו בו והתרוצצו, ודומה היה שהם רוצים לפרוץ מתוכו החוצה מרוב חדווה. עכשיו חש בקילוח חם בחזהו וראה את חולצתו מאדימה. אחר־כך ראה את הכביש המתפתל כדמות נהר שחור זורם מגלו וחשכו עיניו..."

וחברתו זוהרה שומעת במיקוח־ישראל את קריינית קול ירושלים, המספרת על השיירה שהצליחה „לפלס לה דרך לירו־שלים. לכוחותינו שבעה הרוגים ועשרים פצועים..." תחושתה אכן מתאמתת. ליד אבו־גוש קורא מישהו: „וואלאק, יא רובן, בוא מהר, הביא אתך שק שלא יתלכלך הקמח בדם. יא האראם, איזה בחור, ילד, ילען אבו אבוהום, תראה איזה ילד הרגו לנו." והשורות האחרונות של שבוע בתש"ח הן: „ברשומות ענף ההיסטוריה של מישרד־הביטחון נאמר שאבשלום תם נהרג כאדר תש"ח (משום מה נשמט יום מותו המדוייק) בשער־הגיא, ליד המשאבות העליונות, בפעולה קרבית לאבטחת הדרך לירושלים. לאחר מותו הועלה מדרגת טוראי לדרגת מפקד־כיתה. הודעה על כך נשלחה למישפחה."

שבוע בתש"ח הוא רומן המביא לקורא חוויה אישית, חוויה שעברה במיצרף הספ־רותי והפכה ליצירה מלאה ומגובשת כה־לכה. דומה כי בימים אלה, כשמילחמת תש"ח התחילה להראות מבעד למשקפיה של **נתיבה בן־יהודה**, בספירה התי־עודי־אישי 1948 — בין הספירות, אין ספק כי בשטח ההפקר המילולי שבין התיעוד האישי של בן־יהודה והתיעוד הספרותי של אלמוג, מצוייה לה החוויה האמיתית והאבודה של דור תש"ח. דור שסרם מצא לו את המתאר הספרותי השלם שלו.

---

* משה שמיר — במו ידיו (פרקי אליק). הוצאת ספרית פועלים; 252 עמו־דים (כריכה קשה).

** אהרון אלמוג — שבוע בתש"ח; ספרית תרמיל; בעריכת ישראל הר; 141 עמודים (כריכה רכה).

מאת בן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 969
תאריך: 10.5.1956

בגיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הוקדשה כתבת שער למתופף המעולה לאיגנל חמפטון, שביקר בישראל. מאמר העורך, „הגרון", הוקדש לוועדת חקירה ציבורית לפחינת נושא המימשל הצבאי. בגיליון פורסמו תמונות שצולמו בימי המנדט בחשאי, בעת הלווייתו של עולה הגרדום דוב גרונר, איש האצ"ל. הכתבה „הדיינת היחידה על הכנרת" הביאה את סיפורה של נורית וולף, העובדת בלילות עם בעלה בדיינת בימת הגליל.

כתבו המשותף של השבועון באירופה, עמוס קינן, דיווח על פגישתו בציריך פאבלו פיקאסו בפסטיבל הסרטים בקאן. כוכב הכדורגל הנודע, שייע גלזר, תיאר כיצד „דפקנו את הינקים !" על מסע התצוגות של כדורגלני ישראל בארצות־הברית. בשער הגיליון: מתופף ג'אז לאיגנל המפטון.

משה דיין על קברו של רוזי רוזנברג ✶ הקרב על חיפה ✶ „לאכול נותנים קדחת בצלחת עמוקה..."

העם

לוע החותח

על גיבעה ממזרח לנחל־עוז, מאות מטרים מגבול רצועת עזה, עמד גבר בעל פנים מוכרות וקרא מן הכתב כמה שורות. משה דיין, ראש המטה הכללי של צה"ל, הספיד את רועי רוזנברג, אחד משני הקורבנות האחרונים של גבול הרצועה השותת־דם.

לא היה זה הספד רגיל. משה דיין, שבאותו יום עצמו מלאו לו 41 שנה, אינו רק החייל הראשי במדינה. הוא גם דובר של השקפה מסויימת על עתיד המדינה, שהיא בלי ספק נחלת הרוב הגדול של הדור הצעיר. מעולם לא הוגדרה במילים כה פיוטיות וברורות.

„גזירת הדור". קבע הצבר מנהלל, בגילוי־לב נדיר: „אל נא נסיח היום האשמות אל הרוצחים. מה לנו כי נטען על שיגאתם אלינו? שמונה שנים הינם יושבים במחנות הפליטים אשר בעזה, ולמול עיניהם אנו הופכים לנו לנחלה את האדמה והכפרים בה ישבו הם ואבותיהם."

במילים עוקצניות הגדיר הרמטכ"ל את אותם הסבורים כי השקט עלול לחזור לגבולות המדינה — תיקווה שהתפתחה ביתר עוז גם בצמרת המדינה, למחרת ביקורו של דאג האמרשילד *. אחר הגיע דיין אל שיא דבריו:

„דור ההתנחלות אנו, ובלי קובע־פלדה ולוע־התותח לא נוכל לטעת עץ ולבנות בית... זו גזירת דורנו. זו ברירת חיינו — להיות נכונים וחמושים, חזקים ונוקשים, או כי תישמט מאגרופנו החרב ונכרתו חיינו."

היתה זאת האידיאולוגיה של המבצר המנותק, שאינה מאמינה בשום אפשרות של שלום מרחבי והרואה את תפקיד הדור כעמידה מתמדת בחזית. היא לא היתה חדשה. אולם מעולם לא בוטאה בצורה כה חדה וקיצונית.

דת

על בריקדות לא ניפגש

בשבת בבוקר דמתה חיפה התחתית ל־העתק מדוייק של עיירה עזובה, כפי שהיא מופיעה בסרטי המערב הפרוע. אווירה של „בצהרי היום" היתה נסוכה על פני הרחובות השוממים. רק בסביבות כיכר חמרה, תערוכת התעשייה, הצטופפו אנשים על מדרכות, משני צידי הכביש, תפשו עמדות על מעקה בית־השימוש הציבורי.

את מנגינת הרקע סיפקו פעמוני הכנסיה השכנה. אך במקום בוקרים רכובים על סוסים, דהרו ברחובות סנדרים ירוקים, עמוסי שוטרים חבושים בקובעי־פלדה ו־מזויינים באלות.

רמקולים וגרזנים. בעוד שבשאר ערי הארץ נערכו הפגנות־מחאה שקטות נגד חילול השבת על־ידי פתיחת תערוכת התעשייה, שמרו תתי חיפה על רגשותיהם הדתיים מלהתפרץ. יומיים קודם לכן קרא אבא חושי, ראש העיר, ליעקוב כץ, סגנו מטעם אגודת־ישראל, והסביר לו כי ערי־כת הפגנות בשבת תעלה לו בכסאו. על כן, לא החיפאים הדאיגו את אבא חושי ויועציו. החשש היה מפני הופעתם של אנשי נטורי קרתא, בהנהגת רבם עמרם בלוי.

„חיפה אינה ירושלים!" קראו אנשי אבא חושי בקולי קולות, ועשו את הכל כדי להצדיק טענתם. כי אילו היה גדוד של הלגיון הערבי מתכונן להתקיף את תערוכת התעשייה, לא היתה משטרת חיפה יכולה לתכנן הגנה יעילה יותר מזו שתוכננה השבת.

כל המבואות לכיכר נחסמו בגדרות תיל; פלוגות משטרה, על ציודן המלא, כולל מסיכות גאז, עמדו במצב הכן; רמקולים הותקנו על הגגות, כדי להשמיע עצות למפגינים שיבואו להתפזר בדרכי שלום; מכוניות כבאים עמוסות צינורות וגרזנים התכוננו לדרכי מילחמה. אפילו אמבולנסים המתינו במקום.

גויים של שבת. שעות ארוכות המתינו ההמונים לקרב הגדול, אך ההצגה נמנעה מהם: איש לא הופיע להפגין.

הלוויית עולה הגרדום דוב גרונר

השבוע לפני 25 שנה פורסם סם העולם הזה לראשונה סידרת תמונות ממסע ההלווייה של דוב גרונר. התמונות צולמו בחשאי בידי שמואל בן־אורי. בתמונה נראים אנשי האצ"ל שהסתננו לטכס בהסוואה של אנשי מניין מטעם החברה קדישא, תוך שהם מערימים על משטרת המנדט.

„לעמרם בלוי אין דם," רטנו המתפזרים המאוכזבים. אחרים ניסו להצדיק את ביטול ההפגנה: „עיריית חיפה התחילה לשמור על השבת," ולראייה: במקום מכירת כרטיסים פומבית בשבת, נמכרו הכרטיסים על־ידי גויים־של־שבת, ערבים הגרים ב־שכונות.

גם המציגים הדתיים בתערוכה התפשרו בנקל עם מצפונם. הם פשוט תלו שלטים על מוצגיהם: „תצוגה זו סגורה בשבת" והקהל המשיך להתבונן במוצגים ובמודעה.

דרכי אדם

המנוח יאה לפרידה

פרידה וקורט שפר, תושבי קריית ביאליק, היו זוג מאושר. הבעל עבד כמהנדס חשמל בבתי־זיקוק. אשתו טיפלה בבית בבנם הקטן.

עד אשר לפני שלוש שנים נפגעה פרידה במחלה ממארת חסרת־מרפא. מרכז עצביה נפגע, והיא לא יכלה יותר לשלוט על פעולות רגליה. היא נאלצה להישאר בבית. היחסים בין בני הזוג התחדדו. למראה אשתו הגבה התעצבן קורט, וצעק לא פעם על בנו ועל אשתו. באווירה זו, קשה היה לשמור על מהלך חיים תקין. ההורים החליטו לשלוח את בנם למוסד בקריית־עמל, על מנת שלא תיפגע נפשו ממראה הקטטות של הוריו.

מנות רעל קטנות. לעיתים קרובות החל קורט מאחר לשוב לביתו או נעלם לימים שלמים. לאשתו הסובלת היה אומר בחמלה: „מסכנה, במקומך הייתי אוכל זכוכית ובלבד שלא אשאר במצב כזה." פרידה שחשדה כי בעלה שוב אינו נאמן לה, מאסה אף היא בחיים. „אילו רק היה לי העוז," לחשה, „הייתי מתאבדת!" קורט השיג את הרעל הנחוץ. תחילה פנה לרופא מכריו; הלה גירשו מביתו. הוא פנה לבתי־מרקחת, קנה כמויות קטנות של גלולות לומינל, סם־הרדמה הנמכר במנות זעירות ללא פיקוח.

ובכסף שקיבל רכש דירה חדשה, בה השתכן עם ידידתו ועם בנו, איימה פרידה בהפרת שתיקתה. בעלה ביקש גט, ונתקל בסירוב מוחלט. בתגובה הוא סירב להרשות לבנו לבקר אצל אמו. פרידה פנתה למישטרה וסיפרה את כל הסיפור. השבוע נעצר קורט שפר לחקירה, באשמת ניסיון לרצח.

הווי

אין ברירה

גני יונה, ליד רחובות, נמלט תרנגול־הודו מידיה של פרידה מרקו שביקשה להובילו לשוחט, חדר למטבח הצריף, הפך פתיליה בוערת, העלה את הצריף כולו באש, גרם ל־1200 ל"י נזקים, יצא בשלום מן השריפה.

לא כך הנוצץ אשפה

תל־אביב, נעצרה עוזרת־בית בנסרתה למכור תכשיטים בשווי של 300 ל"י, טענה להגנתה כי תכשיטים אלה משמשים, נזרקו לפח האשפה על־ידי מעבידתה.

פוי!

ירושלים, נעצר רזי בן־עזרפיל שעה שהוציא שתי ל"י מכיסו של נוסע אוטובוס, הסביר לשופט כי הינו תייר מתורכיה שבא לראות את הארץ ומבקש רשות לחזור למולדתו מאחר שהתאכזב מיחסה הלא־יפה של המישטרה.

לא לעלות יותר!

חיפה, ראה מנהל הרכבת בדאגה כי־צד ממלאים נוסעים את קרונות הרכבת, החליט כי עלו מספיק אנשים, הורה לנהג לצאת לדרך 23 דקות לפני הזמן.

מחירון

ירושלים, החליט שופט השלום כי זול יותר להתקיף פקיד מאשר לקרוא לו „כלב" או „חמור", קנס את יעקב טומר ב־20 ל"י עבור העבירה הראשונה וב־75 ל"י עבור העבירה השניה.

אנשים

● פרק היסטוריה לא ידוע העלה כתב אלמוני בחירות, עיתון תנועת החרות, ביום הזכרון לחללי האצ"ל. בספרו על מריבות ההגנה—אצ"ל תיאר כיצד „אנשי־גו היו רואים את הארוחות הגשלחות לנקודות ההגנה (בימי המאורעות), בעוד הם קיבלו לחם יבש עם סרדינים, בתוספת ביצים לפעמים. ארוחה עם פרוסת נקניק נחשבה לחגיגית." לפי אותו כתב, חיבר באותם ימים מי שהיה אחר־כך ראש הלח"י, **אברהם שטרן (יאיר)** את הפיזמון: „לאכול נותנים קדחת / בצלחת עמוקה..."

● בתגובה על התקפות שתוקפים אותו אנשי נטורי קרתא, אמר אלוף־מישנה הרב **שלמה גורן,** הרב הראשי לצה"ל, השוכב חולה בבית־החולים: „נטורי קרתא אומרים שאני חולה באמת, אך הרופא קבע שזו צהבת."

• מזכיר האו"ם באותה תקופה.

חמש סוללות אחרות נגמרו

DURACELL

עדיין פועלת!

DURACELL-הסוללה האמריקאית שאורך חייה גדול פי 5* בממוצע
מכל סוללה רגילה.
נסה אותה — המבנה הכימי המיוחד של סוללת DURACELL מונע
נזילות והיא נותנת את כל העוצמה עד הרגע האחרון, ולא דועכת
כמו שאר הסוללות הרגילות שאתה מכיר. קח אותה — ניתן להשיגה
בכל הגדלים:
לפנס, לרדיו, לטייפ, למצלמה, למחשב כיס, לצעצועים של ילדיך.
בפעם הבאה שתקנה סוללה, (וזה לא יקרה בקרוב...)
שוב תקנה DURACELL.
DURACELL-סוללת קודקוד הנחושת. אף סוללה רגילה אינה נראית
כמוה...או מאריכה ימים כמוה.

DURACELL-חיה פי חמש מכל סוללה אחרת

* פי-4-5-6-, בהתאם לשימוש. מבוסס על תוצאות מחקר של Associated Testing Laboratories Inc. U.S.A. שנעשו בשמוש רציף בסוללה.

מפיצים בלעדיים של סוללות Duracell בישראל: דל—תה מוצרי איכות חשמליים בע"מ כיכר -המדינה 72 תל—אביב. טל: 5—453134
להשיג גם בחנויות החשמל והצילום המובחרות ובחנויות השק"ם.

80 עמודים

העולם הזה

שנה 45 | המחיר: 13 שקלים (כולל מ.ע.מ.) | מספר 2279 | 6.5.1981 | ... אייר תשמ"א

אהרונה דיין

שערורית אהרונה דיין בטלוויזיה